

ISSN: 2730-4167 (Online)

วารสาร

วิเทศศึกษา

Journal of International Studies

ปีที่ **Vol 11** ฉบับที่ **No. 2**
July - December 2021

วารสารวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2564

วารสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับในฐานะข้อมูลของ
ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
กลุ่มที่ 2

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jis/index>

วารสารวิเทศศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2564

ผู้จัดทำ

คณะวิเทศศึกษา

บรรณาธิการบริหาร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกศินี ชัยศรี

(คณะวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

อีเมล kesinee.c@phuket.psu.ac.th

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ ทองชุมนุม

(คณะวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Professor Dr. John Hutnyk

มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย

ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ

(คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ

(คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว

(คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ปรีศวร ยืนเสน

(คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล

(คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย)

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรารภนา กาลเนากุล

(คณะกรรมการบริการและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวณิชศักดิ์

(คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.สิงหนาท น้อมเนียน

(สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

มหาวิทยาลัยมหิดล)

รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล เครือรัฐติกาล

(วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทป์ พิมพวง

(คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคตีอักษร

(คณะกรรมการบริการและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ลิมถาวรานันต์

(คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี เพชรสว่าง

(คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต สงสม

(คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ)

ดร.กรัตยา เล้าตระกูลชัย

(คณะกรรมการแลกเปลี่ยนการศึกษานานาชาติ

มหาวิทยาลัยฉางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน)

ผู้พิสูจน์อักษร

Assistant Professor Dr. Steven Andrew Martin

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ เบ็ญฤทธิ์

(คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ดร.ณิชา ไตรวรรณเกษม

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ดร.เอมีล่า แวฮือซอ

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Dr. Jonathan Hugo

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

นายกิตตินันท์ เครือแพทย์

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Mr. Peter John Wall

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Mr. Richard Majellan Mansbridge

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Mr. He Ke

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ดร.จักรพันธ์ เชาว์ปรีชา

(วิทยาลัยการคอมพิวเตอร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Mr. Peter Coan

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Mr. Philip John Galloway

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

Mr. Ricardo Javier Galbis

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

นางสาวโสพิทา สุขช่วย

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

นางสาวอรพรรณ สีนะนิธิกุล

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

บรรณาธิการจัดการ

นางสาวชุลีพร ประทีป ณ ถลาง

(คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

อีเมล chuleeporn.p@phuket.psu.ac.th

วารสารออนไลน์

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jis/index>

ข้อความและความคิดเห็นที่แสดงในบทความ เป็นแนวคิดของผู้เขียน
มิใช่ความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ และคณะผู้จัดทำแต่อย่างใด

Journal of International Studies

Prince of Songkla University

VOL. 11 Issue NO. 2 July - December 2021

Publisher	Faculty of International Studies, Prince of Songkla University, Phuket Campus
Editor-in-Chief	Assistant Professor Dr. Kesinee Chaisri (Faculty of International Studies, Prince of Songkla University) E-mail: kesinee.c@phuket.psu.ac.th
Consulting Editors	Assistant Professor Dr. Pun Thongchumnum (Faculty of International Studies, Prince of Songkla University) Professor Dr. John Hutnyk (University of Melbourne, Australia) Professor Dr. Yos Santasombat (Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University) Professor Dr. Supachai Yavaprabhas (Faculty of Political Science, Chulalongkorn University) Professor Dr. Surichai Wankaeo (Faculty of Political Science, Chulalongkorn University)

Editorial Board

Professor Dr. Parit Yinsen

(Faculty of Humanities and Social Sciences,
Prince of Songkla University)

Associate Professor Dr. Burin Srisomthawin

(School of Humanities and Applied Arts,
University of the Thai Chamber of Commerce)

Associate Professor Dr. Prathana Kannaovakun

(Faculty of Hospitality and Tourism,
Prince of Songkla University)

Associate Professor Dr. Surasit Amornwanitsak

(Faculty of Liberal Arts, Thammasat University)

Associate Professor Dr. Singhanat Nomnian

(Research Institute for Languages and Cultures
of Asia, Mahidol University)

Associate Professor Dr. Sitthiphon Kruarattikan

(College of Interdisciplinary Studies,
Thammasat University)

Assistant Professor Dr. Kowit Pimpuang

(Faculty of Humanities, Kasetsart University)

Assistant Professor Dr. Panuwat Phakdee-auksorn

(Faculty of Hospitality and Tourism,
Prince of Songkla University)

Assistant Professor Dr. Wilai Limthawaranun

(Faculty of Humanities and Social Sciences,
Burapha University)

Assistant Professor Dr. Pawinee Petchsawang

(School of Business, University of
the Thai Chamber of Commerce)

Assistant Professor Dr. Anuwat Songsom

(Faculty of Economics and Business Administration,
Thaksin University)

Dr. Kirattaya Laotrakunchai

(School of International Education and Exchange,
Changzhou University, P. R. China)

Assistant Professor Dr. Steven Andrew Martin

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Assistant Professor Dr. Parichard Benrit

(Faculty of Humanities and Social Sciences,
Prince of Songkla University)

Proof Readers

Dr. Nicha Tovankasame

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Dr. Emeela Wae-Esor

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Dr. Jonathan Hugo

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Mr. Kittinan Krueaphat

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Mr. Peter John Wall

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Mr. Richard Majellan Mansbridge

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Mr. He Ke

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Dr. Jakraphan Chaopreecha

(College of Computing,
Prince of Songkla University)

Mr. Peter Coan

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Mr. Philip John Galloway

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Mr. Ricardo Javier Galbis

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Ms. Sophita Sukchuay

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Ms. Oraphan Leenanithikul

(Faculty of International Studies,
Prince of Songkla University)

Managing Editor

Ms. Chuleeporn Prateep Na Talang

(Faculty of International Studies,

Prince of Songkla University)

E-mail: chuleeporn.p@phuket.psu.ac.th

Online Journal

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jis/index>

Statements and opinions expressed in articles herein
are those of the authors and do not necessarily reflect
the position of the editors or publisher.

สารบัญ | Contents

คุณลักษณะบุคลากรของสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21 ..... <i>ปวีณา สปิกลเลอร์</i> Characteristic of Medical Secretary in 21 th Century..... ..... <i>Pawina Spiller</i>	1
ปัจจัยต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย..... <i>พิชามณูชู่ ทิพย์เจริญ</i> The Decision for Shadow Education Participation and the Perceived Formation of Educational Inequality in Thailand ..... <i>Pichamon Thipjaroen</i>	27
ฉันอาศัยอยู่ในจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวประเภทเกาะ: มุมมองของ เด็กในวัยเรียน..... <i>สุ้มธยา ธรรมจักร, อารีญา ธีรสัตยาพิทักษ์</i> I am living on an island tourist destination: Perceptions of School-Age Children..... ..... <i>Sumattaya Thammajak, Areeta Tirasattayapitak</i>	61
การจัดการทรัพยากรร่วม..... <i>อดิศร ภูสาระ, สุมาลินี สาดสำอาง</i> Common-Pool Resource Management..... ..... <i>Adisorn Phusara, Sumalini Satsang</i>	93
บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review): การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อ สร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้: เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน ..... <i>ศึกษา เรืองดำ</i> Book Review: Classroom Action Research to Create New Meaning in Learning Connection the World and Classroom ..... <i>Sueksa Rueangdam</i>	115

สารบัญ | Contents

การประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้แอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อส่งเสริม
การสนทนาภาษาเกาหลี: กรณีศึกษานักศึกษา สาขาวิชาเทศศึกษา คณะวิเทศ
ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....

123

..... เนติมา บุรพาศิริวัฒน์

The Integration of Innovative Learning Application “Flipgrid”
to Encourage Korean Speaking Skills of Faculty of
International Studies’ Students, Prince of Songkla
University..... Netima Burapasirawat

ร้านน้ำชา บทธะครพุด 3 องค์: การศึกษาภาพสะท้อน “บาดแผล” ของคน
รากหญ้าในสภาวะความป่วยไข้ทางการเมือง.....

159

..... วุฒิพงษ์ ประพันธ์มิตร, กนกพร นุ่มทอง

Teahouse: A Study of Reflection on the Grassroots
Class’ Suffering in Political Instability.....
..... Wuttipong Prapantamit, Kanokporn Numtong

งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของ Peer Compensation Reference Effect
ต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้บริหารตามมุมมองของประสิทธิภาพการลงทุน

207

..... Bei Lyu

The Impact of Peer Compensation Reference Effect on
the Efficiency of Executive Investment Decisions.....

..... Bei Lyu

แรงจูงใจและพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนของผู้บริโภคในตลาด
ออนไลน์กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด.....

249

..... พัชรี จิรดิลก, สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, เนตรนภา รักษายศ

Customers’ Motivation and Purchasing Behavior of
Community Products in the Online Market: A Case Study
of Krajoood Wicker Products.....

Patcharee Jiradilok, Somnuk Aujirapongpan, Netnapa Raksayot

สารบัญ | Contents

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าและผล
การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย....

280

.....*ชมพูนุท ดวงจันทร์, กรุณา พุ่มเอี่ยม, กัลยรัตน์ ช่างอินทร, จีราวรรณ
คล้ายประสงค์, ศุภเชษฐ์ พะลริ, อรลดา เรืองฤทธิ์, วิไลรา อินทรเทศ*

The Relationship between the Primary Activities of
Value Chain and Performance of Agriculture Sector
Cooperatives and Farmer Groups in Thailand.....
.....*Chompunoot Duangjan, Karuna Phumeaim, Kanyarat
Changintorn, Jirawan Klayprasong, Supphachet Pasari,
Orada Ruangrit, Ravisara Intarathed*

การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วน
ตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....

307

..... *เนติมา ชูศร, นันทนิชา হাসุนทรี*

Community Development through the Public Participation in
Phlaiwat Sub-district Administrative Organization, Kanchanadit
District, Surat Thani Province.....

..... *Natima Chooson, Natnicha Hasoontree*

กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำใน
ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....

332

..... *ณัฐนิชา อารักษ์วานิช*

Marketing Strategies Influencing the Decision of Visitors
Revisit Accommodation Business Revisitation in
Amphawa Sub-District, Amphawa District Samut Songkhram
Province

..... *Natnicha Arakvanich*

คุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการ ทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21

ปวีณา สпилเลอร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

pawina.s.medsec@gmail.com

รับบทความ: 23 กันยายน 2563

แก้ไขบทความ: 7 ธันวาคม 2563

ตอบรับบทความ: 8 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาทบทวนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยของคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในโรงพยาบาล 2) เพื่อเสนอคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21 โดยการใช้การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในโรงพยาบาล ภายใต้แนวคิดพื้นฐานการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานในสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรของสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะ 9 ด้าน คือ ด้าน

ทักษะทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความใส่ใจ ด้านการ
รับผิดชอบต่อ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศีลธรรม
จรรยา ด้านการประสานงานทางการแพทย์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการ
ให้เกียรติและเคารพผู้อื่น ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง

คำสำคัญ: คุณลักษณะเลขานุการทางการแพทย์, ศตวรรษที่ 21

Characteristic of Medical Secretary in 21st Century

Pawina Spiller

Assistant Professor, Ph.D., Lecturer

Faculty of Management Sciences, Suan Dusit University

pawina.s.medsec@gmail.com

Received: September 23, 2020

Revised: December 7, 2020

Accepted: December 8, 2020

Abstract

This article aims for two reasons: the first, it reviews the basic knowledge about the theory research of the characteristics of Medical Secretary in hospital. The second, it offers the characteristic of a medical secretary in the 21st century. This is a literature review. It was found that the knowledge of the basics of the characteristic of medical secretary in hospital. Under the basic concept of improving work efficiency in a rapidly changing environment. The study found that: the personnel of the medical secretary division in the 21st century has nine characteristics: academic and information technology skills; empathy; accountability;

analytical and innovation thinking; integrity; cooperation; team working; honoring and respect; self-development.

Keywords: Characteristic of medical secretary, 21st Century

บทนำ

แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Post-modern) เป็นกระแสที่แสดงถึง ปฏิบัติการที่ตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงของการเติบโตของเศรษฐกิจ และ สังคม การถูกรวบงำด้วยสื่อและเทคโนโลยีที่มีการส่งต่อข้อมูลข่าวสารได้ อย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากการพัฒนาในโลกสมัยใหม่ ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคม (Peterson, 2018) และความจำเป็นในการเตรียมตัวตั้งรับการเปิดรับชาวต่างชาติหลังสถานการณ์ Covid-19 ที่มุ่งเน้นการให้บริการสุขภาพที่มีคุณภาพเพื่อให้ผู้เข้ารับบริการใน โรงพยาบาลเกิดความพึงพอใจมากที่สุด (ณาริญา วีระกิจ และพิชญภรณ์ ภูมิภินันท์, 2563) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สุขภาพของมนุษย์สู่การวิเคราะห์ความเจ็บป่วยตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ ซึ่งเป็นยุคแห่งการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการรักษาพยาบาลเพื่อให้บริการ และเกิดผลผลิตที่มีค่าสูงแก่ผู้ใช้บริการ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรใน องค์กรบริการสุขภาพต้องมีคุณลักษณะที่ช่วยสนับสนุนให้ให้บริการมี ประสิทธิภาพภายใต้ยุคที่ธุรกิจโรงพยาบาลมีการแข่งขันอย่างรุนแรง ทั้งจาก คู่แข่งในธุรกิจเดียวกันที่เร่งขยายตัวอย่างต่อเนื่องและจากกลุ่มทุนขนาดใหญ่ จากธุรกิจอื่นที่ปรับโมเดลสู่ธุรกิจโรงพยาบาลเนื่องจากเล็งเห็นโอกาสสร้าง รายได้ที่มีนัยยะในระยะยาว (พูลสุข นิลกิจศรานนท์, 2563)

บุคลากรในสายงานเลขานุการทางการแพทย์ (Medical Secretary) เป็นกลุ่มบุคลากรที่คอยสนับสนุนงานด้านการรักษาพยาบาลซึ่งถือเป็นกลไก ที่สำคัญในการเชื่อมต่อการบริหารจัดการหน่วยงานทางการแพทย์แต่ละฝ่าย ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและทำให้เกิดความคล่องตัวในการให้บริการทาง การแพทย์ (Clarke, 2013; ปวีณา สปิบลเลอร์, 2561) ที่จำเป็นต้องมีคุณลักษณะ เฉพาะ ทำให้สามารถสนับสนุนงานด้านการรักษาพยาบาลในองค์กรบริการ

สุขภาพได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ กระบวนการวิเคราะห์คุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์เริ่มจากการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของงานเลขานุการทางการแพทย์ และแนวโน้มของบทบาทหน้าที่เลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21 จากนั้นจึงกำหนดและพัฒนาคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์

ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศนำมา ซึ่งภัยพิบัติต่าง ๆ ทำให้เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดโรคอุบัติใหม่ การติดยาของเชื้อโรค (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์, 2560) รวมถึงเกิดพาหะนำโรค เป็นผลทำให้การควบคุมการเกิดโรคมีความยากลำบากขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) เช่น สถานการณ์ของโรคระบาด “ไวรัสโคโรนา” หรือ “โควิด-19” ซึ่งถือเป็นไวรัสสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยพบมาก่อน มีอันตรายถึงชีวิต แพร่กระจายอย่างรวดเร็วและกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลก โดยมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID -19)) พุทธศักราช 2563) รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมไทย เช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและกระแสการดูแลสุขภาพที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วโลก (Laaser & Brand, 2014) ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้ ส่งผลให้บุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ต้องปรับตัว เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลที่มีความหลากหลายและมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะในด้านทักษะทางวิชาการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความใส่ใจ ด้านการรับผิดชอบ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศีลธรรมจรรยา ด้านการประสานงาน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการให้เกียรติและเคารพผู้อื่น และด้านความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเพิ่มเข้ามา

ซึ่งในอดีตและปัจจุบันยังคงมีการกล่าวถึงคุณลักษณะของบุคลากรเลขานุการทางการแพทย์ค่อนข้างน้อย และยังขาดการเรียบเรียงในเชิงบูรณาการเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น

1. แนวคิดเกี่ยวกับงานเลขานุการทางการแพทย์

การดำเนินงานในองค์กรทางการแพทย์และองค์กรต่าง ๆ ล้วนจำเป็นต้องมีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานเลขานุการ เพื่อเป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงาน และเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญของผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการองค์กร โดยผู้ที่จะปฏิบัติงานเลขานุการทางการแพทย์ได้ดีนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านงานเลขานุการ งานด้านเอกสาร การติดต่อประสานงานทางการแพทย์ในทุกระดับได้เป็นอย่างดี อันเป็นบทบาทที่สำคัญของงานบริการสุขภาพในโรงพยาบาล งานเลขานุการทางการแพทย์เป็นงานที่ต้องการความละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ มีความอดทนอดกลั้นในการทำงาน เป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งมั่นอนาคต เป็นนักวางแผนที่ดี และที่สำคัญต้องมีความรู้ในเนื้อหาของผู้บริหารหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี (ปวีณา สปิลาเลอร์, 2561)

การปฏิบัติงานเลขานุการทางการแพทย์ให้มีคุณภาพผู้ปฏิบัติงานควรมีความเข้าใจในบทบาท หรือคุณลักษณะ ที่จำเป็นในการทำงานเป็นอย่างดี เนื่องจากลักษณะของการทำงานในองค์กรโรงพยาบาลมีความเข้มงวดในการทำงานสูงเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของการบริการสุขภาพ บุคลากรจึงมีความกดดันสูง (Kickbusch & Gleicher, 2012) ดังนั้นผู้ที่ปฏิบัติงานในสายงานเลขานุการทางการแพทย์ควรเป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบ มีลักษณะมุ่งมั่นอนาคต มีทักษะการปรับตัวสูงในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และมีความฉลาดทางอารมณ์ ในขณะที่องค์กรโรงพยาบาลควรต้องสร้างแรงจูงใจในการ

ทำงาน ลดความเหลื่อมล้ำในการทำงานเพื่อเป็นการลดความเครียดและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้วย

ศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ และสุขภาพ ด้วยสาเหตุจากเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าแบบก้าวกระโดด (เยาวเรศ สมทรัพย์ และอัชฌา วารีย์, 2562) โรงพยาบาลเร่งพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น บุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์จึงต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงานให้มีความรวดเร็วและมีคุณภาพ เพื่อลดระยะเวลาในการทำงานลงแต่เพิ่มปริมาณและคุณภาพของงานให้มากยิ่งขึ้น (แสงเทียน อยู่เถา, 2556) โดยสามารถปฏิบัติงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Health Record: EHR) เพื่อให้การพัฒนาการจัดการส่วนต่าง ๆ ในงานบริการของโรงพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับของผู้เข้าใช้บริการ ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเลขานุการทางการแพทย์ยุคใหม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ระบบที่ปรึกษาด้านการจัดการโรงพยาบาลอิเล็กทรอนิกส์ และระบบการจัดการโรงพยาบาลอิเล็กทรอนิกส์ด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นการช่วยพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของเลขานุการทางการแพทย์ให้มีความทันสมัย และสามารถสนับสนุนการแข่งขันของธุรกิจโรงพยาบาลได้ สามารถปฏิบัติงานในโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Catherine et al., 2001) และสอดคล้องกับโครงสร้างแผนยุทธศาสตร์ขั้นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศอันประกอบด้วย การจัดการด้านข้อมูลผู้ป่วย ตำแหน่งการพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเอกสารของโรงพยาบาล การจัดการระบบสุขภาพ และการบริหารงานคลินิก ซึ่งควรมีการบันทึกข้อมูลเป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถใช้งานได้ร่วมกันระหว่างฝ่ายงานต่าง ๆ ใน

โรงพยาบาลเพื่อสะดวกและรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลผู้ป่วย (Hertting et al., 2003; Gok et al., 2015; Bertelsen & Nøhr, 2005)

เลขานุการทางการแพทย์ที่เป็นมืออาชีพและเป็นที่ต้องการของโรงพยาบาล และสถานประกอบการด้านสุขภาพ จำเป็นต้องมีวิธีจัดการงานในบทบาทเลขานุการทางการแพทย์ยุคใหม่ที่สามารถทำงานจำนวนมากในระยะเวลาที่จำกัดได้ (Work Smart but not Work Hard) โดยเลขานุการทางการแพทย์จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่สะท้อนไปสู่การปฏิบัติตนในบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Sonnenberg, 2015; เยาวลักษณ์ ศิริสุวรรณ, 2555; ปวีณา สปิบลเลอร์, 2561) ได้แก่ การติดต่อประสานงานด้วยการสื่อสารที่มีคุณภาพ โดยสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายงานสำนักงานอัตโนมัติ การจัดการข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน การติดต่อประสานงาน และการรายงานผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ การรักษาและเคารพต่อข้อมูล การรู้กาลเทศะหรือพิธีการในการทำงาน และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและการทำงานอย่างไม่หยุดนิ่งโดยมีเป้าหมายแห่งอนาคต หรือมีลักษณะที่มุ่งอนาคต บุคลากรในสายงานเลขานุการทางการแพทย์เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของฝ่ายงานต่าง ๆ ในโรงพยาบาล ทั้งบุคลากรที่เป็นผู้บริหารระดับสูง (CEO) ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารในระดับต้น ในการเชื่อมประสานให้การดำเนินงานสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาวะการแข่งขันสูงของโรงพยาบาลยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1.1 ความสำคัญของงานเลขานุการทางการแพทย์ในโรงพยาบาล

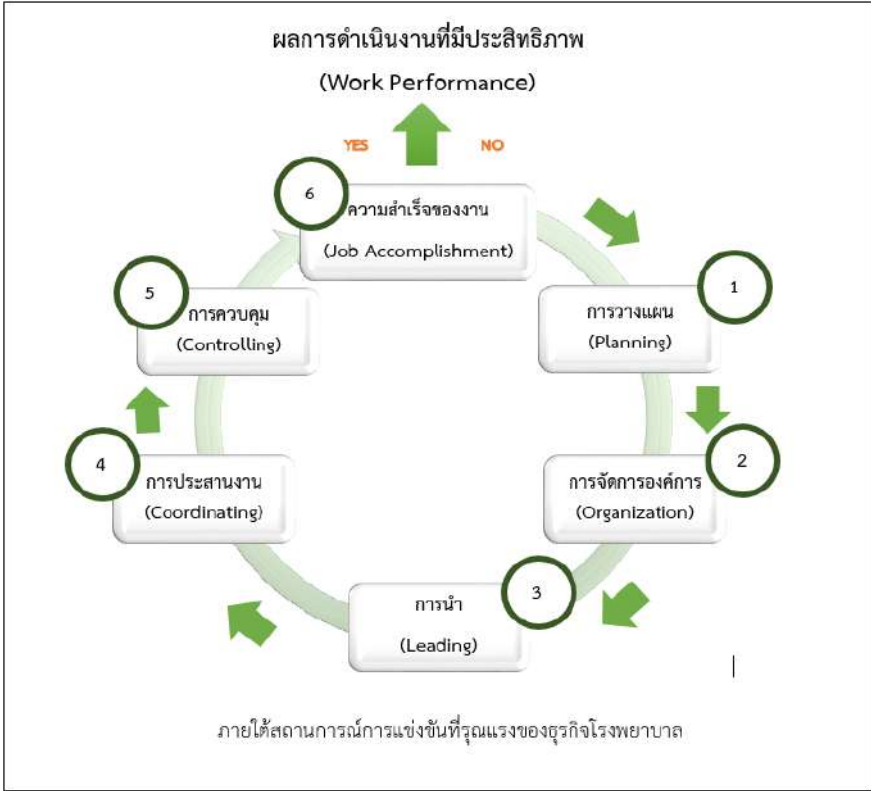
เลขานุการทางการแพทย์เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาล เพราะเป็นผู้ที่คอยเชื่อมประสานในการดำเนินงาน

ในโรงพยาบาลระหว่างผู้บริหารโรงพยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์ในแต่ละฝ่ายให้ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องคอยสังเกตและเป็นผู้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินงานของหน่วยงานในโรงพยาบาล รวมถึงอำนวยความสะดวกในการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ของโรงพยาบาลอยู่ตลอดเวลา ต้องเตรียมพร้อมและสามารถแจ้งและเสนอแนะข้อมูลในการดำเนินงานหรือการทำธุรกิจได้ (Kim et al., 2014) ตลอดจนต้องเป็นผู้ขายรับหรือตอบสนองนโยบายขององค์กรหรือผู้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเลขานุการเป็นคลังสมองที่มีประสิทธิภาพ มีข้อมูลพร้อมสำหรับเสนอให้ผู้บริหารตัดสินใจในการบริหารงานได้

ทั้งนี้ Robbins et. al (2001) ได้กล่าวถึงบุคลากรในสายงานเลขานุการทางการแพทย์ไว้ว่าเป็นส่วนสำคัญของการบริการและเป็นฝ่ายสนับสนุนการบริหารงานในโรงพยาบาล แต่เป็นกลุ่มอาชีพที่ได้รับการละเลยในการให้ความสำคัญในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ โดยเสนอข้อมูลไว้ในการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตสังคมและการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงจำเป็นที่บุคลากรในสายงานเลขานุการทางการแพทย์ ต้องมีความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการสำนักงานทางการแพทย์ เข้าใจเนื้อหาของหน่วยงานและผู้บริหารเป็นอย่างดี เพื่อให้การประสานงานทางการแพทย์มีประสิทธิภาพ และสามารถสนับสนุนงานของผู้บริหารให้ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายของโรงพยาบาล และสามารถพิจารณาได้ว่างานนั้นจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการจัดการได้อย่างไรบ้าง โดยหน้าที่ทางการจัดการที่เลขานุการทางการแพทย์ควรทราบดีดังนี้

ภาพที่ 1 หน้าที่พื้นฐานทางการจัดการของบุคลากรเลขานุการ
ทางการแพทย์ในโรงพยาบาล 5 ประการ

ที่มา: Luther Gulick, 1993; Koontz & O'Donnell, 1976;

ปวีณา สปิไลเลอร์, 2561

จากภาพที่ 1 ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
และมีการแข่งขันที่รุนแรงของธุรกิจโรงพยาบาล เลขานุการทางการแพทย์
เป็นผู้ปฏิบัติงานในสายงานสนับสนุนที่ต้องขับเคลื่อนการให้บริการทาง
การแพทย์ของทุกส่วนงาน ต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อให้การ

ดำเนินงานของโรงพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแข่งขันได้ภายใต้สถานการณ์ที่รุนแรง มีคู่แข่งและต้นทุนการบริหารจัดการที่เพิ่มขึ้น โดยเลขานุการทางการแพทย์จะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย ในหน้าที่พื้นฐานทางการจัดการ 5 ประการ ได้แก่ การวางแผนงานโดยระบุขอบเขตของงาน และเลือกวิธีการทำงานที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายในงานที่กำหนดไว้ การจัดองค์การเป็นการนำแผนงานที่กำหนดไว้มากำหนดหน้าที่สำหรับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในหน้าที่นั้น ๆ โดยใช้หลักการพิจารณาคุณลักษณะของบุคคลให้เหมาะสมกับงานในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ การนำ ซึ่งเป็นการจูงใจและการสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์การเพื่อช่วยให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการนำคือการเพิ่มผลผลิตขององค์กรโดยผ่านแนวคิดในด้านการให้ความสำคัญกับคนมากกว่าให้ความสำคัญกับงาน การประสานงาน เป็นการเชื่อมต่อองค์ประกอบในการดำเนินงานให้ร้อยเรียงอย่างเป็นระบบ (Griffin 2012; Rucker, 2018) ดังนั้นผู้ประสานงานจึงควรมีความรู้ในเนื้องานนั้น ๆ โดยการประสานงานถือเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานทั้งภายในและภายนอกองค์การ และการควบคุม ซึ่งเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของงาน ทั้งนี้ เลขานุการทางการแพทย์ควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนนี้เป็นอย่างมาก ในการศึกษาเกณฑ์คุณภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการทำงานต่อไป อนึ่งการควบคุมถือเป็นหน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานผลการทำงานในองค์การเพื่อให้มีมาตรฐาน เช่น มาตรฐานการดำเนินการ มาตรฐานด้านคุณภาพ โดยเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดการสูญเสียสิ้นเปลือง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (Luther Gulick, 1993; Koontz & O'Donnell, 1976)

1.2 บทบาทหน้าเลขาธิการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21

การเปลี่ยนแปลงในยุคการจัดการสมัยใหม่หรือยุคข้อมูลข่าวสาร (Information age) เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันกันสูง ซึ่งในการดำเนินงานโรงพยาบาลแข่งขันกันด้วยระดับมาตรฐานสากลหรือมาตรฐาน Joint Commission International (JCI) ในด้านต่าง ๆ อาทิ โปรแกรมการตรวจรักษาหลอดเลือดสมองเบื้องต้น โปรแกรมการตรวจรักษาโรคเบาหวาน และ โปรแกรมโรคไตเรื้อรัง (Primary Stroke Program; Diabetes Mellitus Program; Chronic Kidney Disease Program) เป็นต้น เพื่อแสดงถึงคุณภาพของโรงพยาบาลนั้น ๆ (Wright et al., 2002) ทั้งนี้บุคลากรในสายงานเลขานุการทางการแพทย์ เป็นผู้ที่ต้องคอยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในสำนักงานทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเพื่อให้การบริการทางการแพทย์ไปสู่มาตรฐานสากลต่าง ๆ ตามที่โรงพยาบาลกำหนดไว้ให้ได้

ทั้งนี้ในศตวรรษที่ 21 การให้บริการในโรงพยาบาลมุ่งเน้นไปที่การให้บริการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน และสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (WHO: World Health Organization) เลขานุการทางการแพทย์จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการสำนักงานทางการแพทย์และลักษณะงานในโรงพยาบาลแต่ละงานที่มีความเชื่อมโยงกัน

ทั้งนี้ ในการศึกษาบทบาทหน้าที่ของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ จากกรณีวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี และข้อมูลสนับสนุนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการร่างแนวนโยบายคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ พบว่าเลขานุการทางการแพทย์จำเป็นต้องมีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการแพทย์ ด้านการวิเคราะห์

และจัดการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษทางการแพทย์ ด้านการติดต่อประสานงานทางการแพทย์ ด้านการจัดการงานประชุมทางการแพทย์ในรูปแบบต่าง ๆ และจัดทำรายงานการประชุมทางการแพทย์ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนา*คุณภาพของโรงพยาบาล* ด้านการจัดการงานเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์ ด้านการบริหารจัดการสำนักงานทางการแพทย์และคลินิก เช่น การบริหารจัดการทรัพยากรสุขภาพ (Health Resources) ด้านงานเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้การบริการเวชระเบียนรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (Bernstein et al., 2005) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการให้บริการสุขภาพของโรงพยาบาล ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวินิจัยเพื่อนำเสนอข้อมูลที่มีจำนวนมากให้สั้นกระชับเข้าใจง่ายได้ในระยะเวลาจำกัด เพื่อตัดสินใจหรือการวิเคราะห์พยากรณ์ในงานเชิงบริหาร (Karatuna & Karaca, 2015; Oliveira, 2013; ปวีณา สปิไลเลอร์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การสื่อสารภาษาอังกฤษทางการแพทย์ (Medical terminology communication) การติดต่อประสานงานและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Coordination and information technology) งานธุรการและงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (Administrative and electronic document) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analytics) การบริหารจัดการสำนักงานทางการแพทย์และคลินิก (Clinical management) งานเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic medical record) และการจัดการการจัดประชุม (Meeting management) ภายใต้อุปสรรคที่แตกต่างกันของแต่ละโรงพยาบาล รวมถึงดูแลการติดต่อประสานงาน ทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาลในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานรวดเร็ว

และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ที่สะท้อนถึงแนวโน้มคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวโน้มคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์

ด้านการทำงาน	ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านบริการ
<ul style="list-style-type: none"> • มีบุคลิกภาพที่ดี • มีลักษณะมุ่งอนาคต • มีความฉลาดทางอารมณ์ • รับผิดชอบ ละเอียดยรอบคอบ ถูกต้อง เหมาะสม • การคิดเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ • ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษทางการแพทย์ • การสร้างเครือข่ายและพันธมิตร • การบริหารจัดการสำนักงานทางการแพทย์ • ความรู้ในงานเลขานุการทางการแพทย์ • ความยืดหยุ่นผ่อนปรน 	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ • การสื่อสารและสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ • มีความรู้ด้านงานเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีจิตบริการ • มีความอดทนอดกลั้น

ที่มา : (Karatuna & Karaca, 2015; ปวีณา สปิไลเออร์ และธีระวัฒน์

คุณลักษณะถือเป็นเครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นถึงความดีที่เป็นลักษณะประจำของบุคคล ส่งผลอันเป็นประโยชน์และเป็นที่ต้องการต่อการทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยมีแนวโน้มตามค่านิยมหลักขององค์การซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ ทั้งนี้ในกลไกการทำงานของโรงพยาบาลจำเป็นต้องมีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการทางการแพทย์ เพื่อเป็นสื่อกลางที่จะคอย

เชื่อมโยงการทำงานของแต่ละระดับ และแต่ละฝ่ายให้ไหลเวียนได้อย่างสะดวก และรวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่รวดเร็ว และมีการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง เลขาธิการทางการแพทย์ควรสามารถนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อลดเวลาในการทำงานลงและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนางานให้ก้าวหน้ามากขึ้น (Lærum, Karlsen, & Faxvaag, 2004)

จากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลบทบาทหน้าที่บุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์เพื่อนำเสนอแนวโน้มคุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ ได้แก่ แนวโน้มคุณลักษณะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการให้บริการในโรงพยาบาล ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษทางการแพทย์ ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านงานธุรการและงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ด้านงานเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการจัดการสำนักงานทางการแพทย์และคลินิก และด้านการจัดประชุมแพทย์ ซึ่งประกอบไปด้วย 9 คุณลักษณะหลัก ได้แก่ คุณลักษณะด้านความใส่ใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางวิชาการ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศีลธรรมจรรยา การประสานงาน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการให้เกียรติและเคารพผู้อื่น และด้านความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง (ปวีณา สปีลเลอร์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560; Medford & Standen, 2003; Harold's Cross & Blackrock, 2018; Finnegan, 2004; Joshi, 2012; Oliveira, 2013; พวงทอง ไกรพิบูลย์, 2557) ดังภาพที่ 3

ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงองค์ประกอบของคุณลักษณะบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ความรู้ความสามารถด้านทักษะทางวิชาการ ด้านกระบวนการประเมินสมรรถนะ (Process) ประกอบด้วย

การรับผิดชอบ ความมีศีลธรรมจรรยา ความใส่ใจในงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การประสานงาน การให้เกียรติและเคารพผู้อื่น และด้านผลลัพธ์ (Output) คือ การมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง และจากองค์ประกอบของคุณลักษณะหลักสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของคุณลักษณะสำหรับบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ (ปวีณา สปิไลเลอร์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560) ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 คุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21

คุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21

1. ด้านทักษะทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Academic and Information Technology Skills)
2. ด้านความใส่ใจ (Empathy)
3. ด้านความรับผิดชอบและรับชอบ (Accountability)
4. ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ (Analytical and Innovation Thinking)
5. ด้านความมีศีลธรรมจรรยา (Integrity)
6. ด้านประสานงานทางการแพทย์ (Coordination)
7. ด้านการทำงานเป็นทีม (Team working)
8. ด้านการให้เกียรติและเคารพผู้อื่น (Honoring and Respect)
9. ด้านความมุ่งมั่นและพัฒนาตนเอง (Self-Development)

จากภาพที่ 3 คุณลักษณะของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ ประกอบไปด้วยรายละเอียดของคุณลักษณะสำคัญ 9 ด้าน (ปวีณา สปิลาเลอร์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560; Medford & Standen, 2003; Harold's Cross & Blackrock, 2018; Finnegan, 2004; Joshi, 2012; Oliveira, 2013; พวงทอง ไกรพิบูลย์, 2557) ดังนี้

1. ด้านทักษะทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Academic and information technology skills) ประกอบไปด้วยคุณสมบัติด้านความรู้ด้านวิชาการที่สำคัญ ประกอบด้วยความรู้ความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษทางการแพทย์ (English for Medical Communication) การจัดการสำนักงานทางการแพทย์ (Medical office management) การจัดประชุมทางการแพทย์ (Medical meeting) การใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology literacy) ด้านความสามารถในการจัดทำเอกสาร (Writing literacy) การวิจัยและพัฒนากิจกรรมในโรงพยาบาล (Research) การสืบเสาะหาข้อมูล (Interpersonal understanding) การบัญชีเบื้องต้น (Preliminary account) การจัดการงานเอกสาร - ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ (Critical reading skills) ทักษะการสื่อสาร (Communication skills) การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติและความน่าจะเป็นเบื้องต้น (Data, statistics and probability) และงานธุรการและงานสารบรรณ (Administrator and documentation) ซึ่งมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ยุคใหม่

2. ด้านความใส่ใจ (Empathy) สำหรับบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีความใส่ใจในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ เนื่องจากลักษณะของงานบริการสุขภาพต้องคำนึงถึงผู้ใช้บริการที่มีความอ่อนไหวต่อราคา และการให้บริการซึ่งจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ความใส่ใจมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การเอาใจใส่และติดตามงานที่ได้รับมอบหมายให้ได้ผลสัมฤทธิ์ (Achievement motivation) ใส่ใจบริการ (Service minded) ให้บริการด้วยความเต็มใจ (Willingness) ปฏิบัติงานโดยยึดหลักผู้รับบริการเป็นสำคัญ และคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่น และส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของหน่วยงานเป็นผู้นที่มีบุคลิกภาพดี (Good personality) และมีน้ำใจ เปิดใจกว้าง (Relationship)

3. ด้านความรับผิดชอบและรับชอบ (Accountability) เป็นคุณสมบัติหลักที่จำเป็นสำหรับบุคลากรสายงานเลขานุการทางการแพทย์ผู้ปฏิบัติงาน จำเป็นต้องมีความตรงต่อเวลาและรู้จักบริหารเวลา (Punctuality and time management) มุ่งที่ผลลัพธ์และสร้างคุณค่าในการทำงาน (Result focused and value-added) รับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) รับผิดชอบต่อตนเอง (Self-responsibility) การเป็นตัวแทนที่ดี (Representation) และเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ รับผิดชอบต่อหน่วยงาน (Cautiously)

4. ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ (Analytical and innovation thinking) ประกอบไปด้วยความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem solving) การวางแผน (Planning) การใช้เหตุผล (Reasoning) สามารถคิดวิเคราะห์และตัดสินใจได้ดี (Analytical thinking and decision) กล้าคิด กล้าทำงานที่ยากและท้าทาย (Challenge) และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity)

5. ด้านความมีศีลธรรมจรรยา (Integrity) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ (Honesty) ทำงานได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ (Accuracy) มีวินัย (Self-disciplined) เป็นผู้ที่มีรู้จักเก็บรักษาความลับและเชื่อถือได้ (Trustworthy) โปรงใสมีคุณธรรม (Ethic and morale) รู้จักเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว (Sacrifice oneself and unselfish) และรู้จักพอเพียง (Self-sufficiency)

6. ด้านการประสานงาน (Coordination) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและโน้มน้าวใจ (Communication and influencing) การติดตามงาน (Follow up) การเจรจาต่อรอง (Negotiation) มีความยืดหยุ่นและว่องไว (Flexibility and agility) ในการปฏิบัติงาน และรู้จักวิธีการบริหารความขัดแย้ง (Conflict management)

7. ด้านการทำงานเป็นทีม (Team working) เป็นผู้ที่มีลักษณะร่วมแรงร่วมใจ (Unity-spirit and teamwork) แบ่งปัน (Sharing) เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural sensitivity) เข้าใจผู้อื่น (Interpersonal understanding) สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Altruism) มีภาวะผู้นำ (Leading) และการสนับสนุนและไว้วางใจต่อกัน (Support and trust)

8. ด้านการให้เกียรติและเคารพผู้อื่น (Honoring and respect) เป็นผู้ที่ให้เกียรติตนเองและผู้อื่น (Honoring) มีความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) รู้จักความเหมาะสมในกาลเทศะ (Tactfulness) เป็นผู้มีกัลยาณมิตร (Good friend) และยอมรับคำตัดสินที่ถูกต้อง (Recognize correctly formed sentences)

9. ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง (Self-development) เป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต (Future orientation) มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuously develop self) มีความมุ่งมั่นทุ่มเท (Dedication) ในการปฏิบัติงาน มีความมั่นคงต่อพันธสัญญา (Commitment) ทำงานได้อย่างถูกต้อง (Concern for order) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficacy and efficiency) และเป็นผู้ที่ใฝ่ศึกษาหาความรู้ (Eager to learn) อยู่เสมอ

สรุป

องค์การโรงพยาบาลเป็นองค์การที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณลักษณะเฉพาะในการขับเคลื่อนกลไกการทำงาน เนื่องจากเป็นองค์การที่มีลักษณะงานที่อ่อนไหว ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานเลขานุการทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะในด้านทักษะทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความใส่ใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศีลธรรมจรรยา ด้านการประสานงานทางการแพทย์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการให้เกียรติและเคารพผู้อื่น ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ในขณะที่การขับเคลื่อนงานของโรงพยาบาลจำเป็นต้องมีนโยบายหลักที่ให้ความสำคัญกับบุคลากรทั้งในด้านการรักษาพยาบาลและในสายสนับสนุนทางการแพทย์ เพื่อให้บุคลากรขับเคลื่อนงานตามหน้าที่ได้อย่างเป็นระบบ มอบหมายงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะงานของบุคลากรเป็นสำคัญ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดผลการทำงานที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของโรงพยาบาลได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. กรมควบคุมโรค. ค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2563, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/ind_world.php
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2560). มานุษยวิทยาการแพทย์ในคริสต์ศตวรรษที่ 21. *จดหมายข่าวศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร*, 1(95), 8-12.
- ณารัณญา วีระกิจ, และพิชญากรณ์ ภูมิอินันท์. (2563). คุณภาพการบริการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชาวจีน. *วารสารวิเทศศึกษา*, 1(1), 29-52.

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ท้องถิ่นออกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติด
โรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรค
โควิด-19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID -19))
พุทธศักราช 2563. (2563, 5 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม
137 ตอนพิเศษที่ 52 ง. หน้า 13 - 14.
- ปวีณา สปิเลออร์. (2561). *หลักการเลขานุการทางการแพทย์* (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ปวีณา สปิเลออร์, และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). บทบาทหน้าที่เลขานุการ
ทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการการตลาดและการ
จัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 4(1), 1-16.
- พวงทอง ไกรพิบูลย์. (2557, 15 กรกฎาคม). บทบาทหน้าที่ในงานเลขานุการ
ทางการแพทย์. ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยสวนดุสิตด้าน
การแพทย์และการพยาบาล, 295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
แขวงดุสิต กรุงเทพมหานคร. *สัมภาษณ์*.
- พูลสุข นิลกิจศรานนท์. (2563). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2562 –
2564 ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน*. ค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2563, จาก
[https://www.krungsri.com/bank/getmedia/42e5f42d-4465-
4304-92af-60e3c2539460/IO_Private_Hospital_190218_
TH_EX.aspx](https://www.krungsri.com/bank/getmedia/42e5f42d-4465-4304-92af-60e3c2539460/IO_Private_Hospital_190218_TH_EX.aspx)
- เยาวเรศ สมทรัพย์, และอัชฌา วารีย์. (2562). แบรินด์พยาบาลไทยใน
ศตวรรษที่ 21: ความท้าทายต่อวิชาชีพพยาบาล. *วารสารพยาบาล
สงขลานครินทร์*, 39(3), 169-178.
- แสงเทียน อยู่เถา. (2556). การวัดสมรรถนะงานเวชระเบียนและบุคลากร
ด้านเวชระเบียนในโรงพยาบาลของประเทศไทย. ใน คณะ

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (บ.ก.), เอเชียรุ่งโรจน์: วิกฤติหรือโอกาสสำหรับไทย. การประชุมวิชาการประจำปีสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2556. ค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2563, จาก <https://facebook.ereportz.com/Apps/fileshare/download/ZmlsZV82MjU1MzQ0Mzc0NzEyNjhNTA5NF8wLnBkZg=>

- Bertelsen, P., & Nøhr, C. (2005). The Work Practice of Medical Secretaries and the Implementation of Electronic Health Records in Denmark. *Health Information Management, 34*(4), 104-111. DOI: 10.1177/183335830503400403
- Bernstein, P., Madsen, I., & Hostrup, P. (2005). Participatory Work Flow analysis Prior to Implementation of EPR: A Method to Discover Needs for Change. *Studies in Health Technology and Information, 116*, 89-94.
- Oliveira, C. M. (2013). Adoption of an Ophthalmologic Electronic Record (Medisoft Ophthalmology) – Case Study and Success Factors. *Procedia Technology, 9*, 1065-1073.
- Kim, D. I., Au, H., Fargo, R., Garrison, R. C., Gary T., Yu, M., & Loo, L. (2014). “Code R”: Introduction of a Hospital-wide Peer Review Process to Access Residents’ Potential Impact on Patient Safety and Quality. JGIM, The 37th Annual Meeting of the Society of General Internal Medicine, April, p. 52.

- Griffin, D. J. (2012). *Hospitals: What They Are and How They Work* (4th Edition). Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning.
- Rucker, D. (2018). *Achieving the Interoperability Promise of 21st Century Cures*. Retrieved on July 19, 2020 from <https://www.healthaffairs.org/doi/10.1377/hblog20180618.138568/full/>
- Gok, S., Karatuna, I., & Karaca, O. P. (2015). The Role of Perceived Supervisor Support and Organizational Identification in Job Satisfaction. *Social and Behavioral Sciences*, 177, 38-42.
- Bovisualize. (2012). *ทฤษฎีกระบวนการบริหาร Gulick Luther*. Retrieved on July 19, 2020, from <https://bovisualize.wordpress.com/2013/01/29>
- Harold's Cross and Blackrock. (2018). *Community Palliative Care Team Secretary. Department of Health & Children Consolidated*. Retrieved on July 19, 2020, from <http://olh.ie/wp-content/uploads/2018/02/Job-Description-CPCT Secretary.pdf>.
- Hertting, A., Theorell, T., Nilsson, K., & Larsson, S. U. (2003). Personnel Reductions and Structural Changes in Health Care Work-life Experiences of Medical Secretaries. *Journal of Psychosomatic Research*, 54(2), 161-170.

- Kickbusch, I., & Gleicher, D. (2012). *Governance for Health in the 21st Century*. World Health Organization. WHO Regional Office for Europe.
- Clark, J. (2013). Doctors No Longer Need Medical Secretaries. *British Medical Journal*, *346*(f1538), 1.
- Finnegan, J. (2004). *Evaluation of Medical Secretary Training Organised by South Dublin Public Sector Site of EQUAL at Work*. South Dublin Public, Ireland.
- Peterson, J. (2018). Postmodernism in a Nutshell. Retrieved on July 19, 2020, from <https://www.youtube.com/watch?v=el6TVEMnS3E.20/01/2018>
- Koontz, H., & O'Donnell, C. (1976). *Management: A Systems and Contingency Analysis of the Managerial Functions*. NY: McGraw-Hill Inc.
- Joshi, M. (2012). *Administration Skills*. [e-book]. Kuwait and Sultanate of Oman: Retrieved on July 23, 2020, from https://www.academia.edu/2584515/Administration_Skills
- Sonnenberg, M. (2015). Chief Medical Officer: Changing Roles and Skill Sets. *Physician Leadership Journal*, *2*(1), 16-21.
- Robbins, C. J., Bradley, E. H., & Spicer, M. (2000). Developing Leadership in Healthcare Administration: A Competency Assessment Tool. *Journal of Healthcare Management*, *4*(3), 188-202.
- Laaser, U., & Brand, H. (2014). Global Health in the 21st Century:

Global Health Action. *South Eastern European Journal of Public Health*, 1, 1-9.

Wright, K., Reid, W. M., & Carmichael, D. (2002). Competency Development in Public Health Leadership. *American Journal of Public Health*, 92(8), 1202-1207.

ปัจจัยต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาในประเทศไทย

พิชามณูชु ทิพย์เจริญ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

mpichamon@outlook.com

รับบทความ: 19 ตุลาคม 2563

ตอบรับบทความ: 10 ธันวาคม 2563

แก้ไขบทความ: 16 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ โดยมุ่งเน้นไปที่ความแตกต่างระหว่างฐานะทางสังคมและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะระบบกวดวิชาที่มีมายาวนานควบคู่ไปกับระบบการศึกษาไทย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจต่อการเรียนกวดวิชาของนักเรียนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสถานะของครอบครัวเป็นสำคัญ นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคมที่ดีกว่าจะมีโอกาสมากกว่านักเรียนที่มีทุนทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ ข้อมูลที่ค้นพบจากงานชิ้นนี้จึงเป็นการ

ตอกย้ำว่าระบบกวดวิชาก่อให้เกิดช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจระหว่างคน
รวยกับคนจนให้กว้างยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: สถาบันกวดวิชา, ระบบการศึกษาไทย, ความเหลื่อมล้ำทางการ
ศึกษา, ประเทศไทย

Factors Affecting Students' Shadow Education Participation and Educational Inequality in Thailand

Pichamon Thipjaroen

Faculty of Social Science, Shanghai University

mpichamon@outlook.com

Received: October 16, 2020

Revised: December 10, 2020

Accepted: December 16, 2020

Abstract

This study deals with the shadow education system of private supplementary tutoring in Thailand, aiming to highlight the perceptions of students from different social backgrounds for the decision-making of shadow education. While a number of studies have examined the economic and policy implications of shadow education, few have undertaken thorough research of the sociological factors in Thailand. This study is primarily concerned with the relationship between social origin and discrepancy of educational opportunities of shadow education particularly to the students involved. The research was conducted through semi-

structured interviews and focus groups as a foundation for its qualitative research. Students from grade 10 to 12 were purposefully chosen for the data collection. The findings indicated that the decision is strongly influenced by social origin and economic, social, and cultural status (ESCS) which exert a particularly high influence on the likelihood to choose shadow education particularly to those with more financial resources. The research contributes to the awareness of shadow education that benefits students' learning while also bringing disadvantages showing implications of cram schooling which relate to students' family socio-economic situations.

Keywords: Shadow education, Education system, Inequality, Thailand

Introduction

Thailand has succeeded its ambitious goal by moving away from a largely agrarian society and becoming a middle-income nation with a relatively diversified economy. Besides the socioeconomic development, improving the education system is also a key element in the government's ambitions of achieving “inclusive and equitable quality education for all” (Padkuntod, 2017). In the effort to enhance the basic education quality, Thailand has embarked on an ambitious series of reforms to its education system; nevertheless, it seems that the implementing changes have not yet been fulfilled and many persisting serious problems have been identified on every level of education. A broad array of critics believes the failure was due to the issue of discontinuity of authority concerned; a lack of nonpartisan, strong leadership, and independent organizations advocating for education; administrative errors; combinations of political interference; and unsuitable or mismatched syllabuses in the schools (Sangnapaboworn, 2018; Hallinger, 2012). The weaknesses in Thai education system are well documented, with O-Nets, Timms, Pisa, and World Bank reports all highlighting the utter lack of progress and the urgency with which reforms are needed. Public statements have been highlighting to focus on the major problematic areas in Thai education system which caused a major public debate in terms of equality of opportunity, quality of education and educators

received at public school system. Among these challenges which reflect the shortcomings of Thai education system, there is a greater demand for a support system to assist students in their learning process and achievement. Thus, shadow education is seen as a supplement to the formal school system that reflects deficiency of the state that has failed to provide fair and efficient education to all its subjects (Pomrin, 2017).

Shadow education in Thailand

Shadow education, also known as cram school, a phenomenon that is common in many Asian countries, is elaborately defined by Bray (2009) as private supplementary tutoring beyond the hours of formal schoolings. It is indicated that shadow education is the most common form of tutoring that closely follows the curricular of mainstream education system and engages in homework support, test preparation and cramming schools (Stevenson & Baker, 1992; Bray, 1999). Shadow education in Thailand is regulated within the Ministry of Educations' Office of Private Education which has a subdivision designated as the 'Non-formal Education Unit' that formally organizes and oversees private tutorial schools (Lao, 2014). There are various forms of cram schools among Thai context, such as, individual or one-to-one tutoring, group tutoring, online tutoring and lecture-type tutoring either live or video recorded. In general, shadow

education is divided into two types: academic and non-academic. Academic tutoring offers basic academic support, private one-on-one tutoring, enrichment lessons or the preparation for tests and entrance exams. Non-academic is often related to school subjects in the arts, sports or other non-academic fields. In this study, the chief focus is on academic subjects such as languages, mathematics and science.

Thailand is among the societies with particularly high rates of cram schools. An increase in the investment in shadow education has grown and spread rapidly since the early 1990s along with the educational reform. The number of cram schools accelerated from 334 in 2007 to 565 in 2013 in Bangkok and increased from 744 in 2007 to 1777 in 2013 in other provinces (Charoenkul, 2018). In 2019, there were 2,652 cram schools across the country, 697 of which are located in Bangkok while the remaining 1,955 are in the provinces (OPEC, 2019). Since Thai education system is tied closely with high stakes examination at almost every level of education, this examination-oriented culture lead Thai students of all ages are extensively involved in out-of-school educational activities. This fact characterizes Thai education system possessing a dualistic structure consisting of regular school and tutorial school. With a strong belief in the value of education, a large scale of student consumption of tutorial academies has been increasing in order to achieve higher scores and improve

their chances in college entrance examination for the top-ranked universities. It is perceived that the demand for extra tuition is partly driven by negative perceptions of national education system in many regards and the belief that extra lessons and intense preparation before the transition to higher education are essential for academic success (The Express Tribune, 2012). However, the prevalence of shadow education increases the concerns of social inequalities between rich and poor and between urban and rural areas (Tuptimsuwan, 2015). Shadow education is likely to maintain and exacerbate social inequalities since some families can afford extensive and high-quality support while others can secure only limited and low-quality support and yet others are deprived altogether (Bray, Kobakhidze & Kwo, 2020). Consequently, shadow education has become a vehicle for the reproduction of social class inequalities (Zhang & Bray, 2016).

Research Objectives

The overall objective of this research is to examine factors that influence students' decisions concerning a resort to cram schools and provide insights into the relationship between social origin and discrepancy of educational opportunities particularly to Thai upper-secondary school students from different socio-economic backgrounds. Hopefully, this will create a whole picture that will allow for a better understanding of how

students from diverse socioeconomic backgrounds perceive shadow education and particularly how students from less well-off families struggle over social class and educational attainment.

Literature Review

With the expansion of worldwide shadow education, research about shadow education steadily increased. The study by Xue & Ding (2009) showed that the level of cram school expenditures for students from higher socioeconomic backgrounds is generally greater than for students from lower socioeconomic backgrounds. It revealed that the opportunity for a student to receive cram schools in China is closely related with the families' economic, social and cultural status (ESCS). In addition, the investment on supplementary tutoring is significantly greater for students from high-quality schools than it is for students from average and lower-performing schools. The same also holds true in Hong Kong. Shadow education has been used and rigorously studied in Hong Kong. Bray et al. (2014) researching supplementary tutoring among middle school students in Hong Kong clarified that the market of cram schools has regenerated social inequality in the mainstream education system. Household income is a major factor influencing Hong Kong students between Grade 9 and Grade 12 when it comes to whether or not to take extra tuition; compared to students from elite government schools, those from low

banding schools have much less opportunities to receive tutoring. Bray (1999) asserted that nature of mainstream educational system, culture and the structure of economy are the significant factors of the expansion of shadow education, resulting to diverse implications in terms of academic achievement alongside with social stratification and backwash on mainstream education (Yung & Bray, 2017).

Due to growing concern regarding social and educational inequalities in relation to students' shadow education activities, an increased research can be observed also for Thailand. Lao (2014) analyzed the Thai state policy response to regulate cram schools and provided a reference point for policy makers to introduce intervention policies of this growing type of industry. The research draws on qualitative method including documentary analyses and semi-structured interviews with Thai policy elites, to understand the Thai state policy on the issue. The researcher emphasized that students should be able to get equal access to quality education outside the school system. If the school does not have the competencies to teach certain subjects, the students should have the choice to study elsewhere and receive accreditations (Lao, 2014, p. 10). This clearly illustrates the bureaucratic understanding that state public education is insufficient in many substantive areas which reflect structural inequalities within Thailand's socio-economic demographics. Moreover, in discussion of Pomrin (2017) the

researcher exploring the insights on Thai education system and the rise of cram school phenomenon indicated that the growth of tutorial business allowed wealthy citizens to gain higher achievement in terms of social mobility, thus widening the social and economic gap between rich and poor. It is also shown that the gradual growth of cram schools reflects deficiency of the state education that has failed to provide fair and efficient education to all its subjects.

In Thailand, shadow education is not a new phenomenon, but it has not been carefully researched and its implications have not been adequately discussed. Various types of literature mainly focus on national public education and its shortcomings, the meta-structural studies of Thai state education policy vis-à-vis tutorial schools or the market factors of tutorial schools. It is hardly seen the studies regarding the concern over shadow education in terms of the socioeconomic gap in accessing to shadow education among high school students. In doing so, this study attempts to fill a needed gap in Thai educational issue concerning shadow education that exacerbates social and educational inequality in Thai society.

Theoretical Background

The rational theory of educational decision making derives from Raymond Boudon in Education, Opportunity and Social

Inequality (1974) which extends Bourdieu's cultural reproduction perspective. Boudon believes that class position and educational attainment are interlinked and students make different choices according to their position in the stratification system (Boudon, 1974). The choice-making process is shaped and constrained by socioeconomic status, cultural capital, identity, and rationality in shaping students' choices in higher education. Boudon argues that inequality of educational opportunity is produced by a two-component process; primary and secondary effects. Primary effects of stratification are class differences in academic performance generated by cultural inequalities. Primary social reproduction occurs through the direct influence of a family's cultural capital on the child and his or her ability to achieve in school (Liu, 2018). For example, students from professional families or culturally rich families tend to choose academic pathways and select fields of study in elite universities or attend supplementary education to strengthen their cultural advantages, whereas students without rich cultural resources, such as those from working-class families, are more likely to select vocational courses or less prestigious institutions (Thomsen et al., 2013). However, Boudon does not regard cultural advantage as the only factor involved or even necessarily the most significant. Social reproduction also occurs through secondary effect of social origin. According to Breen & Goldthorpe (1997) Secondary social reproduction is the impact of

family's social class which is mediated by choices students make about their educational careers and these choices influence their future educational outcomes. It occurs through social class differences in the educational decisions made by students, and that these decisions are influenced by differences in objective conditions, not cultural differences between classes (Thompson, 2016). For example, different social classes have different educational aspirations, which results in different cost-benefit considerations (social as well as economic) and thus, educational decisions vary according to social origin (Becker & Lauterbach, 2010; Maaz, 2010). Evaluation of the costs and benefits of possible alternatives depends on the constraints and opportunities that people face, including opportunity costs such as lost income; the likelihood of success at the next level; and the benefits and value attached by the individual and their family to the possible outcomes of the decision (Breen & Goldthorpe, 1997). The relative contribution of primary and secondary effects influences the decision for shadow education and thus the educational pathway and future social status of students (Enrich, 2018).

Research Methodology

1. Research instruments

Qualitative data from semi-structured interviews was obtained from 15 students by face-to-face interview and phone-

call interview through the researcher's personal connection. The interviewed questions concerned the factors influencing Thai upper-secondary school students to study or not to study at cram schools. The interview consists of two main parts; The first part concerned the background information of the students. The second part was divided into two sections with two different groups of participants. The first section was involved students who received tutoring lessons which mainly asked about the motive and perception of taking supplementary lesson. The second section was about the students' motives for not participating in shadow education or using different types of tutoring.

2. Sample

2.1 Selection of participants

Since tutoring in academic subjects is especially important in education system dominated by high stakes examinations (Bray & Lykins, 2012) and these examinations are particularly prominent at the end of upper secondary schooling, students from ten to twelve grades were the primary concern of the study. The target participants were divided into two group of students from different class backgrounds; male and female with tutoring and male and female without tutoring. The target participants belonged to a group of professional-class students where the family was employed as a professional in a job normally requiring

at least higher education, while the target participants of students without tutoring would be a group of working-class family.

2.2 Site selection

Thailand's most populous city was chosen with the sample of suburb location in Bangkok as well as urban one. The data suggests that rates of cram schools are higher in Bangkok than elsewhere, therefore in this respect the study focused on a particularly important location. The site of the interview will be conducted mainly in well-known tutorial institutions such as Siam Kit Building and Wannasorn Building in Patumwan district. It is referred as lecture-typed tutoring provided by established tutoring centers which are the most common form of tutoring in Bangkok. Moreover, in order to get insights from students who did not participate in such type of shadow education, the interview was conducted in the area of Nong Chok district, the eastern suburb of Bangkok, where tutoring centers were rare and poverty indicator was relatively high compared to other areas of Bangkok, according to secondary data and statistics of poverty indicator (National Statistical Office, 2017)

Results

1. Students' motives for receiving tutoring

From the qualitative data obtained from semi-structured interviews, seven students including both male and female who

have received cram schools belonged to the first group of selected sampling. The participants were studying in the different leading public schools in Bangkok such as Triumudomsuksa, Samsen Wittayalai, and Yothinburana. All of the parents' participants were college graduates with the majority earning 50,000-100,000 Baht (1,600-3,000 US dollar). The parental occupations were varied such as business owner, entrepreneurs, and engineer. When students were asked about what factors motivated them to attend tutorial academies, the data showed that the improvement of examination scores was the dominant motive for the majority of students who received tutoring. Many of the students commented on the sense of pressure and stress related to inter-student competition. Students and their families sought it in order to keep up with their peers and to secure learning that they did not feel it could be adequately secured if relying solely on mainstream education.

“I could pass the entrance examination with just going to school regularly. Just pass. But with the help of the extra tuitions, I could get higher marks which means having more chance to get into famous university like Chulalongkorn or Thammasat.”, Grade 12 student said.

When asked about perceptions of cram schools, tutors, and the relation to mainstream education, the majority of students stated that there are significant differences between

regular school classroom and cram schools. This specific group of Thai upper-secondary school students had more positive attitude towards their tutors than their school teachers mainly because they believed that the tutors would help them do well on the university admission examination. The comments showed the remark that certain learning strategies which are more effective are presented in the cram schools and not in the public secondary schools. They felt the tutors were more concerned especially with helping the students to handle the preparation for examination performance, e.g., reading comprehension, speed reading, note-taking, test-taking strategies and study skills. Students in general did not feel self-confident and not considered themselves able to achieve adequately through their regular education.

“Attending the tutorial schools gives me more necessary knowledge than just learning at school and sometimes in the normal class, I can understand a little bit. When I go to cram schools, I can understand more than in the regular class. The use of cram schools is a necessity because everyone is in competition.”, remarked by Grade 11 student.

This belief does not only lead to the high level of participation in the out-of-school support but also has negative implications for the quality of the teaching in public schools. In addition, with respect to tutoring expenditures, it is found that in

average students took at least 3-4 courses and the fees can be varied from 3,000 to 8,000 Baht (96-256 US dollar). Some cost of tutoring lessons could be as high as 10,000 Baht (3,200 US dollar) for the whole course (30 hours), as stated by Grade 12 student who specifically aimed to study in international program for higher education. For the hours spent on extra tuition, most students reported that they spent between two and three hours per week on each subject, especially on English, Mathematics and Science. Some students received tutoring every day despite having been already burdened with heavy workloads from the system of regular schooling, as recounted by a Grade 11 interviewee:

“I normally finish my class at about 4.30 pm, and between 6.00 pm and 9.30 pm I go to tutoring. This routine is from Monday to Friday. On Saturdays I go to tutoring from 10.00 am to 12.00 noon and in the evening from 4.00 pm to 7.30 pm. On Sundays I have to go to tutoring from 8.30 pm to 10.30 pm.”

These students had to sit in these extra tutorials from dawn to dusk to prepare themselves for the upcoming entrance exams. Apparently, shadow education is costly as participation requires resources in terms of both finances and time. More importantly, given the concern over the perceived formation of educational inequality in relation to shadow education, the respondents raised high awareness of the problem and they agreed that we are living in the society where shadow education has become primary and it

is the fact that the gap of equal access to quality education is wider.

“Personally, I think shadow education should not have existed at all because as we all know it has created social inequality and still has persisted in today’s society. There is noticeable difference in terms of standards and qualities between public government schools. Not all Thai (government-run) schools are created equal. For these reasons, mainstream education should standardize the quality of the system at every level of education, regardless of where you study. I think all students deserve an equal access to quality education, despite any social backgrounds, financial status or regions. This demonstrates structural deficiencies of the system derived from the Ministry of Education that is simply unable to make the promise, thereby yielding frustration and disappointment.”, said Grade 12 student.

Overall, considering the results obtained from the interview, the data collected from the first group of students clearly showed the high levels of participation to cram schools reflected the widely spread held belief of the importance of knowledge especially for university entrance examination preparation. It is a decision that does not to be considered, as students reported *“Everyone participates in it.”* which means attending cram schools was perceived as the normal practice. This belief also reflected the inefficiency of the educational system to provide adequate

knowledge. The students want something more than their regular schools can offer. If the regular school is unable to provide adequate knowledge and respond to student needs or preferences, it is logical that students seek this knowledge outside of the formal educational system.

2. Students' motives for not receiving tutoring

It may be true that shadow education offers to bridge at least some gaps of public education deficiency, on the other hand it is widen the gap in terms of educational and social inequality. Based on the data obtained from the interviews in the area of Nong Chok district, eight students were reported to received different forms of shadow education and some of them never received it. As agriculture remains the most important part of Nong Chok economy, making it the largest agricultural area of Bangkok. The parental occupations were mostly agriculturalists and sellers. The majority of the parents' participants were below college graduates with the majority earning between 5,000-10,000 Baht a month (160-320 US dollar). Since the use of shadow education is costly as participation requires resources in terms of both finances and time, the data provided evidence that the motive for not receiving extra tuition or receiving different form of tutoring can be attributed to two main factors. The first factor is related to the additional costs to the use of shadow education covering the location between school, living residence and education center.

Students who participate in shadow education experience what Bray (1999) has termed ‘opportunity cost’ in the form of time spent traveling to and from the education center, preparation for the lesson and time in the lesson (Southgate, 2009). The location of a school or residence has an impact on whether or not students participate in shadow education due to the fact that students cannot travel the great distances. Traveling to cram school would be too burdensome on students. It appears that students from distant areas are less likely to access good quality of shadow education or they would only afford tutoring at low prices, whereas students who live in urban areas are more likely to access a better form of shadow education. As shown by Grade 12 student,

“My family could not afford to send all the three children to cram schools for all six subjects. We had to prioritize the subjects, such as English, Math, and Science. Besides, the transportation costs for all three children may be close to 1,000 Baht a month (32 US dollar), but this is considered too expensive. We could only afford low-cost tutoring nearby the living area.”

Due to the location of the Nong Chok community where tutoring centers were rare, it is found that there is a relation according to the types of out-of-school lessons and the living area. Over half of respondents heavily relied on mainstream teachers, who usually provided tutoring at school to fewer or more than ten students. As the interviewees stated,

“Since we live in the distant area and it took at least an hour (50 km.) to get into the center of Bangkok where most of cram schools are located, so we decided not to take it but rather rely on our schoolteachers which provide extra lessons for us after school. It indeed consumes less time and budget.”

Not only the travel distance that limits educational opportunities, education expenditure also appears to be burdensome to some families, especially low-income families. Students from disadvantaged backgrounds are facing the financial limitation that restrict the opportunity to receive quality education equally. The cost of shadow education in well-known tutoring institutions is rather expansive— as much as 3,000-5,000 Baht per course (95-160 US dollar). The price in some institutions can be up to 7,000-10,000 Baht (220-315 US dollar), particularly the preparation course for international test such as IELTS, SAT, TOEFL etc. On the other hand, with respect to supplementary tutoring spending with schoolteachers, the fees were relatively low ranging around 150-300 Baht per hour (5-10 US dollar) depending on academic subjects and some teachers also provided for free. This pattern indicated sizeable differences in the supplementary tutoring investment between two group of students. When asked students *“Have you felt like to attend those well-known cram schools in the center?”*. Most of them said they have always wanted to try like other students in the city, unless budget and time constraints limit those opportunities. As illustrated by

Grade 11 student, *“I wanted extra tutoring. Unfortunately, my parents, both sellers, cannot afford the high fees.”* The students believed that the lack of extra schooling means they would not stand a chance against other students competing to get into a public leading university. Conventional teaching methods in school would never earn them scores high enough in the university admission exam and they would not be able to compete with students from better-off families who had been attending cram schools from a young age. Working-class families face a number of financial hurdles: they have to pay tuition fees, and they will have to live on a considerably tighter budget which hardly spares the money for the investment in additional lessons. It becomes readily apparent that inequalities do not entirely have to do with shadow education participation. Rather, inequalities were also observed in relation to the type of extra tuition, with students from higher socioeconomic backgrounds being more likely to attend the costlier and better-quality type of cram schools, which is considered more effective, as can be tailored to meet the specific needs of the students (Tsiplakides, 2018).

Taking into account the perspectives towards the role of shadow education and the relation to national education system, students shared similar views concerning the national education system and the awareness of shadow education, resulting to educational inequality. Grade 12 student added some perspectives

towards tutoring culture that embedded in Thai society, saying that

“We are now living in the society where education become income dependent. The process of entrance examination system requires a large sum of money for the preparation courses in order to obtain good seat in leading university. This has created the cycle in which one group of students are fortunate to obtain greater amount and better quality of extra tuition classes while another group of students are not having equal access to high quality education. Indeed, education has been the path to better opportunity, but quality education should be available to all students, especially for those that need it and not just those that can afford it.”

Conclusions and Discussions

The findings reported above underscore important considerations as regards the roles of shadow education in general and the decision for cram schools in relation with the concern over educational inequality in particular. The explanation of educational differentials within a rational choice perspective has been proven to be necessary in order to understand the class differentials in educational decisions by pointing towards shadow education in Thailand. The present study leads to the findings that the decision for shadow education differs considerably

between two groups of students. The choice-making process that students have is shaped by several determinants including formal education system, disparate family backgrounds, varying qualities of schools, urbanicity, and different cultural settings. The decision is strongly influenced by social origin and economic, social, and cultural status which exert a particularly high influence on the likelihood to choose shadow education particularly to those with more financial resources. Students from professional families in the metropolitan city of Bangkok benefit from rich social, and cultural resources that allow them to develop a confident and clear vision about their decision-making of shadow education and higher education. A higher level of competitiveness among urban students in leading schools also relates to the competitive nature of urban life. Students and parents are actively searching for supplement education where parents are willingly sacrificing their financial security for the education of their children. This indicated that the circumstances in an urban setting might be different from those in non-metropolitan cultural settings. Thus, students with better socioeconomic status seemed to have positive influence on the decision for shadow education which are more likely to use better forms in terms of quality and quantity, whereas this pattern tends to be far less available to students from disadvantaged backgrounds. As for class differences, those from working-class families find themselves constrained by a lack of economic, social capital as well

as disadvantaged by a lack of cultural resources. These disparities appear to disadvantage those on the lower end of the socioeconomic hierarchy. It seems reasonable to assume that the investment in shadow education leads to a higher educational level by taking advantage of the socioeconomic status of a student which consequently fosters educational inequality (Enrich, 2018). In this sense, it is important to note that shadow education should not continue to be framed as a shadow of education, but rather as another legitimate form of education that cannot be ignored (Chun & Jung, 2019).

Since the government is enthusiastic about promoting a transformation from the conventional economy to the digital economy, such goal cannot materialize and be made sustainable without the support of an efficient education system. So far, the government has given a low priority to long-term policies to tackle the root causes of several educational problems that have hindered the country's development. The failure of Thai education impacts disadvantaged students most heavily, creating a widening gap between the poor and those who can afford extra tuition. This leads to another key idea that the strength of demand for cram schools raises the question whether mainstream education is some way inadequate, and therefore need to be considered by teachers and school administrators (Zhan et al., 2013). As to achieve these goals, the development of the quality of the regular school curriculum;

quality assurance; the emphasis on classroom teaching and its monitoring; assessments of the qualifications of educators making qualified teachers available at each school; and provision of additional payment for teachers for additional work in school might be attempted at the initial stage (Charoenkul, 2018). This way, the reform would be achieved if the key mechanism begins in classes and school system, with an active corporation from teachers, students, and various sectors to ensure that teaching staff, facilities, equipment, and materials are of the highest quality possible that can be provided with available funds (Bray et al., 2014). Better policy solutions can be redesigned and the downward trend can be reversed if we understand what factors have played a role in students' circumstances in relation to inequality of education system (García & Weiss, 2017). Above all, we need to admit that these inequalities are inevitable, but can be overcome by the following measures that can provide all students equal rights and opportunities to receive quality education, with no limitations owing to sex, age, family backgrounds, economic status, or social standing, nor with regard to physical, mental, or intellectual disabilities (Hays, 2014). Bridging the education gap is not only about extending equal treatment. It is about leveling the playing field, so that every student has an equal chance of realizing his or her full potential. It is about making sure that no student is left behind.

Limitations and Suggestions for future research

Since the respondents were recruited from limited number of schools and locations that focused only in particular areas of Bangkok. If possible, the future research should be conducted in different areas or other provinces to gain more reliable results. Also, resulted from time and budget constraints, the size of the sample was relatively small to be suitable representatives of the whole population of Thai upper-secondary school students. A larger number of respondents would probably enhance the reliability of the research. Parents, schoolteachers or private tutors might be included in the future research to get different point of views.

References

- Becker, R., & Lauterbach, W. (2010). *Education as a privilege: Explanations and findings on the causes of educational inequality*. NY: Springer.
- Boudon, R. (1974). *Education, Opportunity, and Social Inequality: Changing Prospects in Western Society*. Retrieved December 2, 2020, from <https://eric.ed.gov/?id=ED091493>
- Bray, M. (1999). *The Shadow Education System: Private Tutoring and Its Implications for planners*. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning (IIEP).

- Bray, M., & Lykins, C. (2012). *Shadow Education: Private Tutoring and its Implications for Policy Makers in Asia*. Manila: Asian Development Bank.
- Bray, M., Kobakhidze, M., & Kwo, O. (2020). *Shadow Education in Myanmar: Private Supplementary Tutoring and its Policy Implications*. Hong Kong: UNESCO and Comparative Education Research Centre, University of Hong Kong.
- Bray, M., Zhan, S., Lykins, C., Wang, D., & Kwo, O. (2014). Differentiated demand for private supplementary tutoring: Patterns and implications in Hong Kong secondary education. *Economics of Education Review*, 38, 24-37.
- Breen, R., & Goldthorpe, J. (1997). Explaining Educational Differentials: Towards a Formal Rational Action Theory. *Rationality and Society*, 9(3), 275-305.
- Charoenkul, N. (2018). Shadow Education in Thailand: Thai and International Perspectives. In G. W. Fry (Ed.), *Education in Thailand, Education in the Asia-Pacific Region Concerns* (pp. 627-650). Singapore: Springer.
- Chun, K. Y., & Jung, J. H. (2019). *Shadow Education as Worldwide Curriculum Studies*. UK: Palgrave Macmillan.

- Entrich, S. R. (2018). *Shadow Education and Social Inequalities in Japan - Evolving Patterns and Conceptual Implications*. Denmark: Heidelberg/Cham - Springer International Publishing.
- García, E., & Weiss, E. (2017). Education inequalities at the school starting gate: Gaps, trends, and strategies to address them. *The Economic Policy Institute*. Retrieved December 2, 2020, from <https://www.epi.org>
- Hallinger, P. (2012). Synthesis of Findings from 15 Years of Educational Reform in Thailand: Lessons on Leading Educational Change in East Asia. *International Journal of Leadership in Education*, 16(4), 1-22.
- Hays, J. (2014). *Education in Thailand: History, Literacy, Women, Universities Problems, Improvements. Facts and Details*. Retrieved June 26, 2020, from https://factsanddetails.com/southeast-asia/Thailand/sub5_8g/entry-3297.html
- Lao, R. (2014). Analyzing the Thai state policy on private tutoring: the prevalence of the market discourse. *Asia Pacific Journal of Education*, 34(4), 476-491.
- Liu, Y. (2018). Choices, risks and rational conformity: extending Boudon's positional theory to understand higher

- education choices in contemporary China. *Higher Education*, 77, 525–540.
- Maaz, K. (2010). Transitions in the education system. Theoretical concepts and their application in empirical research in the transition to secondary level. *Journal of Educational Science*, 9(3), 299–327.
- National statistical office (NSO). (2017). *Statistics of poverty indicator*. National statistical office. Retrieved June 24, 2020, from <http://www.nso.go.th>
- Office of the Private Education Commission. (2019). *Statistics of Private Education*. Retrieved June 26, 2020, from <https://opec.go.th>
- Padkuntod, P. (2017). Thai education system fails to pass the test. *Bangkok Post*. Retrieved June 24, 2020, from <https://www.bangkokpost.com>
- Pomrin, K. (2017). *Shadow In Action: When School Tutorage Sustains The Thai Education*. Bangkok: Thammasat University.
- Sangnapaboworn, W. (2018). The Evolution of Education Reform in Thailand: An Old Elephant in Search of a New Mahout. In G. W. Fry (Ed.), *Education in Thailand*.

Education in the Asia-Pacific Region: Issues, Concerns and Prospects (pp. 517-554). Springer, Singapore.

Southgate, D. E. (2009). *Determinants of Shadow Education: A Cross-National Analysis*. OH: The Ohio State University.

Stevenson, D. L., & Baker, D. P. (1992). Shadow Education and Allocation in Formal Schooling: Transition to University in Japan. *American Journal of Sociology*, 97(6), 1639-1657.

The Express Tribune. (2012, July 5). Shadow education: Private tutoring is more commercial than schooling. *The Express Tribune*. Retrieved June 26, 2020, from <https://tribune.com>

Thompson, R. (2016). Explaining inequality? Rational action theories of educational decision making. In A. Mountford-Zimdars, & N. Harrison (Eds.), *Access to Higher Education: Theoretical perspectives and contemporary challenges*. London: Routledge.

Thomsen, P., Munk, M., Misja, E., & Hansen, G. (2013). The Educational Strategies of Danish University Students from Professional and Working-Class Backgrounds. *Comparative Education Review*, 57(3), 457-480.

- Tsiplakides, I. (2018). Shadow education and social class inequalities in secondary education in Greece: the case of teaching English as a foreign language. *International Journal of Sociology of Education*, 7(1), 71-93.
- Tuptimsuwan, W. (2015). *Factors Affecting EFL High School Students' Decisions In Learning English At Tutoring Institutions*. Bangkok: Thammasat University.
- Xue, H., & Ding, X. (2009). A Study on Additional Instruction for Students in Cities and Towns. *Educational Research*, 37(1), 39-46.
- Yung, K. W. H., & Bray, M. (2017). Shadow education: Features, expansion and implications. In T. K.-C. Tse, & M. H. Lee (Eds.), *Making sense of education in post-handover Hong Kong: Achievements and challenges* (pp. 95-111). UK: Routledge.
- Zhan, S., Bray, M., Wang, D., & Lykins, C. (2013). The effectiveness of private tutoring: Students' perceptions in comparison with mainstream schooling in Hong Kong. *Asia Pacific Education Review*, 14(4).
- Zhang, W., & Bray, M. (2016). Shadow Education: The Rise and Implications of Private Supplementary Tutoring. In S. Guo & Y.

Guo (Eds.), *Spotlight on China* (pp. 85-99). Rotterdam:
SensePublishers.

ฉันทาคัยอยู่ในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ประเภทเกาะ: มุมมองของเด็กในวัยเรียน

สุมัตถยา ธรรมจักร

อาจารย์

คณะบริการและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

sumattaya@gmail.com

อารีย์ญา ธิรสถยาพิทักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์

คณะบริการและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

areeta.psu@gmail.com

รับบทความ: 16 ตุลาคม 2563

แก้ไขบทความ: 10 ธันวาคม 2563

ตอบรับบทความ: 18 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ของเด็กเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทเกาะ และการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทเกาะ บทความนี้มุ่งเน้น

การศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างภาษาไทยในการเก็บข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลหลักถูกเลือกโดยใช้การสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก จำนวนเด็กที่ได้รับการสัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 40 คน ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาในการแปลผลการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่เด็กชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูเก็ต ความเป็นมิตร และการต้อนรับของชาวภูเก็ต ข้อกังวลหลักของเด็ก ได้แก่ ผลกระทบทางลบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทเกาะส่งผลกระทบต่อตรงในเชิงบวกต่อสถานะการเงินของพ่อแม่และสุขภาพทางวัตถุของเด็ก และสำหรับการสนับสนุนการท่องเที่ยวประเภทเกาะนั้นเด็กยืนยันว่าพวกเขาสนับสนุนแต่พวกเขาไม่ต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในเกาะภูเก็ตอีกต่อไป

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในชีวิต, การสนับสนุนการท่องเที่ยวประเภทเกาะ, ผลกระทบทางการท่องเที่ยว

I am living on an island tourist destination: Perceptions of School-Age Children

Sumattaya Thammajak

Lecturer

Faculty of Hospitality and Tourism,
Prince of Songkla University, Phuket Campus
sumattaya@gmail.com

Areeta Tirasattayapitak

Assistant Professor, Ph.D., Lecturer

Faculty of Hospitality and Tourism,
Prince of Songkla University, Phuket Campus
areeta.psu@gmail.com

Received: October 16, 2020

Revised: December 10, 2020

Accepted: December 18, 2020

Abstract

The aim of this paper is to examine island tourism development impacts on children's life satisfaction and their support for island tourism development. The paper applied the

qualitative research methods, using the structured interviews in Thai language for data collection. Convenience sampling method was used for key informants' selection. Total of 40 children informants were interviewed. The content analysis was used to facilitate the interpretation of study results. The findings revealed the children's preferences for the tourism resources in Phuket, friendliness and hospitality of Phuket locals. Their major concerns were the negative environmental and socio-cultural tourism impacts. The island tourism development was shown to directly and positively affect the monetary status of their parents and their material well-being. Island tourism development significantly increased children's and their families' satisfaction with living in Phuket. To support island tourism on the island, the children affirmed that Phuket should not increase the number of tourists any further.

Keywords: Life satisfaction, Support for island tourism, Tourism impacts

Introduction

Island tourism significantly contributes to the development of recreational facilities and economy of many destinations, which suits the needs of both hosts and visitors. Natural and man-made resources are important for recreational activities, as well as commercial pursuit and development. Across the world, tourism is considered as the spearhead for economic growth and enhancement of the locals' health and quality of life (Alaeddinoglu, Turker, & Can, 2016; Yang, Ge, Ge, Xi, & Li, 2016), especially in the small island destinations (Conlin & Baum, 1995).

The island tourism is defined as the occurrence of relaxation-based tourism (Swanson & Cavender, 2019) on specific geographical spaces of the island, which influence tourism facilities establishment and environmental upgrading (Yang et al., 2016). Given the consequences of tourism development, the island tourism creates both benefits and costs on the destination's economy, socio-culture and environment (Croes, Rivera, & Semrad, 2017; Yang et al., 2016). These changes impact the locals' quality of life and well-being (Kim, Uysal, & Sirgy, 2013) as well as their attitudes (Swanson & Cavender, 2019). Therefore, it is important to understand the local hosts' attitudes towards the island tourism development.

Many small islands are the important tourist destinations (Ridderstaat & Nijkamp, 2016; Tirasattayapitak & Thammajak, 2019), including Phuket Island, Thailand. Phuket island is in the

Andaman Sea with the total area of 576 square kilometers, and the largest island province of Thailand. Phuket has been famous for tourism industry for over 30 years, mainly due to its natural resources. Tourism in Phuket has seen a dramatic increase, recording 3.5 million tourist arrivals during the first quarter of the year 2018. Of all visitors, Phuket received 2.1 million international arrivals that accounted the significant growth at 28% compared to the previous year (Hotelworks, 2018). With its staggering growth, tourism development in Phuket is similar to other destinations, both island and mainland, which witness both benefits and negative effects for the local communities.

School-aged children are the future adult hosts who are, and will be affected by island tourism development as adults. Google scholar database search results in insufficient studies precisely examining children's perspectives towards tourism when their community is a tourist destination (Canosa, 2014; Canosa, Graham, Wilson, & Wray, 2015), the small islands' children's views of the impacts of tourism on their lives, their sense of well-being, life satisfaction, and support for tourism development (Carpenter, 2015; Kim et al., 2013; Poria & Timothy, 2015; Tirasattayapitak, Chaiyasain, & Beeton, 2015; Tirasattayapitak & Thammajak, 2019). In addition, many adults often overlook children and young people under 18 years old as residents and ignore their views (Alderson & Morrow, 2011). It is therefore

interesting to observe and understand the children's perceptions in tourism development context, their life satisfaction and support for tourism (Prayag, Hosany, Nunkoo, & Alders, 2013), as they are members of the communities (Gamradt, 1995) which will enable future success of tourism development. Therefore, this paper tries to bridge the gap and examine the children's support for island tourism development. The paper addresses the fundamental questions associated with the objective of this study, including the children's views towards their life satisfaction affected by island tourism development, and the children's views towards the support for island tourism development.

Literature review

1. Life satisfaction impacted by tourism development

For decades, the popular research topics among scholars includes the hosts' perceptions of quality of life related to tourism impacts (Kim et al., 2013; Liang & Hui, 2016; Rivera, Croes, & Lee, 2016; Yu, Cole, & Chancellor, 2016) and the relationship between tourism development and overall life satisfaction from the locals' perspectives (Kim et al., 2013, Rivera et al., 2016). Known as the smokeless industry, tourism provides the good living standards (Alaeddinoglu et al., 2016), economic improvement, infrastructure and superstructure development (Yang et al., 2016). Nevertheless, the local hosts change their perspective of tourism

to be negative when tourism creates environmental degradation, socio-cultural problems (Liang & Hui, 2016; Nunkoo & So, 2016), and child abuse and exploitation (Curley, 2014; Tirasattayapitak & Thammajak, 2019).

Life satisfaction is one form of well-being (Armenta, Ruberton, & Lyubomirsky, 2015), defined through a range of terms such as quality of life (Kim et al., 2013; Pham, Andereck, & Vogt, 2019), happiness (Filep & Deery, 2010), and wellness (Voigt & Pforr, 2014). Furthermore, overall life satisfaction is a positive function that embraces all aspects of an individual's life such as physical health, psychological well-being, and social well-being (Dolnicar, Yanamandram, & Cliff, 2012). The life satisfaction or so-called quality of life comprises five domains of material well-being, community well-being, emotional wellbeing, and health and safety well-being (Kim et al., 2013). The satisfaction of material well-being is affected by cost of living, income and employment. Community well-being is concerned with aspects of community life and settings, usually comparing the local community with their neighbors. Emotional well-being includes leisure well-being and spiritual well-being, while the health and safety well-being involves factors influencing the achievement and maintenance of physical fitness and the quality of life based on the living conditions that promote mental and physical health, connectedness and resilience (Kim, 2002). The economic, socio-

cultural, and environmental tourism impacts commonly affect the sense of well-being of the hosts in the community (Aziz, Muslichah, & Ngah, 2018). The life satisfaction in the tourism destination is positively influenced through the tourism benefits (Pham et al., 2019), which in turn fosters the support for tourism development (Rivera et al., 2016, Woo, Kim, & Uysal, 2015). Concerning the robust connection between the personal benefits obtained from tourism development and the sense of well-being, the sense of well-being in life domains is considered as a significant predictor of children's life satisfaction and their support of island tourism in the future.

2. Support for tourism development

Development of tourism creates several economic, socio-cultural and environmental changes in the life of host community (Alaeddinoglu et al., 2016; Yang et al., 2016; Liang & Hui, 2016; Nunkoo & So, 2016). The changes that are seen as most favourable by the locals are the ones that relate to the economic benefits (Stylidis, Biran, Sit, & Szivas, 2014). Being aware of the local people's support towards tourism development can empower policy-formulation and help diminish potential negative impacts of tourism development, while boosting its benefits. This is particularly important for communities' development and support for tourism improvement in developing countries

(Thetsane, 2019). Local people who stay in tourism-host communities and their attitudes directly affect tourism developments in their respective areas, which further contribute to a word-of-mouth encouragement for tourism support. Therefore, the involvement and the participation of the host communities are highly relevant to the achievement of the tourism development (Hai & Alamgir, 2017).

Local residents' support for tourism development stimulates the vitality of tourism industry and effective local community developments (Stylidis et al., 2014). Accordingly, it is in the highest interest of the tourism industry and tourists that local residents have an optimistic consideration and positive involvements with tourism development. The study done on local residents' support for tourism development impact and quality of life perspective within the rural communities of Orange County, Indiana, United States of America, has inspected positive and negative tourism impacts and tourism-related community quality of life as well as local residents' support for tourism development. The results disclosed that both sociocultural and environmental benefits and negative effects influenced this local community's living experience, and quality of life in the community stimulated local residents' support for tourism development (Yu, Cole, & Chancellor, 2018).

Research methodology

This paper reports the qualitative data extracts from the mixed method research study ‘Views of school-age children towards sense of well-being impacted by island tourism and support for tourism: A case study of Phuket Island, Phuket Province’. The paper relied on the qualitative method to explain the children’s perception of island tourism development. The study established more general conclusions about children and island tourism development in the context of developing countries. A specific area of that study was discovering ways to enhance life satisfaction and support for island tourism, of which children are a significant component.

1. Population, sample sizes and sample techniques

The population for this qualitative study were children studying in secondary schools in Phuket (Phuketwittayalai School, Sateephuket School, Kathuwittaya School, and Muangtalang School) at level 1-6, and age 12-18 years old. The study primarily predetermined 30 key informants in each school, which were selected using the convenience sampling method. To lessen the bias during the interaction between the researchers and the children, the researchers communicated with children to assure that their involvement in the project was voluntary and anonymous. In addition, children were encouraged to voice and

give their personal point of views as truthfully as possible (Padsakoff, Mackenzie, Lee, & Padsakoff, 2003). The interviews were conducted until no new information was found and the data saturation was reached. Therefore, the total number of children informants was 40. Under the UN Convention on the Rights of the Child (1989), the researchers fortified the increased attention on specific ethical issues of doing research with the children, such as harms and benefits, informed consent, privacy, confidentiality of their views and offering a small token after the completion of the individual data collection process (Graham, Powell, Taylor, Anderson, & Fitzgerald, 2013).

2. Research tool

This study employed the structured interview questions. The interviewed questions involved the children's likes and dislikes related to tourism, their views of the life satisfaction impacted by island tourism development, and children's support for island tourism.

3. Data collection

The children were informed about the research and the consent for the study was obtained. During the process of data gathering, the child was under the observation of a school teacher, but without interference or disruption. Moreover,

researchers were experienced enough to provide the appropriate care and direction to the children, in order to help them express their opinions and in safe surroundings (Graham et al., 2013). In addition, the children were accordingly protected from all forms of exploitation in the processes of study and dissemination of information (Beazley, Bessell, Ennew, & Waterson, 2006).

The convenience sampling for the individual structure interview was conducted. The primary data was collected in the direction of cross-sectional approach. The interviews were recorded and transcribed at the end of the day. In addition, the secondary data was collected from studies of relevant documents.

4. Data analysis

The content analysis method was used to evaluate gathered qualitative data and facilitate the interpretation of study results. The study reports the results in content descriptions.

Results

1. Demographic profile of the children-informant

The 40 school-age children, comprising 8 males and 32 females, were interviewed until the data saturation was achieved. The majority of informants were living with both father and mother, except six children living with mothers and the other four

living with grandmother, a sister, an aunt and a friend. Fourteen children indicated that their parents worked in tourism industry, including hotels, Airports of Thailand Public Company Limited, travel agents, tour operators, driving taxi at Patong Beach, driving tuk-tuk in town area and selling goods to tourists. The other children's parents did not have occupations related to tourism. Most children used the southern dialect to communicate with family members and friends while some used the common national language. The interview results expressed both similarities and differences of children's opinions towards the issues of study. In this report, informants are left anonymous and "IC" indicates a child.

2. Children's views of the likes related to tourism

The children expressed their likes towards tourism. Typical positive views included resources in Phuket, friendliness and hospitality of Phuket locals, as well as the positive tourism impacts. The examples of children's likes are detailed in the following statements:

"I like when tourists visited the Phuket Old Town and they asked me some questions about the buildings, thus helps me to practice my language skill." (IC 2)

"I like tourists' culture. Also, the economics of Phuket is good." (IC 4)

“The variety of people and their culture make Phuket more lively to live.” (IC 12)

“I like European tourists because they are more civilized than other nationalities. I want many tourists visiting Phuket. Phuket locals are also friendly.” (IC 19)

“Public transportation in Phuket is more convenient and improved. Tourists can get around Phuket more easily.” (IC 39)

3. Children’s views of the dislikes related to tourism

The major concerns of the children were the negative tourism impacts caused by island tourism development, especially environmental and socio-cultural impacts. The children’s dislikes were voiced in the following sentences:

“Certain business owners provide tourists poor services. Some tourists used to attack me when they disputed.” (IC 2)

“Poor communication with the locals and lack of good understanding in Thai culture cause them inappropriately and roughly behave to the locals.” (IC 3)

“I dislike the unfriendliness of tourists very much. I smiled to them but they ignored. The garbage in Phuket is increasing in relevant to the increasing number of tourists.” (IC 4)

“Some tourists behave inappropriately. It is not a good example for children here. The foreigners invest in tourism industry. They get money but we lose our resources.” (IC 14)

“The illegal actions by foreigners and the government cannot watch over.” (IC 6)

“Lots of pubs and bars as well as tourists’ improper behavior and show-off are not good for Thai children and youth.” (IC 7)

4. Analysis of children’s views towards life satisfaction affected by island tourism

The study also cross-examined the children’s views towards their life satisfaction affected by the island tourism development. Their views on this issue were different from the study results obtained from questionnaires. Twenty-two children strongly confirmed that the island tourism development directly and positively affected the monetary status of their parents and their material well-being in terms of house, money, mobile phones, air-conditioner, car and motorcycle. Sixteen children considered that the tourism development has the partial effect on their families’ livelihood, while two children evaluated no effect of the island tourism development on their sense of well-being. The majority confirmed that tourism helped improve their living conditions. Different opinions were conferred:

“My material well-being is not completely effected by tourism because my parents’ income does not come from tourism.” (IC 4)

“Certainly, island tourism has significantly developed Phuket. An influx of the migrant workers from other provinces move in Phuket.” (IC 9)

“I think there is a direct effect because tourists come to buy drinks from my Mom’s shop.” (IC 19)

“Possibly affects the financial status of my family. My Mom sells houses. If the foreigner buys her house; she will earn more income.” (IC 34)

“Yes, certainly. My Mom works in the hotel. During the high season, she will earn more income if lots of tourists check in at her hotel.” (IC 37)

“Tourism generates both benefit and cost. In the positive way, tourism improves the economics of Phuket. However, tourism also impacts Phuket in a negative way because of crowd. So chaotic.” (IC 14)

Of all key informants, only 3 children mentioned that tourism had no effect on them and their families living happily in Phuket, while the majority (37) mentioned that island tourism development significantly increased theirs and their family happiness with living in Phuket. Nonetheless, all children concluded that island tourism development overall does good for them and their family. The different views were detailed:

“What I seriously concern is the alienate workers not tourists. Tourists come for holiday. They do not cause the crime here.” (IC 20)

“Yes, I am already so happy to live in Phuket. When tourists come, I can learn their culture and exchange the Thainess with them.” (IC 24)

“No, I don’t think that our happiness is concerned with island tourism.” (IC 33)

5. Children’s views towards issues related to the support for the island tourism development

The children were further asked about the issues related to the support for the island tourism development. Regarding the future increase in the number of tourist arrivals to Phuket, 20 children affirmed that Phuket should not increase the number of tourists to any further extent because Phuket already receives the high influx of tourists all year round. On the contrary, other 18 children favored seeing Phuket welcome increasing number of tourists, while two remaining children informants also desired the increase in tourist arrivals, but with the volume control. The reason why almost half of the informants preferred an increase in tourist arrivals on the island was that they mainly wanted the positive economic impacts for the locals. All children agreed that more rules were strongly required to manage island tourism in

Phuket. The main rules they deemed as required were control and improvements in issues related to road safety, traffic, littering and nature conservation. The interesting views are noted:

“The Chinese tourists do not care about the cleanliness. They litter everywhere and they do not know how to respect others. We should set more rules to control their behaviors.” (IC 2)

“I want to see the effective penal codes for the foreigners.” (IC 5)

“The dress code should be enforced when tourists visiting the cultural attractions of Phuket such as in the area of Phuket Old Town and Chalong Temple.” (IC 17)

“Dos and Don’ts in Thailand must be regularly emphasized and publicized to tourists in order that they will understand.” (IC 35)

The children were also interviewed regarding their support for island tourism development. When asked about working in tourism industry after graduation, 15 children did not want to work in tourism industry due to their desires to become engineers, policemen and healthcare providers, while some mentioned fears of their poor English proficiency. In addition, the other 25 children wanted to have occupations related to tourism. The occupation preferences included tour guides, aviation related jobs, working in travel service companies and hotels:

“I want to work in hospitality industry as a receptionist in hotel.” (IC 2)

“I want to have a job similarly to my Dad. I prefer to work in a hotel.” (IC 5)

“I want to work like my Mom. She is responsible for safety and security of tourists at the airport.” (IC 7)

“I want to be a tour guide. I love English.” (IC 13)

“I want to have my own small resort or homestay.” (IC 16)

It is worthy to note that all children were willing to promote and support island tourism development in Phuket. The types of support the children would provide were noted as introducing attractions and Thai culture to tourists, ban littering and drugs selling to tourists and keep the beaches clean:

“I am willing to support tourism to be expanded and developed in the less developed areas of Phuket. I want to introduce people tourist attractions.” (IC 1)

“I want to promote Phuket-local culture.” (IC 3)

“I want to get involve in traffic management in Phuket, especially dealing with the Chinese.” (IC 10)

“I want to be a volunteer to collect garbage on the beach and in the sea as well as organize the exhibition to promote tourism.” (IC 28)

“I am willing to support tourism in any matter and any role because it is not only good for me but also for other Phuket locals.” (IC 29)

Discussion

School-age children informants in this study were 12 to 18 years old. They were acknowledged as active society participants with the right to have a say in any matter that disturbs them. The children held their own perspectives on any matter, similarly to other respondents, regardless if their opinions were deemed correct or incorrect (Ben-Arieh, Casas, Frønes, & Korbin, 2014). Based on the children’s right as children and future adults (Mitchell & Borchard, 2014), they were considered influential in having an active voice in the accounts (Canosa, 2014). Therefore, when it came to discussion of research results, the theoretical rationale to support discussed issues of children was almost identical to that of adults.

The children expressed their positive views regarding the tourism resources in Phuket and the hospitality of Phuket locals. These views signified the children’s sense of pride and appreciation over their community’s natural and socio-cultural environments and could be a prerequisite of their support for tourism (Meimand, Khalifah, Zavadskas, Mardani, Najafipour, & Ahmad, 2017). Furthermore, the children seemed to realize the

positive economic impacts of tourism through the job opportunities. These employment prospects were direct benefits (Alaeddinoglu et al., 2016) that enabled the children to have positive attitude on tourism and to support its development (Untong, Kaosa-Ard, Ramos, Sangkakorn, & Rey-Maqueira, 2010). On the contrary, the children expressed their dislikes regarding negative environmental and socio-cultural tourism impacts (Alaeddinoglu et al., 2016; Liang & Hui, 2016; Nunkoo & So, 2016). As commonly stated in other studies, when the hosts had negative perception of tourism impacts, they would be in conflict with the tourism development (Chen & Chen, 2010).

Hence, the children perceived the effects of island tourism development on their lives as a meaningful influence on their well-being and overall life satisfaction (Woo, Kim, & Uysal, 2015). The more positive the perceptions of tourism effects in children were, the greater their satisfaction with the community, leisure, health and safety (Yu et al., 2016; Uysal, Sirgy, Woo, & Kim, 2016). Currently, the island tourism development on Phuket Island had reached the extent of the development stage of the tourist area evolution (Butler, 2004; Beritelli, 2019). This high development caused many school-age children the displeasure about the living circumstances and the tourist-host social exchange (Ap, 1992). This could be also supported that children who lived in communities inside tourist areas for a lengthy period of time were

more negative regarding tourism development (Meimand et al., 2017).

The good quality of life of hosts, likely leading to the support of tourism development, was a consequence of the positive overall life satisfaction in their wellbeing (Dolnicar, Lazarevski, Yanamandram, 2013; Woo et al., 2015). The children strongly insisted on establishing more rules in order to better control negative impacts. Tosun (2000) argued that one of the limitations in implementing tourism-related regulations and policies for communities in developing countries was the lack of appropriate enforcement of rules and regulations. The children did consider that one of the important things for a destination is to take strict regulative measures to protect both natural and cultural resources of local people. Indeed, as they were still the young children, an increase in number of rules and regulations for tourism management could possibly be perceived by them as more-effective means to better control ill-behaved tourists and undesirable tourism activities that they encountered from time to time in any area on the island.

Implication and contribution of the research

In a highly tourism-dependent community like Phuket, the children's quality of life may be more affected by the positive benefits of tourism and they may overlook the real costs,

especially when the island destination is at the development stage. This study assists the community authorities and tourism policy-makers to pin down the factors that affect the children hosts' life satisfaction, including the likes and the dislikes related to tourism, which will sequentially increase their support for island tourism development. The community authorities and tourism policy-makers may need to approach the island tourism development more cautiously and sustainably. At the same time, if the island tourism is studied in isolation of children, the understanding of the phenomenon may be partial and incomplete. In addition, the research about children as hosts and tourism is an under-explored area. There is a high need to include the children's opinions both in future tourism research and island community planning in order to strengthen socially sustainable host communities.

Acknowledgement

The authors would like to express the gratitude to the Faculty of Hospitality and Tourism, Prince of Songkla University for funding this research project.

References

Alaeddinoglu, F., Turker, N., & Can, A. S. (2016). The impact of tourism on residents' quality of life: the case of Van,

- Turkey. In International Conference on Hospitality, Leisure, Sports, and Tourism-Summer Session, Kyoto.
- Alderson, P., & Morrow, V. (2011). *The ethics of research with children and young people: A practical handbook*. London: SAGE Publications Ltd.
- Armenta, C. N., Ruberton, P. M., & Lyubomirsky, S. (2015). Psychology of subjective wellbeing. In J. D. Wright (Ed.), *International encyclopedia of the social and behavioral sciences* (2nd ed., pp. 648–653). Oxford: Elsevier.
- Ap, J. (1992). Residents' perceptions on tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 19(4), 665–690.
- Aziz, N. A., Muslichah, I., & Ngah, A. H. (2018). Understanding factors influencing community life satisfaction towards sustainable heritage tourism destination: The case of Yogyakarta, Indonesia. *Journal of Sustainability Science and Management, (Special Issue 5)*, 37-51.
- Beazley, H. S., Bessell, L., Ennew, J., & Waterson, R. (2006). *What children say: Results of comparative research on physical and emotional Punishment of children in Southeast Asia, East Asia and the Pacific*. Stockholm: Save the Children.
- Ben-Aryeh, A., Casas, F., Frønes, I., & Korbin, J. E. (Eds.). (2014). *Handbook of child well-being: Theories, methods and*

policies in global perspective. New York, New York: Springer.

- Beritelli, P. (2019). Transferring concepts and tools from other fields to the tourist destination: A critical viewpoint focusing on the lifecycle concept. *Journal of Destination Marketing & Management*, 14(4). DOI:10.1016/j.jdmm.2019.100384
- Butler, R. W. (2004). The tourism area life cycle in the twenty-first century. In Lew, A. A., Hall, C. M., Williams A. M. (Eds.), *A companion to tourism* (pp. 159-169). Malden, MA: Blackwell Publishing Ltd.
- Canosa, A. (2014). The role of travel and mobility in processes of identity formation among the Positanesi. *Tourist Studies: An International Journal*, 14(2), 182–202.
- Canosa, A., Graham, A., Wilson, E., & Wray, M. (2015). How children and young people negotiate a sense of identity and belonging in a tourist destination: a critical perspective. In *Critical Tourism Studies Conference VI “10 years CTS: Reflections on the road less travelled and the journey ahead”*, Opatija, Croatia.
- Carpenter. K. (2015). Childhood studies and orphanage tourism in Cambodia. *Annals of Tourism Research*, 55, 15-27.

- Chen, C. F., & Chen, P. C. (2010). Resident attitudes toward heritage tourism development. *Tourism Geographies*, 12(4), 525-545.
- Conlin, M.V., & Baum, T. (1995). *Island Tourism: Management Principles and Practice*. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
- Croes, R., Rivera, M. A. & Semrad, K. J. (2017). 2016 Happiness Survey: Aruba Happiness and Tourism. Retrieved on September 8, 2019, from <https://stars.library.ucf.edu/dickpope-pubs/40/>
- Dolnicar, S., Lazarevski, K., & Yanamandram, V. (2013). Quality of life and tourism: A conceptual framework and novel segmentation base. *Journal of Business Research*, 66, 724-729.
- Dolnicar, S., Yanamandram, V., & Cliff, K. (2012). The contribution of vacations to quality of life. *Annals of tourism research*, 39(1), 59-83.
- Filep, S., & Deery, M. (2010). Towards a picture of tourists' happiness. *Tourism Analysis*, 15(4), 399-410.
- Gamradt, J. (1995). Jamaican children's representations of tourism. *Annals of Tourism Research*, 22(4), 735-762.
- Graham, A., Powell, M. A., Anderson, D., Fitzgerald, R., & Taylor, N. J. (2013). *Ethical research involving children*. Florence: UNICEF Office of Research.

- Hai, M. A., & Alamgir, M. B. (2017). Local Community Attitude and Support Towards Tourism Development at Saint Martin Island, Bangladesh: Local Community Attitude and Support. *International Journal of Tourism and Hospitality Management in the Digital Age (IJTHMDA)*, 1(2), 32-41.
- Hotel Works. (2018). Phuket hotel market update: Airport arrivals beat expectations as soaring international visitors drive 19% year-on-year growth. Retrieved on Nov. 1, 2019, from <https://www.c9hotelworks.com/downloads/phuket-hotel-market-update-2018-05.pdf>
- Kim, K. (2002). *The effects of tourism impact upon quality of life of residents in the community* (Doctoral dissertation). Virginia Polytechnic Institute and State University, USA.
- Kim, K., Uysal, M. & Sirgy, M. J. (2013). How does tourism in a community impact the quality of life of community residents? *Tourism Management*, 36, 527-540.
- Liang, Z. X., & Hui, T. K. (2016). Residents' quality of life and attitudes toward tourism development in China. *Tourism Management*, 57, 56-67.
- Meimand, S. E., Khalifah, Z., Zavadskas, E. K., Mardani, A., Najafipour, A. A., & Ahmad, U. N. U. (2017). Residents' Attitude toward Tourism Development: A Sociocultural Perspective. *Sustainability*, 9(7), 1170.

- Mitchell, P., & Borchard, C. (2014). Mainstreaming children's vulnerabilities and capacities into community-based adaptation to enhance impact. *Climate and Development, 6*(4), 372-381.
- Nunkoo, R., & So, K. K. F. (2016). Residents' support for tourism: Testing alternative structural models. *Journal of Travel Research, 55*(7), 847-861.
- Pham, K., Andereck, K., & Vogt, C. (2019). *Local residents' perceptions about tourism development*. Retrieved on Nov. 1, 2019, from <https://core.ac.uk/download/pdf/220132392.pdf>
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Lee, J. Y., & Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioral research: a critical review of the literature and recommended remedies. *Journal of applied psychology, 88*(5), 879.
- Poria, Y., & Timothy, D.J. (2014). Where are the children in tourism research? *Annals of Tourism Research, 47*, 93-95.
- Prayag, G., Hosany, S., Nunkoo, R., & Alders, T. (2013). London residents' support for the 2012 Olympic Games: The mediating effect of overall attitude. *Tourism Management, 36*, 629-640.
- Ridderstaat, J. R., & Nijkamp, P. (2016). Small island destinations and international tourism: market concentration and

- distance vulnerabilities. In Ishihara M., Hoshino E., Fujita Y. (Eds.), *Self-determinable development of small islands* (pp. 159-178). Singapore: Springer.
- Rivera, M., Croes, R., & Lee, S. H. (2016). Tourism development and happiness: A residents' perspective. *Journal of Destination Marketing & Management*, 5(1), 5-15.
- Styliadis, D., Biran, A., Sit, J., & Szivas, E. M. (2014). Residents' support for tourism development: The role of residents' place image and perceived tourism impacts. *Tourism Management*, 45, 260-274.
- Swanson, J. R., & Cavender, R. (2019). Generational perceptions of prosperity on the niche tourism island destination of Ikaria, Greece. *International Journal of Tourism Anthropology*, 7(1), 40-59.
- Thetsane, M. (2019). Local Community Participation in Tourism Development: The Case of Katse Villages in Lesotho. *Athens Journal of Tourism*, 6(2), 123-140.
- Tirasattayapitak, S., Chaiyasain, C., & Beeton, R. J. S. (2015). The impacts of nature-based adventure tourism on children in a Thai village. *Tourism management perspectives*, 15, 122-127.
- Tirasattayapitak, A., & Thammajak, S. (2019). Is island tourism good for me? School-aged children's voices towards

- island tourism impacts and well-being in life domains. *International Thai Tourism Journal*, 14(2), 1-25.
- Tosun, C. (2000). Limits to community participation in the tourism development process in developing countries. *Tourism management*, 21(6), 613-633.
- Untong, A., Kaosa-Ard, M., Ramos, V., Sangkakorn, K., & Rey-Maqueira, J. (2010). Factors Influencing Local Resident Support for Tourism Development: A Structural Equation Model. In *The Sixteenth Asia Pacific Tourism Association Conference*, Macau.
- Uysal, M., Sirgy, M. J., Woo, E., & Kim, H. L. (2016). Quality of life (QOL) and well-being research in tourism. *Tourism Management*, 53, 244-261.
- Voigt, C., & Pforr, C. (2014). Concluding Discussion: Implications for destination development and management. In Voigt, C. and Pforr, C. (Eds), *Wellness Tourism: A Destination Perspective* (pp. 289-310). Great Britain: Routledge.
- Woo, E., Kim, H., & Uysal, M. (2015). Life satisfaction and support for tourism development. *Annals of tourism research*, 50, 84-97.
- Yang, J., Ge, Y., Ge, Q., Xi, J., & Li, X. (2016). Determinants of island tourism development: the example of Dachangshan Island. *Tourism Management*, 55, 261-271.

- Yu, C. P., Cole, S. T., & Chancellor, C. (2016). Assessing community quality of life in the context of tourism development. *Applied Research in Quality of Life*, 11(1), 147-162.
- Yu, C. P., Cole, S. T., & Chancellor, C. (2018). Resident support for tourism development in rural Midwestern (USA) communities: Perceived tourism impacts and community. *Sustainability*, 10(3), 802.

การจัดการทรัพยากรร่วม

อดิศร ภู่อสาระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
sorn1@hotmail.com

สุมาลินี สาดสว่าง

อาจารย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
sumalinesadsang@gmail.com

รับบทความ: 13 มิถุนายน 2563

แก้ไขบทความ: 27 ธันวาคม 2563

ตอบรับบทความ: 5 มกราคม 2564

บทคัดย่อ

การจัดการทรัพยากรร่วม เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรสาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าใช้ประโยชน์อย่างไม่มีขีดจำกัด

จำเป็นต้องมีการจัดการโดยให้สิทธิบางประการกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งในการใช้ประโยชน์ และการดูแลรักษาทรัพยากรร่วมกันอย่างยั่งยืน อันเป็นแนวคิดของ Elinor Ostrom นักเศรษฐศาสตร์การเมือง เจ้าของรางวัลโนเบล ปี 2009 การจัดการทรัพยากรร่วม จะต้องมีการกำหนดกฎกติกาที่ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่และรูปแบบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ภาวะเบียดต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขของแต่ละท้องถิ่น การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำกับติดตามและสอดส่องดูแลการใช้ทรัพยากรร่วม การกำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน การจัดการความขัดแย้ง การได้รับการยอมรับจากภาครัฐ และการเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ: การจัดการทรัพยากรร่วม, สิทธิชุมชน

Common-Pool Resource Management

Adisorn Phusara

Assistant Professor, Ph.D., Lecturer
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
sorn1@hotmail.com

Sumalini Satsang

Lecturer
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
sumalinesadsang@gmail.com

Received: June 13, 2020

Revised: December 27, 2020

Accepted: January 5, 2021

Abstract

The common-pool resource management is a concept of public resources management where benefits are available to

everyone unlimitedly. The common-pool resource management needs to be made by giving certain rights to a group of people to utilize benefits and sustainable maintenance of common-pool which is the concept of Elinor Ostrom, political economist of 2009 Nobel Prize winner. The common-pool resource management requires rules and regulations, indicating the boundary of the area and the pattern of resource utilization, the rules have to be consistent with each local condition, using of decision participation processes, monitoring and overseeing the use of common-pool resources, determination of penalties for lawbreaker, conflict management, being accepted by the government and links with network party

Keywords: Common-pool resource, Management community rights

บทนำ

บทความเรื่องการจัดการทรัพยากรร่วมมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดการให้สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรสาธารณะเช่น ป่าไม้ หรือ ทรัพยากรสัตว์น้ำที่เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาใช้ประโยชน์อย่างไม่มีขีดจำกัดจนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อผู้ที่อยู่ในพื้นที่ แต่กลับไม่อาจกีดกันการเข้าใช้ประโยชน์จากคนทั่วไปได้ การจัดการทรัพยากรร่วมเป็นแนวคิดการให้สิทธิชุมชนจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตนด้วยวิธีการและภูมิปัญญาของตนแลกับสิทธิบางประการในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้นและการกีดกันผู้อื่นเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ชุมชนดูแลการจัดการทรัพยากรร่วม (Common-Pool Resource) เป็นแนวคิดของ Elinor Ostrom นักเศรษฐศาสตร์การเมืองเจ้าของโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ในปี ค.ศ. 2009 ที่มีแนวคิดการให้สิทธิการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ดูแล รักษา และฟื้นฟูสภาพของทรัพยากร และจำกัดสิทธิ์บางประการสำหรับผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรร่วมนั้น การจัดการทรัพยากรร่วมในประเทศไทย เป็นการจัดการโดยชุมชนในแหล่งทรัพยากร เช่น กลุ่มป่าชุมชน กลุ่มประมงชายฝั่ง ที่ร่วมกันควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืน รวมถึงกีดกันผู้ที่ไม่มีส่วนเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ที่กลุ่มดูแล

ทรัพยากรร่วม

ทรัพยากรร่วม (Common-Pool Resource: CPR) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรสาธารณะประเภทใช้แล้วหมดไป แต่สามารถสร้าง พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟูให้กลับมาคงเดิมหรือมีสภาพที่ดีกว่าเดิมได้ เช่น

ป่าไม้ แหล่งน้ำ แต่ทรัพยากรร่วมจะมีการจำกัดกลุ่มของบุคคลที่มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ตั้งแต่จำนวนผู้ที่มีสิทธิ คุณภาพและปริมาณของทรัพยากรที่แต่ละคนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้นโดยมีข้อตกลงที่ให้ผู้มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ต้องทำหน้าที่อนุรักษ์บูรณะ ฟื้นฟูเพื่อให้ทรัพยากรร่วมมีปริมาณและคุณภาพเพื่อการใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เช่น การจัดการป่าชุมชนโดยให้สิทธิชุมชนเป็นผู้ดูแลป่า โดยมีผลตอบแทนคือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ป่านั้น

แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรร่วมเป็นของ Elinor Ostrom (1933 - 2012) นักเศรษฐศาสตร์การเมืองผู้ได้รับรางวัลโนเบลทางเศรษฐศาสตร์ ในปี 2552 เป็นผู้นำแนวคิดด้านการจัดการทรัพยากรร่วมโดยชุมชนเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน Elinor Ostrom (2003, pp. 2-8) กล่าวถึงที่มาของการจัดการทรัพยากรร่วมจากแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะมาตลอด โดยแบบจำลองทั้ง 3 ประกอบด้วย

แบบจำลองที่ 1 โศกนาฏกรรมของทรัพย์สินส่วนรวม (The tragedy of the commons) อ้างอิงถึงบทความทางวิชาการของ Garrett Hardin ในปี 1968 มีสาระสำคัญว่า การเปิดให้ประชาชนเข้าใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเสรี (Open to all) จะทำให้ผู้คนต่างเข้ามาแย่งชิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างไม่มีขีดจำกัดในลักษณะที่เรียกได้ว่า “มือใครยาว สาวได้สาวเอา” จนกระทั่งทรัพยากรเกิดความเสื่อมโทรมลงไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดผลกระทบกลับมาต่อผู้ที่เข้าไปแย่งชิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้น

แบบจำลองที่ 2 ทฤษฎีเกมและ The prisoner's dilemma game โดย Dilemma คือสถานการณ์ที่ยากลำบากสำหรับบุคคลสองกลุ่มในการตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง หากบุคคลกลุ่มแรกตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตน

คิดว่าจะได้ประโยชน์สูงสุดแต่กลับจะทำให้คนกลุ่มที่สองได้ประโยชน์น้อยที่สุดจนถึงไม่ได้ประโยชน์จากสถานการณ์นั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลกลุ่มที่สองตัดสินใจเลือกสิ่งที่คุณคิดว่าจะได้ประโยชน์สูงสุด แต่จะกลับทำให้บุคคลกลุ่มแรกได้ประโยชน์น้อยที่สุดจนถึงไม่ได้ประโยชน์จากสถานการณ์นั้นเช่นกัน หากบุคคลทั้งสองกลุ่มได้มีโอกาสเจรจาต่อรองก่อนการตัดสินใจ จะทำให้บุคคลทั้งสองกลุ่มได้รับผลประโยชน์เพียงพอที่ทั้งสองกลุ่มยอมรับได้ อันเป็นการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันโดยที่ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสูญเสียผลประโยชน์นั้น อย่างไรก็ตาม Elinor Ostrom มีข้อวิจารณ์ว่า ทฤษฎีเกมจะกำหนดกฎเกณฑ์ที่ผู้เล่นไม่อาจปรับแก้หรือกันได้ ซึ่งในสถานการณ์ความเป็นจริงการตัดสินใจในสถานการณ์ใด บุคคลจะนำเหตุผลอันหลากหลายไม่ว่าจะเป็นอุดมการณ์ความคิดที่สั่งสมมาใช้สำหรับการตัดสินใจ

แบบจำลองที่ 3 ตรรกะว่าด้วยการกระทำร่วม (The logic of collective actions) เป็นแนวคิดของ Mancur Olson ในปี 1965 ที่มีความเห็นว่าบุคคลพิจารณาการเข้าร่วมกลุ่มหรือไม่จากผลประโยชน์ที่ตนเห็นว่าจะได้รับ จำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้บุคคลเห็นประโยชน์ที่เขาเห็นว่าคุ้มค่าพอที่จะเข้าร่วมกลุ่มนั้น

จากแบบจำลองของ Elinor Ostrom สามารถขยายความได้จากแบบจำลองที่ 1 โศกนาฏกรรมของทรัพยากรร่วม ซึ่งเกิดจากการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสาธารณะอย่างไม่ขีดจำกัด ทำให้ทรัพยากรเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็วในขณะที่ไม่มีใครรับผิดชอบอนุรักษ์ฟื้นฟูจนทรัพยากรเสื่อมโทรมกระทั่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อีก ในขณะที่แบบจำลองที่ 2 ทฤษฎีเกม และภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก อยู่ในลักษณะของการแย่งชิงการใช้ประโยชน์ของคนสองกลุ่ม โดยที่เมื่อคนกลุ่มแรกมีโอกาสใช้ประโยชน์จากทรัพยากรก่อนก็จะตักตวงผลประโยชน์จนกระทั่งคน

กลุ่มต่อไปหรือ คนอื่น ๆ ไม่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้ ในทางตรงกันข้าม หากคนกลุ่มที่สองสามารถเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้ก่อนก็จะตัดวงผลประโยชน์จากทรัพยากรจนกระทั่งคนกลุ่มที่หนึ่งไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้เช่นกัน หากคนทั้งสองกลุ่มเจรจาต่อรองแบ่งปันการใช้ผลประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกันจะทำให้ทุกกลุ่มสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในส่วนที่แต่ละกลุ่มยอมรับได้ ในขณะที่แบบจำลองที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การที่บุคคลจะเข้าร่วมกลุ่มหรือไม่จะต้องพิจารณาจากผลประโยชน์ที่ได้รับหากเข้าร่วมกลุ่มนั้น

ทรัพยากรร่วมจัดเป็นสินทรัพย์สาธารณะที่ไม่สามารถกีดกันการใช้ประโยชน์ กรอกซ์ ภารัชสิทธิ์ และวีระ สมบูรณ์ (2555, น. 73-74) อธิบายถึงลักษณะของทรัพยากรร่วมที่เป็นสินทรัพย์และการกีดกันการใช้ประโยชน์ กล่าวคือ โดยทั่วไป สินทรัพย์ต่าง ๆ แบ่งออกเป็น สินทรัพย์ส่วนบุคคล (Private goods) และสินทรัพย์สาธารณะ (Public goods) หากวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลจัดเป็นสินทรัพย์ส่วนบุคคล ซึ่งมีลักษณะสองประการคือ เจ้าของสามารถกีดกันไม่ให้ผู้อื่นเข้าไปบริโภค หรือใช้สอยสินทรัพย์นั้น และเมื่อสินทรัพย์นั้นได้รับการบริโภคใช้สอยแล้ว ผู้อื่นก็ไม่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นได้อีก ในทางตรงกันข้าม สินทรัพย์สาธารณะที่ไม่สามารถกีดกันผู้เข้าใช้สอย และไม่มีการจำกัดการบริโภคของคนอื่น ๆ ซึ่ง Vincent Ostrom และ Elinor Ostrom (2009) ได้นำเสนอการขยายเกณฑ์กำหนดทรัพย์สินออกเป็น 4 ประเภท โดยยังคงใช้เกณฑ์เดิม 2 ประเภท แต่ปรับเปลี่ยนเกณฑ์จากการแข่งขันในการบริโภคเป็นการลดลงจากการใช้สอย (Sub tractability of use) หมายความว่า แทนที่เราจะมองว่าเมื่อมีการบริโภคใช้สอยสินทรัพย์นั้นโดยผู้ใดผู้หนึ่งแล้ว ผู้อื่นจะไม่สามารถนำมาใช้ได้ หรือในทางตรงข้ามผู้อื่นอาจใช้ได้ อีก ลักษณะสองประการนี้เป็นข้อตรง

ข้ามของกันและกัน ดังนั้น จึงควรใช้ระดับสูงต่ำ การลดลงจากการใช้สอยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของทรัพยากรดังแสดงในตารางแสดงสินทรัพย์ 4 ประเภท

ตารางแสดงสินทรัพย์ 4 ประเภท

		การลดลงจากการใช้สอย	
		มาก	น้อย
ความยากของการกีดกันผู้ใช้ประโยชน์รายอื่น	ยาก	ทรัพยากรร่วม เช่น แหล่งน้ำบาดาล ทะเลสาบ ระบบชลประทาน สัตว์น้ำเพื่อการประมง	สินทรัพย์สาธารณะ เช่น สันติภาพ ความมั่นคงของชุมชน การป้องกันประเทศ องค์ความรู้ การป้องกันอัคคีภัย การพยากรณ์อากาศ
	ง่าย	สินทรัพย์ส่วนบุคคล เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม รถยนต์	สินทรัพย์ที่ต้องจ่ายค่าบริการเพื่อใช้ เช่น โรงมหรสพ สมาคมส่วนบุคคล ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก

ที่มา : Ostrom, E. (2009) อ้างถึงใน กรกช ภาวชิลสิทธิ์ และวีระ สมบูรณ์ (2555, น. 74)

จากตารางทรัพยากรร่วม เช่น น้ำบาดาล ปลาในทะเล เป็นทรัพยากรที่มีความยากในการกีดกันผู้ใช้ประโยชน์อื่นที่จะเข้ามาร่วมใช้ทรัพยากรได้ ในขณะที่เดียวกันการนำทรัพยากรไปใช้ก็ทำให้คุณภาพหรือปริมาณทรัพยากรลดลงได้มาก จึงจำเป็นต้องมีการจัดการทรัพยากรร่วมเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ในขณะที่ช่องตารางอื่น ได้แก่ สินทรัพย์สาธารณะจะกีดกันผู้ใช้ประโยชน์จากผู้อื่นได้ยาก แต่การใช้ประโยชน์จะไม่ทำให้สินทรัพย์สาธารณะมีคุณภาพหรือปริมาณลดลง เช่น คนทั่วไปได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้ต่าง ๆ การนำองค์ความรู้มาใช้ประโยชน์

ไม่ทำให้องค์ความรู้นั้นลดลงไป สำหรับสินทรัพย์ส่วนบุคคล เช่น สัตว์เลี้ยง รถยนต์ส่วนบุคคล ผู้อื่นไม่สามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ง่าย ส่วนการใช้สอยจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการใช้สอยของแต่ละบุคคล และสุดท้ายสินทรัพย์ที่ต้องจ่ายค่าบริการสามารถกีดกันผู้ใช้ประโยชน์รายอื่นที่ไม่สามารถชำระค่าบริการได้ง่าย การลดลงจากการใช้สอยจึงมีน้อย เช่น สโมสร พนักงาน สนามกอล์ฟ

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมที่ไม่สามารถกีดกันผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์จนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรจนไม่สามารถฟื้นฟูกลับมาคืนสู่สภาพปกติได้นั้น สุจิตรา สามัคคีธรรม, สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และสุวิมล ไชยพันธ์พงษ์ (2561, น. 12-19) อธิบายเพิ่มเติมว่า ในอดีตทรัพยากรร่วมเป็นทั้งแหล่งอาหาร สถานที่พักผ่อน และแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ไม่มีผู้ใดอ้างเป็นสมบัติส่วนตัว แต่นักวิชาการในศตวรรษที่ 20 กลับมีความเชื่อว่าชุมชนไม่มีความสามารถในการจัดการทรัพยากรร่วมได้ เนื่องจากไม่มีผู้รับผิดชอบที่จะทำหน้าที่ดูแลทรัพยากรเหล่านั้น ทำให้เกิดความคลุมเครือและกลายเป็นช่องว่างซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ที่เห็นแก่ตัวเข้าไปดักตวงผลประโยชน์จากทรัพยากรร่วมด้วยความละโมภจนเกิดความเสื่อมโทรม นักวิชาการกระแสหลักต่างมีความเห็นร่วมกันว่า การจัดบริการสาธารณะ การดำเนินการโดยภาครัฐหรือภาคเอกชน แบบรวมศูนย์อำนาจไว้เพียงแห่งเดียว เพื่อให้เกิดความประหยัดในขนาด (Economics of scale) โดยการรวมศูนย์อำนาจ และขึ้นต่อกันตามสายการบังคับบัญชา จะทำให้การบริการสาธารณะมีมาตรฐานเดียวกัน มีประสิทธิภาพและเกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม Vincent Ostrom และคณะ (1964) แสดงความคิดเห็นคัดค้านจากแนวคิดกระแสหลัก โดยกล่าวว่า องค์การที่จัดหาและให้บริการสาธารณะที่มีขนาดเล็กจะทำให้ผู้ใช้บริการมีอำนาจในการต่อรอง

มากขึ้น ประชาชนจะมีปากมีเสียง และมีส่วนร่วมในการกำหนดประเภทของบริการสาธารณะที่พึงปรารถนา และกำหนดระดับของคุณภาพระดับราคา และวิธีการให้บริการสาธารณะได้มากกว่าองค์กรขนาดใหญ่ ทำให้ประชาชนสามารถได้รับประโยชน์ในประเด็นต่อไปนี้

ประการแรก การทำให้ประชาชนผู้รับบริการมีสิทธิในการร้องเรียน หากได้รับบริการที่ไม่ดี มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เลือกวิธีการรับบริการ และการปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการ

ประการที่สอง องค์กรสาธารณะไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชนเท่านั้น แต่ยังสามารถดำเนินการได้โดยภาคประชาชน องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร หรือการผลิตร่วมกันระหว่างสองชุมชน ซึ่งหากมีการกระจายอำนาจให้ชุมชนในการจัดการสาธารณะจะทำให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกประเภทขององค์กรที่จะทำหน้าที่บริการสาธารณะแก่ชุมชนได้อย่างเหมาะสม

ประการที่สาม มีความเป็นไปได้ที่เขตการปกครองจะไม่สอดคล้องกับการจัดบริการสาธารณะ เช่น การจัดการลุ่มน้ำ พบว่ามีหลายชุมชนใช้ประโยชน์จากแม่น้ำสายเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่า การจัดบริการสาธารณะมิได้มีเพียงรูปแบบเดียวที่สามารถนำไปจัดบริการในทุกเวลาทุกสถานที่ แต่ควรมีการจัดหลากหลายรูปแบบและสามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

ประการที่สี่ ควรต้องมีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่นหลาย ๆ ฝ่าย ซึ่งมักมีการแข่งขัน และการให้ความร่วมมือ การจัดบริการสาธารณะในที่นี้ หมายถึง การจัดการด้านความปลอดภัย การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการป่าไม้ การจัดการ

ขยะ ฯลฯ ซึ่งการจัดการสาธารณสุขที่แตกต่างและหลากหลายสามารถดำเนินการได้โดยพร้อมเพรียง

ประการที่ห้า การจัดการบริการสาธารณสุขไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่เสมอไป แต่สามารถมีหลากหลายขนาด มีการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายขึ้นอยู่กับ การลองผิดลองถูกในแต่ละท้องถิ่น เพื่อค้นหาว่าการจัดการสาธารณสุขแบบหนึ่ง ๆ ควรดำเนินการด้วยองค์การประเภทใด และองค์การควรมีขนาดเท่าใด

ประการที่หก ระบบการจัดการสาธารณสุข ที่มีศูนย์กลางการตัดสินใจที่แตกต่างหลากหลาย (Polycentric) เป็นระบบที่เปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจและมีส่วนร่วมในการผลิตและให้บริการสาธารณสุข ซึ่งอาจไม่ใช่ระบบการจัดการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (แตกต่างจากองค์กรธุรกิจที่วัดความสำเร็จด้วยประสิทธิภาพเพียงด้านเดียว) ซึ่งแท้จริงแล้ว Polycentric เป็นระบบที่หลีกเลี่ยงการเมืองไม่พ้น กล่าวคือ ต้องมีการ Lobby การเจรจาต่อรอง ความขัดแย้งและความร่วมมือ ระบบนี้จึงอาจมีประสิทธิภาพในระดับที่พอยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม จุดแข็งที่ควรพิจารณาและนำมาใช้เป็นตัววัดความสำเร็จคือ การทำให้ประชาชนมีอำนาจและมีส่วนร่วม อีกทั้งยังสามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของชุมชนได้มากกว่าระบบอื่น

ทรัพยากรร่วมเป็นทรัพย์สินสาธารณะที่หากทุกคนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่มีการจัดการที่ดี จะส่งผลให้ทรัพยากรร่วมนั้นเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้คนกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ ภูมิปัญญา ใช้สิทธิความเป็นชุมชนเข้าไปจัดการทรัพยากรร่วมนั้น เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

สิทธิชุมชน

ผู้ที่น่าจะมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรร่วมได้ดีที่สุดคือชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ของทรัพยากรร่วมและได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรร่วม ทั้งทางปริมาณและคุณภาพ ชุมชนมีความเข้าใจสภาพของทรัพยากร วิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร รวมถึงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรที่ตนใช้ประโยชน์ โกววิทย์ พวงงาม (2562, น. 416-417) กล่าวว่า ชุมชนเป็นตัวตนทางสังคมและทางการเมือง ด้วยชุมชนเป็นหน่วยงานทางสังคมที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนด้านการจัดความสัมพันธ์ในมวลหมู่สมาชิกชุมชน มีประเพณีร่วมกัน ความเป็นตัวตนแบบปัจเจกชนจะไม่ค่อยมีพลังมากนักในการปกป้องวิถีชีวิต และกำหนดทิศทางของตนเอง ดังนั้น ความเป็นชุมชนจึงถูกใช้ต่อสู้ต่อรองกับอำนาจทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อธำรงรักษาตัวตนของชุมชนเอาไว้ สิทธิชุมชนต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ จึงประกอบด้วยสิทธิภายใน และสิทธิภายนอก รายละเอียดดังนี้

สิทธิภายใน เป็นการจัดการความสัมพันธ์ต่อการใช้ทรัพยากรของสมาชิกในชุมชน เช่น การกำหนดการจัดสรรน้ำในเหมืองฝายของชุมชน ประเพณีและความเชื่อในการดูแลรักษาพื้นที่ป่า การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่สาธารณะของชุมชน การกำหนดประเภทเครื่องมือประมงในการจับปลา การหาหอยของชุมชนประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

สิทธิภายนอก เป็นการอ้างสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและดำเนินการปกป้องฐานทรัพยากรไม่ให้ภายนอกเข้ามาทำลายหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ทรัพยากรที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของชุมชน

เนื่องจากปัจเจกชนไม่มีพลังอำนาจในการปกป้องดูแลรวมถึงกีดกันภายนอกจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ในขณะที่การรวมตัวกันเป็น

ชุมชนของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วม ทำให้เกิดพลังในการจัดการทรัพยากรร่วมได้ดีกว่า ดังที่ ยศ สันตสมบัติ (2546, น. 85-95) วิจัยเรื่อง ป่าชุมชนในประเทศไทย แนวทางการพัฒนาพบข้อสรุปว่า สิทธิชุมชนไม่ได้หมายถึงการยึดเอากรรมสิทธิ์เหนือทรัพยากรโดยเด็ดขาด หากแต่หมายถึงการจำกัดสิทธิ์การเข้าใช้ทรัพยากรซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมของชุมชน ให้ขึ้นอยู่กับอำนาจของชุมชนในการวางกฎเกณฑ์เพื่อรักษาและใช้ทรัพยากรนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ค้นพบข้อสรุปสำคัญ อันเป็นแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรร่วม 5 ประการ คือ

ประการแรก ระบบกรรมสิทธิ์ร่วมของชุมชน เป็นแนวคิดเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในทรัพยากรร่วมที่วางอยู่บนหลักการของ “สิทธิการใช้” ซึ่งมีความหลากหลายและซับซ้อน และมีระบบการจัดการโดยชุมชนและองค์กรชุมชน อันประกอบด้วย กลุ่มผู้ใช้เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ว่าใครบ้างมีสิทธิเข้าใช้ การจัดลำดับการใช้ ใครบ้างที่ไม่มีสิทธิ และควรมีระบบการจัดการอย่างไร การจัดการทรัพยากรร่วมนี้ไม่ได้มอบอำนาจให้บุคคลหน่วยใด หรือบุคคลคนใดมีอำนาจจัดการทรัพยากรอย่างเด็ดขาดและปิดกั้นคนอื่นได้ตลอดเวลา ในทางตรงกันข้ามสิทธิของชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามประเภทและพื้นที่ของทรัพยากร เช่น การกำหนดพื้นที่ทำนาของบุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถปลูกข้าวและรับผลผลิตข้าวเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้ที่ทำนา แต่ปู่ปลาที่มาจากธรรมชาติ ผักที่ขึ้นเองตามคันนาอาจเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมที่เพื่อนบ้านมีสิทธิใช้ รวมถึงเมื่อว่างเว้นฤดูกาลทำนาที่เพื่อนบ้านอาจนำวัว ควาย มากินหญ้า กินฟางบนพื้นที่นา ที่นาแห่งนี้จึงเปลี่ยนจากกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลมาเป็นกรรมสิทธิ์ร่วม และกลับเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลใหม่ในฤดูกาลทำนาปีต่อไป สิทธิชุมชนจึงเป็นแนวคิดที่ต้องพิจารณาระบบกรรมสิทธิ์ในฐานะ

“สิทธิเชิงซ้อน” อันเป็นการดำรงอยู่ร่วมกันของสิทธิหน่วยทางสังคมหลาย ๆ หน่วยบนพื้นที่เดียวกัน

ประการที่สอง พลวัตของสิทธิชุมชน คือการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชน มีการปรับตัวตามเงื่อนไขภายนอกในระดับมหภาค โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนอำนาจในการจัดการทรัพยากรร่วม เป็นการรวมศูนย์จากภาครัฐ รัฐเข้ามาผูกขาดการจัดการทรัพยากรร่วมอันเป็นการใช้นโยบายเชิงเดี่ยวหรือการจัดการเชิงเดี่ยว เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการเติบโตในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ทำให้ภาคธุรกิจได้รับผลประโยชน์ในขณะที่มีผลด้านการทำลายภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรร่วม อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐเข้าไปผูกขาดระบบการจัดการ และลดرونศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ชุมชนในหลายพื้นที่ยังคงสามารถใช้กฎเกณฑ์ตามจารีตประเพณีเดิมเพื่อจัดการทรัพยากรร่วมได้อย่างยั่งยืน บางชุมชนสามารถสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นใหม่เพื่อให้อสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศอย่างเหมาะสม

ประการที่สาม สิทธิชุมชนและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การมองความสัมพันธ์ระหว่างคนกับป่าไม้ในฐานะเป็นวิถีชีวิตในระบบนิเวศเดียวกันโดยไม่อาจแบ่งแยกให้ขาดความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นพัฒนาการทางวัฒนธรรมและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนในพื้นที่ป่าอย่างพร้อมเพรียงกัน โดยการมองป่าชุมชนจากมิติทางวัฒนธรรม ทำให้มองเห็นความเชื่อของชุมชนที่มีได้เป็นระบบคุณค่าหรือค่านิยมที่ไร้เหตุผล แต่เป็นวิถีคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ อำนาจ อันเป็นพื้นฐานในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับสังคม ยิ่งไปกว่านั้นมุมมองด้านวัฒนธรรมยังเป็นการให้ความเคารพต่อ

อัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรร่วมด้วยการแสดงออกทางวัฒนธรรมรูปแบบต่าง ๆ

ประการที่สี่ สิทธิชุมชนในฐานะเป็นขบวนการทางสังคม เพื่อเรียกร้องการมีส่วนร่วม อาจเป็นการสืบทอดวิถีปฏิบัติ และจารีตประเพณีในการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนมาแต่เดิม หรืออาจเป็นขบวนการที่เกิดใหม่ อันเป็นผลมาจากการรวมตัวกันของชุมชน เพื่อต่อต้านการแทรกแซงจากภายนอก

ประการสุดท้าย สิทธิชุมชน หมายถึง สิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง และการกำหนดทิศทางการพัฒนาสังคม โดยมุ่งเสริมอำนาจในท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรร่วมและมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

ดังจะเห็นได้ว่า ชุมชนได้ใช้สิทธิเข้ามาจัดการทรัพยากรร่วม โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรถึงสิทธิการเข้าใช้ประโยชน์โดยกำหนดถึงพื้นที่ ช่วงเวลา ทำให้ชุมชนเป็นหน่วยทางสังคมอีกหน่วยหนึ่ง นอกเหนือจากหน่วยรัฐและหน่วยเอกชน การจัดการทรัพยากรร่วมนี้ มีการสืบทอดมาด้วยจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับทรัพยากรร่วมภายใต้วิถีชีวิตในระบบนิเวศ โดยมีการร่วมกันจัดการเป็นเครือข่ายชุมชนที่มีระบบนิเวศร่วมกัน เพื่อแสวงหาทางเลือกในการจัดการทรัพยากรร่วมตามวิถีของตนเอง โกวิท พวงงาม (2562, น. 52–53) กล่าวถึงแนวคิดในการจัดการตนเองของชุมชนว่า เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนในยุคแห่งการปลดปล่อย (Liberation) ซึ่งเป็นยุคที่ให้อิสระกับประชาชนสำหรับการมีส่วนร่วมในการจัดการตนเองของชุมชน โดยเน้นให้ประชาชนได้คิดและตัดสินใจในทรัพยากรของชุมชน ภายใต้การนิยาม

ความหมายของการจัดการตนเองที่เกิดขึ้นได้ ต้องมีความเชื่อพื้นฐานว่าตนเองนั้นสามารถจัดการตนเองได้ การจัดการตนเองเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่ถูกจัดขึ้นภายใต้กฎเกณฑ์ของตนเอง ชุมชนอาจมีการจัดระเบียบของกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเป็นหลัก (Self-sufficient) มีการพึ่งพาชุมชนอื่น ๆ ค่อนข้างน้อย หรือชุมชนอาจมีการพึ่งพาอาศัย แลกเปลี่ยนสินค้า และบริการกับชุมชนอื่น ๆ หรือก็องค์กรทางสังคมภายนอกชุมชน เช่น รัฐ แต่ภายใต้ความสัมพันธ์ดังกล่าวชุมชนต้องสามารถดำรงรักษาหน้าที่สำคัญในการตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันและช่วยให้สมาชิกสามารถจัดการกับปัญหาที่มีอยู่ร่วมกันได้

กฎกติกาการจัดการทรัพยากรร่วม

เงื่อนไขในการกำหนดกฎกติกาของการจัดการทรัพยากรร่วมคือการจัดทำข้อมูลของชุมชน การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม การสร้างกฎกติกาจากการกำหนดเป้าหมาย และความสำคัญของกฎกติกา การรวบรวมข้อมูล กำหนดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการร่วมนอกกฎกติกาและกระบวนการรับรองกฎกติกา เพื่อใช้ในการจัดการทรัพยากรร่วม Elinor Ostrom กำหนดกรอบความคิดในการจัดการทรัพยากรร่วม 8 ประการ ดังนี้ (สุจิตรา สามัคคีธรรม, สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และสุวิมล ไชยพันธ์พงษ์, 2561, น. 23-24; ธรรมนิത്യ์ สุ่มันตกุล, 2562, น. 10-12; Daniel Liberto, 2019)

1. การกำหนดขอบเขต ต้องกำหนดขอบเขตของการจัดการทรัพยากรร่วมให้ชัดเจน ประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มของผู้มีสิทธิเข้าใช้ทรัพยากรร่วม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การระบุว่าใครมีสิทธิและใครที่ไม่มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์ การกำหนดขอบเขตพื้นที่ หรือการกำหนดเขตแดนที่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ จำนวนหรือปริมาณของทรัพยากรที่สามารถใช้

ประโยชน์ เพื่อป้องกันการใช้ประโยชน์จนเกิดความสามารถในการฟื้นตัวของทรัพยากร

2. ความสอดคล้องของกฎ ระเบียบ โดยการกำหนดกฎระเบียบการใช้ทรัพยากรร่วมที่สอดคล้องกับเงื่อนไข จารีตประเพณีของประชาชนในท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการตัดสินใจจะต้องให้ผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมจำนวนมากที่สุดเท่าที่สามารถรวบรวมได้ เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดวิธีการจัดการ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎระเบียบการใช้ทรัพยากรร่วม ตามแนวคิดที่ว่า ผู้คนมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบที่พวกเขาช่วยกันกำหนดขึ้น

4. การกำกับ ติดตามและสอดส่องดูแล โดยการติดตาม ควบคุมดูแลผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมว่าได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งมีการตรวจ ติดตาม สอดส่องสภาพของทรัพยากรร่วม ซึ่งสามารถดำเนินการโดยตัวแทนของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ และผู้ใช้ประโยชน์ช่วยกันติดตามดูแล

5. การกำหนดบทลงโทษ มีการกำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบอย่างเหมาะสม บทลงโทษจะเริ่มจากเบาไปหาหนักตามความร้ายแรง พฤติการณ์ และสถานการณ์ ในการกระทำ การลงโทษจะกระทำโดยสมาชิกผู้นำเชื่อถือในชุมชน การลงโทษเป็นเพียงมาตรการที่ไม่ต้องการให้สมาชิกทำผิดซ้ำ ผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบจะถูกลงโทษภายใต้การตักเตือน การชำระค่าปรับ ผลที่ได้รับจากบทลงโทษจะเป็นผลทางสังคม ซึ่งทำให้ผู้ถูกลงโทษอับอาย และเกิดผลเสียหายด้านชื่อเสียง

6. การจัดการความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในกลุ่มควรเป็นวิธีการจัดการอย่างง่าย ไม่เป็นทางการ ดำเนินการอย่างรวดเร็วมีต้นทุนต่ำ และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม

7. การได้รับการยอมรับจากภาครัฐ หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลทรัพยากร ยอมรับกฎระเบียบและวิธีการจัดการทรัพยากรร่วมที่ชุมชนร่วมกันกำหนดขึ้นมา

8. การเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย การจัดตั้งภาคีเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงหรือเชื่อมต่อกับกลุ่มอื่นเพื่อประสานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ดังเช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำตลอดเส้นทางลำน้ำ เครือข่ายป่าชุมชน หรือกลุ่มประมงชายฝั่ง

กรอบความคิดการจัดการทรัพยากรร่วมตามแนวทางของ Elinor Ostrom เป็นวิธีการที่ผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมจำนวนมากที่สุดในท้องถิ่น ร่วมกันกำหนดขอบเขตของการจัดการทรัพยากรร่วม โดยมีการกำหนดกฎ ระเบียบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ภายใต้กฎระเบียบมีการติดตามควบคุม การจัดการความขัดแย้ง การกำหนดบทลงโทษที่ได้รับการยอมรับจากผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง และมีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายกับกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมอื่น

บทสรุป

ทรัพยากรร่วมเป็นทรัพยากรประเภทที่ใช้แล้วหมดไป เช่น ป่าไม้ หรือสัตว์น้ำ แต่หากมีการบริหารจัดการที่ดี จะสามารถฟื้นฟูให้กลับมาคงเดิมได้ การจัดการทรัพยากรร่วมเป็นแนวคิดของ Elinor Ostrom นักเศรษฐศาสตร์ผู้ได้รับรางวัลโนเบล โดยการใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์อธิบายถึงการให้สิทธิชุมชน กำหนดข้อตกลงของชุมชนในการใช้ประโยชน์

จากทรัพยากรและกีดกันผู้ที่อยู่นอกกลุ่มในการเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้น ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์จะต้องเป็นผู้ดูแล อนุรักษ์ ฟื้นฟูให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน การจัดการทรัพยากรร่วมต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างความตระหนักถึงสิทธิชุมชนเพื่อสร้างกฎกติกาในการจัดการทรัพยากรร่วม ร่วมกันโดยกฎกติกาที่ Elinor Ostrom กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการจัดการทรัพยากรร่วมประกอบด้วย การกำหนดขอบเขต การกำหนดกฎ ระเบียบ กระบวนการตัดสินใจร่วมกัน การควบคุม ติดตาม การกำหนดบทลงโทษ การจัดการความขัดแย้ง การยอมรับจากภาครัฐ และการเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย

เอกสารอ้างอิง

- กรกช ภารัชสิทธิ์, และวีระ สมบูรณ์. (2555). ความมั่นคงของมนุษย์
กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและทรัพย์สินส่วนรวม. *วารสารสังคมศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 42(2), 67-92.
- กังสดาล เชาว์วัฒนกุล. (2558). การบริหารจัดการป่าโดยอาศัยการมีส่วนร่วม
ร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านร่มโพธิ์ทอง อำเภอท่า
ตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์*, 41(2), 19-30.
- โกวิท พวงงาม. (2562). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น* (พิมพ์
ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ธรรมสาร.
- ชล บุนนาค. (2555). แนวคิดว่าด้วยการจัดการทรัพยากรร่วมประสพการณ์
จากต่างประเทศและแนวคิดในประเทศไทย. ใน ปกป้อง จันวิทย์
(บ.ก.), *ชุดหนังสือการสำรวจองค์ความรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย*
(น. 1-96). นนทบุรี: คณะทำงานเครือข่ายวิชาการเพื่อการ

ปฏิรูป คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป.

ธรรมนิตย์ สุ่มันตกุล. (2562). *การจัดการทรัพยากรร่วม (Common-Pool Resourcer: CPRs) กับข้อเสนอของ Elinor Ostrom: การใช้ และการดูแลรักษาภายใต้กฎเกณฑ์ร่วมกัน*. ค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2562, จาก www.labia.or.th

ยศ สันตสมบัติ. (2546). สิทธิชุมชน พัฒนาการ และการปรับกระบวนการทัศน์ทางมานุษยวิทยา. ใน ชลธิรา สัตยวิวัฒนา (บ.ก.), *พลวัตสิทธิชุมชน: กระบวนทัศน์ทางมานุษยวิทยา* (น. 47-131). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ แพลนด์ พรินต์ติ้ง.

ศรีวรรณ ไชยสุข, และคณะ. (2551). *การจัดการทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยชุมชน: บทเรียนการพัฒนาเชิงสถาบันระดับชุมชน ป่าชุมชนร่องบอน จังหวัดเชียงราย*. ใน ระวีถาวร, นิตยา เมี้ยนมิตร และรังสรรค์ เกตุอ้อด (บ.ก), *ป่าชุมชน: กระบวนการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมของสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: แผนงานสนับสนุนความร่วมมือในประเทศไทย ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก.

สุจิตรา สามัคคีธรรม, สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, และสุวิมล ไชยพันธ์พงษ์.

(2561). *การจัดการทรัพยากรร่วม: แนวคิดทฤษฎี และการประยุกต์ใช้*. *วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก*, 36(2), 10-31.

อัยรวี วีระพันธ์พงศ์. (2560). *การจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาคอลงลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร*. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 4(2), 210-229.

Liberto, D. (2019). *Elinor Ostrom Method*. Retrieved on Oct. 16,

2019 from <https://www.investopedia.com/terms/e/elinor-ostrom.asp>

Ostrom, E. (2003). *Governing the Commons*. Cambridge: Cambridge University Press.

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review): การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน “เพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้” เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน

วรรณดี สุทธิฉัตร. (2563). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้: เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน. กรุงเทพฯ:สยามปริทัศน์, 256 หน้า. ISBN: 9786164860209

ศึกษา เรื่องคำ

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

suksa_reu@nstru.ac.th

รับบทความ: 18 พฤศจิกายน 2563

แก้ไขบทความ: 29 มกราคม 2564

ตอบรับบทความ: 5 กุมภาพันธ์ 2564

Book Review: Classroom Action Research to Create New Meaning in Learning Connection the World and Classroom

Wandee Suttinakorn. (2020).
Classroom Action Research to Create New Meaning in Learning Connection the World and Classroom.
Bangkok: Siam Paritatt, 256 p.
ISBN: 9786164860209

Sueksa Rueangdam

Ph.D. Candidate (Curriculum and Instruction)

Faculty of Education, Silpakorn University

suksa_reu@nstru.ac.th

Received: November 18, 2020

Revised: January 29, 2021

Accepted: February 5, 2021

เกริ่นนำ (Preface)

หนังสือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน “เพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้” เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน ของ รศ. ดร. วรณดี สุทธินรากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นหนังสือที่ช่วยเสริมพลังการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจให้ครู ผู้อยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยใหม่ โดยผู้เขียนได้คลี่และขยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน CAR (Classroom Action Research) ในหลายประเด็นที่ประโยชน์สำหรับครูในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน และการปฏิบัติการวิจัย เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher)

สาระสำคัญ (Substance)

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาสาระที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ความหมายและคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) ปรัชญาการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ 3) ระบบการศึกษาของไทยและสถานการณ์ของการจัดการศึกษา 4) การขึ้นใจหทัยของการวิจัยและการทบทวนเอกสาร 5) การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาต่อการจัดการเรียนรู้ในโลกสมัยใหม่ 6) การออกแบบการวิจัยกับการทบทวนเอกสาร 7) การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน และการเผยแพร่ผลงานวิจัย 8) การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 9) ประสบการณ์การใช้ Concept Mapping เพื่อการเรียนรู้ในรายวิชาประกัน

คุณภาพการศึกษา 10) การใช้ TL ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน:
ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในวิชา Community Medicine

การสะท้อนคุณค่า (Value Reflection)

ผู้เขียนนำเสนอองค์ความรู้ที่มีเนื้อหาหลักซึ่ง สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
ตลอดทั้งเล่ม ความรู้ที่นำเสนอมีความน่าสนใจติดตาม เรียบเรียงงานเขียน
โดยบูรณาการทั้งความรู้เดิมและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ที่ทันสมัย เหมาะสม
สอดคล้อง ตามสภาพการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน เนื้อหาตั้งแต่บทที่ 1-10
ถ่ายทอดจากการสั่งสมประสบการณ์ในการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน
และบัดนี้ได้เผยแพร่เพื่อคุณประโยชน์ในวงกว้าง ซึ่งหนังสือเล่มนี้สะท้อน
คุณค่าในหลายประเด็น ดังนี้

1. ชี้ให้เห็นว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน นอกจากจะต้องใช้
ทฤษฎีการเรียนการสอนในการวิจัยแล้ว ยังเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา
ทฤษฎีการเรียนการสอนด้วย เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและมี
การประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญและเห็น
ความสัมพันธ์ของการพัฒนาในทิศทางเดียวกันระหว่างการพัฒนาหลักสูตร
การเรียนการสอน และการวิจัย

2. บอกเล่าเรื่องราวของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน CAR
(Classroom Action Research) ในมิติต่าง ๆ และนำเสนอแนวทางการ
ขับเคลื่อนการพัฒนาของทั้งในและต่างประเทศ สรุปความเป็นมา การเติบโต
และการขยายตัว ประโยชน์และคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
พร้อมเปรียบเทียบให้เห็นจุดเน้นที่ทำให้การวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียน
แตกต่างจากการวิจัยเชิงทดลอง นั่นก็คือการรับเอาผู้เรียนมาเป็น “คนใน” ที่
มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย

3. มีการนำเสนอปรัชญาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ตามยุคสมัย ตั้งแต่ยุคจิตนิยม (Idealism) ยุคประจักษ์นิยม (Realism) จนถึงการเคลื่อนสู่ยุคประสบการณ์นิยมหรือปฏิบัตินิยม (Experimentalism) และยุคอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ผู้เขียนนำเสนอทฤษฎีสำคัญที่แตกแขนงเป็นหลายสาขาและเป็นฐานคิดการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ทฤษฎีการวิพากษ์ (Critical theory) และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ซึ่งลำดับพัฒนาการไว้อย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความจริงที่เปลี่ยนแปลงและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องปรับเปลี่ยนไป

4. ชี้นำให้พิจารณาภาพรวมระบบการศึกษาของไทยและสถานการณ์ของการจัดการศึกษาในมุมกว้าง ช่วยให้ครุ่นทวิจ้ยได้เล็งเห็นถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นในห้องเรียน พร้อมขยายความรู้ความเข้าใจโดยนำเสนอการวิเคราะห์ภาพรวมของระบบการศึกษา ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ (Formal education) การศึกษานอกระบบ (Non-formal education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education) ซึ่งมีความสำคัญอย่างเท่าเทียม มีการยกตัวอย่างปัญหาที่ต้องเผชิญทั้งวิกฤติผู้เรียน การกำหนดอุดมการณ์และเป้าหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร สถานการณ์ของการศึกษาเหล่านี้ ชวนให้ผู้อ่านหันมาทบทวนและพิจารณาเป้าหมายของหลักสูตรและอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา นอกจากนี้ ผู้เขียนยังตั้งคำถามให้ผู้อ่านอุกคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาว่า ทำไมปฏิรูปการศึกษาแล้วปัญหา ยังคงอยู่? เพื่อให้ร่วมค้นหาคำความหมายที่แท้จริงตามเจตนารมณ์ เนื้อหาวิธีการหรือกระบวนการเรียนการสอนที่จะเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. อธิบายและชี้แนะแนวทางในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน CAR (Classroom Action Research) ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ซึ่งช่วยให้ครุณักวิจัยเริ่มต้นและดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้อง ประกอบด้วย การแสวงหาและกำหนดโจทย์การวิจัย การทบทวนเอกสารและการออกแบบการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลที่คาดว่าจะได้รับ เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและอธิบายความหมายของข้อมูล การเขียนรายงานวิจัย ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักวิจัยพร้อมวิธีการแก้ไขปัญหา และการเผยแพร่ผลงานวิจัย

6. มีการนำเสนอเครื่องมือวิจัยที่น่าสนใจหลายประเภท ได้แก่ เครื่องมือการวิจัยในการสำรวจปัญหา เครื่องมือในการออกแบบการเปลี่ยนแปลง เครื่องมือในการเรียนรู้ และเครื่องมือมนุษย์ (Human as instrument) โดยผู้เขียนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้วิธีการตั้งคำถามชวนคิด เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่สะท้อนโลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อ หรือการกระทำ ซึ่งช่วยให้ครุณักวิจัยเรียนรู้วิธีการตั้งคำถามให้เจาะลึกในมิติทางวัฒนธรรมที่ทับซ้อนอยู่ในโครงสร้างทางภาษา นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสนับสนุนให้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของการวิจัยลูกผสม (Mixed Method) คือใช้วิธีการเชิงปริมาณร่วมกับเชิงคุณภาพ เพื่อให้การตีความและอธิบายความหมายข้อมูลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีน้ำหนักมากขึ้น

7. สนับสนุนหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ตามแนวคิดของ Mezirow (1978) โดยอธิบายหลักการของทฤษฎีนี้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีการกำกับให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยหลักเหตุผลและคุณธรรม ช่วยให้ครูเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น เป็นการปรับกระบวนการทัศน์เพื่อค้นหาความหมายเดิมในการคิด การกระทำ ที่อยู่

ในประสบการณ์เดิม เพื่อนำไปสู่การสร้างความหมายใหม่ในประสบการณ์เดิม และนำความหมายใหม่ไปสู่การปฏิบัติใหม่ในอนาคต ด้วยการกำหนดบทบาทใหม่และคลี่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจลง ในส่วนนี้ส่งผลต่อความเข้าใจบทบาทของครูและนำไปสู่การปฏิบัติใหม่ในห้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ดี การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ล้วนสนับสนุนแนวคิดในการสร้างบรรทัดฐานที่ดีให้เกิดขึ้นในห้องเรียน เช่น ความสุภาพอ่อนโยน การยอมรับนับถือผู้อื่น ความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นต้น

8. นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูสามารถนำไปใช้ในการสร้างการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา (Active Learning) ในโลกสมัยใหม่ ในฐานะที่เป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลง (Intervention) ในกระบวนการวิจัยหรือนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) ซึ่งสามารถขยายกว้างออกไปสู่การสอนแบบโครงงาน (Project based Learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานได้ (Problem based Learning) ได้ 2) การเรียนรู้แบบวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case Study) 3) การเรียนรู้แบบ Ted Talk (Technology Entertainment and Design) 4) การเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดรวบยอด (Concept Mapping) 5) การเรียนรู้แบบใช้เกม (Game based Learning) 6) บทบาทสมมุติ (Role Play) 7) การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Collaborative Learning) และ 8) การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping Journals)

9. มีกรายกตัวอย่างสถานการณ์เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้กับผู้อ่านมากขึ้น โดยนำเสนอหลักคิดและวิธีการของการจัดการเรียนรู้เพื่อการ

เปลี่ยนแปลง (Transformative Learning: TL) ที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตัวอย่างผลงานจากประสบการณ์การใช้แผนผังความคิด (Concept Mapping) วิธีการง่าย ๆ ที่พัฒนาได้อย่างเห็นผล เพื่อการเรียนรู้ในรายวิชาประกันคุณภาพการศึกษา และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้รายวิชา Community Medicine โดยการใช้ Active Learning ในรูปแบบของ RBL (Research Based Learning) ในกระบวนการ TL ที่ผืนนี้อยู่ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนด้วย

สรุป (Conclusion)

หนังสือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน “เพื่อสร้างความหมายใหม่ในการเรียนรู้” เชื่อมโลกและห้องเรียนไว้ด้วยกัน ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพแนวคิดของการเชื่อมโลกและห้องเรียนเข้าด้วยกัน เห็นแนวทางในการสร้างห้องเรียนที่มีความสุข สร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีชีวิตชีวา จนสุดท้ายจะเห็นวิธีการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในสายวิชาชีพครู หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเสมือนการเปิดประตูชี้ทางไปสู่พื้นที่ของการเรียนรู้ของครูนักคิด นักปฏิบัติ ให้ได้พัฒนาความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสร้างสรรค์และเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

Mezirow, J. (1978). Perspective Transformation. *Adult Education Quarterly*, 28, 100-110.

**การประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้แอปพลิเคชัน Flipgrid
เพื่อส่งเสริมการสนทนาภาษาเกาหลี: กรณีศึกษานักศึกษา
สาขาวิเทศศึกษา คณะวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**

เนติมา บุรพาศิริวัฒน์

อาจารย์

คณะวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

netima.b@phuket.psu.ac.th

รับบทความ: 17 ธันวาคม 2563

แก้ไขบทความ: 5 กุมภาพันธ์ 2564

ตอบรับบทความ: 8 กุมภาพันธ์ 2564

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้แอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อส่งเสริมการสนทนาภาษาเกาหลีของนักศึกษาสาขาวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการของการพูดภาษาเกาหลีจากคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาวิเทศศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 คณะวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีการเก็บข้อมูลจาก 1) คะแนนประเมินการพูด 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ 3) บท

สัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนความพึงพอใจในการทำกิจกรรมฝึกพูดภาษาเกาหลีโดยการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid มีค่าเฉลี่ยรวม 4.67 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยประเด็นเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ช่วยเพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ปฏิบัติ และกิจกรรมการฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้สามารถปรับปรุงการพูดของตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2) นักศึกษามีพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.23 อยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: การใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid, นวัตกรรมการเรียนรู้, ความพึงพอใจ, การเรียนการสอนการพูดภาษาเกาหลี, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

The Integration of Innovative Learning Application
“Flipgrid” to Encourage Korean Speaking Skills of
Faculty of International Studies’ Students,
Prince of Songkla University

Netima Burapasirawat

Lecturer

Faculty of International Studies

Prince of Songkla University, Phuket Campus

netima.b@phuket.psu.ac.th

Received: December 17, 2020

Revised: February 5, 2021

Accepted: February 8, 2021

Abstract

This paper explores the integration of innovative learning application “Flipgrid” in improving Korean speaking skills of 1st year and 2nd year students of Faculty of International Studies, Prince of Songkla University. The objectives of this study are 1) to examine the level of learners’ satisfaction with the integration of learning application Flipgrid, and 2) to evaluate learners’

progress in Korean speaking after using Flipgrid by measuring from the relative growth rate (RGR). The samples of this study include 8 second-year and third-year students of the International Studies program. This study collects the data through 1) speaking assessment 2) the satisfaction survey and 3) in-depth interview. This study utilizes the statistical analysis method through average, standard deviation, and relative growth rate (RGR). The result of this research reveals that 1) the average satisfaction score of students to practice speaking Korean through Flipgrid is 4.67 with being on an extremely satisfying scale. Learning activities through Flipgrid increase the roles of learners and engage students with practical learning. Moreover, this activity improves students' speaking skills at the highest scale. 2) The students have an increased relative growth rate of 55.23 on average at a high scale.

Keywords: The implementation of innovative learning, Application Flipgrid, Learning participation, Satisfaction, Learning and teaching of Korean speaking, Active learning

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นตัวเร่งเร้าให้บรรดาครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ได้คิดทบทวน วิเคราะห์ปัญหา และร่วมมือหาหนทางที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินงานต่อไปได้ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาเป็นตัวช่วยในการเรียนการสอน คือ หนึ่งในหนทางที่ดีและสร้างสรรค์ที่สุดในการสอนแบบออนไลน์ (Anderson, 2563) และด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้คนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเข้าสืบค้นหาความรู้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา เพียงแค่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลก็สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ทันที ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่มากมาย ทำให้ผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้หรือฝึกฝนทักษะของผู้เรียนได้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้น มีความมั่นใจ และอยากมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนผ่านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้สอนสามารถนำแอปพลิเคชันเพื่อศึกษามาสร้างสภาพแวดล้อมของการเรียน หรือที่เรียกว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning Environment) เพื่อกระตุ้นผู้เรียนแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active-Learning) ได้เช่นเดียวกัน เยาวเรศ ภักดีจิตร (2557) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active-Learning) เป็นการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะความคิดระดับสูงอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจจนสามารถเป็นผู้ฝึกได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการนำวิธีการเรียนการสอนแบบ Active Learning มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนภาษาต่างประเทศ การสอนแบบ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ คือ การจัด

ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การทำงานร่วมกัน การสร้างปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ รับฟัง เคารพ และยอมรับความคิดของผู้เรียน สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และมีการเจรจาโต้ตอบ กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้เดิม (Activation of prior knowledge) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้หรือแสดงความคิดเห็น

ในปัจจุบันมีนวัตกรรมทางการศึกษามากมายที่ผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน แอปพลิเคชัน Flipgrid คือหนึ่งในนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้สำหรับการประเมินเพื่อพัฒนา Formative assessment โดยการให้ผู้เรียนบันทึกคลิปวิดีโอทางออนไลน์ ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนแสดงความคิด และผู้สอนยังสามารถแสดงความคิดของผู้สอนโดยสะท้อนกลับให้ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง วิธีการคือ ตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการตอบ (สกลธีระวารัญญู, 2559) แอปพลิเคชัน Flipgrid นั้น ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การนำสื่อออนไลน์มาสร้างสรรค์เป็นแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง การพูด สิ่งเหล่านี้จะเป็นการยกระดับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ และสามารถต่อยอดความรู้ นำความรู้ที่ได้รับไปบูรณาการได้ในอนาคต แอปพลิเคชัน Flipgrid ยังสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบโต้ตอบ (Interactive Learning Environment) เข้ามาผสมผสานเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสื่อสารด้วยวาจาผ่านเทคโนโลยีคลิปวิดีโอแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Video) กล่าวคือ Flipgrid เป็นแพลตฟอร์มสนทนาผ่านคลิปวิดีโอที่มีผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น

สามารถสร้างทักษะในยุคดิจิทัลของการสร้างและเผยแพร่เนื้อหาผ่านคลิปวิดีโอ เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อการตั้งคำถามในห้องเรียน ระหว่างเรียน หรือนอกห้องเรียนได้ ผู้สอนสามารถประเมินคะแนนหรือพฤติกรรมของผู้เรียนได้อีกด้วย (ศิริพล แสนบุญสง, 2563)

ปัจจุบันแอปพลิเคชัน Flipgrid ยังถูกนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ ทักษะการฟังและพูดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ (Finochiaro, 1964) ทักษะการพูดและการฟังเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนภาษาเกาหลีในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากเป็นทักษะสำคัญที่ตลาดแรงงานล่ามภาษาเกาหลีต้องการมากที่สุด (เนติมา บุรพาศิริวัฒน์, 2563) การจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลีในประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่า มีอุปสรรคและปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการไม่กล้าแสดงออกในการพูดของผู้เรียน ไม่มีความมั่นใจในตนเอง การกลัวพูดผิดไวยากรณ์ เป็นต้น ดังนั้น ผู้สอนต้องสร้างห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการพูด การสนทนา หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจจนสามารถพัฒนาทั้งทักษะการพูดและการคิด มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่เป็นนโยบายของรัฐบาล จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อการส่งเสริมการสนทนาภาษาเกาหลีของผู้เรียนภาษาเกาหลีในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะนำไปเป็นแนวทางให้ผู้สอนภาษาเกาหลีในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์การสอนแบบออนไลน์ หรือนำไปใช้ควบคู่กับการสอนในชั้นเรียนก็ได้เช่นเดียวกัน และสามารถนำไปปรับใช้ให้

สอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการฝึกฝนการพูด
ภาษาเกาหลีนอกเวลาเรียนของผู้เรียนได้ด้วย

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและ
ต่างประเทศพบว่า มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แอปพลิเคชัน
Flipgrid กับการเรียนการสอน เช่น การศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของ
แพลตฟอร์ม Flipgrid Stoszkowski (2018) ได้ศึกษาการใช้ Flipgrid เพื่อ
พัฒนาการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) พบว่า แพลตฟอร์ม Flipgrid
มีความสะดวกต่อการใช้งาน เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา ทำให้
ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียน ช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์
ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนนอกเวลาเรียน สามารถติดตามผลกรามีส่วนร่วม
ของผู้เรียนได้ สามารถนำไปบูรณาการร่วมกับแพลตฟอร์มการเรียนรู้อื่น ๆ
ได้ เช่น Blackboard, Google Classroom, Microsoft Teams เป็นต้น
ส่วนจุดอ่อนของแพลตฟอร์ม Flipgrid ได้แก่ ด้านอุปกรณ์ กล่าวคือผู้เรียน
ต้องมีอุปกรณ์ดิจิทัลที่เหมาะสม เช่น กล้อง โทรศัพท์ และการเชื่อมต่อ
อินเทอร์เน็ตที่ดีเพื่อเข้าถึงการใช้งาน จุดอ่อนด้านการแข่งขัน เช่น ผู้เรียน
อาจกังวลเมื่อคลิกวิดีโอของตนเองได้จำนวนการกด “ไลค์ (Like)” ที่น้อย ซึ่ง
อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นหรือความมั่นใจในตัวผู้เรียนได้ แต่ผู้สอน
สามารถตั้งค่าไม่ใช้ฟังก์ชันการกด “ไลค์ (Like)” ได้ด้วยเช่นเดียวกัน
Stoszkowski (2018) ได้ยืนยันว่า Flipgrid เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์มาก
ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ทางสังคมและช่วยให้ผู้เรียนพัฒนา
ทักษะการสร้างเนื้อหาสำหรับยุคดิจิทัลได้ด้วย เช่นเดียวกับ Bartlett (2018)
ที่ได้อธิบายการใช้ Flipgrid เพื่อเพิ่มความเชื่อมโยงและการมีปฏิสัมพันธ์กัน
ของผู้เรียนในชั้นเรียนออนไลน์ไว้ว่า Flipgrid เป็นเครื่องมือเพื่อการสนทนา

ด้วยการบันทึกคลิปวิดีโอที่ช่วยเพิ่มการรับรู้ของผู้เรียน มีความเชื่อมโยงในรูปแบบของห้องเรียนออนไลน์ และสามารถฝังลงในหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี สามารถเชื่อมต่อผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับเพื่อนๆ ได้ นอกจากนี้ ศราธรณ์ หมั่นปรุ และสุภาวดี ในเสนา (2562) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ในศตวรรษที่ 21 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาทั้งทางตรงและทางอ้อมสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการฟัง การพูดภาษาอังกฤษได้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพ เช่น การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น แอปพลิเคชันในการเรียนภาษาสื่อออนไลน์จากแหล่งต่าง ๆ เป็นต้น ศราธรณ์ หมั่นปรุ และสุภาวดี ในเสนา (2562) ได้นำเสนอพฤติกรรมการพูดในทางบวก (making positive statement) เช่น ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid สำหรับการบันทึกคลิปวิดีโอออนไลน์สั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบันทึกและดูคลิปวิดีโอเพื่อสังเกตพัฒนาการใช้ภาษาของตนเอง ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการสร้างกำลังใจในการฝึกฝนทักษะการฟังและการพูด นอกจากนั้น คัทลียา วิเลปะนะ และจินตวีร์ คล้ายสังข์ (2562) ได้ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid เป็นเครื่องมือในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้ภาระงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยวาจาสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการสื่อสารด้วยวาจาที่สูงขึ้น และยืนยันว่า การให้ผลป้อนกลับที่มีความเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยวาจาได้ตรงมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid เป็นเครื่องมือในการสอน เนื่องจากมีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอแอปพลิเคชัน Flipgrid ในการนำมาเป็นกลวิธีในการเพิ่มทักษะของผู้เรียน เพื่อเป็นการยืนยันการใช้งานแอปพลิเคชัน Flipgrid ผู้วิจัยได้ทำการ

ทดลองซ้ำ 2 ครั้งกับกลุ่มตัวอย่างอื่นก่อนการเริ่มขั้นตอนการทดลองจริงในการวิจัยครั้งนี้ จนนำมาสู่การวิจัยศึกษาการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อการส่งเสริมการสอนภาษาเกาหลี ผู้วิจัยใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ในการออกแบบการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อมการเรียนแบบ Flipped Classroom หรือห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน, 2560, น. 171) การสอนแบบ Flipped Classroom คือ เป็นการผสมผสานกันระหว่าง e-learning และห้องเรียนจริง (online + offline) (สถาบันออนไลน์ SkillLane, 2563) ซึ่งแอปพลิเคชัน Flipgrid ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากแนวคิดดังกล่าวเช่นเดียวกัน งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการใช้การสอนแบบ Flipped Classroom ได้แก่ Jeremy (2011) ค้นพบว่า ก่อนที่จะใช้ Flipped Classroom ผู้เรียน 50% สอบตกวิชาภาษาอังกฤษ ผู้เรียน 44% สอบตกวิชาเลข หลังจากใช้ Flipped Classroom ผู้เรียน 19% สอบตกวิชาภาษาอังกฤษ ผู้เรียน 13% สอบตกวิชาเลข และพบงานวิจัยของ ปวีณนุช พุ่มจิต และอังคณา เหลืองนภา (2562) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า แอปพลิเคชันสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทำให้ ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการทดลองศึกษาการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ในการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการพูดภาษาเกาหลีของผู้เรียน และเพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนรูปแบบห้องเรียนออนไลน์

วัตถุประสงค์

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการการพูดภาษาเกาหลีของผู้เรียนหลังการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาเทศศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะวิชาเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาเกาหลี 2 จำนวน 5 คน และนักศึกษาสาขาวิชาเทศศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะวิชาเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ในรายวิชาสังคมและวัฒนธรรมเกาหลีจากภาพยนตร์ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านจำนวนประชากร เนื่องจากสาขาวิชาเทศศึกษามักมีนักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2562 ในเอกเทศศึกษามีเพียง 8 คนเท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสังเกตพัฒนาการการพูดของกลุ่มตัวอย่างจากความเห็นของผู้ประเมิน วัดผลก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ 1) คะแนนประเมินการพูด 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ 3) บทสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาและผู้ประเมิน ขอบเขตด้านเวลา คือ ตั้งแต่ วันที่ 6 เมษายน 2563 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2563

การให้คะแนนความพึงพอใจในแบบสอบถามวัดความพึงพอใจหลังการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจคะแนน

พึงพอใจระดับมากที่สุด	ให้คะแนน 5
พึงพอใจระดับมาก	ให้คะแนน 4
พึงพอใจระดับปานกลาง	ให้คะแนน 3
พึงพอใจระดับน้อย	ให้คะแนน 2
พึงพอใจระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจหลังการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid วิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ระดับความพึงพอใจค่าเฉลี่ย

ระดับมากที่สุด	4.51 – 5.00
ระดับมาก	3.51 – 4.50
ระดับปานกลาง	2.51 – 3.50
ระดับน้อย	1.51 – 2.50
ระดับน้อยที่สุด	1.00 – 1.50

การทดสอบอิงพัฒนาการ เป็นการวัดการเปลี่ยนแปลงที่มีกระบวนการวัดความแตกต่างของผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างก่อนการเรียนรู้กับหลังการเรียนรู้ ศิริชัย กาญจนวาสี (2538) ได้เสนอการวัดคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์โดยใช้สมการดังนี้

$$RG = \frac{Y_2 - Y_1}{F - Y_1} \times 100$$

โดย RG คือ	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์
Y_1 คือ	คะแนนประเมินครั้งก่อน
Y_2 คือ	คะแนนประเมินครั้งหลัง
F คือ	คะแนนเต็มในการประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2538) ได้เสนอสมการข้างต้น ซึ่งเป็นคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ เป็นคะแนนความมั่งคั่งของเชิงสัมพัทธ์ที่คำนวณได้จากสัดส่วนของคะแนนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริงกับคะแนนการเปลี่ยนแปลงที่น่าจะเกิดขึ้นได้ทั้งหมด เกณฑ์คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เมื่อเทียบกับระดับพัฒนาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ
76 คะแนนขึ้นไป	พัฒนาการระดับสูงมาก
51-75 คะแนน	พัฒนาการระดับสูง
26-50 คะแนน	พัฒนาการระดับกลาง
0-25 คะแนน	พัฒนาการระดับต้น

เกณฑ์การให้คะแนนการพูด (Scoring Rubric) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินการพูดของประลอง ครุฑน้อย (2554) เพื่อใช้ประเมินการพูดของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง เกณฑ์การประเมินการพูด ดังนี้

ตารางที่ 1: เกณฑ์การให้คะแนนการพูดในขั้นตอนก่อนทดลอง
และหลังทดลอง

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	4	3	2	1	น้ำหนัก ความสำคัญ	คะแนน รวม
ความถูกต้อง ด้านเนื้อหา	สื่อสารได้ตรงประเด็น เนื้อหาถูกต้องตาม หัวข้อที่กำหนด ออกเสียงถูกต้อง ใช้คำศัพท์ สำนวนและ โครงสร้างภาษาถูกต้อง	สื่อสารได้ตรง ประเด็น เนื้อหา ถูกต้องเป็นส่วน ใหญ่ออกเสียงได้ ถูกต้อง	สื่อสารได้ตรง ประเด็นเป็น บางส่วน เนื้อหาและ การออกเสียง ถูกต้องเป็น บางส่วน	สื่อสารได้ เนื้อหาได้ออกเสียงไม่ ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่	3	12
ความสามารถ ในการพูด	พูดได้คล่องแคล่ว พูดเป็นธรรมชาติ ประสานสายตากับผู้ฟัง มีการแสดงออก ทางสี หน้าและท่าทางอย่าง เหมาะสม	พูดได้คล่องแคล่ว พูดเป็นธรรมชาติ ประสานสายตากับผู้ฟัง มีการ แสดงออกทางสี หน้าและท่าทาง บ้างเล็กน้อย	พูดได้ คล่องแคล่ว แต่ไม่เป็น ธรรมชาติ ประสาน สายตากับ ผู้ฟังน้อย	พูดเหมือน ท่องจำ มีการ ประสาน สายตากับผู้ฟัง บ้างเป็นระยะ	2	8
รวม					5	20

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์ สถิติเชิงพรรณนาข้อมูลในรูปแบบความถี่ อัตราส่วนร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าคะแนน พัฒนาการสัมพันธ์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการทดลอง 2) ขั้นตอนการทดลอง 3) ขั้นตอนหลังการทดลอง ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนการพูดภาษาเกาหลีก่อนเริ่มทดลองใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid โดยการให้กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (เกาหลี) ในรายวิชา 815-113 ภาษาเกาหลี 2 จำนวน 5 คน พูดภาษาเกาหลีในชั้นเรียน ในหัวข้อ “나의 친구 (เพื่อนของฉัน)” คนละ 3 – 5 นาที และทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (เกาหลี) ในรายวิชา 815-348 สังคมและวัฒนธรรมเกาหลีจากภาพยนตร์ จำนวน 3 คน พูดภาษาเกาหลีในชั้นเรียน ในหัวข้อ “내가 좋아하는 한국 영화 (ภาพยนตร์เกาหลีที่ฉันชอบ)” ในขั้นตอนการประเมินคะแนนการพูดภาษาเกาหลีของนักศึกษานั้น ในแต่ละหัวข้อจะมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน และผู้วิจัยได้กำหนดผู้ประเมินเป็นอาจารย์ชาวเกาหลี 1 ท่านและอาจารย์ชาวไทย 1 ท่าน¹ เป็นผู้ประเมินให้คะแนนการพูดทั้งในขั้นตอนก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลอง

---

¹ อาจารย์ผู้ประเมินการพูดทั้ง 2 ท่านเป็นผู้มีประสบการณ์สอนภาษาเกาหลีมากกว่า 5 ปี

2. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยสร้างห้องและหัวข้องาน Flipgrid สำหรับรายวิชาเป็นเสมือนห้องเรียนที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนมาส่งงานเป็นการบันทึกคลิปวิดีโอสั้น ๆ โดยตั้งค่าให้มีความยาวไม่เกิน 5 นาทีต่อ 1 คลิปวิดีโอ ผู้วิจัยตั้งค่าให้คลิปวิดีโอทุกตัวสามารถนำมาใช้เป็น VDO AR² โดยการสแกน QR code จากแอปพลิเคชันในมือถือ ซึ่งคลิปวิดีโอที่เป็นโจทย์คำถามแต่ละหัวข้อจะเป็นคลิปวิดีโอที่ลอยขึ้นมาโดยอัตโนมัติเพื่อความสะดวกในการส่งงาน ซึ่งผู้เรียนยังสามารถใช้งานแอปพลิเคชัน Flipgrid ผ่านเว็บเบราว์เซอร์จากคอมพิวเตอร์ของผู้เรียนได้เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างหัวข้อและข้อความ ใส่ข้อมูลเนื้อหาของรายวิชา รวมถึงเชื่อมโยงลิงค์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาเข้าไปศึกษาและตอบคำถามผ่านการบันทึกเป็นคลิปวิดีโอ จากนั้นผู้เรียนจะทำการบันทึกคลิปและส่งคลิปการพูดภาษาเกาหลีจากการตอบข้อคำถามหรือหัวข้อที่ถูกระบุไว้ด้วยแอปพลิเคชันดังกล่าว และผู้เรียนจะต้องแสดงความคิดเห็นต่อคลิปวิดีโอการพูดของเพื่อน ๆ จากนั้นผู้สอนได้ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แบบเฉพาะเจาะจงรายบุคคลผ่านแอปพลิเคชัน และตั้งค่าให้แอปพลิเคชันแจ้งเตือนไปยังกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 7 ครั้งในรายวิชา 815-113 ภาษาเกาหลี 2 โดยให้กลุ่มตัวอย่างพูดภาษาเกาหลีโดยการตอบคำถามในหัวข้อต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนด เช่น “나의 여행 경험 (ประสบการณ์การท่องเที่ยวของฉัน)” “한국 음식 경험

² Augmented Reality (AR) คือ การรวมสภาพแวดล้อมจริงกับวัตถุเสมือนเข้าด้วยกันในเวลาเดียวกัน โดยวัตถุเสมือนที่วางนั้น อาจจะเป็น ภาพ คลิปวิดีโอ เสียง ข้อมูลต่าง ๆ และทำให้เราสามารถตอบสนองกับสิ่งที่จำลองนั้นได้ (Froggenius, 2560)

(ประสบการณ์การกินอาหารเกาหลี)” “내가 좋아하는 한국 가수 (นักร้องเกาหลีที่ฉันชอบ)” “방콕 여행 경험 (ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่กรุงเทพฯ)” “우리의 김선생님 (อาจารย์คิมของเรา)” “나의 방학 계획 (แผนการท่องเที่ยวปิดเทอมของฉัน)” “내가 결혼하고 싶은 사람 (คนที่ฉันอยากแต่งงานด้วย)” ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid และผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 7 ครั้งในรายวิชา 815-348 สังคมและวัฒนธรรมเกาหลีจากภาพยนตร์ด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างพูดภาษาเกาหลีคนละ 3 - 5 นาที โดยตั้งคำถามระยะเวลาในการบันทึกคลิปวิดีโอให้มีความยาวไม่เกิน 5 นาทีต่อ 1 คลิปวิดีโอ พูดในประเด็นเกี่ยวกับความประทับใจจากการชมภาพยนตร์เกาหลีในเรื่องนั้น ๆ และพูดในประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคม วิถีชีวิตของคนเกาหลีที่พบเจอได้จากฉากในภาพยนตร์ โดยผู้สอนคัดเลือกภาพยนตร์ทั้ง 7 เรื่อง ดังนี้ เรื่อง “7번방의 선물 (Miracle in cell No.7)” เรื่อง “써니 (Sunny)” เรื่อง “형 (Brother)” เรื่อง “범죄의 여왕 (The Queen of Crime)” เรื่อง “간 큰 가족 (A Bold Family)” เรื่อง “변호인 (The Attorney)” เรื่อง “식객 (Sikgaek)” ซึ่งในทุก ๆ สัปดาห์ผู้สอนได้ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แบบเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลแก่กลุ่มตัวอย่างผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ขึ้นแนะให้เห็นข้อผิดพลาดต่าง ๆ เช่น การออกเสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ ความเป็นธรรมชาติ สีหน้า น้ำเสียง เนื้อหา เป็นต้น รวมถึงความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ ตลอดระยะเวลาในการทดลอง ทั้งที่เป็นในรูปแบบวิดีโอและข้อความผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid

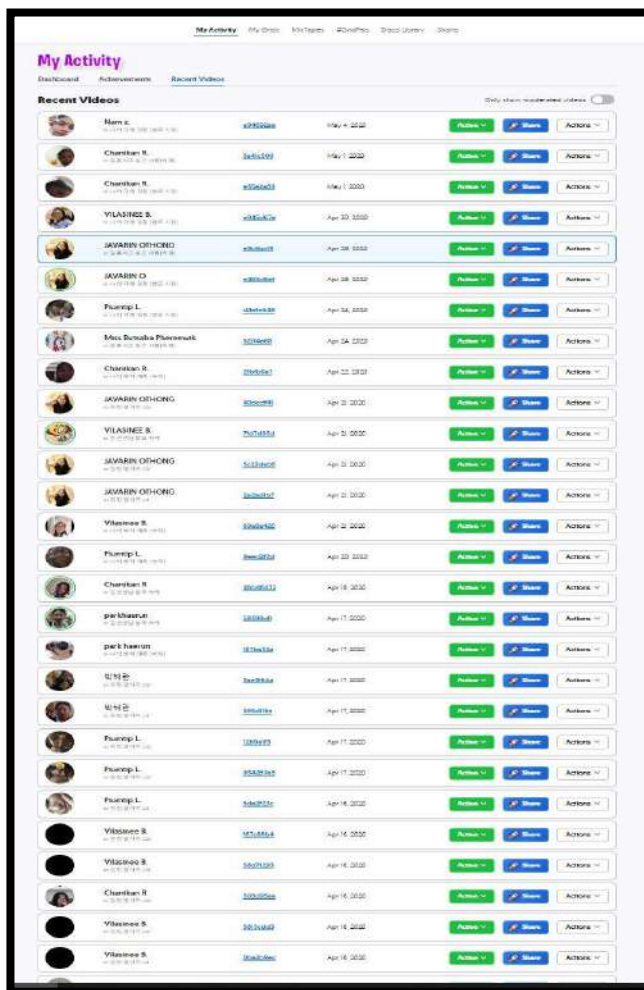
การประเมินคะแนนการพูดภาษาเกาหลีในขั้นตอนการทดลองนั้น จะใช้เกณฑ์การให้คะแนนการพูด (Scoring Rubric) ที่เหมือนกันกับการ

ประเมินในขั้นตอนก่อนการทดลอง จากนั้นผู้วิจัยจะนำคะแนนการพูดของ สัปดาห์ที่ 7 หรือคะแนนการพูดครั้งสุดท้ายมาหาค่าเฉลี่ยและนำไป เปรียบเทียบกับคะแนนในขั้นตอนก่อนการทดลอง และวิเคราะห์ข้อมูลหาค่า คะแนนพัฒนาการสัมพันธ์ เพื่อศึกษาระดับพัฒนาการการพูดภาษาเกาหลี ของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างการทดลองผู้ประเมินได้บันทึกรายละเอียด พัฒนาการของกลุ่มตัวอย่างไว้ทั้งหมด เช่น จำนวนครั้งในการฝึกซ้ำจุดเดิม ระดับความมั่นใจในการพูด ระดับความเป็นธรรมชาติในการใช้ภาษาเกาหลี เป็นต้น

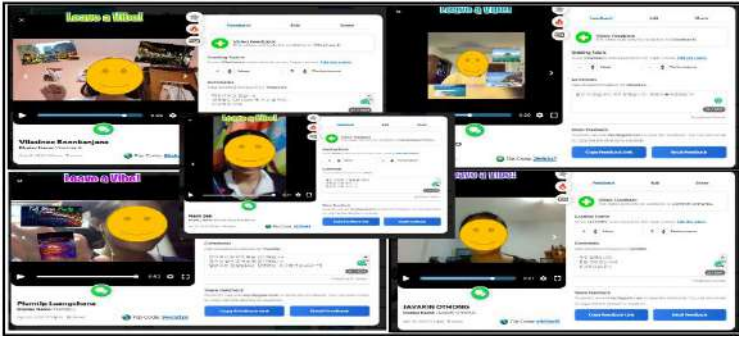
3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid และสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง และสัมภาษณ์เชิงลึกกับ อาจารย์ผู้ประเมินโดยคำถามปลายเปิด ประเด็นในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid พัฒนาการด้านการพูด ภาษาเกาหลีก่อนและหลังใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ข้อดีข้อเสียของการใช้ แอปพลิเคชัน Flipgrid ในการทำกิจกรรมส่งเสริมการสอนภาษาเกาหลี เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้ข้อมูลคะแนนการประเมินการพูดมาทำการ วิเคราะห์หาค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธ์จากคะแนนการฝึกพูดภาษาเกาหลี ก่อนและหลังใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid กับกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 1: แพลตฟอร์ม Flipgrid ที่ใช้ในการทดลอง

ภาพที่ 2: คลิปวิดีโอการพูดภาษาเกาหลีของกลุ่มตัวอย่างใน Flipgrid

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ออปพลิเคชัน Flipgrid ในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพูดภาษาเกาหลีในวิชา 815-113 ภาษาเกาหลี 2 และในรายวิชา 815-348 สังคมและวัฒนธรรมเกาหลีของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษามีต่อการใช้ออปพลิเคชัน Flipgrid

ประเด็นประเมิน	Mean	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ได้รับความสนใจ มีความทันสมัย แปลกใหม่ต่างจากการเรียนปกติ	4.75	0.46	มากที่สุด

ประเด็นประเมิน	Mean	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
2. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid เพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ปฏิบัติ	4.88	0.35	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนเสมอ	4.63	0.74	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.63	0.46	มากที่สุด
5. การฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	4.75	0.52	มากที่สุด
6. การฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้มีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น	4.75	0.46	มากที่สุด
7. กิจกรรมการฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้สามารถปรับปรุงการพูดของตนเองได้	4.88	0.35	มากที่สุด
8. กิจกรรมการฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนนอกชั้นเรียน	4.63	0.52	มากที่สุด

ประเด็นประเมิน	Mean	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
9. ผู้สอนสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือ คำแนะนำอย่างทันท่วงที มีการแจ้งเตือนผ่าน แอปพลิเคชัน Flipgrid เมื่อมีข้อมูล ป้อนกลับ (Feedback) จากผู้สอน	4.38	0.74	มาก
10. แอปพลิเคชัน Flipgrid ง่ายต่อการใช้ สะดวกต่อการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถให้ ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ นักศึกษา	4.75	0.46	มากที่สุด
11. ความเหมาะสมของการเก็บคะแนนใน การจัดกิจกรรมการพูดภาษาเกาหลีผ่าน แอปพลิเคชัน Flipgrid ของผู้ประเมิน	4.63	0.52	มากที่สุด
12. ความรู้และการฝึกฝนการพูดผ่านจัด กิจกรรมการพูดภาษาเกาหลีผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid จากวิชานี้สามารถนำไป ประกอบเป็นอาชีพได้	4.63	0.52	มากที่สุด
13. ระยะเวลาที่ผู้สอนกำหนดในการบันทึก คลิปพูดภาษาเกาหลีผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid มีความเหมาะสม	4.50	0.76	มาก
สรุปความพึงพอใจโดยภาพรวม	4.67	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.67) โดยประเด็นเรื่อง “กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid เพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ปฏิบัติ” และ “กิจกรรมการฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้สามารถปรับปรุงการพูดของตนเองได้” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาได้แก่ “กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ได้รับความสนใจ มีความทันสมัย แปลกใหม่ต่างจากการเรียนปกติ” “การฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ” “การฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้มีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น” “แอปพลิเคชัน Flipgrid ง่ายต่อการใช้ สะดวกต่อการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา”

ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธจากการประเมินการฝึกพูดภาษาเกาหลีของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid พบว่า ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.23 อยู่ในระดับสูง รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3: ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ในการทำกิจกรรมฝึกพูดภาษาเกาหลี

นักศึกษาคนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ
1	7.5	14	52.00	สูง
2	9	13	36.36	กลาง
3	9	15.5	59.09	สูง
4	10.5	17.5	73.68	สูง

นักศึกษา คนที่	คะแนน ก่อน	คะแนน หลัง	คะแนนพัฒนาการ สัมพัทธ์	ระดับ พัฒนาการ
5	13	17.5	64.29	สูง
6	10.5	15.5	52.63	สูง
7	9	14	45.45	กลาง
8	14	17.5	58.33	สูง
คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์รวม			55.23	สูง

ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid พัฒนาการด้านการพูดภาษาเกาหลีก่อนและหลังใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid และข้อดีข้อเสียของการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยว่า การฝึกฝนการพูดภาษาเกาหลีผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid สามารถพัฒนาทักษะการพูดของตนเองได้ดี สร้างความมั่นใจในการพูดมากขึ้น และรับรู้ว่าการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ง่ายต่อการใช้งาน มีประโยชน์ และมีทัศนคติที่ดีต่อแอปพลิเคชัน Flipgrid

2. ในขั้นตอนการทดลอง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ลองฝึกพูดภาษาเกาหลีมากกว่า 1 ครั้งก่อนเริ่มทำการบันทึกคลิปวิดีโอต่อ 1 คลิป และในบางครั้งได้ลองบันทึกคลิปวิดีโอการพูดของตนเองมากกว่า 1 ครั้ง ก่อนจะทำการยืนยันการส่งคลิปวิดีโอของตนเอง กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลที่สำคัญว่า การได้ลองฝึกพูดหน้ากล้องก่อนทำการอัปโหลดคลิปวิดีโอทำให้สามารถสังเกตวิธีการพูดของตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถตรวจสอบจังหวะ น้ำเสียง จุดบกพร่อง เพื่อหาจุดแก้ไข การได้ฝึกพูดหน้ากล้องหลาย ๆ ครั้ง ทำให้เกิด

ความเคยชินและความคล่องในบทพูด ส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการพูดมากขึ้นเพราะไม่รู้สึกประหม่า

3. แอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้รู้สึกอยากฝึกพูดมากขึ้น เนื่องจากสามารถฝึกซ้อมพูดและบันทึกคลิปได้ที่บ้านทำให้สะดวกในการทำกิจกรรม และทำให้รู้สึกว่าได้ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเวลาเรียนมากขึ้น ไม่ทำให้เสียเวลาในคาบเรียนเนื่องจากการฝึกพูดนอกห้องเรียน

4. แอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้เกิดการแสดงความคิดของตัวเองได้เป็นอย่างดี เนื่องจากในแอปพลิเคชัน Flipgrid สามารถดูตัวอย่างการพูดของเพื่อน ๆ ได้ ทำให้ตนเองสามารถเปรียบเทียบการพูดของตนเองกับของเพื่อน ๆ นอกจากนั้นสามารถดูข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) จากผู้สอนได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องรอรับข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) จากผู้สอนในเวลาเรียนของคาบถัดไปซึ่งต้องรอเป็นระยะเวลาหลายวัน นอกจากนั้น การได้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แก่เพื่อน ๆ ทำให้ได้ฝึกแต่งประโยคภาษาเกาหลีมากขึ้น และการดูคลิปวิดีโอของเพื่อน ๆ สามารถนำข้อดีของเพื่อน ๆ แต่ละคนมาปรับใช้กับการพูดของตนเอง และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ของผู้สอนทำให้เกิดความสนใจและเกิดความกระตือรือร้นในการแก้ไขจุดบกพร่องของตนเอง และทำให้รู้สึกถึงการได้รับการใส่ใจจากผู้สอน

5. การบันทึกคลิปการพูดภาษาเกาหลีผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid นั้น ทำให้เกิดความสุขและแปลกใหม่ ไม่น่าเบื่อ แอปพลิเคชัน Flipgrid ใช้ง่าย สะดวก สามารถดาวน์โหลดข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ของผู้สอนเก็บไว้ดูย้อนหลังได้ สามารถดูและวิจารณ์การพูดของเพื่อนร่วมชั้นได้ เกิดบรรยากาศของการมีส่วนร่วมที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

6. จากการสอบถามในประเด็นข้อเสียของการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 5 คน ใน 8 คนกล่าวว่า ยังไม่พบข้อเสียใดๆ และจากกลุ่มตัวอย่าง 2 คน ใน 5 คน ให้ความเห็นว่า มีบางครั้งที่เกิดการหลุดการเชื่อมต่อจากแอปพลิเคชัน แต่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย และไม่ได้เป็นปัญหาใหญ่ต่อการทำกิจกรรม และกลุ่มตัวอย่าง 1 คนให้ความเห็นว่า เกิดความกังวลว่า การใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid อาจทำให้เคยชินกับการพูดคนเดียว เป็นต้น

7. ความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ในการทำกิจกรรมการเรียนในอนาคตพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยว่า ต้องการให้ผู้สอนใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid อย่างต่อเนื่องในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากทำให้มีโอกาสในการฝึกพูดมากขึ้น เกิดการพัฒนาเมื่อได้รับข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่ทันท่วงทีจากผู้สอน ทั้งที่เป็นคลิปวิดีโอและที่เป็นข้อความ

8. ความคิดเห็นในประเด็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการตั้งเวลา ถอยหลังของการบันทึกคลิปวิดีโอพบว่า ระยะเวลาที่เหมาะสม คือ ประมาณ 3 - 5 นาที ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผลที่ว่า ระยะเวลา 3 - 5 นาทีนั้น เพียงพอต่อการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดเป็นภาษาเกาหลี และทำให้ตนเองได้ฝึกการสรุปความเนื้อหาที่จะพูดก่อนทำการบันทึก หรือฝึกกลั่นกรองเฉพาะเนื้อหาที่จำเป็นเพื่อพูดตอบให้ตรงประเด็นของคำถามมากที่สุด

9. จากตารางค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธเจื้อยของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า มีกลุ่มตัวอย่าง 2 คน มีระดับค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธอยู่ที่ระดับกลาง และมีกลุ่มตัวอย่าง 6 คนมีระดับค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธอยู่ในระดับสูงนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 2 คนที่ได้ค่าคะแนนใน

ระดับกลางเพื่อศึกษาหาสาเหตุของการมีระดับพัฒนาการที่ไม่เท่ากันกับกลุ่มตัวอย่างที่เหลือจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากการวิเคราะห์สาเหตุผู้วิจัยพบว่ สาเหตุหลักมาจากการขาดความรู้ในเรื่องการใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ภาษาเกาหลีที่มีอยู่เดิม เนื่องจากหัวข้อการพูดมีการเปลี่ยนแปลงไปในทุก ๆ ครั้ง ทำให้จำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานในภาษาเกาหลีที่มีอยู่เดิมในการพูดแต่ละครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนประเมินของนักศึกษาทั้ง 2 คนดังกล่าวที่แสดงให้เห็นว่า สัดส่วนคะแนน “ความถูกต้องด้านเนื้อหา” น้อยกว่าคะแนนในสัดส่วนคะแนน “ความสามารถในการพูด” ซึ่งต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธ์อยู่ที่ระดับสูงที่มีสัดส่วน “ความถูกต้องด้านเนื้อหา” และ “ความสามารถในการพูด” ที่สูงใกล้เคียงกัน และอีกสาเหตุที่ผู้วิจัยพบ คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธ์อยู่ที่ระดับสูงมีการเตรียมตัวในบทพูดก่อนทำการบันทึกคลิปที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธ์อยู่ที่ระดับกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ได้ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธ์ระดับสูงมีการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การนำข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาตรวจสอบคำศัพท์ก่อนการพูด มีการนำคำพูดและสำเนียงของเจ้าของภาษาที่ได้ศึกษาจากคลิปปิดิโอในสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการเตรียมตัวก่อนพูด กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า รู้สึกมั่นใจในการพูดมากขึ้นหากฝึกฝนสำเนียงของเจ้าของภาษาตามคลิปปิดิโอ

บทสรุป

การศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยแอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อส่งเสริมการสอนภาษาเกาหลี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาเกาหลีโดยการประยุกต์ใช้

แอปพลิเคชัน Flipgrid นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid สามารถเพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ปฏิบัติ และกิจกรรมการฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้สามารถปรับปรุงการพูดของตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ได้รับความสนใจ มีความทันสมัย แปลกใหม่ ต่างจากการเรียนปกติ การฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ การฝึกพูดผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้มีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น แอปพลิเคชัน Flipgrid ง่ายต่อการใช้ สะดวกต่อการเรียนรู้ การให้ข้อมูลป้อนกลับแบบเฉพาะเจาะจงรายบุคคลของผู้สอน ทำให้นักศึกษารู้สึกว่า ได้รับการให้ความช่วยเหลือ และค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธการพูดภาษาเกาหลีก่อนและหลังใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.23 อยู่ในระดับสูง

การได้รับข้อมูลป้อนกลับแบบเจาะจงจากผู้สอนผ่านการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้ผู้เรียนเกิดการสะท้อนดูข้อผิดพลาดของตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถกดดูซ้ำเพื่อย้อนดูข้อผิดพลาดของตนเองได้ จนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างถูกต้องตรงจุด ส่งผลทำให้ลดการเกิดข้อผิดพลาดจำนวนครั้งในการฝึกซ้ำประเด็นเดิมน้อยลง มีทักษะด้านความสามารถในการพูดที่มากขึ้น มีการแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางที่ดีขึ้น พูดได้คล่องแคล่ว และเป็นธรรมชาติมากขึ้น มีความมั่นใจในการพูดมากขึ้น เนื่องจากระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แบบเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลทั้งที่เป็นแบบคลิปวิดีโอและแบบข้อความแบบทันทีจากผู้สอนผ่านแอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจจนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

นอกจากนี้ การใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ยังทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการพูดที่ซ้ำ ๆ จนเกิดความเคยชินและมั่นใจในการพูดก่อนการบันทึกคลิป นำไปสู่การสร้างความมั่นใจในตัวเอง และนำไปสู่การพัฒนาการพูดภาษาเกาหลีนอกชั้นเรียนได้ นอกจากนี้ ระดับของการเตรียมตัวก่อนการพูดของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อพัฒนาการด้านการพูดภาษาเกาหลีด้วยเช่นเดียวกัน ยังมีเตรียมตัวก่อนบันทึกคลิปมากเท่าไร ก็ยิ่งลดความกังวลในการพูดภาษาเกาหลีที่น้อยลงได้เท่านั้น

การอภิปรายผล

สถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้วงการศึกษาก่อเกิดการเปลี่ยนแปลง มีการตระหนักถึงการนำเทคโนโลยีการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น การพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนสามารถยกระดับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น การใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนเป็นหนึ่งในหลาย ๆ วิธีที่ผู้สอนสามารถนำมาเป็นกลวิธีในการเพิ่มทักษะการพูด ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ ศรารธน์ หมั่นบุร และสุภาวดี ในเสนา (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid สำหรับการบันทึกคลิปวิดีโอออนไลน์สั้น ๆ เป็นกลวิธีการพูดในทางบวก (making positive statement) อย่างหนึ่ง ผู้เรียนสามารถบันทึกและดูคลิปวิดีโอเพื่อสังเกตพัฒนาการใช้ภาษาของตนเอง ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการสร้างกำลังใจในการฝึกฝนทักษะการฟังและการพูดได้

รูปแบบการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อส่งเสริมการพูดภาษาเกาหลี ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนฝึกพูด 2) ขั้นตอน

ระหว่างฝึกพูด 3) ขั้นตอนการประเมินผล โดยขั้นตอนก่อนการฝึกพูดนั้น บทบาทของผู้สอนมีความสำคัญมาก ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนต้องเตรียมตัวออกแบบ เนื้อหาที่เหมาะสมให้เข้ากับหัวข้อหรือประเด็นคำถาม จัดหาและส่งต่อ แหล่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ตรีเตรียมการ เชื่อมโยงลิงค์ต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาเข้าไปศึกษาเพิ่มเติม ตรีเตรียมคู่มือการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ให้แก่ผู้เรียน แจ้งเกณฑ์การประเมินการพูดเพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวก่อนการพูด ส่วนในขั้นตอนระหว่างฝึกพูดนั้น ผู้สอนต้องทุ่มเทเวลาในการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แบบเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลอย่างทันทั่วถึง และขั้นตอนการประเมินผล ผู้ประเมินจำเป็นต้องสังเกตพัฒนาการการพูดภาษาเกาหลีอย่างละเอียด เช่น ตรวจสอบจังหวะ น้ำเสียง จุดบกพร่อง เพื่อหาจุดแก้ไข เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะ และมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เพื่อนำระดับพัฒนาการของแต่ละคนมาร่วมวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่ผู้เรียนได้ทราบถึงพัฒนาการของตนเอง ผู้ประเมินจำเป็นต้องจดบันทึกข้อผิดพลาดของผู้เรียนแต่ละคนอย่างละเอียดเพื่อสะท้อนระดับพัฒนาการทักษะการพูดให้ผู้เรียนได้ทราบเป็นระยะ ๆ

ผลของการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid เพื่อส่งเสริมการพูดภาษาเกาหลี โดยมีนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เห็นว่า แอปพลิเคชัน Flipgrid สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการพูดภาษาเกาหลีได้เป็นอย่างดี ด้วยเอกลักษณ์ของแอปพลิเคชันที่มีระบบการแสดงข้อมูลป้อนกลับในแอปพลิเคชันให้ผู้เรียนสามารถรับผลป้อนกลับเป็นรายบุคคลแบบเจาะจงได้อย่างทันทั่วถึง ที่เกิดการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขได้ตรงจุด นำไปสู่การพัฒนาการพูดภาษาเกาหลีของตนเอง ทำให้

ผู้เรียนสามารถเกิดการสะท้อนดูข้อผิดพลาดของตนเองได้อย่างชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝนการพูดภาษาเกาหลีที่บ่อยครั้งขึ้น เกิดการใส่ใจในการฝึกพูดของตนเอง ได้เรียนรู้ตนเองอย่างอิสระด้วยแอปพลิเคชันในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการส่งเสริมการพูดภาษาเกาหลีได้อย่างยืดหยุ่น ไม่จำกัดแค่การเรียนการสอนแค่ในชั้นเรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในการฝึกการพูดภาษาเกาหลีได้เป็นอย่างดี มีผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ สอดคล้องกับ สุวัฒน์ บรรลือ (2560) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ก็สมารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่แตกต่างจากไปจากรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

แอปพลิเคชัน Flipgrid เป็นเครื่องมือที่ง่ายต่อใช้งาน ผู้ใช้มีทัศนคติในภาพรวมเป็นเชิงบวก เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาเพิ่มบทบาทผู้เรียนให้เป็นผู้ปฏิบัติ เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ทำกิจกรรมการฝึกพูดภาษาเกาหลีที่ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการพูดของตนเองได้ ช่วยสร้างความมั่นใจในการพูด เป็นเครื่องมือที่สร้างโอกาสในการฝึกพูด เนื่องจากก่อนทำการบันทึกคลิปต้องฝึกพูดหลาย ๆ ครั้ง จนเกิดความคล่องแคล่ว เกิดความมั่นใจ เป็นเครื่องมือที่สร้างความสนใจ มีความทันสมัย แปลกใหม่ และระยะเวลาที่เหมาะสมในการตั้งเวลาของการบันทึกคลิปวิดีโอ คือ 3 - 5 นาที

จากผลการวิจัยพบว่า ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธการพูดภาษาเกาหลีก่อนและหลังใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนพัฒนาการสัมพันธเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.23 อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณนุช พุ่มจิต และอังควรา เหลืองนภา (2562) ซึ่งวิจัยเรื่องการใช้แอปพลิเคชันในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังกับกลุ่ม

ตัวอย่างนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ ธุรกิจ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แสดงให้เห็นว่า แอปพลิเคชันสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้ เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ Jeremy (2011) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียน การสอนแบบ Flipped Classroom และแสดงให้เห็นผลการทดสอบว่า หลังจากใช้ Flipped Classroom มีร้อยละของผู้เรียนที่สอบตกวิชา ภาษาอังกฤษน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแสดงให้เห็นข้อมูลที่สำคัญว่า บทบาท ของผู้เรียนในการทุ่มเทเวลาในการเตรียมตัวก่อนการฝึกพูด เช่น การหา ข้อมูลเพิ่มเติม ความใส่ใจในการเตรียมบทพูด จำนวนครั้งในการฝึกพูดก่อน ทำการบันทึกคลิปวิดีโอมีผลต่อพัฒนาการทักษะการพูดภาษาเกาหลี เช่นเดียวกัน ดังนั้น และอาจสรุปได้ว่า บทบาทของผู้สอนที่ต้องทุ่มเทเวลาใน การให้ข้อมูลป้อนกลับแบบทันทีที่เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการประยุกต์ใช้ แอปพลิเคชัน Flipgrid ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลวิจัยพบว่า แอปพลิเคชัน Flipgrid ทำให้ผู้เรียนสามารถ ปรับปรุงการพูดภาษาเกาหลีให้ดีขึ้นได้ ช่วยเพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ ปฏิบัติ ผู้เรียนพึงพอใจกับการใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ดังนั้น ควรนำ นวัตกรรมหรือแอปพลิเคชัน Flipgrid มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการสนทนา นอกชั้นเรียน และควรนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการ สอนในสถานการณ์ที่ผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนแบบออนไลน์
2. ในอนาคตควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบให้ผู้เรียนทำ กิจกรรมการฝึกพูดภาษาเกาหลีกับเพื่อนร่วมชั้นผ่านการบันทึกคลิปวิดีโอใน

แอปพลิเคชัน Flipgrid หรือกิจกรรมที่ต้องทำเป็นกลุ่ม เพื่อให้ให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจกับการพูดภาษาเกาหลีกับผู้อื่นด้วย

3. การใช้แอปพลิเคชัน Flipgrid ในการทำกิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูดนั้น ต้องอาศัยความทุ่มเทในด้านเวลาของอาจารย์ผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเพิ่มทักษะการพูดภาษาเกาหลีของนักศึกษา ผู้สอนจำเป็นต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แบบทันทีทันใดให้ได้มากที่สุด

4. กรณีจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าหรือระดับความรู้ประชากรที่แตกต่างจากงานวิจัยนี้อาจส่งผลสรุปที่แตกต่างได้

เอกสารอ้างอิง

- คัทลียา วิเลปะนะ, และจินตวีร์ คล้ายสังข์. (2562). ผลของการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภาษาออนไลน์โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยวาจาสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 2(2), 14-26.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2560). ห้องเรียนกลับด้าน: ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 171-181.
- เนติมา บุรพาศิริวัฒน์. (2563). การศึกษาความต้องการล่ามภาษาเกาหลีของตลาดแรงงานในประเทศไทย: การศึกษาประกาศรับสมัครออนไลน์. *วารสารภาษาและวัฒนธรรมเกาหลีศึกษา*, 2(1), 153-173.
- ประลอง ครุฑน้อย. (2554). *เกณฑ์การประเมิน (ฟัง-พูด)*. ค้นเมื่อ 15

มกราคม 2563, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/457798>

ปวีณนุช พุ่มจิต, และอังค์วรา เหลืองนภา. (2562). การใช้แอปพลิเคชันในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ครั้งที่ 2* (หน้า 550-561). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พรอจเจเนียส. (2560). *Virtual Reality (VR) & Augmented Reality (AR) เทคโนโลยีโลกเสมือนก้าวสู่โลกความเป็นจริง*. ค้นเมื่อ 17 มีนาคม 2563, จาก <https://froggenius.com/news/detail/7/Virtual-Reality--VR---Augmented-Reality--AR>

เยาวเรศ ภักดีจิตร. (2557). *Active Learning* กับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. นครสวรรค์: สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ศราธรณ์ หมั่นปรุ, และสุภาวดี ในเสนา. (2562). กลวิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการฟัง พูดภาษาอังกฤษ ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ในศตวรรษที่ 21.

วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 9(2), 1-16.

ศิริชัย กาญจนาวาสี. (2538). การวัดการเปลี่ยนแปลง. *การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 เรื่อง “หลักและวิธีวิจัยขั้นสูงเฉพาะการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทยด้านต่างๆ” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติร่วมกับคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย* (หน้า 144-199). กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพล แสนบุญส่ง. (2563). *เทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนการสอนในยุค*

4.0. ค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2563, จาก <http://anyflip.com/sdrlp/vsup/basic>

สกล ชีระวีรัฐกู. (2559). *รีวิว Flipgrid*. ค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2563, จาก

<https://celt.li.kmutt.ac.th/km/index.php/ba2403zq5624xi/>

สถาบันออนไลน์ Skilllane. (2563). *จาก e-Learning สู่ Flipped*

Classroom. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.skilllane.com/blog/elearning-to-flipped-classroom>

สุวัฒน์ บรรลือ. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่

เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11(2), 250-260.

แอนเดอสัน, เจ. (2563). *เมื่อไวรัสโควิด-19 กำลังพลิกโฉมระบบการศึกษา*

โลก [The Coronavirus pandemic is reshaping education]

(นงลักษณ์ อัจฉริยะ, ผู้แปลและเรียบเรียง) ค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.eef.or.th /30577/>

Bartlett, M. (2018). Using Flipgrid to Increase Students'

Connectedness in an Online Class. *eLearn Magazine*, 2015, 55-61.

Finnachiaro, M. (1964). *English as a second language: from*

Theory to practice. New York: Regent Publish Company.

Jeremy, F. (2011). Flipped Classroom. *Flipped Classroom*

Conference. Ohio State University.

Stoszkowski, J. (2018). Using Flipgrid to develop social learning.
Compass Journal of Learning and Teaching, 11(2),
Retrieved on March, 17, 2020, from [https://
journals.gre.ac.uk/index.php/compass/article /view
/786/pdf](https://journals.gre.ac.uk/index.php/compass/article/view/786/pdf)

**ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์:
การศึกษาภาพสะท้อน “บาดแผล” ของคนรากหญ้า
ในสภาวะความป่วยไข้ทางการเมือง**

วุฒิพงษ์ ประพันธ์มิตร

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
kejjanming1992@hotmail.com

กนกพร นุ่มทอง

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์
สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Kanokporn.n@ku.ac.th

รับบทความ: 22 ธันวาคม 2563

แก้ไขบทความ: 15 กุมภาพันธ์ 2564

ตอบรับบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2564

บทคัดย่อ

วรรณกรรมนอกจากจะเป็นพื้นที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดและ
อารมณ์ของผู้ประพันธ์สื่อถึงผู้อ่านแล้ว ยังเป็นพื้นที่บันทึกประวัติศาสตร์
หลากหลายด้าน รวมถึงบาดแผลของกลุ่มคนชนชั้นหนึ่ง ๆ ในยุคสมัยหนึ่ง ๆ

เพื่อบอกเล่าความทุกข์ตรมที่เกิดขึ้นจากแวดล้อมทางสังคมได้ดีเช่นกัน บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างเหตุการณ์หรือข้อความที่สะท้อน “บาดแผล” อันเนื่องมาจากการถูกกดขี่ข่มเหงของกลุ่มคนรากหญ้าท่ามกลางสภาวะความป่วยไข้ทางการเมืองของประเทศจีนในยุคสมัยหนึ่ง ผ่านตัวบทวรรณกรรม “ร้านน้ำชาบนทะเลทรพุด 3 องค์” ผลงานประพันธ์โดยเหลาเส่อ นักประพันธ์จีนผู้มีชื่อเสียง จากการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวมีความโดดเด่นด้านการใช้เหตุการณ์ตัวละครชนชั้นรากหญ้าสะท้อนบาดแผลการดำรงคงอยู่ของชนชั้นรากหญ้าท่ามกลางความป่วยไข้ทางการเมืองของประเทศจีน 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การถูกกลืนรอนเสรีภาพในการวิจารณ์การเมือง 2) การดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอด และ 3) ความอัปจนแห่งหนทางชีวิต นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ร้านน้ำชา ยังเสมือนบันทึกประวัติศาสตร์หน้าหนึ่งที่ไต่บันทึกความทุกข์ยากและความสิ้นหวังของกลุ่มชนชั้นผู้ถูกปกครองจนนำมาสู่โคกนาฏกรรมในที่สุด

คำสำคัญ: ร้านน้ำชา, บาดแผล, คนรากหญ้า, เหลาเส่อ

*Teahouse: A Study of Reflection
on the Grassroots Class' Suffering
in Political Instability*

Wuttipong Prapantamit

Chinese Major, Department of Eastern Languages,
Faculty of Humanities, Kasetsart University
kejjanming1992@hotmail.com

Kanokporn Numtong

Associate Professor, Ph.D., Lecturer
Chinese Major, Department of Eastern Languages,
Faculty of Humanities, Kasetsart University
Kanokporn.n@ku.ac.th

Received: December 22, 2020

Revised: February 15, 2021

Accepted: February 19, 2021

Abstract

Literature is a critical space where author's sensibility and emotion can be related to reader. Moreover, it can be considered as a mean to state people's suffering of social

hierarchy that caused by external factors. This research's objective is to present the events and literary texts, and analyze the reflection of "trauma" which reflects on lower class' suffering caused by oppression during political instability in China from a play named *Teahouse* written by Lao She, a Chinese popular author. The research has found that the play presents the lower class' circumstance as a reflection of the suffering from being a lower class in China's political instability in 3 subjects which is the following; 1) Deprivation of liberty in political criticism, 2) Striving to survive, and 3) Living in despair. Besides, the research also shows that *Teahouse* can be recognized as an unforgettable history, noting that the ruling class' difficulty and despair can bring a tragedy in the end.

Keywords: Teahouse, Suffering, Grassroots, Lao She

1. บทนำ

ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์ หรือ *ฉาก่วน* (《茶馆》 *Teahouse*) ประพันธ์ขึ้นโดยเหลาเส่อ (老舍 Lao She) นักเขียนวรรณกรรมจีนลือลือชื่อกว้างระหว่างปี ค.ศ. 1899-1966 ที่มีสอดแทรกมุขตลก อารมณ์ขันผ่านความงามภาษาในผลงานของเขาหลายเรื่อง

ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์ ใช้เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ร่วม 5 ทศวรรษ (ปี ค.ศ. 1898-1945) เป็นฉากหลังของบทละครทั้ง 3 องก์ โดยองก์ที่ 1 เริ่มต้นในช่วงเช้าของฤดูใบไม้ร่วง ช่วงปลายราชวงศ์ชิง ปี ค.ศ. 1898 ในรัชสมัยของจักรพรรดิ กวงซี้ว (光绪 Guangxu Emperor ปี ค.ศ. 1871-1908) เป็นปีที่พระองค์ทรงบริหารราชการด้วยพระองค์เอง ซึ่งเดิมพระนางซูสีไทเฮา (慈禧太后 Empress Dowager Cixi ปี ค.ศ. 1835-1908) เป็นผู้สำเร็จราชการก่อนหน้านั้น และปีนี้เองเป็นปีที่เกิดการปฏิรูปร้อยวัน (百日 维新 Hundred Days' Reform) จากการที่จักรพรรดิ กวงซี้วมีพระราชโองการปฏิรูปการปกครองฉบับแรกในวันที่ 11 มิถุนายน ปี ค.ศ. 1898

เมื่อพิจารณาเนื้อหาการปฏิรูปการปกครองของจักรพรรดิ กวงซี้วพบว่า สาเหตุสำคัญหลายประการของการปฏิรูปกระทบต่อขุนนางและปัญญาชน เช่น การปรับปรุงการสอบคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ โดยเพิ่มวิชาการตะวันตกเข้าไปด้วย การยกเลิกตำแหน่งข้าราชการที่กินเงินเดือนโดยไม่ปฏิบัติราชการ ทรงอนุญาตให้ราษฎรสามัญยื่นถวายฎีกาต่อพระองค์โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบจากขุนนางดังที่ผ่านมา ผลกระทบดังกล่าวส่งผลให้พระนางซูสีไทเฮาไม่พอพระทัยต่อแนวคิดตะวันตก ทรงเห็นว่าจะเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของราชสำนักและอำนาจการปกครองของพระองค์ ในที่สุดพระองค์จึงทรงรัฐประหารยึดอำนาจจากจักรพรรดิ กวงซี้ว

ส่วนแกนนำนักปฏิรูปเช่นคังโหย่วเหวย (康有为 Kang Youwei ปี ค.ศ. 1858-1927) และเหลียงฉีเซา (梁启超 Liang Qichao ปี ค.ศ. 1873-1929) ลี้ภัยไปอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น การปฏิรูปของจักรพรรดิฉางชิวเดินมาได้เพียง 103 วัน ก็สิ้นสุดลง (สิทธิพล เครือรัฐติกาล, 2555, น. 80-83)

เหตุการณ์องค์ที่ 2 เกิดขึ้นในเช้าหนึ่งของฤดูร้อน หลังจากการสถาปนาสาธารณรัฐจีน (中华民国 The Republic of China) ในช่วงหลังการปฏิวัติซินไฮ่ (辛亥革命 the 1911 Revolution) ปี ค.ศ. 1911 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศจีนไร้เสถียรภาพทางการเมือง ผ่นวกกับการเสียชีวิตของหยวนซื่อช่าย (袁世凯 Yuan Shikai ปี ค.ศ. 1859-1916) ในปี ค.ศ. 1916 เป็นผลให้ผู้บัญชาการทหารมณฑลต่าง ๆ และลูกน้องทางภาคเหนือของหยวนซื่อช่ายต่างแย่งอำนาจการปกครองประเทศ นำสงครามผลัดกันเข้ายึดกรุงปักกิ่งอ้างตัวเป็นรัฐบาลสาธารณรัฐจีน (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2561, น. 64-66) ส่งผลให้บ้านเมือง เข้าสู่ยุคขุนศึก (民国军阀 The Warlord Era ปี ค.ศ. 1911-1927) ซึ่งเป็นช่วงที่มีดมนที่สุดในช่วงประวัติศาสตร์สาธารณรัฐจีนอันเนื่องมาจากเกิดความวุ่นวายจากการแย่งชิงความเป็นใหญ่ของผู้ปกครองที่พหุพหุ (สิทธิพล เครือรัฐติกาล, 2555, น. 111)

สำหรับองค์ที่ 3 ปิดฉากลงด้วยการเกิดสงครามต่อต้านญี่ปุ่น (中国抗日战争 Second Sino-Japanese War) คาบเกี่ยวเวลาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1937 ถึงเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 1945 เป็นสงครามปลดแอกของชาติจีนครั้งใหญ่ที่สุด ใช้เวลายาวนานที่สุด และส่งผลกระทบมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ต่อผู้การรุกรานของประเทศจีนสมัยใหม่ เหตุการณ์สะพานหลูโกวเฉียว (卢沟桥 The Marco Polo Bridge) ขานเมืองปักกิ่ง ในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1937 คือสัญญาณเริ่มต้นของสงครามต่อต้าน

ญี่ปุ่นแบบรอบด้าน สงครามได้กินระยะเวลายืดเยื้อยาวนานกว่า 8 ปีกว่าจะสิ้นสุด (เส้าหย่ง หวังไห่ผิง, 2560, น. 437-438) แต่มีวายเกิดสงครามกลางเมืองระหว่างรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งกับการปราบปรามกองทัพพรรคคอมมิวนิสต์จีนในเวลาต่อมา อิทธิพลจากสถานการณ์ทางการเมืองยิ่งทวีความเลวร้ายนำไปสู่ผลกระทบในวงกว้าง

ความโกลาหลของประวัติศาสตร์ในช่วง 5 ทศวรรษ สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนผ่านที่แทรกซึมไปด้วยความป่วยไข้ทางการเมืองของประเทศจีนในขณะนั้น แม้ประวัติศาสตร์มักจะบันทึกเรื่องราวทั้งความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของชนชั้นนำและชนชั้นปกครองที่ส่งอิทธิพลต่อประเทศและการเมือง หากแต่ไม่มีพื้นที่ใดที่บันทึกผลกระทบและความเจ็บปวดของกลุ่มผู้ถูกปกครองหรือชนชั้นรากหญ้า วรรณกรรมจึงกลายเป็นพื้นที่เปิดกว้างที่ผู้ประพันธ์สามารถพรรณนาความเจ็บปวด ความทุกข์การปรับเปลี่ยนและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ได้ ดังวรรณกรรมเรื่อง *ร้านน้ำชา* ซึ่งใช้พื้นที่ของร้านน้ำชายูไท่ในกรุงปักกิ่งเป็นฉากดำเนินเรื่องตลอดทั้ง 3 องก์ เหล่าเส่ออาจมุ่งสื่อสารบอกเล่าบาดแผลของชนชั้นรากหญ้า (grassroots)¹ ผ่านการใช้ตัวละครหลักของเรื่องซึ่งเป็นกลุ่มคนรากหญ้าเป็นส่วนใหญ่ ดังข้อความตอนหนึ่งของเหล่าเส่อกล่าวถึงมูลเหตุการประพันธ์วรรณกรรมดังกล่าวไว้อย่างน่าสนใจ

---

¹ ชนชั้นรากหญ้า ที่ผู้วิจัยให้ความหมายในบทความฉบับนี้ คือสามัญชนตั้งแต่ชนชั้นกลางที่ปรากฏในบทละคร เป็นกลุ่มที่ต้องทำงาน หรือใช้แรงเพื่อแลกกับเงินในการดำรงชีวิต ไปจนถึงกลุ่มคนชายขอบ ไร้อาชีพ ไร้สวัสดิการจากรัฐ

“ในพลวัตเหล่านี้ ไม่มีทางหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเมืองไปได้ ทว่า ข้าพเจ้าเองก็เชื่อว่า จะคุ้นเคยกับแนวคิดทางการเมืองของพวกเขา ขุนนางหรือคนระดับสูง จึงไม่สามารถพรรณนาความก้าวหน้าหรือความเสื่อมถอยของพวกเขาได้ ข้าพเจ้ารู้จักแค่เพียงสามัญชนเล็ก ๆ บ้างเท่านั้น”²

ข้อความข้างต้นเผยให้เห็นเป้าประสงค์ของเหลาเส่อว่า เขาต้องการบันทึกประวัติศาสตร์ และเปิดเผยวิถีชีวิตของคนรากหญ้า ร้านน้ำชา จึงควรค่าแก่การอภิปรายและตีความตัวบททั้ง 3 องก์ ในมิติที่บทละครพูดเรื่องนี้กำลังใช้พื้นที่ทางวรรณกรรมเป็นสนามแห่งเรื่องเล่าบาดแผลที่จะเผยให้เห็นถึงปฏิบัติการทางสังคมที่สะท้อน การถูกกลืน การกดขี่ทางสถานภาพ ความอับจน และความทุกข์ของตัวละครหลากหลายมิติ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ตัวอย่างเหตุการณ์หรือข้อความที่สะท้อน “บาดแผล” อันเนื่องมาจากการถูกกดขี่ข่มเหงของกลุ่มคนรากหญ้าท่ามกลางสภาวะความป่วยไข้ทางการเมืองของประเทศจีนในยุคสมัยหนึ่ง ผ่านตัวบทวรรณกรรม “ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์”

²Lao she 老舍 《答复有关〈茶馆〉的几个问题》，《剧本》1958 年第 5 期。(ข้อความแปลโดยผู้วิจัย เนื้อหาต้นฉบับภาษาจีน: 在这些变迁里, 没法子躲开政治问题。可是, 我不熟悉政治舞台上的高官大人, 没法子正面描写他们的促进和促退。我也不十分懂政治。我只认识一些小人物。)

3. ข้อตกลงเบื้องต้น

3.1 การแปลตัวบท รวมถึงการถอดเสียงชื่อเฉพาะต่าง ๆ อาทิ ชื่อสถานที่ หรือชื่อตัวละครทั้งหมดในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยอ้างอิงตามวรรณกรรมฉบับแปลไทย โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2558 สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์

3.2 สำหรับชื่อเฉพาะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการปรากฏใน *ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์* ฉบับแปล ผู้วิจัยถ่ายทอดเสียงเป็นภาษาไทย โดยยึดตามเกณฑ์การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักขรวิธีไทยของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 เป็นหลัก แต่ปรับให้ง่ายขึ้นตามข้อ 3.2 ในเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งอนุโลมให้ถอดเสียง zh ch sh เป็น จ; ช/ฉ; ส/ซ โดยไม่ขีดเส้นใต้ก็ได้ ส่วนคำเฉพาะที่นิยมใช้กันทั่วไปในภาษาไทยจะเลือกใช้ตามความนิยมเดิม เช่น ปักกิ่ง นานกิง พระนางซูสีไทเฮา ซุนยัตเซ็น เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยเสริมอักษรจีนและคำแปลเป็นภาษาอังกฤษไว้ในวงเล็บเมื่อปรากฏเป็นครั้งแรกเพื่อความสะดวกต่อผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

4. การทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

4.1 เรื่องเล่าบาดแผล (Traumatic narrative)

“ประวัติศาสตร์บาดแผลคืออดีตก่อความทุกข์ระทมเจ็บปวดต่อร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ แต่กลับไม่ได้รับการชำระสะสาง หรือไม่กระจ่างลงตัวในจิตใจของผู้ที่รับผลกระทบ โดยมากเป็นโศกนาฏกรรมที่นอกเหนือความคาดหมาย...” (ธงชัย วินิจจะกุล, 2539, น. 18) ภายใต้การเกิดประวัติศาสตร์บาดแผลขึ้นในรัฐหนึ่ง ๆ สังคมหนึ่ง ๆ ผู้ดำรงชีวิต และมีส่วน

ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ คือผลผลิตแห่งบาดแผลที่คงไว้ให้เห็นเป็นอนุสรณ์ เรื่องเล่าบาดแผล (Traumatic narrative) จึงอาจกลายเป็นพื้นที่ระบายน ความระทมและความเจ็บปวดของคนกลุ่มดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

บาดแผล (Trauma) เดิมเป็นภาษาละติน มีรากศัพท์มาจาก คำกรีก Traumatikos หมายถึง บาดแผลรุนแรงที่อยู่บนเรื้อนร่าง ทั้งยังมีความหมายในเชิงจิตวิทยาในแง่อารมณ์ใด ๆ ที่จะนำมาซึ่งภาวะ กระชกกระเทือนใจ หรือเหตุการณ์ที่นำมาซึ่งภาวะการสั่นสะเทือนขวัญ (Abubakar, 2017, p. 119) ในมิติทางวรรณกรรม วรรณกรรมบาดแผล คือ พื้นที่สาธิตจำลองเหตุการณ์สะเทือนใจที่ผู้เล่านั้นต้องปะทะกับสภาพสังคม และแวดล้อมของตัวผู้เล่า วรรณกรรมจึงเป็นพื้นที่ที่แสดงออกของ การถูกกดทับระหว่างตัวตนของผู้เล่าและผู้อื่นด้วยวิธีการพรรณนาเรื่องเล่าของตนผ่าน พื้นที่แห่งบาดแผล (BALAEV, 2008, pp. 149-166) เช่น การบันทึกประวัติศาสตร์บาดแผลผ่านวิถีชีวิตของโสเภณี ในนวนิยายเรื่อง *13 บุปผาแห่งนานกิง* (《金陵十三钗》The flowers of war) ซึ่งใช้เหตุการณ์สังหารหมู่หนานกิง (南京大屠杀 Nanjing Massacre) เป็นฉากหลังของ เรื่อง งานศึกษาของรัชกฤษวงษ์วิลาศ (2560) เรื่อง อ่าน *13 บุปผาแห่งนานกิง* ของเหยียนเกอหลิงใหม่ในฐานะตัวบทประวัติศาสตร์สตรีชายขอบ สะท้อนให้เห็นถึงการใช้พื้นที่ของวรรณกรรมดังกล่าวบันทึกประวัติศาสตร์ และบาดแผลของสตรีชายขอบที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สงครามใน ครั้งนั้น

แม้การเล่าบาดแผลของผู้เขียนจะเป็นการพาตัวตนกลับไปอยู่ใน พื้นที่เดิมอีกครั้ง กล่าวในอีกแง่มุมหนึ่ง การเล่าเรื่องในลักษณะดังกล่าวยังถือ เป็นการบรรเทาความอัดอั้นเหยียวยาบาดแผลทางใจของผู้เล่าอีกด้วย (ศิริพร แทนสุวรรณ์ และ วรรณนะ หนูหมื่น, 2561, น. 183) ดังงานศึกษาของศิริพร

แทนสุวรรณ และวรรณนะ หนูหมื่น (เรื่องเดิม) เรื่อง *นัยสำคัญในเรื่องเล่า ความเจ็บปวด “ฉันคือเอรี กับประสบการณ์ข้ามแดน”* ที่สะท้อนภาพ บาดแผลของธันดา สว่างเดือน โสภณีไทยที่ถูกสังคมโจมตีจากการทำอาชีพ ค้าบริการทางเพศในต่างแดนและเคยเป็นนักโทษหญิงข้อหาค้าประเวณี ธันดาอาศัยเรื่องเล่าอัตชีวประวัติของเธอเป็นเครื่องมือในการระบายความ เจ็บปวดที่สังคมตีตราเธอในฐานะโสเภณีและนักโทษหญิง นับเป็นการใช้เรื่อง พื้นที่ยาววรรณกรรมในการตั้งคำถามกับสังคมอย่างท้าทาย ซึ่งมองภาพแบบ เหมารวม (Stereotype) ว่า โสเภณีหรือนักโทษหญิงก็ล้วนเป็นผู้หญิงเลว วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวจึงพยายามเรียกร้องความเท่าเทียมในคุณค่าความเป็นคน

อนึ่ง แม้ว่าเรื่องเล่าบาดแผลจะเป็นพื้นที่สำคัญที่เป็นหนึ่งในวิธีการ ระบายความทุกข์เพื่อเยียวยาบาดแผลของผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ หากแต่ อุปสรรคอย่างหนึ่งของงานเขียนประเภทดังกล่าว คือ ผู้เล่าต้องฝืนทนในการ กลับไปรื้อฟื้นความทรงจำในอดีตเพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงอาจทำให้ผู้เล่ารู้สึกเหมือนกลับไปเผชิญหน้ากับเหตุการณ์นั้นอีกครั้ง (ปัทมวิษณุ ผสมทรัพย์, 2561, น. 153) ดังกรณีศึกษาจากบทความเรื่อง ความยั่งยืน ในอุดมการณ์และการลิตรอนความเป็นมนุษย์ในเรื่องเล่าบาดแผลเรื่อง *หนี เกาหลีเหนือ* (Escape from Camp 14) ของปัทมวิษณุ ผสมทรัพย์ (2561) สะท้อนให้เห็นบาดแผลแห่งความทุกข์จากสภาพชีวิตความเป็นอยู่จากการ เล่าเรื่องของชิน อินกึน เด็กหนุ่มชาวเกาหลีเหนือซึ่งตกเป็นเหยื่อนักโทษทาง การเมืองในค่ายกักกันหมายเลข 14 ที่ต้องเผชิญกับความหิวโหดและการ ลดทอนความเป็นมนุษย์ภายใต้ระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์ของรัฐบาล เกาหลีเหนือ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นว่า เรื่องเล่าบาดแผลที่ปรากฏในหนึ่งรูปแบบการประพันธ์ทางวรรณกรรม คือ งานเขียนที่สะท้อนประสบการณ์ความเจ็บปวดของผู้เล่าซึ่งต้องอาศัยความกล้ากลืนที่ต้องกลับไปรื้อฟื้นความทรงจำอันเจ็บปวดในขณะนั้นเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ต่อความยุติธรรมในสังคม การถูกตีตราจากสังคมเพื่อโต้แย้ง ย้อนถามสังคมต่อประเด็นบางประการ ขณะเดียวกันการบันทึกประวัติศาสตร์บาดแผลไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงการรื้อฟื้นประสบการณ์อันเจ็บปวดที่ผู้เล่าอาจลืมไปแล้วเท่านั้น แต่ยังเป็นการระบายความเครียดและอารมณ์ของผู้เขียนไปในตัวอีกด้วย

เมื่อนำกรอบการศึกษาข้างต้นมาเป็นแว่นสะท้อนในการพิจารณาการดำเนินฉากตลอดทั้ง 3 องก์ ที่คาบเกี่ยวช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์กว่า 5 ทศวรรษ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1898-1945 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดและใช้ชีวิตท่ามกลางพลวัตทางการเมืองของจีนมาโดยตลอด ขณะเดียวกันเมื่อวิเคราะห์ภูมิหลังของผู้ประพันธ์พบว่า เหลลเส่อเติบโตในกรุงปักกิ่งภายใต้ครอบครัวที่อยู่ในสถานะชนชั้นรากหญ้า ผวนวกกับเหลลเส่อค่อนข้างให้ความสนใจและเป็นกังวลกับชีวิตของประชาชนในชนชั้นล่างในปักกิ่ง และเขามักใช้ภาษาและสำนวนพรรณนาชีวิตของคนกลุ่มนี้ (Cui Yan, 2009, p. 38) จึงอาจเป็นไปได้ว่า *ร้านน้ำชา* คือหนึ่งในพื้นที่บันทึกเรื่องเล่าบาดแผลของคนรากหญ้าที่เหลลเส่อได้เคยประสบจากการพบเห็น ซึ่งอาจเป็นถึงการบอกเล่าผ่านเรื่องราวของตน และเรื่องราวของคนรอบข้างผ่านการหยิบยืมตัวละครที่เป็นชนชั้นรากหญ้าในสถานะต่าง ๆ มาเป็นผู้บอกเล่าบาดแผลเพื่อเปิดเผยแง่มุมอีกด้านหนึ่งของสังคมจีนที่กดทับความเป็นไปและการดำรงอยู่ของชนชั้นรากหญ้า

แม้ว่าสำนวนการใช้ภาษาของเหลาเสื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง *ร้านน้ำชา* มักสอดแทรกมุกตลก และอารมณ์ขบขันลงในตัวบทตลอดทั้ง 3 องค์ หากแต่ภายใต้อารมณ์ขบขันกลับสะท้อนภาวะความเศร้า ความน่าสังเวชที่ปรากฏในตัวบทของบทละคร ซึ่งกลายเป็นความตลกร้ายที่แฝงอารมณ์ขันอันมาจากความเจ็บปวดจากปัจจัยภายนอกที่มีภาวะตึงเครียดและรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเกี่ยวกับความตาย (Stephen Connard, 2005, p. 9) การล้อเลียน รวมถึงการเสียดสีถากถางในหลายฉากสำคัญ สื่อความให้เห็นถึงบาดแผลและความดำดิ่งของจิตใจคนในชนชั้นรากหญ้าที่ต้องรับชะตากรรมจากการถูกกดขี่ข่มเหงจากชนชั้นปกครองหรือบุคคลจากชนชั้นสูงกว่าภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่คอยบีบคั้นวิถีของตัวละคร

4.2 บทละครพูดเรื่อง *ร้านน้ำชา*

เหลาเสื่อประพันธ์เรื่อง *ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องค์* ขึ้น ในปี ค.ศ. 1957 (Hong Zicheng 洪子诚, 2013, p. 148) โดยใช้สถานที่อย่างร้านน้ำชาเป็นฉากหลักของเรื่อง ในช่วงเริ่มต้นกิจการราวช่วงปลายราชวงศ์ชิง จนถึงสาธารณรัฐจีน สภาพกิจการร้านน้ำชาใน กรุงปักกิ่งเป็นที่เฟื่องฟูอย่างมาก มีรูปแบบของร้านน้ำชาที่หลากหลาย ในฐานะเป็นพื้นที่ทางจิตวิญญาณของผู้คนในสมัยนั้น มีบทบาทเป็นแหล่งพักผ่อน แหล่งพบปะทางสังคม พื้นที่สำหรับทำการค้า รวมถึงพื้นที่สำหรับการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรม (Li Jie, 2015, p. 29)

เหลาเส่อเคยกล่าวไว้ว่า “ร้านน้ำชา เป็นสถานที่สำหรับพบปะกันระหว่างศาสนาทั้งสาม และสำนักลัทธิทั้งเก้า”³ (เหลาเส่อ, 2558, น. 167) กล่าวคือ ในสมัยราชวงศ์ซิง ร้านน้ำชาเป็นพื้นที่สาธารณะทางวัฒนธรรมที่เปิดให้ผู้คนหลากหลายอาชีพ ทุกชนชั้นแะเวียนเข้ามาพักผ่อน ปรับทุกข์สุข และแบ่งปันเรื่องราวซึ่งกันและกัน ทั้งการเข้ามารับประทานอาหาร การพานกในกรงออกมาเดินเล่น พวกที่เลี้ยงนกก็จะใช้พื้นที่ร้านน้ำชาเป็นแหล่งยึดแข้งยึดขา ตีมน้ำชา ฟังนกร้องเพลงแข่งกัน มีคนบางกลุ่มใช้น้ำชาเป็นที่ตกลงกันในเรื่องธุรกิจ รวมถึงศูนย์แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจากการไต่สวนของมีค่าที่ตนได้มา อาทิ ตุ่มหยกที่หายาก รวมถึงขวดยานัตถ์ทำด้วยกระเบื้องสามสี (เหลาเส่อ, 2558, น. 18-19)

ร้านน้ำชาที่เหลาเส่อได้ประกอบสร้างขึ้นเป็นฉากหลัก ในการดำเนินเรื่อง ทั้ง 3 องค์ นับเป็นพื้นที่จำลองทางสังคมบอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตของคนรากหญ้าที่ตั้งอยู่ในกรุงปักกิ่ง ปรากฏตัวบทในองก์ที่ 1 ซึ่งมีการพรรณนาสถาปัตยกรรมร้านน้ำชายูไท่ อันสะท้อนให้เห็นภาพความงามของร้านน้ำชา ณ ขณะนั้นได้เป็นอย่างดี ดังสำนวนจากรรณกรรมฉบับแปล (2558, น. 19) ความว่า

“...พอเข้าประตูมา มีเคาน์เตอร์และเตา เพื่อประหยัดพื้นที่บนเวที อาจไม่ต้องมีเตา ทำแต่เสียงหม้อต้หลิ่วกระทบกันเป็นฉากหลังห้องใหญ่มาก

³ ศาสนาทั้งสาม ลัทธิทั้งเก้า (三教九流 The Nine Schools and Three Religions of Thought) หมายถึง กลุ่มของสามัญชนที่มีความหลากหลายทางด้านสถานะทางสังคม โดยศาสนาทั้งสาม หมายรวมถึง ลัทธิขงจื้อ ศาสนาพุทธ และลัทธิเต๋า ส่วนลัทธิทั้งเก้า คือ สำนักทางความคิดทั้งเก้า คือ สำนักขงจื้อ สำนักเต๋า สำนักหยินหยาง สำนักนิตินิยม สำนักมั่วจื่อ สำนักหมิง สำนักงเหิง สำนักจ่าเจีย และสำนักเกษตรกรรม (Yi Ming 佚名, 2014, p. 101)

เพดานสูง มีทั้งโต๊ะยาวสี่เหลี่ยมผืนผ้าและโต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีม้านั่งยาวและม้านั่งเดี่ยวสำหรับดื่มน้ำชา มองออกนอกหน้าต่างเป็นลาน หลังบ้านสร้างเพิงพักร้อนสูง ๆ ใต้เพิงก็มีที่นั่งสำหรับดื่มน้ำชา ทั้งข้างในห้องและเพิงพักร้อนข้างนอก มีตะขอแขวนกรรณกมีแผ่นกระดาษติดไว้บอกว่า “ห้ามพูดเรื่องการเมือง””

องค์ประกอบสำคัญของร้านน้ำชาที่เหลาเสอบรรยายไว้ได้ สอดแทรกกลิ่นอายของสถาปัตยกรรมร้านน้ำชาในกรุงปักกิ่งช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ไว้ได้อย่างแยบยล อาทิ ลักษณะของร้านที่เป็นเพดานสูง มีพื้นที่สำหรับดื่มชาทั้งในและนอกเพิง รวมถึงการตั้งตะขอแขวนกรรณก ซึ่งสื่อให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตประจำวันของผู้คนในยุคสมัยนั้นได้อย่าง เป็นรูปธรรม

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่อง *ร้านน้ำชา* พบว่ายังไม่มีการศึกษาในประเด็นดังกล่าวมากเท่าใดนัก พบเพียงงานศึกษาของประเทศจีนอยู่บ้าง โดยงานศึกษาส่วนใหญ่เน้นศึกษาที่ประเด็นภาพลักษณ์และสัญลักษณ์ทางภาษาที่ปรากฏในบทพูดของตัวละครเป็นหลัก อาทิ งานศึกษาของหย่งอิงผิง (杨迎平 Yang Yingping, 2015) ศึกษาในประเด็น “วิเคราะห์การประกอบสร้างประเภทของตัวละครเรื่อง *ร้านน้ำชา* ของเหลาเสอ” ผลการศึกษาเผยให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของตัวบุคคลในมิติต่าง ๆ ที่สะท้อนผ่านบทบาทของตัวละครใน 2 กลุ่ม คือ ขนชั้นปกครองและชนชั้นผู้ถูกปกครองที่ได้รับผลกระทบจากผลของสงครามและการเมือง ขณะเดียวกัน หย่งอิงผิง ยังให้ข้อคิดเห็นอีกว่า ด้วยเหตุที่เหลาเสอเป็นคนปักกิ่ง โดยกำเนิด ซึ่งเห็นความโหดร้าย ความมืดบอดทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการถูกทำร้ายจากสงคราม ดังนั้น ตัวละครที่เหลาเสอสร้างขึ้นจึงสะท้อนภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสังคมได้อย่างลึกซึ้ง

นอกจากนี้ งานศึกษาของหวังอู๋เจี๋ย (王宇娟 Wang Yujuan, 2020) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์สัญญาณการออกแบบภาษาของตัวละครเรื่อง *ร้านน้ำชา* ของเหลาเส่อ” เน้นศึกษาการใช้ภาษาจากตัวบทของตัวละครในแต่ละบทบาทโดยแฝงไว้ซึ่งสัญญาณบางประการ ที่ต้องการสื่อสารต่อผู้อ่าน เช่นเดียวกับกับงานศึกษาของฉิวเหมย (邱梅 Qiu Mei, 2017) ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาที่คล้ายคลึงกับงานศึกษาของหวังอู๋เจี๋ย การศึกษาเรื่อง “ลักษณะเด่นทางภาษาในบทละครเรื่อง *ร้านน้ำชา* ของเหลาเส่อ” จากการศึกษาวิเคราะห์ตัวบทสะท้อนผลการศึกษา ใน 3 ประเด็นสำคัญ กล่าวคือ การมีปัจเจกทางภาษา การมีพลวัตตามบริบทแวดล้อมทางภาษา และความหลากหลายทางตัวบทภาษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อสำรวจเอกสารงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานศึกษาส่วนใหญ่เน้นศึกษาเพียงกระบวนการใช้ภาษาของตัวละคร หรือวิเคราะห์การสร้างตัวละครในเรื่องเป็นหลัก ไม่ได้มีการศึกษาในแง่มุมการสะท้อนวิถีทางสังคมของกลุ่มชนชั้นรากหญ้าที่ส่งผลกระทบต่อตัวละครแต่อย่างใด หากแต่งานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยกำลังจะสะท้อนให้เห็นว่า งานศึกษาของเหลาเส่อมุ่งสะท้อนให้เห็นวิบัติบาดแผลแห่งความทุกข์ยากของคนชนชั้นรากหญ้า พร้อมสะท้อนความเป็นไปของพื้นที่ที่ผูกกับประวัติศาสตร์บาดแผลท่ามกลางวิกฤตสงครามทางการเมืองของประเทศจีนที่สะท้อนให้เห็นภาพจำลองทางสังคมที่กำลังปรับเปลี่ยนเพื่อความอยู่รอด

5. ผลการศึกษา

“ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องค์” มีความโดดเด่นในการใช้เหตุการณ์ของตัวละครที่จัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นรากหญ้าเนื่องจากลักษณะอาชีพและสถานะทางสังคมของตัวละครที่ปรากฏในบทละครพูด เป็นไปด้วยความหลากหลาย ทั้งขุนนางในวัง เจ้าที่ดิน พ่อค้า นักเลง จารชน ไปจนถึงขอทาน และยาก อย่างไรก็ตามจากการสืบค้นภูมิหลังของตัวละครทั้งหมดพบว่ามากกว่าร้อยละ 70 % ของตัวละคร มีอาชีพและฐานะอยู่ในระดับกลางจนถึงระดับชายขอบ หรือบางตัวละครเป็นผู้ไม่มีอาชีพเป็นคนยากจน ขอทาน เร่ร่อน ทั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 การแสดงชื่อ เพศ อาชีพของตัวละครหลัก และการปรากฏตัวของตัวละครหลักในแต่ละองค์

ที่	ชื่อตัวละคร	เพศ	อาชีพ / สถานะ	องค์ที่ปรากฏในบทละคร		
				1	2	3
1	หวังลีฟา (王利发 Wang Lifa)	ชาย	เจ้าแกร้าน น้ำชายูไท่	✓	✓	✓
2	ถังเถี่ยจู่ (唐铁嘴 Soothsayer Tang)	ชาย	หมอดูโหวงเฮ้ง	✓	✓	
3	หลี่ซัน (李三 Li San)	ชาย	บ๋อยที่ร้านน้ำชา	✓	✓	
4	เอ๋อร์เต๋อจื่อ (二德子 Er Dezi)	ชาย	ทหารรักษา พระองค์ชั้น ผู้น้อย	✓		
5	หม่าอู่เหี้ย (马五爷 Ma Wuye)	ชาย	อันธพาลท้องถิ่น	✓		

ที่	ชื่อตัวละคร	เพศ	อาชีพ / สถานะ	องค์ที่ปรากฏในบทละคร		
				1	2	3
6	หลิวหม่าจื่อ (刘麻子 Pockface Liu)	ชาย	พ่อสื่อ นายหน้า หาคู่	✓	✓	
7	คังลิ่ว (康六 Sixth-Born Kang)	ชาย	ชวานายากจน	✓		
8	หวงฟางจื่อ (黄胖子 Huang Pangzi)	ชาย	หัวหน้าแก๊ง อันธพาล	✓		
9	ชายชรา (老人 Old Man)	ชาย	ขอทาน คน ยากจน	✓		
10	หญิงยากจน (乡妇 Peasant Woman)	หญิง	คนขายลูกสาว	✓		
11	คังซุนจื่อ (康孙子 Kang Sunzi)	หญิง	ลูกสาวคังลิ่ว ถูก ขายเป็นภรรยา ชั้นที่ผาง		✓	
12	หวังซูเฟิน (王苏芬 Wang Shufen)	หญิง	ภรรยาของหวังลี่ ฟา		✓	
13	ดิงเป่า (丁宝 Ding Bao)	หญิง	สาวเสิร์ฟที่ร้าน น้ำชา			✓
14	เชฟหมิง (明师傅 Chef Ming)	ชาย	พ่อครัว			✓
15	ฟางลิว (方六 Fang Liu)	ชาย	นายหน้ารับซื้อ ขายของเก่า			✓
16	เหล่าหยาง (老杨 Lao Yang)	ชาย	พ่อค้าหาบเร่			✓
17	เสี่ยวซินเหยียน (小心眼 little petty)	หญิง	สาวเสิร์ฟ			✓

ที่	ชื่อตัวละคร	เพศ	อาชีพ / สถานะ	องค์กรที่ปรากฏในบทละคร		
				1	2	3
18	ซันตีผาง (庞太监 Eunuch Pang)	ชาย	ซันตี	✓		

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ตัวละครส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่จัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นรากหญ้า ทั้งเจ้าแสร้งน้ำชาบูเท่ หมอคูโหวงเฮ้ง ทหารรักษาพระองค์ชั้นผู้น้อย อันธพาลท้องถิ่นนายหน้าหาคู่ ขวานายากจน หัวหน้าแก๊งอันธพาล ขอทาน พ่อครัว นายหน้ารับซื้อขายของเก่า พ่อค้าหาบเร่ สาวเสิร์ฟ เป็นต้น ซึ่งเป็นไปได้ว่าเหล่าเสออาจมุ่งถ่ายทอดวิถีชีวิตของคนชนชั้นรากหญ้าภายใต้วิกฤตทางสงครามการเมืองของประเทศจีนอย่างมีนัยสำคัญ โดยสถานะของตัวละครส่วนใหญ่ในวรรณกรรมได้กลายเป็นเครื่องมือในการเสียดสีสังคมที่สะท้อนให้เห็นวิถีของคนชนชั้นดังกล่าว ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีแห่งการถูกกดทับผ่านมิติต่าง ๆ ที่เต็มไปด้วยบาดแผลของพวกเขาผ่านมุมมองใน 3 ประเด็น สำคัญ คือ 1) การลิดรอนเสรีภาพในการวิจารณ์การเมือง 2) การปรับเปลี่ยนเพื่อความอยู่รอด 3) ความอับจนแห่งหนทางของชีวิต ดังแจกแจงตัวอย่างที่สะท้อนมุมมองทั้งสามประเด็นดังกล่าวจากตัวบทวรรณกรรมและผลการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 การลิดรอนเสรีภาพในการวิจารณ์การเมือง

ร้านน้ำชา ปรากฏฉากการถกประเด็นพุดคุยและวิพากษ์วิจารณ์ความเป็นไปของการเมือง สถานการณ์ของกิจการในราชสำนัก รวมถึงประเทศชาติบ้านเมืองให้เห็นอยู่แทบทุกองก์ ซึ่งเป็นเสน่ห์ของวรรณกรรมเรื่องดังกล่าว ภูสิทธิ์ ชันติกุล (2554, น. 68-74) จัดประเภทการเป็นผู้เปิด

ประเด็นพูดคุยเรื่องการเมือง หรือให้ความรู้ผู้อื่นเป็นหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำของประชาชนที่มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลง และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ขณะเดียวกันการติดตามข่าวสารการเมืองและการพูดจาปรึกษาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของการเมืองเป็นหนึ่งในกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนยังให้ความสนใจในมิติทางการเมือง (อัมพร สุคันธวิช และ พวงเพชร สุรัตน์กีกุล, 2562, น. 97)

หากมองตามหลักการพื้นฐานในแง่การพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์การเมือง ซึ่งถือเป็นหนึ่งในสิทธิของพลเมืองในฐานะส่วนประกอบทางสังคมและประเทศพึงกระทำได้ แต่เมื่อย้อนกลับมามีเคราะห์ฉากหลังของร้านน้ำชายูโตะในตัวบท กลับปรากฏป้าย “ห้ามพูดเรื่องการเมือง” (莫谈国事 Don't Talk Politics Here) ตลอดทั้ง 3 องค์ กลายเป็นปมหลักที่สะท้อนความย้อนแย้งและขัดต่อวิถีของคนในร้านน้ำชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อป้ายดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงให้มีขนาดใหญ่ขึ้นตามวิกฤตการณ์ล่มสลายทางการเมืองในแต่ละช่วง เช่น ช่วงการสิ้นสุดการล่มสลายของราชวงศ์ชิงในปี ค.ศ. 1911 ซึ่งเป็นปีที่ซุนยัตเซ็น (孫中山 Sun Yat-sen ปี ค.ศ. 1866-1925) ผู้นำฝ่ายปฏิวัติจีนสามารถล้มราชวงศ์ชิงและเปลี่ยนแปลงจากการปกครองระบบกษัตริย์มาสู่ระบอบสาธารณรัฐ (วีระชัย โชคมุกดา, 2554, น. 68) ป้ายนี้ถูกเขียนอักษรให้ใหญ่มากขึ้น หรือในช่วงสุดท้ายหลังสงครามต่อต้านญี่ปุ่นยุติลงเกิดสงครามกลางเมืองระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์ ป้ายนี้มีความใหญ่ขึ้นกว่าเดิมและถูกติดเพิ่มขึ้นเป็นสองป้ายซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการจำกัดสิทธิต่อการพูดคุยเรื่องดังกล่าว

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ 1-2 เพื่อนำเสนอเหตุการณ์ การวิจารณ์ และการแสดงทัศนะทางการเมืองจากกลุ่มลูกค้าที่เป็นคน รากหญ้า แต่กลับถูกเอาผิดและห้ามไม่ได้กระทำพฤติกรรมดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 1

- ช่งเอนจื่อ: เมื่อที่คุณใช้ไหมที่พูดว่า “จักรวรรดิชิงที่ยิ่งใหญ่จะล่มแล้ว”
- ฉางซือเหยีย: ผมนะหรือ ผมรักจักรวรรดิชิงที่ยิ่งใหญ่ ผมเป็นห่วงว่า จักรวรรดิชิงจะไปรอดได้อย่างไร
- อู่เสียงจื่อ: (พูดกับช่งเออร์เหยีย) คุณได้ยินที่เขาพูดใช้ไหม เขาพูดอย่าง นั้นจริง ๆ หรือเปล่า
- ช่งเออร์เหยีย: พี่ ๆ ครับ เรามาต้มน้ำชาที่นี้ทุกวันถ้าแก่หวังก็ทราบดีว่าเรา เป็นคนซื่อสัตย์ ไม่เคยพูดลวงเกินใคร
- อู่เสียงจื่อ: ผมถามว่าคุณได้ยินใช้ไหม
- ช่งเออร์เหยีย: ถ้ามีปัญหาอะไรก็ค่อย ๆ คุยกัน เจริญง่อนกลีครับ
- ช่งเอนจื่อ: ถ้าคุณไม่พูด เราจะจับคุณไปด้วย เขาพูดว่า “จักรวรรดิชิง ที่ยิ่งใหญ่จะล่มแล้ว” เขาต้องเป็นพวกเดียวกันกับถ่านซือถง⁴ (เหลาเส่อ, 2558, น. 35-36)

⁴ ถ่านซือถง (譚嗣同 Tan Sitong ค.ศ. 1865-1898) เป็นชาวหลิวหยาง มณฑลหูหนาน นักปฏิวัติที่มีความคิดโดดเด่นที่สุดในกลุ่มนักปฏิรูปร้อยวัน แต่ในวาระสุดท้ายท้าวทิวณูชน แห่งอู่ซิว (戊戌六君子 The six gentlemen of Wuxu) ประกอบด้วย หลินซิว (林旭 Lin Xu) หย่งเชินซิว (杨深秀 Yang Shenxiu) หลิวกวงตี้ (刘光第 Liu Guangdi) คังกว๋างเหริน (康广仁 Kang Guangren) หย่งรู่ย (杨锐 Yang Rui) ซึ่งรวมถึงถ่านซือถง ถูกพระราชโองการจากจักรพรรดิตัดสินประหารชีวิตในวันที่ 28 กันยายน ปี ค.ศ. 1898 ด้วยวัยเพียง 33 ปี ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่: Xu Lingyu 许玲玉, Zhou Junguo 周俊国 《百日维新中的谭嗣同》，载《内蒙古教育学院学报》1998年，第1期，第76-78页。

จากตัวอย่างที่ 1 เป็นบทตัดตอนมาจากองค์ที่ 1 ซึ่งเป็นตอนที่นางชื้อเหยีย ลูกค้าร้านน้ำชายูไท่ ผู้มีความซื่อสัตย์ได้แสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมาว่า ราชวงศ์ชิงกำลังจะล่มแล้ว จนถูกช่งเอนจื่อและอู่เสียงจื่อ ผู้สอดแนมของสำนักพระราชวังคิดว่านางชื้อเหยียเป็นพวกเดียวกันกับถานชื่องง ตัวบทตอนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองการวิพากษ์ความเป็นไปของการเมืองในทัศนะของกลุ่มรากหญ้า ดังคำกล่าวของนางชื้อเหยียที่ว่า “จักรวรรดิชิงที่ยิ่งใหญ่จะล่มแล้ว” อันที่จริงข้อความดังกล่าวสามารถตีความได้ 2 นัยยะด้วยกัน กล่าวคือ นางชื้อเหยียอาจเป็นห่วงต่อการล่มสลายของราชวงศ์ชิงที่อยู่ในภาวะกระท่อนกระแท่น หรืออีกในมุมหนึ่งเขาอาจกำลังการวิพากษ์ถึงความล้มเหลวต่อการปกครองของราชสำนักราชวงศ์ชิงก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าความจงใจในการตีความของเขาจะเป็นไปในทิศทางใด หากแต่การถูกช่งเอนจื่อจับผิดคำพูดดังกล่าวแม้จะเป็นที่โตะน้ำชาในพื้นที่ของตน กลายเป็นภาวะกดดันเสรีภาพในการวิพากษ์การเมืองของนางชื้อเหยีย

เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 2 ซึ่งเป็นฉากที่ลูกค้าในร้านน้ำชากำลังวิพากษ์ประเด็นการถูกพระราชโองการตัดสินประหารชีวิตของถานชื่องง สะท้อนภาวะการถูกจำกัดเสรีภาพในการวิจารณ์เรื่องดังกล่าว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 2

ลูกค้าร้านน้ำชาคนแรก : ถานชื่องงเป็นใคร

ลูกค้าร้านน้ำชาคนที่สอง : ดูเหมือนจะได้ยินเขาพูดกันมาก่อนนะ แต่ไม่ว่า
ยังไง เขาคงทำอะไรผิดมาก ไม่งั้นจะถูกประหาร
ได้ยังไง

- ลูกค้ำร้านน้ำชาคนที่สาม : เมื่อสองสามเดือนมานี้ มีข้าราชการกับนักศึกษา
บางกลุ่มทำเรื่องปั่นป่วนวุ่นวายหลายอย่าง เราไม่
รู้หรือกว่าพวกนี้จะก่อปัญหาอะไรอีก
- ลูกค้ำร้านน้ำชาคนที่สี่ : แต่ไม่ว่าอย่างไรฉันจะได้เงินเดือนจากกองธงกลับมา
อีก ไม่ใช่เพราะคนแซ่ถานและคนชื่อคังโหย่ว
เหวียนนั้นหรือหรือ ที่คิดแต่จะตัดเงินเรา ไม่ให้
ทหารกองธงไปยุ่งเกี่ยวกับภาษีที่นา แต่ให้ไปทำ
มาหากินเลี้ยงตัวเอง ใจคอมันโหดร้ายเหลือเกิน
- ลูกค้ำร้านน้ำชาคนที่สาม : ถ้าเงินเดือนของพวกเราได้จากภาษีที่นาลูกนาย
เม้มไปมากพวกเราที่อยู่กันลำบากเหมือนกันนะ
- ลูกค้ำร้านน้ำชาคนที่สี่ : แต่ได้บ้างก็ยิ่งดีกว่าไม่ได้อะไรเลยนะ อยู่อย่าง
ลำบากน่าอัปอายแค่ไหน ก็ยิ่งดีกว่าตายไปเลยนะ
ถ้าต้องให้ฉันไปหาเงินเองเห็นท่าจะอยู่ไม่ได้
- หวังลีฟา : ลูกค้ำทุกท่านครับเราไม่ควรพูดเรื่องการเมือ
งนะครับ (ทุกคนเงยบลง แล้วต่างก็หันไปคุย
เรื่องอื่น) (เหล่าเส่อ, 2558, น. 34)

จากตัวอย่างที่ 2 เหตุการณ์เกิดขึ้นขณะที่ลูกค้ำทั้ง 4 คน กำลัง
กล่าวถึงถานชื่อถงและคังโหย่วเหวียนต่อประเด็นการถูกประหารชีวิต รวมไปถึง
ถึงการกล่าวถึงเงินเดือนของพวกเราที่หวังจะได้เงินเพื่อประทังชีวิตหลัง
การปลดประจำการทหารกองธง ภายใต้กลวิธีการใช้สถานการณ์เสียดสี
(Satire) ความบิดเบี้ยวของสังคมผ่านบริบทการฉ้อราษฎร์บังหลวงของ
ราชสำนักที่มีต่อการจ่ายเงินเดือนของกลุ่มทหารกองธงในสมัยนั้น
จากประโยคที่ว่า “ถ้าเงินเดือนของพวกเราได้จากภาษีที่นาลูกนายเม้ม

ไปมาก พวกเราก็อยู่กันลำบากเหมือนกันนะ” อันสะท้อนให้เห็นถึงวิกฤตที่ทหารชั้นผู้น้อยต้องเผชิญ

ข้อสำคัญอยู่ที่ข้อความของลูกค้าร้านน้ำชาคนที่สี่กล่าวว่า “แต่ได้บ้างก็ยังดีกว่าไม่ได้อะไรเลยนะ อยู่อย่างลำบาก น่าอับอายแค่นั้น ก็ยังดีกว่าตายไปเลยนะ ถ้าต้องให้ฉันไปหาเงินเอง เห็นท่าจะอยู่ไม่ได้” คำกล่าวของลูกค้าคนที่สี่ สื่อให้เห็นถึงวิถีของคนรากหญ้าที่อุทิศตนเพื่อประเทศชาติในการปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองธง กำลังรอความหวังจากส่วนกลางเพื่อบำบัดความทุกข์ยากของพวกเขาก็ต้องมีการพูดความคิดดังกล่าวขึ้นมาในวงน้ำชา แต่ทว่าความหวังนั้นต้องถูกระงับด้วยกฎสำคัญของร้าน คือการห้ามพูดเรื่องการเมือง ร่วมกับคำปราชญ์ของหวังลี่ฟาผู้เป็นเจ้าของร้าน

เฉินฉางหง (陈长红 Chen Changhong) และเว่ยหง (魏宏 Wei Hong) (2003, น. 68) ตีความปมดังกล่าวไว้ว่า ป้าย “ห้ามพูดเรื่องการเมือง” ที่ปรากฏเป็นฉากหลังร้านน้ำชาของเจ้าแก่วังลี่ฟานั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างยุคมีดกับอำนาจเผด็จการ แม้ประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพเพียงใด แต่การพูดคุยเรื่องการเมืองยังเป็นประเด็นต้องห้าม ซึ่งผู้วิจัยสนับสนุนผลการศึกษาของเฉินฉางหงและเว่ยหง ด้วยเหตุเพราะภายใต้สถานการณ์ความโกลาหลทางการเมืองตลอด 5 ทศวรรษของประเทศจีนที่ตกอยู่ในยุคป่วยไข้ การที่ประชาชนจะถกประเด็นเกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศที่ทุกคนในชาติกำลังได้รับผลกระทบถือเป็นเรื่องปกติที่สามารถเข้าใจธรรมชาติของพลเมืองในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของความเป็นชาติได้ แต่การติดป้ายห้ามพูดถึงในประเด็นดังกล่าวนั้น สะท้อนให้เห็นถึงการใช้อำนาจของป้ายผ่านรูปแบบภาษาที่พยายามกดทับปัญหาและกระบวนการวิพากษ์จากมวลชน

เมื่อนำตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 มาเป็นกรณีตัวอย่างสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การถูกไลรอนทางการเมืองเกิดขึ้นจากกลุ่มคนรากหญ้าใน 2 สถานะ คือ สถานะของผู้ประกอบการอย่างหวังลีฟาที่จำเป็นต้องห้ามปรามลูกค้าในร้านหยุดพูดเรื่องการเมือง เพียงเพราะห่วงในสวัสดิภาพของร้านน้ำชาตน อันที่จริงหวังลีฟาอาจเป็นคนที่เห็นชอบกับการวิจารณ์ความล้มเหลวของการเมืองในราชสำนักซิงก็เป็นได้ แต่เพราะหากไม่ทำเช่นนั้นร้านของตนอาจถูกตำรวจหรือทหารมาปิดร้านของตนก็เป็นได้ จึงจำเป็นต้องทำเช่นนั้นเพื่อให้กิจการตนยังสามารถเปิดต่อไปได้ และสถานะที่สองคือสถานะของลูกค้าผู้เป็นกลุ่มคนรากหญ้า การวิจารณ์เรื่องการเมืองของคนกลุ่มนี้เป็นไปด้วยความใคร่รู้ ซึ่งคนกลุ่มดังกล่าวอาจมีความรู้เพียงเล็กน้อยหรือไม่มีความรู้ใด ๆ เกี่ยวกับการเมืองของประเทศเลย เน้นฟังจากเรื่องเล่าของผู้อื่นเท่านั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่คนรากหญ้าต้องการคือชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพื่อให้ตนสามารถอยู่รอดในสภาวะความล้มเหลวของประเทศชาติ

การปิดกั้นมิให้พูดเรื่องการเมืองของคนรากหญ้าทั้งในสถานะของสถานะของผู้ประกอบการหรือลูกค้าในร้านน้ำชา จึงเป็นบาดแผลแห่งสิทธิของกลุ่มคนดังกล่าวที่ค่อย ๆ ถูกไลรอนตามขนาดของป้ายในร้านที่ใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ป้ายจึงแทนด้วยสัญลักษณ์การกดทับสิทธิของคนรากหญ้าไม่ให้มีสิทธิในการออกเสียง หรือแม้แต่จะเรียกร้องความชอบธรรมให้แก่ตนเอง วาทกรรมหนึ่งของอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler ปี ค.ศ. 1889-1945) ที่เคยกล่าวไว้ว่า *“วิธีที่ดีที่สุดที่จะควบคุมมวลชน และควบคุมพวกมันให้ได้อย่างบริบูรณ์ คือค่อย ๆ ไลรอนเสรีภาพของพวกมันออกไปทีละน้อย ๆ ทำลายไปเรื่อย ๆ และไม่ให้อึดวิ วิธีการนี้ กลุ่มมวลชนมองไม่เห็นว่าคุณชอบ*

ธรรมและเสรีภาพของตนได้ถูกตัดทอนออกไป จนถึงจุดเปลี่ยนแปลงที่พวกมันไม่สามารถเรียกกลับคืนได้อีก”⁵

ความขมขื่นของตัวละครในกลุ่มคนรากหญ้าในฐานะส่วนประกอบหนึ่งของสังคมที่ไม่สามารถแม้แต่จะใช้พื้นที่ใด ๆ ในการเผยแพร่ความรู้สึกนึกคิด รวมถึงอุดมการณ์ของตนออกมา การถูกกลืนรอนจากรัฐจึงเป็นบาดแผลแห่งความคิดที่พวกเขาต้องปิดกั้นตนเอง และเก็บปัญหาทุกอย่างไว้ในใจของตน โดยไม่มีผู้ใดสนใจในความทุกข์ยากของพวกเขา โดยในองก์สุดท้ายหวังลีฟา เจ้าแสร้งน้ำชาคือภาพตัวแทน (Representation) ของคนรากหญ้าที่สะท้อนการถูกกลืนรอนการเรียกร้องจนหมดสิ้น ซึ่งในที่สุดเขาก็ปลิดชีวิตของตนด้วยการแขวนคออย่างเงียบ ๆ ในร้านน้ำชาของเขาเอง

5.2 การดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด

วิธีการปรับเปลี่ยน เป็นหนึ่งในพลวัตสำคัญที่ปรากฏใน *ร้านน้ำชา* สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามปรับตัวของมนุษย์เพื่อทำให้ตนนั้นอยู่รอด วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2545, น. 3) กล่าวว่า การปรับตัว คือวิธีการใช้ความพยายามของมนุษย์เพื่อปรับเปลี่ยนตนเมื่อปะทะกับปัญหา ความทุกข์ หรือวิกฤตต่าง ๆ จนให้สามารถเข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ ได้ ซึ่งการปรับตัวให้

---

⁵ Miller, P. (2014). *Willfully Ignorant*. Bloomington: Westbow Press. p. 77. ข้อความภาษาไทยที่เขียนในบทความแปลโดยผู้วิจัยบทความ ข้อความต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้: “The best way to take control over a people and control them utterly is to take a little of their freedom at a time, to erode rights by a thousand tiny and almost imperceptible reductions. In this way, the people will not see those rights and freedoms being removed until past the point at which these changes cannot be reversed.”

เข้ากับภาวะต่าง ๆ อาจได้ผลทั้งด้านดี ซึ่งหมายถึงบุคคลผู้นั้นสามารถปรับตัวได้ในสังคม แต่หากบุคคลผู้นั้นไม่สามารถปรับตัวได้ ก็อาจกลายเป็นปัญหาเรื้อรังที่เข้ามาปะทะกับตัวตนของบุคคลนั้น ๆ

ตัวละครเอกหวังลีฟา ชายผู้เป็นเจ้าของร้านน้ำชายูโตะ คือภาพตัวแทนของประชาชนในสังคมกรุงปักกิ่งที่ผ่านการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดตลอดประวัติศาสตร์ใน 3 ช่วง กลายเป็นความพยายามดิ้นรนเพื่อสร้างสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจให้เกิดความมั่นคงและอยู่รอดแก่ตนและครอบครัว ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอยกกรณีศึกษาการเปลี่ยนแปลงร้านของหวังลีฟาทั้ง 3 องค์ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

สภาพของร้านน้ำชาในองค์ที่ 1 กิจการน้ำชายังเป็นที่นิยมในสังคมปักกิ่ง สภาพร้านน้ำชายูโตะมีความกว้างใหญ่มีเตาสูง มีทั้งโต๊ะยาวสี่เหลี่ยมผืนผ้าและโต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีม้านั่งยาวและม้านั่งเดี่ยวสำหรับดื่มน้ำชา บริเวณนอกหน้าต่างเป็นลาน หลังบ้านสร้างเพิงพักร้อนสูง ใต้เพิงมีที่นั่งสำหรับดื่มน้ำชา ในช่วงแรกร้านน้ำชาของหวังลีฟาเป็นที่นิยมมาก เพราะมีการบริการครบวงจร อาทิ การขายน้ำชา ทั้งชาจีนและชาน้ำเข้าจากต่างประเทศ บะหมี่หมูสับ ความหลากหลายของสินค้าจึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองในกิจการของเขา (เหลาเส่อ, 2558, น. 18-19)

ต่อมาเหตุการณ์องค์ที่ 2 หลังจากการสิ้นสุดของราชวงศ์ชิง ร้านน้ำชาใหญ่ ๆ ในกรุงปักกิ่งต่างปิดกิจการไป ร้านน้ำชายูโตะของหวังลีฟาปรับตัวเปลี่ยนสภาพไปตามสมัยนิยม จากร้านน้ำชาขนาดใหญ่ที่ใช้พื้นที่ทั้งในและนอกเพิง เหลือเพียงด้านหน้าขายแค่น้ำชา ด้านหลังเปิดเป็นหอพัก ยกเลิกการขายบะหมี่หมูสับ มีโต๊ะเล็ก ๆ บนโต๊ะปูผ้าสีอ่อนๆ รูปแปดเหลี่ยมขึ้นมาขนาดใหญ่ที่แขวนอยู่ข้างฝาหิ้งบูชาเทพเจ้าแห่งโชคลาภถูกเปลี่ยนเป็น

โปสเตอร์ภาพโฆษณาบุหรี่ปิ้งเพื่อให้ดูมีความเป็นสากลมากขึ้น (เหลลาเส่อ, 2558, น. 42)

สำหรับองค์ที่ 3 ร้านน้ำชายูไท่กลายเป็นร้านน้ำชาโทรม ๆ แก้อี๋ห่วยได้ถูกปรับเป็นแค่ม้านั่งยาว ๆ และม้านั่งเดี่ยว เครื่องเรือนเครื่องประดับตกแต่งล้วนทรุดโทรม แม้หวังลีฟาจะพยายามปรับความน่าสนใจของร้าน ทั้งการหาคนมาเล่นนิทานในร้านหรือการหาสาวเสิร์ฟให้บริการแทนบอยที่เป็นผู้ชายแต่ทั้งหมดก็ไม่เป็นผล (เหลลาเส่อ, 2558, น. 74)

พฤติกรรมการปรับตัวของหวังลีฟาเพื่อทำให้กิจการร้านน้ำชาของตนอยู่รอด ทั้งการปรับเปลี่ยน หรือการปฏิรูปของร้านที่ไม่ยอมให้ร้านน้ำชาของตนเกิดความล้มหลัง ทั้งการเปิดห้องพัก การหานักเล่นนิทานเพื่อดึงดูดลูกค้า หรือแม้แต่การหาสาวเสิร์ฟ แต่ก็ไม่สามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับเขาได้ เมื่อวิเคราะห์ความเป็นไปของร้านน้ำชา อาจเปรียบเสมือนการจำลองสังคมประเทศจีน กรณีเหตุการณ์ในองค์ที่ 2 รูปแปดเขียนขึ้นมาขนาดใหญ่ที่แขวนอยู่ข้างฝาหิ้งบูชาเทพเจ้าแห่งโชคลาภถูกเปลี่ยนเป็นโปสเตอร์ภาพโฆษณาบุหรี่ปิ้ง แสดงให้เห็นถึงการแทนที่ทางวัฒนธรรมที่มีความพยายามในการปรับเปลี่ยน รื้อเอาวัฒนธรรมเดิมออก เปรียบดั่งสังคมจีนในขณะนั้นที่กำลังผลัดเปลี่ยนยุคสมัย เอาความเป็นสมัยใหม่แทนที่เข้าไปจากสังคมเดิม แต่ถึงกระนั้นการปรับเปลี่ยนที่ว่า ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชนชั้นรากหญ้า ตัวอย่างที่ 3 เป็นฉากที่หวังซูเฟินกำลังวิพากษ์หางเป็ยของหลี่ซันอันสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของคนรากหญ้า และตัวอย่างที่ 4 ซึ่งเป็นฉากในองค์สุดท้ายที่สะท้อนฉากรำพันของหวังลีฟาก่อนที่จะฆ่าตัวตาย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 3

- หวังซูเฟิน: (มองทางเปียของหลี่ซันที่เกะกะ) ซันเหยียร้านน้ำชาของเรา
ปรับปรุงใหม่แล้วคุณน่าจะตัดทางเปียออกได้แล้ว
- หลี่ซัน: ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ยิ่งเปลี่ยนแปลง ผู้คนก็ยิ่งวังเวงใจ
เย็นถึงชั่วหัวใจ
- หวังซูเฟิน: คุณพูดอย่างนี้ก็ไม่ถูกนะคะ ดูซิ ร้านเต๋อไท่ที่ซีซือเหมินกวงไท่
ที่สะพานทางเหนือ ร้านเทียนไท่หน้าหอกลอง ร้านน้ำชา
ใหญ่ ๆ เหล่านี้ต้องทยอยปิดกิจการไปหมดแล้ว มีแต่ร้านยูไท่
ของเราเท่านั้นที่ยังเปิดอยู่ ทำไมละ เพราะพ่อของไ้อ์หนู
ชวนจื้อรู้จักปรับเปลี่ยนใช้ใหม่ละ
- หลี่ซัน: อี คุณคิดว่าไม่มีจักรพรรดิแล้วแปลว่าเราจะปรับเปลี่ยนขนาน
ใหญ่หรือครับ แต่ปรับไป เปลี่ยนมา หยวนซือข่ายก็อยากเป็น
จักรพรรดิเสียเอง พอหยวนซือข่ายตาย บ้านเมืองก็วุ่นวาย
ไปหมด วันนี้งป็นใหญ่ พรุ่งนี้ปิดประตูเมือง นี้นะหรือ
คือการปรับเปลี่ยน อี ผมเก็บหางเปียของผมไว้ดีกว่า เพื่อวัน
ข้างหน้าเขาอาจจะปฏิรูปปรับเปลี่ยนให้จักรพรรดิกลับมาั่ง
บัลลังก์อีกก็ได้” (เหลาเส่อ, 2558, น. 43)

ตัวอย่างที่ 4

“ปฏิรูป ผมไม่ลืมที่จะปฏิรูปอยู่เสมอ จะไม่ยอมให้ตัวเองล้ำหลังกว่า
ชาวบ้าน ชายน้ำชาไม่ค่อยดี ผมเปิดหอพัก ไม่มีหอพักแล้วผมเอานักเล่านิทาน
มาเสริม นักเล่านิทานก็เรียกลูกค้าไม่ได้ ตีละ ผมไม่กลัวเสียหน้าหรือ คิดจะ
เอาสาวเสิร์ฟมาเรียกลูกค้า คนเราต้องมีชีวิตอยู่ใช้ใหม่ละ ผมคิดวิธีการต่าง ๆ
จนหมดแล้วเพื่อให้มีชีวิตรอดอยู่ต่อไปได้ ใช้ครับ ถ้าจำเป็นต้องติดสินบน

เจ้าหน้าที่บ้างผมก็จะมอบเป็นห่อของให้ แต่ผมไม่เคยทำอะไรที่ผิดศีลธรรม
ขัดต่อฟ้าดินเลย แล้วทำไมไม่ยอมให้ผมมีชีวิตอยู่ต่อไปละ ผมเคยไปลวงเกิน
ใคร ไอ้พวกจักรพรรดิ จักรพรรดินี หม่าตัวผู้ตัวเมียพวกนั้นมันยังอยู่ได้อย่าง
พุ่มเฟือย แต่ผมไม่มีกินแม้แต่วอวโถว⁶ ไม่มีเหตุผลเลย” (เหล่าเสอ, 2558,
น. 110)

ตัวอย่างทั้งสองข้างต้น สะท้อนจุดร่วมในมุมมองเดียวกัน กล่าวคือ การดิ้นรนเพื่อปรับเปลี่ยนสถานะและความเป็นอยู่ของคนรากหญ้า หวังชูเฟินในตัวอย่างที่ 3 กล่าวว่า “ร้านน้ำชาใหญ่ ๆ เหล่านี้ต้องทยอยปิดกิจการไปหมดแล้ว มีแต่ร้านอยู่ไต่ของเรานั่นที่ยังเปิดอยู่ ทำไมละ เพราะพ่อของไอ้หนูชวนจี้รู้จักปรับเปลี่ยน ไซ้ใหม่ละ” ขณะเดียวกันข้อความของหวังลีฟา ในตัวอย่างที่ 4 กล่าวว่า “ปฏิรูป ผมไม่ล้มที่จะปฏิรูปอยู่เสมอ จะไม่ยอมให้ตัวเองล้มหลังกว่าชาวบ้าน” ภาพเดียวที่คนรากหญ้ามองเห็นคือการปรับเปลี่ยน การเปลี่ยนแปลงจากชนบแบบเดิม การเดินตามความเป็นสมัยนิยม ซึ่งการปรับเปลี่ยนจึงดูเหมือนว่าจะเป็นหนทางเดียวของชนชั้นรากหญ้าที่จะสามารถยกระดับและทำให้ตนอยู่รอดได้

หวังลีฟาและหวังชูเฟิน เปรียบเสมือนภาพตัวแทนของคนกรุงปักกิ่งในขณะนั้น แม้เขาจะพยายามดิ้นรนเพื่อปรับเปลี่ยนให้กิจการของตนอยู่รอด

⁶ วอวโถว (窝窝头 cornbread) แป้งนึ่งชนิดหนึ่งที่ทำจากแป้งข้าวโพด หรือแป้งข้าวฟ่าง มีสีเหลืองอ่อน ลักษณะรูปกรวยคว่ำ ส่วนล่างเป็นโพรง ใช้วิธีการนึ่งให้สุกจึงนำมารับประทาน ในอดีตวอวโถวจัดเป็นอาหารหลักของกลุ่มคนยากจนที่มีเงินจกคุ่นไฉ่ ยามอดอยาก เนื่องจากทำด้วยแป้งเป็นส่วนประกอบหลัก สามารถเก็บไว้ได้นานและทำให้ อิ่มท้องได้ (Zhongguo Shehui Kexueyuan Yuyan Yanjiu Suo Cidian Bianjishi 中国社会科学院语言研究所词典编辑室, 2020, น. 1377)

แต่สุดท้ายแล้วคนชนชั้นรากหญ้าอย่างเขาก็ถูกชนชั้นปกครองและชนชั้นนำทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ไม่มีใครสนใจในการปรับเปลี่ยนคนกลุ่มนี้มากไปกว่านั้น ทางเปียของหลี่ซันยังเป็นเครื่องตอกย้ำให้เห็นถึงพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนไป ประเทศจีนก็พยายามแสวงหาความเป็นสมัยใหม่ให้กับประเทศ

ประโยคที่หลี่ซันกล่าวว่า “ผมเก็บหางเปียของผมไว้ดีกว่า เพื่อวันข้างหน้าเขาอาจจะปฏิรูปปรับเปลี่ยนให้จักรพรรดิกลับมานั่งบัลลังก์อีกก็ได้” คือบทสะท้อนให้เห็นถึงภาวะการณ์จนหนทางที่ไม่รู้จะเดินไปในเส้นทางไหนควรปรับเปลี่ยนเพื่อความเป็นสมัยใหม่หรือไม่ การที่จีนพยายามหาทางออกให้กับชาติ แต่กลับไม่มีใครสนใจว่า ภายใต้การแสวงหารากเหง้าความเป็นสมัยใหม่ของประเทศ คนรากหญ้าจะดำเนินชีวิตอยู่อย่างไร เปียของหลี่ซันยังคงเป็นเครื่องเตือนใจถึงการทิ้งรากชนบแบบเก่าไว้กับชนชั้นรากหญ้า และไม่ได้พยายามพาคนกลุ่มนี้เดินทางสู่ความเป็นสมัยใหม่ มีหน้าซ้ำคนกลุ่มนี้อาจต้องทิ้งสิ่งที่ตนรัก เพื่อปรับเปลี่ยนให้ตนอยู่รอด ดังตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5

โจวฝูหยวน : เอ้อ! ผู้สี่ พวกเรานะนะ ถูกเพลงยอดนิยมสมัยใหม่กับจิ้งพั้น ๆ เรื่อง “ฟางเหมียนฮั่ว (ปั่นฝ้าย)” ดันตกเวทีไปแล้ว ผมคิดว่า เราจะตายหรืออยู่ก็ไม่สำคัญนักหรอก ที่ผมเศร้าใจสุด ๆ คือ ศิลปะการละเล่นของเราจะสูญหายไปอีกไม่กี่ปี เราต้องขอโทษบูรพาจารย์ มีคำสุภาชิตว่าไว้ “หลักการประเพณีจะคงอยู่นานกว่าสิ่งนอกกรีตที่เหมือนกัน” แต่เวลานี้เป็น

เวลาที่เลวร้าย สิ่งที่ต้องทำตามทำนองคลองธรรมเนาเปื่อยไปจนถึงราก”

หวังลีฟา : โอ้ (หันหน้าไปทางเซฟหมิงอยู่) เซฟหมิง ไม่ค่อยได้มานานแล้วนะครับ

เซฟหมิง : ออกจากบ้านไม่ได้เลยครับ ต้องทำกับข้าวส่งคุกกี้

หวังลีฟา : คุณหรือครับ อย่างคุณนี่ที่เป็นมือทำอาหารงานเลี้ยงหรู ๆ ที่มีแขกเป็นร้อยสองร้อยคน ตอนนี่ต้องไปนั่งวอวโถงให้นักโทษหรือครับ

เซฟหมิง : แล้วจะทำอย่างไรได้ละ ในเมื่อทุกวันนี้มีคนอยู่ในคุกมากกว่านอกคุคนี่นา งานเลี้ยงหรูหรานะหรือ เครื่องครัวงานชามผมขายไปหมดแล้ว (เหลาเส่อ, 2558, น. 88)

จากตัวอย่างที่ 5 คือแง่มุมในอีกมิติหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า เซฟหมิงคือพ่อครัวทำอาหารที่รับจัดส่งอาหารไปตามงานเลี้ยงหรูต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนวิถีของตนโดยไปนั่งวอวโถงส่งนักโทษในคุก ข้อความของเซฟหมิงที่ว่า “แล้วจะทำอย่างไรได้ละ ในเมื่อทุกวันนี้มีคนอยู่ในคุกมากกว่านอกคุคนี่นา งานเลี้ยงหรูหรานะหรือ เครื่องครัวงานชามผมขายไปหมดแล้ว” คือดัชนีสะท้อนสภาพสังคมที่คนรากหญ้าอาจยอมเข้าไปอยู่ในคุกเพื่อให้ตนมีกิน มีชีวิตรอดต่อไปได้ ขณะที่เซฟหมิงเองต้องละทิ้งในสิ่งที่ตนเองรักจากการเอาเครื่องครัวงานชามไปขายทิ้งจนหมด

เมื่อใช้กรอบศึกษาทางสังคมวิทยาเพื่อสำรวจวิถีชีวิตของคนรากหญ้าร่วมกับการศึกษาช่วงชั้นทางสังคม (Social stratification) เผยให้เห็นถึงวิถีการดิ้นรนและปรับเปลี่ยนของกลุ่มคนในชนชั้นรากหญ้าที่มักชอบการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันกำลังตกอยู่ในที่นั่งลำบาก ชีวิตเต็มไปด้วยความหมดหวัง และชีวิต

ของตนไม่มีอะไรดีขึ้นจากสภาพและสิ่งแวดล้อมที่ดำรงอยู่ เหตุเพราะสภาพที่เป็นอยู่ถือว่าลวงโทษคนในชนชั้นรากหญ้าอยู่แล้ว (อารง สุทธาศาสน์, 2546, น. 99)

เมื่อใช้ทฤษฎีข้างต้นมาเป็นปรากฏการณ์ในการมองชีวิตที่ดิ้นรนอย่างไม่หยุดหย่อนของหวังซูเฟิน หวังลี่ฟา และเซฟหมิง ตัวอย่างทั้งสามแสดงให้เห็นว่า เหตุที่คนรากหญ้ายามปรับเปลี่ยนไม่ใช่เพราะตนต้องการความเป็นสมัยใหม่ หากแต่เป็นเพราะสิ่งที่ตนกำลังเป็นอยู่กำลังเต็มไปด้วยความหมดหวัง หวังลี่ฟาและหวังซูเฟินต้องปรับปรุงร้านให้ดีขึ้นเพียงเพราะต้องการให้กิจการของตนนั้นอยู่รอดในวิกฤตสงคราม เซฟหมิงต้องปรับเปลี่ยนอาชีพที่ตนรักเพื่อหนีออกจากความล้มเหลวทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังบทพูดของโจวฝูหยวน นักเล่านิทาน จากตัวอย่างที่ 5 ที่กล่าวว่า “แต่เวลานี้เป็นเวลาที่เราเร็วร้าย สิ่งที่ถูกต้องทำตามทำนองคลองธรรมน่าเบื่อไปจนถึงราก” นั่นหมายถึงความชอบธรรมในสังคมขณะนั้นได้ถูกตัดทอนไปจนหมดสิ้น ชีวิตของคนรากหญ้าจึงปรับเปลี่ยนเพื่อให้ตนอยู่ได้เพียงเพื่ออยู่ประทังชีวิตในแต่ละวันเท่านั้น

การดิ้นรนและปรับเปลี่ยนของคนรากหญ้าจึงเป็นบาดแผลที่สะท้อนถึงความว่างเปล่าแห่งหนทางที่ไร้ซึ่งทางออก คนรากหญ้ามียิ่งหน้าทีในการปรับตัวไปตามสภาพสังคมที่เกิดขึ้น โดยถูกชนชั้นนำทิ้งไว้ข้างหลัง โดยไม่ว่าสุดท้ายการดิ้นรนและปรับเปลี่ยนของพวกเขาจะเป็นไปในทิศทางใด ความชอบธรรมในวิถีของพวกเขายังคงเป็นประเด็นที่ถูกลืมไว้เช่นเดิม

5.3 ความอับจนแห่งหนทางชีวิต

ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์ ได้สะท้อนมุมมองความคาดหวัง รวมถึงจุดจบในชีวิตแฝงกับตัวละครในกลุ่มคนรากหญ้าแต่ละบทบาท ซึ่งแม้ความคาดหวังจะเป็นหนึ่งในความรู้สึกที่มนุษย์ทุกคนพึงปรารถนาแต่บ่อยครั้งที่บาดแผลจากความไม่สมบูรณ์ของสังคมและสภาพแวดล้อมของความสิ้นหวัง กลับกลายเป็นฉากชวนหัวเราะที่เสียดสีไว้ซึ่งความตลกร้ายให้เห็นความอับจนแห่งหนทางชีวิตของคนกลุ่มดังกล่าว

ความตลกร้าย (Black comedy) มักจะแสดงความมืดบอดของมนุษย์ การเสียดสีปัญหาและวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม ทั้งประเด็นเกี่ยวกับความตาย (Death) ความเจ็บป่วย (Morbidty) การฆาตกรรม (Murder) เป็นปัจจัยหลักสำคัญของเรื่อง รวมไปถึงการเสียดสีและให้ค่าของคนในระดับต่ำ (Belton, 2012, p. 188) โดยมักเชื่อเชิญให้ผู้รับสารหัวเราะหรือ ตลกขบขันไปกับประเด็นข้างต้น รวมถึงภาวะไม่พึงปรารถนาต่อความผิดปกติหรือการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การถูกกดขี่ข่มเหง หรือการถูกบังคับจาก ผู้ที่แข็งแกร่งกว่า (Collings, 2015, p. 44)

ผู้วิจัยขอยกกรณีศึกษาจากการนำลูกสาวเข้ามาขายของคังลิ้วชานายากจนที่อาศัยอยู่ชานเมืองปักกิ่ง อันสะท้อนให้เห็นบาดแผลแห่งความจิตใจที่ต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจจากชนบท ไม่สามารถหาเลี้ยงครอบครัวจนจำต้องนำลูกสาวเข้ามาขายให้แก่หลิวหม่าจื่อ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6

- หลิวหม่าจื่อ: ว่ามา 10 ตำลึงพอไหม
- คังลิว: ท่านหลิว เด็กสาว 15 ปี ราคาแค่ 10 ตำลึง เท่านั้นหรือ
ขอรับ
- หลิวหม่าจื่อ: ถ้ามีขายนูกให้ช่องโสเภณี ก็อาจจะได้มากกว่านี้สักตำลึงครึ่ง
ตำลึงแต่มีงไม่ยอมเอา
- คังลิว: นี่เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของกระผมเอง กระผมจะไปทำ
อย่างนั้นได้อย่างไร
- หลิวหม่าจื่อ: มีงมีลูกสาว แต่ไม่มีเงินจะเลี้ยงมัน แล้วเป็นความผิดของใคร
หละ
- คังลิว: ขาวนาเดี๋ยวนี้ทำนาเท่าใดก็เอาตัวไม่รอด ถ้าทุกคนใน
ครอบครัวมีข้าวต้มกินกันวันละมื้อ แล้วกระผมยังคิดขายลูก
สาวอีกกระผมก็ไม่ใช่คนแล้ว
- หลิวหม่าจื่อ: นั่นเป็นเรื่องของชาวบ้านนอกอย่างพวกมีง ไม่ใช่เรื่องของกู
มีงขอให้กูช่วย กูก็จะช่วย แล้วจะเอาอะไรอีก กูหาที่ลูกสาว
ให้มีงได้กินอิ่ม แล้วมันยังไม่ตีอีกหรือ
- คังลิว: ท่านจะเอาลูกกระผมไปขายให้ใครละขอรับ
- หลิวหม่าจื่อ: ท่านหัวหน้าชั้นที่ผาง มีงคงเคยได้ยินชื่อท่าน ท่านเป็น
มหาดเล็กรับใช้ใกล้ชิดกับพระนางซูสีไทเฮา ท่านเป็นคน
โด่งดังกว้างขวาง ร่ำรวย แม้แต่ขวิดน้ำส้มสายชูในบ้านของ
ท่านยังทำด้วยโมรา
- คังลิว: ท่านผู้ใหญ่หลิวขอรับ กระผมจะมองหน้าลูกสาวได้อย่างไรละ
ขอรับ ถ้าจะเอานางไปขายให้เป็นเมียชั้นที่ (เหล่าเส่อ, 2558,
น. 24-25)

ปรากฏการณ์การขายลูกชายลูกสาวของคนขายขอบส่ทอนผ่านบทละครพูดเรื่องดังกล่าวได้อย่างสลดใจ ทั้งยังปรากฏฉากเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันถึง 2 ครั้ง โดยอีกครั้งหนึ่งเกิดขึ้นในองก์ที่ 1 เช่นกัน ปรากฏเนื้อหาความว่า “หญิงบ้านนอกงุงเด็กหญิงอายุราว 10 ขวบ เข้ามา บนหัวเด็กผูกเส้นหญ้าแห้ง แสดงว่าจะเอามาขาย” ขณะเดียวกันลูกค้าคนหนึ่งส่งสารจึงซื้อบะหมี่ให้พวกนางกิน หวังล่ีปากกล่าวต่อลูกค้าท่านนั้นว่า “ฉางซื้อเหยีย คุณเป็นคนที่มีน้ำใจประเสริฐจริง ๆ ซื้อบะหมี่ให้นางกิน แต่ผมต้องเตือนคุณก่อนว่ามีเรื่องแบบนี้เต็มไปหมด ดูแลไม่หวาดไม่ไหว”(เหลลาเส่อ, 2558, น. 30-31) คำกล่าวของหวังล่ีฟา เป็นหนึ่งในดัชนีชี้ให้เห็นถึงภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำอันเป็นมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่คน ในกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถควบคุมได้ จนเป็นผลให้กลุ่มคนขายขอบเกิดภาวะแร้นแค้น และมีความจำเป็นต้องขายลูกเพื่อนำเงินมาดำรงชีพและจุนเจือครอบครัว

เมื่อย้อนมองบริบทการนำลูกมาขายจากตัวอย่างที่ 6 พบว่า เหตุการณ์การขายลูกสาวของคังล่ีวที่ครอบครัวต้องประสบกับสภาวะขัดสนทางการเงิน จึงแก้ไขปัญหาด้วยการนำลูกสาวมาขายเพื่อหวังว่าเงินที่ได้มาจะเป็นการจุนเจือครอบครัว ขณะเดียวกันก็มีความหวังว่าลูกสาวอาจจะสบายในภายภาคหน้ายังส่ทอนไว้ซึ่งความตลกร้าย เหตุเพราะลูกสาวของคังล่ีวที่ต้องการนำไปขายให้นายหน้าอย่างหลิวหม่าจื่อ ต้องการนำลูกสาวของเขาไปเป็นภรรยาของซันที แม้จะเป็นข้าราชการในวังแต่ก็ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีร่างกายผิดปกติอันเนื่องมาจากการที่ต้องถูกตัดเครื่องเพศก่อนเข้ารับราชการคงจะเป็นที่ตลกไม่น้อยว่าทั้งสองจะมีการดำรงชีวิตคู่ด้วยกันอย่างไร ในความรู้สึกของบิดาอย่างคังล่ีวผู้นำลูกสาวไปขายคงจะมีความทุกข์อยู่มาดั่งประโยคที่ว่า “กรรมจะมองหน้าลูกสาวได้อย่างไรละขอรับ ถ้าจะเอานางไปขายให้เป็นเมียซันที” ลูกสาวของคังล่ีวจะไม่สามารถมีทายาทสืบสกุลได้ตลอด

ชีวิต ความรู้สึกของลูกสาวเองซึ่งเป็นสาวแรกรุ่นแต่กลับต้องมีสามี เป็น
คนที่แก่จึงสามารถคาดการณ์บั้นปลายชีวิตของลูกสาวที่ต้องถูกจองจำ
ในสถานะเช่นนี้ไปตลอดชีวิต

ภายใต้ฉากดังกล่าว ตัวบทใช้องค์ประกอบของตัวละคร เป็นภาพที่
สะท้อนความตลกร้ายของเรื่อง โดยปรากฏภาพตัวละครอย่างชั้นที่ผาง
เมื่อศึกษาภาพลักษณะดังกล่าวผ่านภาพยนตร์เรื่อง *ร้านน้ำชา* ฉบับ
กำกับโดยเซี่ยเทียน (谢添 Xie Tian) เข้าฉายในปี ค.ศ. 1982 ปรากฏ
ภาพลักษณะของชั้นที่ผางเป็นชายแก่ชรา หน้าขาวซีด มีลักษณะของ
ก้อนแผลเป็นที่คิ้วซ้ายซึ่งเป็นหน้าตาที่พยายามสร้างความขบขันให้แก่ผู้ชมได้
เป็นอย่างดี แต่ท้ายที่สุดเมื่อลูกสาวของคังลิว พบหน้าชั้นที่ผางเข้า หลอน
ถึงกับมีท่าทางจะเป็นลม ขณะเดียวกันก่อนฉากตอนท้ายในองค์ที่ 1 คังลิว
ผู้เป็นพ่อ ยังตอกย้ำอาการของลูกสาวตนที่เป็นลมให้เห็นว่า “มันคงทั้งหัว
และทุกขี้ใจจนเป็นลม” (เหล่าเส่อ, 2558, น. 38) และปิดท้ายฉากด้วยคำพูด
ของลูกค้าที่กำลังนั่งเล่นหมากรุกอยู่โต๊ะใกล้เคียงว่า “รุกฆาต แกวจบแต่มี
แล้ว” ตอกย้ำให้เห็นภาพความอับจนของชนชั้นล่างที่ไร้ซึ่งแสงสว่างแห่ง
ทางออกในชีวิต

นอกจากนี้ ตัวอย่างที่ 7 เป็นฉากที่ชายชราจากชนบทที่ต้องดิ้นรน
จากความยากลำบากในการเดินเข้ามาในร้านน้ำชาเพื่อขายไม้จิ้มฟัน หวีแปรง
หวดเคราเล็ก ๆ ไม้แคหู่ รวมถึงของจิปาละ ไม่มีใครสนใจในสินค้าของเขา
และพบกับหลิซัน บ่อยที่ร้านน้ำชาได้รินน้ำชาที่เหลือจากโต๊ะอื่น ๆ ให้ดื่ม

ตัวอย่างที่ 7

- หลี่ซัน: ปู่ไปขายข้างนอกหะอะ ตรงนั้นเขาจะไกลเกลี่ยกันเรื่องคน ทะเลาะกัน ไม่มีใครสนใจซื้อของที่ปู่เอามาขายหรอก
- ซงเออร์เหียบ: (กระซิบ) หลี่ซัน (ชี้ไปด้านหลัง) เขาทะเลาะกันเรื่องอะไรนะ ถึงกับซักมิดซัยป์ไม่กระบองกันอย่างนี้
- หลี่ซัน: ได้ยินว่าเรื่องนกพิราบครับ นกพิราบของบ้านแซ่จางบินไป บ้านแซ่หลี่ พวกบ้านแซ่หลี่ ไม่ยอมเอาคืน อา...อย่าพูดเรื่องนี้ อีกเลยนะครับ (หันไปทางชายชรา) ปู่อายุเท่าไรแล้วนะ
- ชายชรา: (ตี่มน้ำชา) ปู่อายุ 82 แล้ว ไม่มีใครดูแล เดี๋ยวนี้ นกพิราบบิน อยู่ดีกว่าคน (เหลาเสื่อ, 2558, น. 28)

ฉากคนขายขอบผู้สู่วิตตั้งชายชราเร่งขายของตามกรุงปักกิ่งที่ต้องการหาเงินเพื่อประทังชีวิต แต่ถูกปฏิเสธจากสังคมเนื่องจากสินค้าที่นำมาขายไม่ได้สอดคล้องกับวิถีของคนกรุงปักกิ่ง อีกทั้งสภาพการแต่งตัวของเขาไม่เป็นที่น่าคบค้าเท่าใดนัก ความหวังของเขาที่ถูกละทิ้งทางการเมืองครอบงำผนวกกับการได้ยินเรื่องราวการต่อสู้เพื่อแย่งนกพิราบเพียงตัวเดียวของผู้มีอันจะกิน สะท้อนออกมาเป็นข้อความของชายชราที่สร้างความสังเวชในใจของตนว่า “เดี๋ยวนี้ นกพิราบบินอยู่ดีกว่าคน”

ความตลกร้ายของฉากนี้สะท้อนผ่านรูปแบบการใช้สัญลักษณ์ (Sign) ของวัตถุที่ตีความของสารสื่อให้เห็นถึงการให้คุณค่าของคนและวัตถุประกอบกับความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม “นกพิราบ” คือเครื่องประดับทางฐานะที่ถูกมายาคติ (Myth)⁷ ประกอบสร้างตัวตนขึ้นเพื่อครอบงำคนกลุ่มหนึ่ง

⁷ มายาคติ (Myth) หมายถึง การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติ (บาร์ตส์ โรลิ่งด์, 2558, น. 4)

ที่มุ่งแสวงหามาเป็นเครื่องประดับทางภาพลักษณ์ให้กับตน เมื่อมองกลับมาอีกมุมหนึ่งภาพของชายชรากำลังสิ้นหวังที่ไม่มีใครซื้อของกับเขากลับเป็นภาพทางสังคมที่สะท้อนความย้อนแย้งของกลุ่มคนทั้งสองชนชั้นให้เห็นว่า คนบางกลุ่ม เพื่อมีสิ่งที่ต้องการมากพอก็มักจะหันไปให้ความสนใจและให้คุณค่ากับสิ่งที่เรียกว่า “วัตถุหรือของนอกกาย” มากกว่าการสนใจในชีวิตของเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกเดียวกัน โลกคู่ขนานที่เกิดขึ้นในร้านน้ำชาคือพื้นที่เสียดสีความแตกต่างทางชนชั้นของกลุ่มชนชั้นล่างในสมัยนั้นที่เหลาเสอใส่รายละเอียดเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเป็นอย่างดี

เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 8 ซึ่งเป็นฉากในองก์ที่ 3 บทละครปิดฉากด้วยความตลกร้ายเล่นกับความตายของคนรากหญ้า คือฉากที่หวังลีฟ้าฉินจิ้งอี และฉางซื่อเหยียจัดพิธีเซ่นไหว้อาลัยให้พวกเขาเอง มีการโปรยกระดาษเงินกระดาษทอง เงินกงเต็ก และร้องตะโกนขบวนแห่ศพไปสุสานสมัยโบราณซึ่งเป็นเพียงแค่การเดินรอบโต๊ะน้ำชาเท่านั้น ฉากสุดท้ายได้เป็นหนึ่งในฉากที่เรียกเสียงหัวเราะจากผู้อ่านได้ไม่น้อย ทว่า ในตอนท้ายกลับกลายเป็นฉากโศกนาฏกรรมในบทละคร หลังจากที่เพื่อนทั้งสองของเขากลับไปหวังลีฟ้าได้ตัดสินใจปลิดชีวิตของตนด้วยการผูกคอตายไปพร้อมกับความสิ้นหวัง ข้อความตอนหนึ่งของหวังลีฟ้าเป็นภาพแทนสะท้อนจิตใจของคนรากหญ้าให้เห็นได้เป็นอย่างดีว่า ชีวิตของคนรากหญ้าแม้พยายามดิ้นรนปรับเปลี่ยนเพียงใด สุดท้ายคนชนชั้นรากหญ้าอย่างเขาก็ไม่มีวันหลุดพ้นจากวังวนความอัปมงคลเหล่านี้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8

ฉางชื่อเหยีย: ผมเพียงแต่หวังว่า...คนเราทุกคนจะมีเหตุผล ไม่มีใครรังแกใคร แต่ผมก็เห็นเพื่อนเก่า ๆ ของผมแต่ละคน ๆ ถ้าไม่อดตายก็ถูกฆ่าตาย ผมร้องไห้จนไม่มีน้ำตาเหลือแล้ว ซงเอ้อร์เหยียเพื่อนเก่าของผมอดตายไปแล้ว ผมต้องออกไปขอโลงศพให้เขา เขายังมีเพื่อนอย่างผมไปขอทานโลงศพให้เขา แล้วตัวผมเองล่ะ ผมรักชาติแต่มีใครรักผมบ้างล่ะ ดุซึ (หยิบกระดาศเงินกระดาศทอง เงินงเด็กออกมาจากกระจาด) ผมเจอขบวนแห่ศพไปสุสาน ผมเก็บแบงก์งเด็ก กระดาศเงินกระดาศทองมาได้บ้าง ผมไม่มีเสื้อผ้าสวยงามเตรียมไว้ก่อนตาย ไม่มีโลงศพ ผมเตรียมให้ตัวเองได้แต่แบงก์งเด็ก กระดาศเงินกระดาศทอง ฮ่า ฮ่า ฮ่า

ฉินจ้ออ๋: ชื่อเหยีย เรามาทำพิธีเช่นไหว้อาลัยให้พวกเรากันเองดีไหม เอากระดาศเงินกระดาศทอง แบงก์งเด็กมาโปรย ถือว่าสำหรับตาแก่อย่างเรา 3 คน ก็แล้วกัน

หวังลีฟา: ถูกแล้ว ชื่อเหยีย เรามาร้องตะโกนแบบขบวนแห่ศพไปสุสานสมัยโบราณกัน... (เหลาเส่อ, 2558, น. 111)

“ผมรักชาติแต่มีใครรักผมบ้างล่ะ” ข้อความของฉางชื่อเหยียคือบทสรุปสำคัญของบทละครพูดเรื่องนี้ที่สะท้อนแทนคำพูดของคนชนชั้นรากหญ้าให้เห็นว่า การที่พวกเขาพยายามปรับตัว เสียสละเพื่อให้ชาติสามารถก้าวไปข้างหน้าได้ แต่ชาติรวมถึงชนชั้นนำเองก็ไม่เคยเหลียวแลพวกเขาเช่นกัน ความสิ้นหวังของพวกเขา ถ่ายทอดมาสู่การจัดงานศพให้กับตัวของพวกเขาเอง และในตอนท้ายภาวะอัปจนที่หวังลีฟาบอกกล่าวว่ามันนั้นไม่มีแม้แต่เสื้อผ้าสวย ๆ หรือโลงศพที่เตรียมไว้ก่อนตาย ความอัปจนที่

ไร่ซึ่งทางออกนำมาสู่การผูกคอตายของหวังลี่ฟาที่ตีแผ่ความมืดบอดในจิตใจของพวกเขา

ความตลกร้ายที่ล้อเลียนความอัปยศและสิ้นหวังของคนรากหญ้ายังเกิดขึ้นกับฉากในตอนท้าย เมื่อผู้อำนวยการเล่นมาถึงร้านน้ำชาของเจ้าแก้วหวังลี่ฟาเพื่อซื้อกิจการร้านน้ำชาต่อ หากแต่เมื่อมาถึงเจ้าแก้วหวังลี่ฟาได้ผูกคอตายไปแล้ว ประโยคสุดท้ายที่เสี่ยวหลิวหมาจิ้ง ลูกชายของหลิวหมาจิ้ง รายงานต่อผู้อำนวยการเล่นว่า “เจ้าแก้วหวังครับ เจ้าแก้วอาวูโสครับ เพื่อนเก่าของผม ท่านผู้มีอาวูโส (เข้าไปสักครู่แล้วออกมา) ขอรายงานท่านผู้อำนวยการ เขาผูกคอตาย ตายไปแล้วครับ ไม่รู้ทำไม” ในตอนจบก่อนปิดม่าน ผู้อำนวยการเล่นกล่าวปิดท้ายว่า “ดี ดี” ฉากดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการมองความตายเป็นเรื่องตลก (เฮลาเส่อ, 2558, น. 114) การเพิกเฉยกับความตายของหวังลี่ฟา เสียดสีมุมมองของชนชั้นนายทุนที่มีต่อชนชั้นรากหญ้าได้อย่างแสนพรวง

เหตุการณ์ทั้ง 3 ฉากข้างต้น ยังเป็นการตอกย้ำเป้าประสงค์ของเฮลาเส่อที่จ้องใจเล้ามุ่มมองบาดแผลอันโหดร้ายของชนชั้นล่างที่ถูกชนชั้นที่สูงกว่าขูดรีด ย่ำยีและทำร้ายจิตใจ ทั้งการขายลูกสาวให้เป็นเมียชั้นที่ การทะเลาะกันเพราะแย่งนกพิราบของคนชั้นสูง ขณะที่ภาพอีกมุมหนึ่งคือชายชราเย็นชาของเพื่อหาเงินประทังชีวิต หรือแม้แต่การตัดพ้อถึงความทุกข์ยากที่ผ่านมา จนหมดสิ้นแห่งหนทาง ท้ายที่สุดจึงจบด้วยการปลิดชีวิตของตน

เมื่อนำปรากฏการณ์ข้างต้นย้อนกลับมามองในสังคมขณะนั้น สะท้อนให้เห็นการเสียดสีบริบททางสังคมในภาคการเมืองและประชาชนของเฮลาเส่อที่กลุ่มนักการเมืองหรือคนในกลุ่มแนวหน้ามักให้ความสนใจกับประโยชน์ส่วนตน โดยมีค่านึงถึงผลเสียหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่น ในแง่ความคิดแบบมาร์กซ์ อันโตนิโอ กรัมสซี (Antonio Gramsci ปี ค.ศ.

1891-1937) นักคิดมาร์กซิสม์คนสำคัญในศตวรรษที่ 20 ได้ให้ทัศนะไว้ว่า กลุ่มคนรากหญ้าหรือคนที่สถานะของกลุ่มชนชั้นรอง คือผู้ที่ไม่สามารถแปลงเสียงเพื่อเรียกร้องอะไรได้ หรือแม้จะมีเสียงเรียกร้องได้ แต่ก็ปราศจากผู้ฟัง (วัชรพล พุทธิรักษา, 2561, น. 172) คนรากหญ้าในวรรณกรรมเรื่องดังกล่าว คือภาพสะท้อนแห่งความเจ็บปวดที่ต้องการสื่อความให้เห็นว่าสุดท้ายแล้ว การเรียกร้องความชอบธรรมต่าง ๆ ของคนกลุ่มนี้ ยังคงเป็นเพียงเสียงเพรียกหาที่ถูกประวัติศาสตร์ทิ้งไว้ข้างหลังอย่างไม่เหลียวแล

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

บทละครพูดเรื่อง *ร้านน้ำชา* ไม่เพียงแต่ได้แสดงให้เห็นถึงระบบวิถีทางวัฒนธรรมของชาวจีนที่สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดจากสถานที่พบปะ พูดคุย หรือการทำกิจกรรมบันเทิงเพื่อผ่อนคลายอารมณ์เท่านั้น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตรัสไว้ในหนังสือพระราชนิพนธ์เรื่อง *มองสังคมจีนผ่านวรรณกรรม* ไว้ว่า

“ร้านน้ำชาเปรียบเสมือนประเทศจีนในยุคต่าง ๆ ที่ท่านเหลาเส่อผู้แต่งได้ผ่านมา จนถึงการรุกรานของต่างชาติและมีความขัดแย้งทางอุดมการณ์ ความคิดเรื่อง ร้านน้ำชา สะท้อนหลาย ๆ อย่าง สะท้อนความคิดของเหลาเส่อเองด้วย” (เทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดจรัสสิรินธร, กรมสมเด็จพระ, 2563, น. 31)

ร้านน้ำชาจึงเป็นเหมือนพื้นที่จำลองสังคมจีนที่ได้รับการถ่ายทอดเรื่องราวของคนที่แวะเวียนเข้ามาในร้านภายใต้อุดมคติของเหลาเส่อที่ต้องการสะท้อนภาพของสังคมในสมัยนั้น ขณะเดียวกันเมื่อวิเคราะห์ผ่านเหตุการณ์และบทพูดของตัวละครที่แวะเวียนเข้ามาในร้านน้ำชาสะท้อนให้เห็นความโกลาหลของสังคมอันเกิดจากผลกระทบจากการเมือง ทั้งเศรษฐกิจ

ตกต่ำ ภาวะข้าวยากหามกแพงภายใต้ความป่วยไข้ทางการเมืองของประเทศ
จีนส่งผลให้กลุ่มคนรากหญ้าและคนชายขอบต้องนำลูกของตนไปขาย
เพื่อความอยู่รอด

สภาพในลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างปฏิบัติการทางสังคมอย่าง
หนึ่งซึ่งให้เห็นปรากฏการณ์เชิงสัญลักษณ์ที่เหลาเส่อได้สะท้อนผ่าน “บาดแผล”
อันแสนโหดร้ายของตัวละครที่เป็นคนรากหญ้าใน 3 ประเด็นสำคัญ กล่าวคือ
1) การถูกลิดรอนเสรีภาพในการวิจารณ์การเมือง ซึ่งแม้พวกเขาจะเป็นหนึ่ง
ในส่วนประกอบทางสังคมและชาติ แต่เรื่องดังกล่าวกลับเป็นสิ่งต้องห้าม
ป้าย “ห้ามพูดเรื่องการเมือง” คือสัญลักษณ์แห่งการลิดรอนเสรีภาพในเรื่อง
ดังกล่าวและป้ายยังมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ตามวิถีความล้มเหลวทาง
การเมือง 2) การดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอด ที่คนรากหญ้าที่พวกเขาจะต้องหาทาง
ออกให้กับตนเองเพื่อให้สามารถมีชีวิตต่อไปได้ ถึงแม้สิ่งที่พวกเขากำลังทำ
ท้ายที่สุดแล้วอาจไม่มีประโยชน์ก็ตาม และ 3) ความอับจนแห่งหนทางชีวิต ที่
สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตที่ไร้ซึ่งทางออกของพวกเขาที่ไม่มีผู้ใดเหลียวแลและ
สนใจในความเป็นไปของพวกเขา แม้แต่ความทุกข์และความตายของพวกเขา
ยังคงเป็นเรื่องตลกในสายตาพวกชนชั้นสูงและชนชั้นนายทุน

นอกจากนี้ เมื่อมองคุณค่าของวรรณกรรมเรื่องดังกล่าว ยังสะท้อน
ให้เห็นถึงการบันทึกประวัติศาสตร์บาดแผล (Traumatic past) โดยสามัญชน
อย่างเหลาเส่อ ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์กระแสรอง หลายครั้งประวัติศาสตร์ส่วน
ใหญ่มักถูกบันทึกโดยชนชั้นนำ ความเป็นไปได้น้อยที่จะมีการบันทึกวิถี
ของชนชั้นแรงงานหรือชนชั้นรากหญ้า ผู้เป็นฟันเฟืองเล็ก ๆ ในการขับเคลื่อน
กลไกการเมือง บาดแผลอันทุกข์ระทมของคนรากหญ้าที่ปรากฏในบทละคร
พูดเรื่องดังกล่าวคือการทำร้ายการบันทึกประวัติศาสตร์กระแสหลักที่
ต้องการเผยให้เห็นอีกมุมมองทางสังคมว่า แม้การเมืองจะเกิดจากความ

ต้องการผลประโยชน์ทางการเมืองจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่สำหรับคนรากหญ้าแล้วพวกเขาไม่ได้รับผลประโยชน์ใด ๆ จากเหตุการณ์ดังกล่าวเลย กรมี่ซึ่งกล่าวว่า กลุ่มคนที่ถูกกดขี่ ถูกเอารัดเอาเปรียบ รวมถึงคนที่ปราศจากอิสระในการปกครองตัวเอง และต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองอำนาจนำของชนชั้นอื่นในสังคม เป็นกลุ่มคนที่ไม่มีที่ทางในประวัติศาสตร์ของตนเองในเอกสารของรัฐ ไม่ได้รับการเหลียวแล และจมอยู่ภายใต้เรื่องเล่าหลักของผู้ถูกปกครอง (วัชรพล พุทธรักษา, 2563, น. 139-141) เสรีภาพที่พวกเขาถูกไล่ออกไปจนหมดสิ้นทำให้คนกลุ่มนี้ไม่มีหนทางที่จะลืมตาอ้าปากเรียก้องสิทธิใด ๆ ให้กับตนเอง เพราะไม่ว่าการเมืองจะเดินไปในรูปแบบใด ชัยชนะจะตกเป็นของฝ่ายไหน กลุ่มคนรากหญ้ายังคงเป็นชนชั้นที่ถูกมองข้ามในสังคม รวมถึงความทุกข์ยาก ความอับจนของคนกลุ่มดังกล่าวกลายเป็นเรื่องที่ถูกซุกไว้ข้างหลังสังคม ดังคนรากหญ้าใน *ร้านน้ำชา* ที่ถูกทิ้งไว้ด้านหลังประวัติศาสตร์จีนในยุคปวยไ้ พวกเขาไม่ได้รับการเหลียวแลและเยียวยาบาดแผลใด ๆ จากชนชั้นนำและสังคม ได้เพียงแต่ต้องเก็บบาดแผลนั้นและซ่อนมันไว้ในโลกแห่งความขมขื่นของสังคมที่คอยกดทับชนชั้นพวกเขาอยู่

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2561). *ประวัติศาสตร์จีน ค.ศ. 1900-1949*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- เทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร, กรมสมเด็จพระ. (2563). *มองสังคมจีนผ่านวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2539). ความทรงจำกับประวัติศาสตร์บาดแผล: กรณีการปราบปรามนองเลือด 6 ตุลา 19. *รัฐศาสตร์สาร*, 19(3), 181-194.
- บาร์ตส์ โรลิ่งด์. (2558). *มายาคติ*. กรุงเทพฯ: คบไฟ.

- ปັນณวิษุทธ์ ผสมทรัพย์. (2561). ความย้อนแย้งในอุดมการณ์และการลิตรอน
ความเป็นมนุษย์ในเรื่องเล่าบาดแผล เรื่อง *Escape from Camp*
14. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 25(2), 143-179.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2554). ทศนะทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
แบบประชาธิปไตยของประชาชนชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพฯ.
วารสารวิจัยและพัฒนา, 3(1), 68-77.
- รัชกฤษ วงษ์วิลาศ. (2560). อ่าน 13 บุปผาแห่งนานกิง ของเหยียนเกอหลิง
ใหม่ ในฐานะตัวบทประวัติศาสตร์สตรีชายขอบ. ใน ปกรณ
ลิมปยุสรณ์ และศิริวรรณ วรชัยยุทธ (บ.ก.), *ประชุมวิชาการ
ระดับชาติจีนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครั้งที่ 3 ประจำปี
พ.ศ. 2560*, (น. 19-42). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วราภรณ์ ตระกูลสถุทธิ์. (2545). *จิตวิทยาการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: ศูนย์
ส่งเสริมวิชาการ.
- วัชรพล พุทธรักษา. (2561). *อันโตนิโอ กรัมสกี กับการจัดวางความคิดทางการเมือง:
ปรัชญาปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการปลดปล่อย
มนุษย์*. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- วัชรพล พุทธรักษา. (2563). *บทสำรวจความคิดทางการเมืองของอันโตนิโอ
กรัมสกี* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สมมติ.
- วีระชัย โชคมุกดา. (2554). *150 ปี ประวัติศาสตร์จีนยุคป่วยไข้*. กรุงเทพฯ:
ยิปซี.
- ศิริพร แทนสุวรรณ, และวรรณนะ หนูหมื่น. (2561). นัยสำคัญในเรื่องเล่า
ความเจ็บปวด “ฉันคือเอรี” กับประสบการณ์ข้ามแดน. *วารสารวิจัย
บริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 29(2), 172-183.

สิทธิพล เครือรัฐติกาล. (2555). *ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ชวน
อ่าน.

เส้าหย่ง หวังไผ่ผิง. (2560). *หลังสิ้นบรรลิ่งกั่มงกร: ประวัติศาสตร์จีนยุค
เปลี่ยนผ่าน* (กำพล ปิยะศิริกุล, แปล). กรุงเทพฯ: มติชน.

เหลาเส่อ. (2558). *ร้านน้ำชา* (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี, แปล). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

อัมพร สุนันธฉนิช, และพวงเพชร สุรัตน์กวีกุล. (บรรณาธิการ). (2562).

มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อารัง สุทธาศาสน์. (บรรณาธิการ). (2546). *สังคมและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่
8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Abubakar, S. (2017). Art as Narrative: Recounting Trauma through
Literature. *IRA-International Journal of Management &
Social Sciences*, 5(1), 118-123.

Balaev, M. (2008). Trends in Literary Trauma Theory. *Mosaic: An
Interdisciplinary Critical Journal*, 41(2), 149-166.

Cui Yan. (2009). The Style of Lao She and Modern Chinese: A
*Study of Lao She's Literary Language in his Fictional
Works* (Doctoral dissertation). University of London, UK.

Miller, P. (2014). *Willfully Ignorant*. Bloomington: Westbow Press.

Collings, R. L. (2015). *Shedding Light on Dark Comedy: Humour and
Aesthetics in British Dark Comedy Television* (Doctoral
dissertation). University of East Anglia, UK.

Connard, S. (2005). *The Comedic base of Black Comedy: An
analysis of black comedy as a unique contemporary*

film genre (Master's Thesis). University of New South
Wales, Australia.

Chen Changhong 陈长红、Wei Hong 魏宏《透过“莫谈国事”
再读《茶馆》》，载《承德民族师专学报》2003
年11月第4期。

Chen Enhe 陈恩和《中国当代文学》，上海：复旦大学出
版社2016年版。

Gu weilie 顾伟列《中国文化通论》，上海：华东师范大学
出版社2013年版。

Hong Zicheng 洪子诚《中国当代文学》，北京：北京大
学出版社2013年版。

Lao she 老舍《茶馆》，北京：人民文学出版社2017年
版。

Lao she 老舍《答复有关〈茶馆〉的几个问题》，载《剧本》
1958年8月5号。

Qiu Mei 邱梅《论老舍〈茶馆〉的语言特色》，载《大众文
艺》2017年，第10期。

Xu Lingyu 许玲玉，Zhou Junguo 周俊国《百日维新中的谭
嗣同》，载《内蒙古教育学院学报》1998年，第1
期。

Wang Yujuan 王宇娟《老舍《茶馆》中的人物语言设计特
征分析》，载《大学语文建设》2020年，第4
期。

Yang Yingping 杨迎平《论老舍《茶馆》人物的类型化创
造》，载《民族文学研究》2015年，第1期。

Yi Ming 佚名 《“三教九流”指哪些人》，载《人才资源开发》2014年，第6期。

Zhongguo Shehui Kexueyuan Yuyan Yanjiu Suo Cidian Bianjishi
中国社会科学院语言研究所词典编辑室《现代汉语词典（第7版）》，北京：商务印书馆2020年版。

งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของ Peer Compensation
Reference Effect ต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้บริหาร
ตามมุมมองของประสิทธิภาพการลงทุน

Bei Lyu

ดร., อาจารย์

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

peter1983123@hotmail.com

รับบทความ: 27 ตุลาคม 2563

แก้ไขบทความ: 2 มีนาคม 2564

ตอบรับบทความ: 25 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

สัญญาค่าตอบแทนผู้บริหารมีความสำคัญต่อการประสานงานผลประโยชน์ของทุกฝ่ายและบรรเทาปัญหาหลัก-ตัวแทน ผู้จัดการไม่มีเหตุผลอย่างสมบูรณ์ พวกเขา มักจะมองหาจุดอ้างอิงสำหรับการวิเคราะห์และตัดสินใจเมื่อทำการตัดสินใจ ผลกระทบจากจุดอ้างอิงภายนอกของสัญญาค่าตอบแทนผู้บริหารมักส่งผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของผู้บริหาร การศึกษาที่ใช้ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนใน A-share ของจีนในปี พ.ศ. 2555-2559 เป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบการมีอยู่ของผลกระทบจากจุดอ้างอิงของค่าตอบแทนผู้บริหารภายนอกในอุตสาหกรรมเดียวกัน และวิเคราะห์ผลกระทบของจุดอ้างอิง

คำตอบแทนภายนอกที่มีต่อประสิทธิภาพการลงทุน ข้อเสนอการวิจัยต่อไปนี้ได้มาจากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ ประการแรก มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างคำตอบแทนผู้บริหารและคำตอบแทนผู้บริหารในอุตสาหกรรมเดียวกัน ผู้บริหารแสดงความพึงพอใจทางเศรษฐกิจและสังคมที่แข็งแกร่ง และการเปลี่ยนแปลงในคำตอบแทนผู้บริหารได้รับผลกระทบจากระดับคำตอบแทนของผู้บริหารองค์กรในอุตสาหกรรมเดียวกัน สิทธิในทรัพย์สินเดียวกัน และระดับเดียวกัน ประการที่สอง ผลกระทบจากจุดอ้างอิงภายนอกของคำตอบแทนผู้บริหารทำให้ประสิทธิภาพการลงทุนลดลง เมื่อระดับเงินเดือนของผู้บริหารต่ำกว่าบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกัน มีสิทธิในทรัพย์สินเท่ากันและมีขนาดใกล้เคียงกัน จะทำให้เกิดการลงทุนต่ำและการลงทุนมากเกินไป ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพการลงทุนลดลงอย่างมาก

คำสำคัญ: เงินเดือนผู้บริหาร, ประสิทธิภาพการลงทุน, จุดอ้างอิงเงินเดือนภายนอก

The Impact of Peer Compensation Reference Effect on the Efficiency of Executive Investment Decisions

Bei Lyu

Ph.D., lecturer

Panyapiwat Institute of Management

peter1983123@hotmail.com

Received: October 27, 2020

Revised: March 2, 2021

Accepted: March 25, 2021

Abstract

The executive compensation contract is essential for coordinating the interests of all parties and alleviating the principal-agent problem. Managers are not completely rational. They often look for a certain reference point for analysis and judgment when making decisions. The external reference point effect of the executive compensation contract is often affect the investment behavior of executives. This study uses the 2012-2016 financial data of Chinese A-share listed companies as a sample to verify the

existence of the reference point effect of external executive compensation in the same industry, and analyze the impact of external compensation reference points on investment efficiency. The following research conclusions are obtained through empirical analysis. First, there is a positive correlation between executive compensation and executive compensation in the same industry. Executives show strong economic and social preferences, and changes in executive compensation are affected by the level of compensation of corporate executives of the same industry, same property rights, and a similar scale. Second, the external reference point effect of executive compensation weakens investment efficiency. When the salary level of executives is lower than that of companies in the same industry, with the same property rights and similar scale, it will cause underinvestment and overinvestment, which will significantly reduce investment efficiency.

Keywords: Executive salary, Investment efficiency, Salary external reference point

Introduction

Based on the demands of shareholders and executives for their respective best interests and the reality of information asymmetry, executive compensation contracts are crucial to coordinating the interests of all parties and alleviating principal-agent problems. In 1979, Kahneman and Tversky first propose the concept of reference point. They believe that the psychological reference standard (reference point) of people in making decisions often takes precedence over other factors. People make final decisions by comparing the difference between psychological expectations and actual gains and losses. Gabaix and Landier (2008) believe that based on the existence of transmission effects in the same industry, when the salary of some corporate executives increases, other companies will follow suit and make corresponding salary changes. To identify external reference points more accurately, Albuquerque et al. (2013) use the influencing factor matching method to compare corporate executive compensation and salary reference benchmarks to verify whether the compensation contract reference points exist. The reference benchmarks are the same year, the same industry, and the scale. Median executive compensation of similar companies. And Zhao Ying (2016) adds the characteristics of corporate property rights with Chinese characteristics and identified the external salary reference point from four dimensions: corporate property rights, region, scale,

and industry. Besides, regarding the impact of the salary reference point effect on the behavior of executives. Seo et al. (2015) and Franzoni (2012) find that executives are highly concerned about relative salary, and when they find that their salary is lower than the industry salary, they will adjust their income through mergers and acquisitions.

Because people are not completely rational, they often look for certain reference points for analysis and judgment when making decisions. The salary level of executives among companies in the same industry has always been an important reference benchmark. Due to the manager's free-market theory, executives will look for the salary of executives of the same industry to compare their salaries (Fang, 2009). To better understand the effect of salary reference point, that is, the impact of the salary reference point on executive behavior choices, this article selects investment behavior as the entry point. First of all, the investment decision is not only one of the three important decisions of a company, but it also directly affects the other two decisions of the company (financing and dividend distribution decisions), so investment behavior is very important to the development of the company. Secondly, underinvestment and overinvestment are common in China. Tseng (2012) investigates the impact of the split-share structure reform on agency problems and finds a decrease in investment-cash flow sensitivity after the reform of

the split-share structure, which is evidence for a decrease in agency problems in China's listed firms after this reform. Bhat et al. (2020) investigate how short-term debt and debt capacity help firms to make efficient financing decisions and reduce underinvestment problem. How to improve the efficiency of corporate investment has always been an important issue that academic research is eager to solve. Shareholders believe that compensation incentives can enable executives to give priority to the company's interests, make correct investment decisions, and improve the efficiency of investment. However, inefficient investment and high management compensation often coexist. Therefore, in the context of the low investment efficiency of Chinese companies and the unfair executive compensation system, this study examines the external reference point effect of executive compensation contracts and their impact on executive investment behavior.

Theoretical Summary and Research Hypothesis

1. The external reference point effect of executive compensation

Due to the existence of information asymmetry, it is difficult to unify the obligations performed by managers and the wishes of shareholders. To alleviate the principal-agent problem, shareholders have tried many methods (Griffin, 2014). Compared with other methods (such as third-party supervision), it is more

efficient and lower cost to give executive compensation incentives (Armstrong & Green, 2013). Therefore, to solve the negative impact of the principal-agent problem, the optimal contract theory has attracted much attention. In the process of formulating executive compensation contracts, the psychological factors of the parties to the contract are crucial to the signing of the contract. Because people are not only rational but also emotional, managers will show strong economic and social preferences when signing contracts. Specifically, they tend to not only pay attention to their salary but also to care about the gap between their salary and other people's salary, which makes the formulation of the salary contract should pay attention to the manager's fair preference (Otto & Bolle, 2015).

Some companies tend to choose the salary level of their competing companies as a reference standard to protect and attract talents (Bizjak et al., 2008; Faulkender & Yang, 2013), even some companies' compensation committees use large-scale, Companies with high salaries are benchmarks. Although there are many ways to choose a salary concerning benchmarks, the same industry, and similar scale are often the best choices (Sigler & Carolina, 2011; Albuquerque et al., 2013). Based on China's special national conditions, the difference between state-owned listed companies and non-state-owned listed companies cannot be ignored. Zhao (2016), Luo and Fan (2018)

find that the nature of property rights has a significant impact on the reference point effect of executive compensation. Therefore, based on the above analysis, this study believes that the design of executive compensation contracts often takes into account the executive's psychological expectations of fairness, and refers to the level of executive compensation of companies in the same industry, with the same property rights and similar scale. Based on this, hypothesis 1:

Hypothesis 1: There is an external reference point effect in the executive compensation contract, that is, the executive compensation is positively correlated with the compensation of the same industry, the same property rights, and the similar scale of the corporate executives.

2. The impact of peer compensation reference point effect on investment efficiency

When executives make investment decisions, executives can adjust their own economic and psychological effects through two different investment behaviors: passive conservative demand and active expansion demand. On the one hand, the excessive investment provides managers with more opportunities to increase personal income. This is due to investing in new projects, giving executives more controllable resources. First, managers

can purchase a large number of fixed assets to increase the scale of the company. Because of the positive effect of company size and executive compensation, executives can use large-scale investments to quickly increase personal compensation in the short term (Scharfstein & Stein, 2000; Conyon & Murphy, 2000). Besides, continuous investment in new projects means that executives can use these resources to increase private income, such as on-the-job consumption (Arikan & Stulz, 2016). On the other hand, under-investment is a manifestation of managerial sabotage. Managers are not completely rational. When executives find that the salary is lower than the industry average or other directors of the company, they will feel jealous. This unfair psychological hint makes them less motivated to work and expect to work in a comfortable state. This state of laziness and passive work can cause underinvestment (Bertrand & Mullainathan, 2003). According to the above analysis, if executives find that other executives with similar positions and abilities are paid higher than themselves through comparison, they will have unfairness and jealousy and take some actions to make up for their losses; and when they find that their pay is higher than or equal to others Senior executives will feel satisfied with the level of salary, and repay the company with positive actions to improve investment efficiency. This leads to hypothesis 2 of this research:

Hypothesis 2: When the level of executive compensation is lower than that of the same industry, with the same property rights and similar scale, the external reference point of executive compensation is negatively correlated with investment efficiency.

Research design

1. Sample selection and data collected

This study uses the financial data of China's A-share listed companies from 2012 to 2016 as a sample. First, the samples are screened as follows: 1) Exclude listed companies in the financial and insurance industry; 2) Exclude *ST, ST, and PT listed companies (ST, ST, and PT-shares refer to a-shares of companies whose net profit has been negative for two consecutive years after listing. So, don't use these shares for reference.); 3) Eliminate samples of companies that have not disclosed or disclosed that executive compensation is zero; 4) Eliminate sample companies with missing data on other variables; 5) To eliminate the influence of extreme values on the research, the data on main variables are within 0-1% And 99%-100% of the samples are processed by Winsorize. After the above screening and adjustment of the data, the final sample size is 7,996. Besides, this study uses Excel2010 and Stata12.0 to sort out, analyze, and statistically test all data to verify the hypothesis.

The data in this article comes from *Guotaian* CSMAR (China Economic and Financial Research) and WIND databases (A financial data and analysis tool service provider. In the international market, 75% of the qualified foreign institutional investors (QFII) approved by the China Securities Regulatory Commission are Wind Information customers).

2. Variable definition

2.1 Dependent variable

To examine whether the reference point of the executive compensation contract exists, that is, whether the executive compensation is affected by the external reference point, this study takes the change of executive compensation (CEP) as the dependent variable. When measuring changes in executive compensation, this study refers to the calculation method of compensation changes in the study of Wu and Wu (2010), because the relative indicators of executive compensation changes can be used to measure executive compensation changes, which can more rigorously and scientifically reflect executives. The law of salary changes is the ratio of the difference between the average of this year's senior management's salary and the average of the previous year's senior management's salary divided by the average of the previous year's senior management's salary represents the change of senior

management's salary.

Regarding the measurement of efficiency investment, Richardson (2006) first proposed the calculation model of investment efficiency, which has since been highly recognized by the academic community. Therefore, this study refers to Richardson's efficiency model to calculate efficiency investment. Richardson divides investment expenditures (I_t) into two parts: maintenance investment expenditures and unexpected investment expenditures (I_e). The maintenance investment expenditure consists of normal capital expenditure (I_m) and expected investment expenditure (I_p). Based on this, the formula is proposed: $I_t = I_m + I_p + I_e = I_m + I_f$, and the other side of the equation, (I_f) is the estimated value of the total newly added investment. The new investment is the inefficient investment (I_e) and the expected investment (I_p). Therefore, you can use the estimated total investment value I_f as the explained variable, and use last year's investment-related data to regress the total investment cost this year, so that the residual is the total inefficient investment. The specific calculation process is as follows: The first step is to use the model to return the expected total investment of the enterprise. In the second step, the investment efficiency index is obtained by subtracting the expected total investment from the enterprise investment. The investment model is as follows (Formula 1):

$$\begin{aligned}
 \text{INV}_{i,t} = & \alpha_0 + \alpha_1 \text{GROW}_{i,t-1} + \alpha_2 \text{LEV}_{i,t-1} + \alpha_3 \text{CASH}_{i,t-1} + \alpha_4 \text{AGE}_{i,t-1} + \\
 & \alpha_5 \text{SIZE}_{i,t-1} + \alpha_6 \text{RET}_{i,t-1} + \alpha_7 \text{INV}_{i,t-1} + \sum \beta_t \text{YEAR}_t + \sum \gamma_i \text{INDU}_i + \epsilon_{i,t}
 \end{aligned}$$

(Formula 1)

Among them, $\text{INV}_{i,t}$ is the total newly added investment in period t , and $\text{INV}_{i,t-1}$ is the total investment in period $t-1$, GROW represents the growth opportunity of the company in period $t-1$; LEV represents the solvency of the company in period $t-1$; CASH Represents cash holdings in $t-1$ period; AGE represents the listing years of the company in $t-1$ period; SIZE represents the size of the company in $t-1$ period; RET represents the stock return rate in $t-1$ period; YEAR is the annual control variable, and INDU represents the industry control variable.

2.2 Independent variables

External Remuneration Reference Points (ERP) refer to Brookman and Thistle (2013), Li Wei'an et al. (2010). First, using propensity score matching (PSM) to match companies with the same industry, same property rights, and similar scales Then, compare the matched mid-value of executive compensation with the average of the top three compensations of the company's executive team, and use the difference as a continuous external reference point variable (ERP1). Besides, when the average salary of the top three executives of the company in $t-1$ is less than the median salary of the matched

executives, the dummy variable (ERP2) of the external salary reference point is set to 1; If it is greater than the matched median salary, ERP2 takes the value 0.

2.3 Control variables

Regarding hypothesis 1 of this study, to verify whether the reference point of the executive compensation contract exists, the explained variable of the study is Change in Executive Pay (CEP), so this study refers to Luo and Yang (2018) In the research, select variables such as changes in company performance (DROA), changes in growth (DGROW), changes in financial leverage (DLEV), and changes in company size (DSIZE) to control corporate characteristics. Because of the improvement of performance, the expansion of the company's scale, and the increase of corporate operating income, it indicates that the behavior of executives will have a positive impact on the company, which will lead to an increase in executive compensation. Besides, this research refers to the research of Quan et al. (2010) and selects variables such as the nature of property rights (STATE), the independence of the board of directors (IDI), the integration of two positions (DUAL), and the shareholding ratio of the largest shareholder (TOP). Control the interference of other factors in corporate governance. Because the executives of state-owned enterprises have strict

administrative promotion standards, they have clear guidelines for salary management. The larger the scale of independent directors and the more concentrated corporate equity, the more conducive to salary growth. Besides, when the directors and managers are the same person, executive compensation will directly affect their interests, so their decisions will directly affect the company's executive compensation strategy.

Regarding Hypothesis 2 of this study, to verify the impact of the salary contract reference point effect on investment efficiency, this study refers to the research of Xia and Qiu (2014) and selects company size (SIZE), solvency (LEV), and corporate property rights (STATE), company listing years (AGE), return on assets (ROA), free cash flow (FCF), size of the board of supervisors (MONI), and size of independent directors (IDI) are control variables. Specifically, these variables are selected because large-scale enterprises face more investment opportunities; and the limited financing of small-scale enterprises will restrict investment opportunities. And companies with high debt ratios have many capital constraints when making investment decisions. Besides, state-owned enterprises and private enterprises have different resources, and there will be differences in investment behavior. Because companies will experience different growth cycles, companies will have different needs for investment behavior in different growth cycles. At the same

time, different operating conditions determine the different decision-making behaviors of enterprises. The more free cash flow a company has, the more autonomy it has in making investment decisions. The greater the number of supervisors and independent directors, the stricter the supervision of company managers. At the same time, independent directors possess professional knowledge, which is conducive to improving investment efficiency.

Table 1. Description of each variable

Variable category	Variable name	Variable symbol	Variable description
Dependent variable	The change of executive compensation	CEP	(The average salary of executives this year minus the average salary of executives of the previous year) / The average salary of executives of the previous year
	Investment efficiency	INV	Formula (1) absolute value of regression residual value
Independent variable	External reference point	ERP1	The difference between the natural logarithm of the average salary of the executives in the same industry, the same property rights, and the similar scale of the company in t-1
		ERP2	The salary of senior executives in year t-1 is lower than the average of the salary

Variable category	Variable name	Variable symbol	Variable description
			of senior executives of companies with the same property rights and similar scale in the same industry, the value is 1, otherwise it is 0
Control variable	Changes in company performance	DROA	The difference between the company's performance this year and the company's performance in the previous year, where the company's performance is the return on assets of the current year
	Changes in company size	DSIZE	The natural logarithm of the difference between the total assets at the end of the current year and the total assets at the end of the previous year
	Changes in financial leverage	DLEV	The difference between the asset-liability ratio of this year and the asset-liability ratio of the previous year
	Changes in growth	DGROW	The difference between this year's operating income growth rate and the previous year's operating income growth rate
	The largest shareholder	TOP	Shareholding ratio of the largest shareholder this year
	Corporate property rights	STATE	The final controller is a state-owned enterprise with a value of 1, otherwise it is 0

Variable category	Variable name	Variable symbol	Variable description
	The integration of two positions	DUAL	Whether the CEO also serves as the chairman of the board, if yes, take 1, otherwise take 0
	Size of independent directors	IDI	The ratio of the number of independent directors to the total number of board members
	Company size	SIZE	Natural logarithm of total assets
	Solvency	LEV	Annual average total liabilities/annual average total assets
	Company listing years	AGE	The natural logarithm of the company's listing time
	Return on Assets	ROA	Net profit rate of total assets; net profit/average balance of total assets
	Free cash flow	FCF	Operating activities after deduction of maintenance investment (depreciation, amortization) Gold flow minus expected investment level
	Size of the board of supervisors	MONI	Number of members of the board of supervisors
	Year	YEAR	Annual dummy variable
	Industry	INDU	Industry dummy variables

3. Model construction

To verify Hypothesis 1: To verify the external reference point effect of executive compensation, model 1 is constructed.

The control variable is selected for a period of lag, because the changes in executive compensation will be affected by the company's operations and profitability in the past year.

$$\begin{aligned} \text{CEP}_{i,t} = & \alpha_0 + \alpha_1 \text{ERP}_{i,t-1} + \alpha_2 \text{DROA}_{i,t-1} + \alpha_3 \text{DSIZE}_{i,t-1} + \alpha_4 \text{DLEV}_{i,t-1} + \\ & \alpha_5 \text{DGROW}_{i,t-1} + \alpha_6 \text{TOP}_{i,t} + \alpha_7 \text{STATE}_{i,t} + \alpha_8 \text{DUAL}_{i,t} + \alpha_9 \text{IDI}_{i,t} \\ & + \sum \beta_t \text{YEAR}_t + \sum \gamma_i \text{INDU}_i + \varepsilon_{i,t} \end{aligned}$$

(Formula 2)

To verify Hypothesis 2: In order to verify the impact of the external reference point effect of executive compensation on inefficient investment, model 2 is constructed.

$$\begin{aligned} \text{INV}_{i,t} = & \alpha_0 + \alpha_1 \text{ERP}_{i,t-1} + \alpha_2 \text{SIZE}_{i,t} + \alpha_3 \text{LEV}_{i,t} + \alpha_4 \text{STATE}_{i,t} + \alpha_5 \text{AGE}_{i,t} \\ & + \alpha_6 \text{ROA}_{i,t} + \alpha_7 \text{FCF}_{i,t} + \alpha_8 \text{MONI}_{i,t} + \alpha_9 \text{IDI}_{i,t} + \sum \beta_t \text{YEAR}_t + \sum \gamma_i \text{INDU}_i \\ & + \varepsilon_{i,t} \end{aligned}$$

(Formula 3)

Empirical analysis

1. Descriptive statistical analysis

The descriptive statistics of the full sample are shown in Table 2. The maximum change in executive compensation (CEP) is 23.9842, which is 119.44 times the average value of 0.2008, and its variance is 0.7398, which shows the changes in executive compensation between different samples. There is a very big difference. The maximum value of investment efficiency (INV) is

1.0157, which is 725.5 times the minimum value of 0.0014, and its variance is 0.1627. It can be seen that there are great differences in the intensity of investment efficiency between samples. The number of samples with underinvestment is 4,516, accounting for 56.56% of the total sample. It can be seen that underinvestment is more common among listed companies in China. Regarding the external reference point (ERP) of the executive compensation contract, the maximum value of continuous variables is 2.2414, the median value is 0.7439, and the average value is 0.8037. It can be seen that the difference between the external reference point and corporate executive compensation is the most significant. Only 241 samples have negative external reference points, accounting for 3.01% of the sample. That is, only 241 samples of external executives of the same industry, size, and property rights have lower salary levels than those of the company. Under the circumstances, the external compensation benchmark of the company is greater than the compensation of the corporate executives.

Table 2. Descriptive statistics of all variables

variable	sample size	min	max	mean	median	standard deviation
CEP	7996	-0.9321	23.9842	0.2008	0.0707	0.7398
INV	7996	0.0014	1.0157	0.1498	0.1055	0.1627
ERP1	7996	-0.2707	2.2414	0.8037	0.7439	0.4734
ERP2	7996	0.0000	1.0000	0.2900	0.0000	0.4550
DROA	7996	-0.2146	0.2400	-0.0020	-0.0018	0.0551
DSIZE	7996	-0.3332	1.1483	0.1372	0.1053	0.2075
DLEV	7996	-0.3052	0.2562	0.0098	0.0100	0.0798
DGROW	7996	-3.2973	3.2368	-0.0100	-0.0205	0.6819
TOP	7996	8.5050	75.4198	35.9559	34.0463	15.4423
STATE	7996	0.0000	1.0000	0.1700	0.0000	0.3790
DUAL	7996	1.0000	2.0000	1.8000	2.0000	0.4000
IDI	7996	0.3000	0.5714	0.3688	0.3333	0.0522
SIZE	7996	19.2368	25.6826	21.9084	21.7518	1.2723
LEV	7996	0.0505	1.0637	0.4813	0.4887	0.2203
AGE	7996	1.0000	20.000	9.8800	10.0000	5.5450
ROA	7996	-0.1763	0.2342	0.0426	0.0371	0.0585
FCF	7996	15.8514	23.5387	19.8173	19.7995	1.4018
MONI	7996	3.0000	8.0000	3.8000	3.0000	1.1740

2. Statistical analysis of correlation

The lower-left corner of Table 3 is the Pearson correlation test between variables, and the upper right corner of Table 3 is the Spearman correlation test between variables. The correlation

coefficient (absolute value) of all the variables in the table is less than 0.4, which shows that there is no serious collinearity between the variables. The change in executive compensation CEP is significantly positively correlated with the external reference point ERP, and investment efficiency is significantly negatively correlated with the external reference point ERP. It shows that Hypothesis 1 and Hypothesis 2 have been verified.

Table 3. Pearson and Spearman correlation analysis

	CEP	INV	ERP ₁	ERP ₂
CEP	1.0000	0.0187 *	0.2435 ***	0.1970 ***
INV	-0.0396 ***	1.0000	- 0.0965 ***	-0.0886 ***
ERP ₁	0.3109 ***	-0.0569 ***	1.0000	0.7881 ***
ERP ₂	0.2035 ***	-0.0431 ***	0.7648 ***	1.0000

3. Regression analysis

3.1 Identification of the external reference point effect of executive compensation

Table 4 shows the regression results of Model 2, the regression results of the identification of external reference points in executive compensation contracts. Regarding the

continuous variables and dummy variables of the external reference point, the adjustment coefficients of model 2 are 0.10 and 0.07, respectively. At the same time, the F statistics of model 2 are 37.50 and 24.38, respectively, and the P value is 0.00, so model 2 passed the significance test. Regarding the continuous value ERP1 of the external reference point of the explanatory variable compensation contract, the regression correlation coefficient is 0.45, the T value is 25.31, and ERP1 is significantly positively correlated with the change in executive compensation (CEP) at the 1% level. At the same time, the regression coefficient of the dummy variable ERP2 of the external reference point is 0.33, the T value is 17.67, and it is significantly positively correlated with the change in executive compensation (CEP) at the 1% level. It can be seen that the company's executive compensation varies with the executive compensation of companies of the same industry, same property rights, and similar scales. When the executive compensation is different from the external reference standard, the change of the executive compensation will converge with the external compensation reference point.

Table 4. Analysis of Results of Hypothesis 1

Model 2/CEP	Panel_A	Panel_B
ERP ₁	0.45 ^{***} (25.31)	

Model 2/CEP	Panel_A	Panel_B
ERP ₂		0.33 *** (17.67)
DROA	0.43 *** (2.78)	0.52 *** (3.22)
DSIZE	0.51 *** (12.59)	0.47 *** (11.40)
DLEV	-0.17 * (-1.65)	-0.12 (-1.07)
DGROW	0.01 ** (0.38)	0.01 (0.49)
TOP	0.01 * (1.82)	0.01 ** (1.89)
STATE	-0.01 (-0.02)	0.02 (0.77)
DUAL	-0.04 ** (-2.36)	-0.04 * (-1.88)
IDI	0.01 (0.07)	0.01 (0.04)
CONS	-0.32 *** (-4.31)	-0.02 *** (-0.25)
YEAR	control	control
INDU	control	control
Adj_R ²	0.10	0.07

Model 2/CEP	Panel_A	Panel_B
F	37.50 ***	24.38 ***
N	7996	7996

Note: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, the T value is in parentheses.

3.2 The impact of external reference points for executive compensation on inefficient investment

Table 5 is the regression analysis of the external reference point of executive compensation to investment efficiency. Regarding the continuous variables and dummy variables of the external reference point, the adjustment coefficient of model 3 is both 0.27. At the same time, the F statistics of Model 3 are 110.30 and 115.21, respectively, and the P values are both 0.00, so Model 3 passed the significance test. Regarding the continuous value ERP1 of the external reference point of the explanatory variable salary contract, the regression correlation coefficient is -0.03, the T value is -6.63, and ERP1 is negatively correlated with investment efficiency (INV) at the 1% level. Besides, in the total sample 7996, there are 7748 samples with $ERP1 > 0$. It can be seen that it is common that the salary of external executives is higher than the internal salary of the enterprise, an unfair salary is common. At the same time, the regression coefficient of the dummy variable ERP2 of the

external reference point is -0.02, the T value is -5.64, and it is negatively correlated with inefficient investment (INV) at the 1% level. It can be seen that when the salary of the executives of the same industry, the same property rights, and similar scale companies is greater than that of the company's executives, the executives will adjust their income through excessive investment or underinvestment (Inefficient investment) because of jealousy, to achieve psychological satisfaction. However, both overinvestment and underinvestment will hurt investment efficiency. Based on the above analysis, hypothesis 2 has been verified, and it was in line with Jiang's research. The external reference points of executive compensation are set as ERP1 continuous variables and ERP2 dummy variables in order to study the robustness of the conclusions. From the following results, it is found that different forms of external compensation reference points will have the same negative impact on inefficient investment.

Table 5. Analysis of Results of Hypothesis 2

Model 3//INV	Panel_A	Panel_B
ERP ₁	-0.03 ^{***} (-6.62)	
ERP ₂		-0.02 ^{***} (-5.64)

Model 3//INV	Panel_A	Panel_B
SIZE	-0.03 ^{***} (-10.17)	-0.03 ^{***} (-10.70)
LEV	0.27 ^{***} (26.55)	0.27 ^{***} (27.85)
STATE	0.02 ^{***} (3.59)	0.02 ^{***} (3.86)
AGE	0.02 ^{***} (7.84)	0.02 (8.28)
ROA	0.27 ^{***} (8.71)	0.29 ^{***} (9.37)
FCF	-0.01 (-1.06)	-0.01 [*] (-1.71)
MONI	-0.01 ^{**} (-2.44)	-0.01 ^{**} (-2.35)
IDI	0.11 ^{***} (3.70)	0.12 ^{***} (4.03)
CONS	0.55 ^{***} (16.18)	0.60 ^{***} (18.70)
YEAR	control	control
INDU	control	control
Adj_R ²	0.27	0.27
F	110.30 ^{***}	115.21 ^{***}

Model 3//INV	Panel_A	Panel_B
N	7748	7996

Note: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, the T value is in parentheses.

Discussion

As one of the three big decisions of an enterprise, the investment decision directly affects the other two decisions of the enterprise and is crucial to the development of the enterprise. However, underinvestment and overinvestment are common in Chinese enterprises. Therefore, how to improve investment efficiency and keep investment behavior from deviating from the goal of maximizing corporate value is a difficult problem for the academic community. Based on this realistic background, this research starts from the optimal contract theory of executive compensation and the investment theory of new institutional economics, starting from the reference point of executive compensation contract, and finds that the effect of the reference point of executive compensation contract makes executives different psychology Cognition, and its psychological cognition will further influence the behavioral decisions of executives, such as investment decisions.

This research first needs to determine whether there is an external reference point for executive compensation. Only

when there is an external compensation reference effect in the same industry can the effect of this influence on executive behavior be studied. In the process of formulating executive compensation contracts, the psychological factors of the parties to the contract are crucial to the signing of the contract. Because people are not only rational but also emotional, managers will show strong economic and social preferences when signing contracts. Specifically, they tend to not only pay attention to their salary but also to care about the gap between their salary and others' salary, which makes the formulation of the salary contract should pay attention to the manager's fair preference. The external reference benchmark of the salary contract has always been the focus of the academic community and corporate shareholders, and different scholars and entrepreneurs have different views on how to choose a reference company. Some companies tend to choose the salary level of their competing companies as a reference standard to protect and attract talents; even some companies' salary committees use large-scale, high-level companies as benchmarks to improve executive salaries. Although there are many ways to choose a salary concerning benchmarks, this study believes that the same industry and similar scale are often the best choices. Inter-industry transmission effect: When the salary of some corporate executives increases, other companies will follow suit and make

corresponding salary changes. Besides, due to China's special national conditions, the difference between state-owned listed companies and non-state-owned listed companies cannot be ignored. Therefore, to more accurately identify external reference points, this study uses the influencing factor matching method to compare corporate executive compensation and compensation benchmarks. To verify the existence of the salary contract reference point, analyze from the four dimensions of enterprise property rights, region, scale, and industry. Through empirical analysis, it is verified that the change of executive compensation is affected by the compensation level of executives of the same industry, same property rights, and a similar scale.

Regarding the impact of the external reference point effect of the compensation contract on the behavior of executives, it can be analyzed from two levels. First, believe that the salary contract reference point is conducive to the flow of managers in the free market; second, we agree that the salary contract reference point is a tool for seeking personal gain. Specifically, scholars who adhere to the theory of the manager market believe that executives are a resource for companies in the fiercely competitive market. Using market compensation reference points to formulate compensation contracts can not only protect executives but also make timely adjustments based

on market conditions. Executive compensation is an efficient incentive method. Besides, starting from the theory of management power, senior executives will use compensation contract reference points to ingeniously adjust their salary growth. This phenomenon is particularly prominent in some large-scale companies with imperfect corporate governance. Because in large-scale enterprises, it is difficult to coordinate all management work without centralized director management rules. At this time, managers with certain power are likely to use the salary reference point to conduct self-interested behavior. Therefore, whether the external compensation reference of executives is fierce or induces opportunistic behaviors is the second step of this research, that is, the impact of the external reference point effect of executive compensation on the investment behavior of executives.

When executives make investment decisions, executives can adjust their own economic and psychological effects through two different investment behaviors: passive conservative demand and active expansion demand. Using market salary reference points to formulate salary contracts can not only protect outstanding executives but also adjust the salary of executives based on market conditions promptly, which is an efficient incentive method. However, when there is a large difference in salary between senior management members, the

senior management will feel jealous, which reduces the cooperation and coordination between team members and is not conducive to decision-making efficiency. Therefore, this study analyzes the data of listed companies in China and finds that when the earnings of executives are damaged (below the reference point), the executives will make up for their losses with speculation, that is when the level of executive compensation is lower than that of the same industry and the same property rights. And executive compensation of companies of similar size; executives will have dissatisfaction and jealousy. To make up for the loss of their salary, executives continue to invest in new projects and increase private income by controlling these resources, resulting in excessive investment. Besides, unfair pay makes senior executives jealous, and this unfair psychological hint makes them less motivated to work and expect to work in a steady state. This state of laziness and passive work will cause underinvestment. The increase in underinvestment and overinvestment will significantly increase and weaken the investment efficiency of enterprises.

Research conclusions and inspiration

1. Research conclusion

This study uses the 2012-2016 financial data of Chinese A-share listed companies as a sample to verify the existence of

the reference point effect of external executive compensation in the same industry, and analyze the impact of external compensation reference points on investment efficiency. The following research conclusions are obtained through empirical analysis.

(1) There is a positive correlation between executive compensation and executive compensation in the same industry.

Due to the existence of the salary contract reference point, when the contracting parties find that their rights have suffered losses by comparing the reference points in the performance of the contract, they will take speculative actions to perform the contract; on the contrary, if the parties feel that their rights are guaranteed, they will actively perform the contract behavior, this is the contract reference point effect. Senior executives show strong economic and social preferences. They not only pay attention to their salary but also care about the gap between their salary and others' salary. Therefore, to protect and attract talents, the change of executive salary will be based on the reference point of the executive salary contract. As a benchmark. That is to say, the change of executive compensation is affected by the compensation level of corporate executives of the same industry, same property rights, and a similar scale.

(2) The external reference point effect of executive compensation weakens investment efficiency.

Regarding the impact of the external reference point effect of the compensation contract on the behavior of executives, it can be analyzed from two levels. First, believe that the salary contract reference point is conducive to the flow of managers in the free market; second, believe that the salary contract reference point is a tool for seeking personal gain. This study found that when the external industry salary is higher than the executive compensation, it will bring negative behaviors to the executives; and only when the external industry compensation has a positive impact on the executive compensation.

The empirical test finds that when the salary level of executives is lower than that of the same industry, the same property rights and the similar scale of the executives. To make up for the loss of their salary, executives continue to invest in new projects and increase private income by controlling these resources, resulting in excessive investment. Besides, unfair pay makes senior executives jealous, which makes them less motivated to work and expect to work in a comfortable state. This state of laziness and passive work, the above two situations will significantly increase the inefficient investment of the enterprise, and have a negative impact on the investment

efficiency of the enterprise.

2. Research inspiration

First, the design of the executive compensation contract needs to consider the executive's psychological expectations of fairness and set a reasonable benchmark for compensation. Senior managers have economic and social preferences. They not only hope to get high salaries but also prefer to compare the salary levels of other managers. When executives compare and find that their salaries are lower than those of managers in the same industry and the same position, they will feel unfair. This sense of unfairness can cause negative emotions to managers and affect work efficiency. Therefore, to maximize the effectiveness of compensation incentives, external compensation contract reference points should be considered when designing compensation contracts.

Second, reduce the speculative behavior of executives due to unfair pay and improve investment efficiency.

When executives find that their salaries are lower than those of companies in the same industry, with the same property rights and similar scale, or lower than the salaries of other directors in the company, or lower than the individual's previous salary levels, the executives will have unfairness and jealousy. To take some actions to make up for their losses. Therefore, to

control the speculative behavior of executives' jealousy caused by unfair pay, it is necessary to avoid the situation that the executives' salary is lower than the average external salary, the average directors of the same company and their past salaries, to increase the enthusiasm of the executives to work to invest efficiency.

Acknowledgements

The research is supported by the Program in Panyapiwat Institute of Management of Thailand (PIM-REC 041/2563).

References

- Albuquerque, A. M., De Franco, G., & Verdi, R. S. (2013). Peer choice in CEO compensation. *Social Science Electronic Publishing*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.2139/ssrn.1362047>
- Arikan, A. M., & Stulz, R. M. (2016). Corporate acquisitions, diversification, and the firm's life cycle. *The Journal of Finance*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1111/jofi.12362>
- Armstrong, J. S., & Green, K. C. (2013). Effects of corporate social responsibility and irresponsibility policies. *Journal of Business Research*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.02.014>

- Bertrand, M., & Mullainathan, S. (2006). Do CEOs set their own pay? The ones without principals do. *Ssm Electronic Journal*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.2139/ssrn.223736>
- Bhat, K. U., Chen, S. H., Chen, Y., & Jebran, K. (2020). Debt capacity, debt choice, and underinvestment problem: Evidence from China. *Economic Research*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1080/1331677X.2019.1699438>
- Bizjak, J. M., Lemmon, M. L., & Naveen, L. (2008). Does the use of peer groups contribute to higher pay and less efficient compensation?. *Journal of Financial Economics*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2007.08.007>
- Brookman, J. T., & Thistle, P. D. (2013). Managerial compensation: Luck, skill or labor markets?. *Journal of Corporate Finance*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.4236/ti.2014.53013>
- Conyon, M. J., & Murphy, K. J. (2000). The prince and the pauper? CEO pay in the United States and United Kingdom. *The Economic Journal*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1111/1468-0297.00577>
- Fang, J. X. (2009). Is there stickiness in the salary of executives of listed companies in my country?. *Economic Research*.

Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/CNKI:SUN:JJYJ.0.2009-03-012>

Faulkender, M., & Yang, J. (2013). Is disclosure an effective cleansing mechanism? The dynamics of compensation peer benchmarking. *The Review of Financial Studies*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1093/rfs/hhs115>

Franzoni, F. (2012). Underinvestment vs. overinvestment: Evidence from price reactions to pension contributions. *Journal of Financial Economics*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2008.06.004>

Gabaix, X., & Landier, A. (2008). Why has CEO pay increased so much?. *The Quarterly Journal of Economics*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.2307/25098894>

Griffin, J. B. (2014). The Effects of Uncertainty and Disclosure on Auditors' Fair Value Materiality Decisions. *Journal of Accounting Research*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12059>

Jiang, Y. (2020). The Effect of Executive Compensation Contract Reference Point and Its Influence on Ineffective Investment and Financial Performance. *Chinese Journal of Social Science and Management*. Retrieved March 2, 2021, from <https://so01.tci.thaijo.org/index.php/CJSSM>

/article/view/185540

- Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). On the interpretation of intuitive probability: a reply to jonathan cohen. *Cognition*. Retrieved March 2, 2021, from [https://doi.org/10.1016/0010-0277\(79\)90027-1](https://doi.org/10.1016/0010-0277(79)90027-1)
- Li, W. A., Liu, X. G., & Chen, J. H. (2010). Managerial Competence, Corporate Governance and Contract Reference Point: A Theoretical and Empirical Analysis of the Determinants of Executive Salary in Chinese Listed Companies. *Nankai Management Review*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/CNKI:SUN:LKGP.0.2010-02-003>
- Luo, K., & Yang, R. (2018). Do foreign executives drive executive salary growth? -Empirical evidence from contractual reference points. *Finance and Trade Research*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.19337/j.cnki.34-1093/f.2018.08.009>
- Otto, P. E., & Bolle, F. (2015). Exploiting one's power with a guilty conscience: An experimental investigation of self-serving biases. *Journal of Economic Psychology*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1016/j.joep.2015.08.005>
- Quan, X. F., Wu, S. N., & Wen, F. (2010). Management Power, Private Benefits and Salary Manipulation. *Economic Research*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/CNKI:SUN:>

JYJ.0.2010-11-009

Richardson, S. (2006). Over-investment of free cash flow. *Review of accounting studies*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1007/s11142-006-9012-1>

Scharfstein, D. S., & Stein, J. C. (2000). The dark side of internal capital markets: Divisional rent-seeking and inefficient investment. *The Journal of Finance*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1111/0022-1082.00299>

Seo, J., Gamache, D. L., Devers, C. E., & Carpenter, M. A. (2015). The role of CEO relative standing in acquisition behavior and CEO pay. *Strategic Management Journal*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.1002/smj.2316>

Sigler, K. J., & Carolina, N. (2011). CEO compensation and company performance. *Business and Economics Journal*. Retrieved March 2, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/228461526_CEO_Compensation_and_Company_Performance

Tseng, T. Y. (2012). Impact on Agency Problems of China's Reform of the Split-Share Structure. *Emerging Markets Finance and Trade*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.2753/REE1540-496X4805S303>

Wu, Y. H., & Wu, S. N. (2010). Executive compensation: Incentive or self-interest? -Evidence from Chinese listed

companies. *Accounting Research*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-2886.2010.11.007>

Xia, N., & Qiu, F. F. (2014). Executive Incentives, Inefficient Investment and Company Performance. *Journal of Nanjing Audit University*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/10.3969/j.issn.1672-8750.2014.02.009>

Zhao, Y. (2016). Analysis of the same group effect of executive compensation of Chinese listed companies. *China Industrial Economics*. Retrieved March 2, 2021, from <https://doi.org/CNKI:SUN:GGYY.0.2016-02-0>

**แรงจูงใจและพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน
ของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์
กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด**

พัชรี จิรติลก

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
kajood_surat@yahoo.com

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์
สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
asomnuk@wu.ac.th

เนตรนภา รักษายศ

อาจารย์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
raksayot@gmail.com

รับบทความ: 4 กรกฎาคม 2563

แก้ไขบทความ: 23 กุมภาพันธ์ 2564

ตอบรับบทความ: 25 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแรงจูงใจในการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ 2) ศึกษาพฤติกรรมการซื้อ

ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งทำการสอบถามผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และสถิติเชิงอนุมาน Chi – Square ทดสอบความสัมพันธ์ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 41-55 ปี มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน โดยมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ซึ่งมีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ โดยเพศหญิงจะนิยมเลือกซื้อกระเป๋าแฟชั่นและหมวกมากที่สุด เหตุผลที่ซื้อเพราะมีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลาย คุณภาพเหมาะสมกับราคา การเลือกซื้อตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง นิยมชำระเงินผ่านช่องทางธนาคารอินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง และชำระแบบเก็บเงินปลายทาง ช่วงเวลาที่ซื้อจะซื้อตามความต้องการและในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ปริมาณการซื้อน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน ซื้อครั้งละ 1-2 ชิ้น งบประมาณในการซื้อต่อครั้ง 300-500 บาท และซื้อผ่านช่องทางจำหน่าย คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) หรือ ไลน์ (Line) ปัจจัยด้านแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทุกด้านกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน ยกเว้นด้านสถานภาพการสมรส พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์

คำสำคัญ: ผลลัพธ์จักษณการระจุด, พฤติกรรมการซื้อ, ตลาดออนไลน์,
ผลลัพธ์ชุมชน

Customers' Motivation and Purchasing Behavior of Community Products in the Online Market: A Case Study of Krajoood Wicker Products

Patcharee Jiradilok

Master of Business Administration, Walailak University

kajood_surat@yahoo.com

Somnuk Aujirapongpan

Associate Professor, Ph.D., Lecturer

School of Management, Walailak University

asomnuk@wu.ac.th

Netnapa Raksayot

Lecturer

Faculty of Management Sciences,

Suratthani Rajabhat University

raksayot@gmail.com

Received: July 4, 2020

Revised: February 23, 2021

Accepted: March 25, 2021

Abstract

This research aims at studying: 1) the motivation of customers, 2) the behaviors of customers, and 3) the factors related to the customers' purchasing behaviors of Krajoood wicker products in online markets.

This research used an online survey to collect data. Questionnaires were distributed through online social networks, which attained a total of 400 respondents. The data was analyzed using descriptive statistics (i.e. frequency, percentage), and inferential statistics (Chi-Square) with statistical significance at 0.05.

Findings descriptively indicated that most respondents were female, 41-55 years old, married and living together with husband. In addition, they were self-employed, got a bachelor's degree, and earned more than 30,000 Baht per month. The analytical results revealed that demographic factors including gender, age, education, occupation, and average monthly income were correlated with purchasing behaviors of Krajoood wicker products in the online market with statistical significance at the level of 0.05. Females mostly preferred to buy fashion bags and hats. The reasons behind were a variety of products to choose, and reasonable price and quality. They made decision to buy the products on their own. The payments were made via internet banking, and cash on delivery. They bought the Krajoood wicker

products whenever they wanted and during festivals, but less than once a month. They bought 1-2 pieces and spent about 300-500 Baht via Facebook or Line per transaction. All the motivation factors, and most of the personal factors – excluding marital status – were related to purchasing behaviors of Krajoood wicker products in the online market with statistical significance at the level of 0.05.

Keywords: Krajoood wicker product, Purchasing behavior, Online marketing, Community product

บทนำ

การตลาดเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจ เป็นช่องทางสำคัญในการนำเสนอสินค้าและบริการของธุรกิจไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมาก ทำอย่างไรให้ผู้บริโภครับรู้ถึงรายละเอียดสินค้า ประโยชน์ใช้สอย ข้อดี และความโดดเด่นของสินค้าและบริการได้อย่างรวดเร็วและตรงกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย สามารถตอบสนองความต้องการให้ผู้บริโภคได้ทันเวลาที่ ในราคาที่ประหยัดและคุณภาพดีที่สุด (อภาภัทธนบุรอรอด, 2562)

การติดต่อสื่อสารในปัจจุบันที่มีความรวดเร็ว โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการตลาดออนไลน์ หรือ Online Marketing คือ การทำการตลาดผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งช่วยให้ธุรกิจประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และใช้เงินลงทุนน้อย แต่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้ทั่วโลก การตลาดออนไลน์เป็นเรื่องที่ได้ได้รับความนิยมในต่างประเทศมานานแล้ว แต่สำหรับในประเทศไทย เพิ่งจะได้รับความนิยมและนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในช่วงประมาณสิบกว่าปีที่ผ่านมา การตลาดออนไลน์สามารถช่วยให้ธุรกิจประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องของสินค้าและพนักงานขาย และให้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั่วโลกกว่า 600 ล้านคน ทำให้ปริมาณการซื้อขายเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด เป็นสินค้าที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เป็นสินค้าหัตถกรรมที่ใช้ภูมิปัญญาของคนรุ่นก่อนมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งได้รับความนิยมจากลูกค้า ในปัจจุบัน การเติบโตของโลกดิจิทัลส่งผลให้การใช้ชีวิต (Lifestyle) ของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงจะสามารถทำให้ธุรกิจอยู่รอดและเติบโตได้ ผู้วิจัยในฐานะประธานกลุ่มจักสานกระจูด บ้าน

หัวข้อ ได้สังเกตเห็นความสำคัญของการนำการตลาดออนไลน์เข้ามาใช้ในการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลดีต่อกลุ่มฯ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) สร้างความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารกับลูกค้า ได้แก่ การนำเสนอสินค้าใหม่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลองค์กร การสร้างความพึงพอใจ การช่วยแก้ปัญหาให้ลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และการสร้างความประทับใจให้แก่ลูกค้า

2) เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ภายใต้การกำหนดรูปแบบเนื้อหา (Content) และนำเสนอเรื่องราวที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคในเวลาที่เหมาะสม

3) สร้างภาพลักษณ์ของสินค้า แข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเพิ่มยอดขาย และผู้บริโภคจดจำตราสินค้าขององค์กรได้มากยิ่งขึ้น

4) สามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำการตลาดได้ อีกทั้งยังสามารถประเมินผลและวัดผลได้อย่างชัดเจน ว่าคุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไปหรือไม่

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การใช้สื่อการตลาดออนไลน์เข้ามาทำการตลาดจึงช่วยสร้างโอกาสให้ธุรกิจ SME ได้ก้าวข้ามข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมุ่งหวังเพื่อให้เข้าใจ และสามารถเลือกใช้เครื่องมือทางการตลาดออนไลน์ได้อย่างเหมาะสมกับธุรกิจของตนเองมากที่สุด การศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ ได้แก่ การศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับแผนการตลาดออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถเพิ่มยอดขาย และสร้างผลกำไรและความยั่งยืนให้กับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม และศึกษาทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาเป็นกรอบคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์กระจุตบ้านห้วยลึกในตลาดออนไลน์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตในตลาดออนไลน์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) คือ ผู้บริโภคที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ W. G. Cochran

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ควรใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ 385 ตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) จากลูกค้าที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์กระจูด ในช่วงปี พ.ศ. 2561 – 2562 ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงได้จัดเก็บแบบสอบถามเป็นจำนวน 400 ชุด ทำการสอบถามข้อมูลโดยการโพสต์ลิงค์แบบสอบถามผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ได้แก่

Facebook Page : ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด บ้านห้วยลึก

Line Account : apple_kajood หรือ 0899261175

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในหัวข้อ “แรงจูงใจและพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ : กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด” โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ เป็นลักษณะคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อ โดยสอบถามข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์ ด้านเหตุผล ด้านอารมณ์ ด้านความภักดีต่อร้านค้า และด้านแอปพลิเคชัน เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ กระจุตในตลาดออนไลน์ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคคือใคร ซื้ออะไร เหตุผลในการซื้อ บุคคลผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ซื้ออย่างไร ซื้อเมื่อไหร่ ซื้อที่ไหน และงบประมาณในการซื้อต่อครั้ง โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปในแต่ละปัจจัยที่ทำการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Arithmetic Means) และค่าสัดส่วนร้อยละ (Percentage) โดยใช้ค่าจากโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3.1.2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านเหตุผล ด้านอารมณ์ ด้านความภักดีต่อร้านค้า และด้านคุณภาพของแอปพลิเคชัน

3.1.3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ กระจุจของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ ได้แก่ ผู้บริโภคคือใคร ผู้บริโภคซื้ออะไร เหตุผลในการซื้อ บุคคลผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ซื้ออย่างไร ซื้อเมื่อไหร่ ซื้อที่ไหน และงบประมาณในการซื้อต่อครั้ง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งทั้ง 2 สมมติฐานทำการทดสอบโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% หรือนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 ดังนี้

3.2.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุจในตลาดออนไลน์

3.2.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านเหตุผล ด้านอารมณ์ ด้านความภักดีต่อร้านค้า และด้านคุณภาพของแอปพลิเคชัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุจของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

1) ด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยคิดเป็นร้อยละ 83.5 รองลงมาเป็นเพศชาย โดยคิดเป็นร้อยละ 16.5

2) **ด้านอายุ** พบว่า ส่วนใหญ่ช่วงอายุ 41 - 55 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาช่วงอายุ 23 - 40 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 42.5

3) **ด้านสถานภาพครอบครัว** พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมา มีสถานภาพโสด โดยคิดเป็นร้อยละ 36.8

4) **ด้านระดับการศึกษา** พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมา มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยคิดเป็นร้อยละ 24.0

5) **ด้านอาชีพ** พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ โดยคิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมา มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 28.2

6) **ด้านรายได้** พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท โดยคิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท โดยคิดเป็นร้อยละ 28.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์

ประกอบด้วย 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แสดงผลดังนี้

1) **ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์จักสานกระจุด** พบว่ามากที่สุด คือ สินค้ามีความหลากหลาย แปลกใหม่ และทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมา คือ คุณภาพของสินค้าเหมาะสมกับราคา คิดเป็นร้อยละ 28.2 อันดับที่ 3 คือ สินค้ามีความสะดวกในการใช้งานและดูแลรักษา คิดเป็นร้อยละ 10.3 และน้อยที่สุด คือ อธิบายข้อมูลสินค้าอย่างละเอียดครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 4.5

2) ปัจจัยด้านเหตุผล พบว่า มากที่สุด คือ สินค้ามีให้เลือกหลายระดับราคาและแสดงราคาสินค้าชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา คือ สินค้าได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (มผช.) คิดเป็นร้อยละ 31.8 เหตุผลด้านราคาสินค้าถูกกว่าตลาดภายนอกและเปรียบเทียบราคาได้ คิดเป็นร้อยละ 11.2 เหตุผลด้านความสะดวกด้านเวลาในการเลือกซื้อ คิดเป็นร้อยละ 9.5 เหตุผลด้านความน่าเชื่อถือของช่องทางการจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 7.0 และเหตุผลที่น้อยที่สุด คือ สินค้ามีการรับประกันหลังการขาย คิดเป็นร้อยละ 1.0

3) ปัจจัยด้านอารมณ์ พบว่า มากที่สุด คือ อนุรักษ์นิยม ใช้สินค้าจากวีถีธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ ช่วยเหลือชุมชน และสร้างรายได้ – สร้างอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 31.8 อันดับที่ 3 สะดุดตา/มีเอกลักษณ์ขึ้นเดียวไม่เหมือนใคร คิดเป็นร้อยละ 12.5 และปัจจัยด้านอารมณ์ที่น้อยที่สุด คือ ต้องการความทันสมัย และเป็นผู้นำแฟชั่น คิดเป็นร้อยละ 12.0

4) ปัจจัยด้านความภักดีต่อร้านค้า พบว่า มากที่สุด คือ สินค้ามีการออกแบบให้ทันสมัยอยู่เสมอ/น่าติดตาม คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมา คือ ช่องทางการติดต่อสะดวก รวดเร็ว และตรงต่อเวลา คิดเป็นร้อยละ 19.0 และลำดับที่ 3 คือ รูปแบบร้านค้าในแอปพลิเคชันสวยงามและทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 10.7 และลำดับที่น้อยที่สุด คือ ชื่อร้านค้า (logo) จดจำง่าย คิดเป็นร้อยละ 5.5

5) ปัจจัยด้านคุณภาพของแอปพลิเคชัน พบว่า มากที่สุด คือ มีระบบการติดต่อกับผู้ขายและผู้ซื้อได้สะดวก คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมา คือ แอปพลิเคชันใช้งานง่ายและสะดวก คิดเป็นร้อยละ 31.8 แอปพลิเคชันมีช่องทางการจัดส่งสินค้าหลายช่องทางและตรวจสอบได้ คิดเป็นร้อยละ 12.8 แอปพลิเคชันมีระบบการรับชำระเงินหลายช่องทางและปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 9.5 ชื่อเสียงของแอปพลิเคชัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และน้อยที่สุด คือ

แอปพลิเคชันมีการจัดเก็บข้อมูลลูกค้าได้อย่างน่าเชื่อถือ และแอปพลิเคชันมีระบบการติดตามสินค้าภายหลังการขาย คิดเป็นร้อยละ 2.5

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสาน กระจุตของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แสดงผล ดังนี้

1) ประเภทของผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตที่สนใจซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ มากที่สุด คือ กระเป๋าแฟชั่น/หมวก คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมา กระบุง/ตะกร้า/เบ็ดเตล็ด คิดเป็นร้อยละ 17.5 และน้อยที่สุด คือ กระเป๋าใส่แว่น/ใส่น้ำผึ้ง และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.0

2) เหตุผลที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตผ่านทาง แอปพลิเคชันออนไลน์ มากที่สุด คือ มีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมา คือ คุณภาพเหมาะสมกับราคา คิดเป็นร้อยละ 22.5 และน้อยที่สุด คือ ได้รับส่วนลดจากการซื้อ/โปรโมชั่นโดนใจ คิดเป็นร้อยละ 1.8

3) กลุ่มหรือบุคคลใดที่มีอิทธิพลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ มากที่สุด คือ ตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมา คือ หัวหน้างาน/ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 6.8 และน้อยที่สุด คือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.8

4) รูปแบบการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจุตผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ มากที่สุด คือ ธนาคารอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมา ชำระเงินปลายทาง คิดเป็นร้อยละ 30.3 และน้อยที่สุด ชำระเงินผ่านทางเคาน์เตอร์เซอร์วิส คิดเป็นร้อยละ 1.5

5) **ช่วงเวลาซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์** มากที่สุด คือ ตามความต้องการ/ช่วงเทศกาลต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมา ช่วงวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์/วันหยุดราชการ คิดเป็นร้อยละ 23.8 และน้อยที่สุดคือ ช่วงเวลาอื่น ๆ (ไม่แน่นอน) คิดเป็นร้อยละ 1.3

6) **ความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (จำนวนครั้ง/เดือน)** มากที่สุด คือ น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมา คือ 1 – 2 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 42.8 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 4.0

7) **ปริมาณการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ต่อครั้ง** มากที่สุด คือ 1 – 2 ชิ้น/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมา คือ มากกว่า 4 ชิ้น/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.0 และน้อยที่สุด คือ 3-4 ชิ้น/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.0

8) **งบประมาณในการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์เฉลี่ยแต่ละครั้ง** มากที่สุด คือ 300 – 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมา คือ 501 – 800 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.5 และน้อยที่สุด คือ 1,001 – 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.3

9) **ช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านแอปพลิเคชันขายสินค้าออนไลน์** ที่นิยมใช้ซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดบ่อยที่สุด คือ ทางเฟซบุ๊ก (Facebook) คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาทางไลน์ (Line) คิดเป็นร้อยละ 30.3 และน้อยที่สุดคือ ช่องทางอื่น ๆ (Website) คิดเป็นร้อยละ 1.5

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย อธิบายได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการ

ทดสอบ คือ Chi – Square ผลการทดสอบความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์

พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์	ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์					
	เพศ	อายุ	สถานภาพครอบครัว	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
1. ประเภทของผลิตภัณฑ์	*	*	-	-	-	-
2. เหตุผลที่เลือกซื้อ	-	-	-	-	-	-
3. บุคคลที่มีอิทธิพล	*	-	-	-	-	-
4. รูปแบบการซื้อ	-	*	-	-	*	-
5. ช่วงเวลาที่ซื้อ	*	-	-	-	*	-
6. ความถี่ในการซื้อ	-	-	-	-	-	-
7. ปริมาณการซื้อ	-	-	-	-	-	-
8. งบประมาณในการซื้อ	*	*	-	-	*	*
9. ช่องทางการจำหน่าย	-	*	-	*	-	-

หมายเหตุ : เครื่องหมาย * เท่ากันมีความสัมพันธ์กัน และ เครื่องหมาย - เท่ากันไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์กระจูดออนไลน์ สรุปผลได้ดังนี้

1) **ด้านเพศ** ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความสัมพันธ์กับประเภทของผลิตภัณฑ์ ผู้มีอิทธิพลต่อการซื้อ ช่วงเวลาที่ซื้อ และงบประมาณในการซื้อ

2) **ด้านอายุ** ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความสัมพันธ์กับประเภทของผลิตภัณฑ์ รูปแบบการซื้อ งบประมาณในการซื้อ และช่องทางการจัดจำหน่าย

3) **ด้านระดับการศึกษา** ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์กับช่องทางการจัดจำหน่าย

4) **ด้านอาชีพ** ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความสัมพันธ์กับรูปแบบในการซื้อ ช่วงเวลาที่ซื้อ และงบประมาณที่ซื้อแต่ละครั้ง

5) **ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน** ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความสัมพันธ์กับรูปแบบในการซื้อ และงบประมาณในการซื้อแต่ละครั้ง ปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์กระจูดออนไลน์ สรุปผลได้ดังนี้ **ด้านสถานภาพครอบครัว** ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับทุกพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ การทดสอบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Chi – Square ผลการทดสอบความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อ
ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์

พฤติกรรมกาซื้อ ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด ในตลาดออนไลน์	ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของ ผู้บริโภคในตลาดออนไลน์				
	ด้าน ผลิตภัณฑ์	ด้าน เหตุผล	ด้าน อารมณ์	ด้านความ ภักดีต่อ ร้านค้า	ด้านคุณภาพของ แอปพลิเคชัน
1. ประเภทของผลิตภัณฑ์	*	-	-	*	-
2. เหตุผลที่เลือกซื้อ	-	*	*	-	-
3. บุคคลที่มีอิทธิพล	-	*	*	-	-
4. รูปแบบการซื้อ	-	-	-	-	-
5. ช่วงเวลาที่ซื้อ	-	-	*	*	-
6. ความถี่ในการซื้อ	-	-	-	*	*
7. ปริมาณการซื้อ	-	-	-	*	*
8. งบประมาณในการซื้อ	-	-	-	*	-
9. ช่องทางการจำหน่าย	-	-	-	*	-

หมายเหตุ : เครื่องหมาย * เท่ากับมีความสัมพันธ์กัน และ เครื่องหมาย -
เท่ากับไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ สรุปได้ดังนี้

1) **ด้านผลิตภัณฑ์** มีความสัมพันธ์กับประเภทของผลิตภัณฑ์ โดยการเลือกซื้อสินค้ากระเป๋าแฟชั่น หมวก กระบุง ตะกร้า และสินค้าเบ็ดเตล็ด มีระดับแรงจูงใจจากสินค้ามีความหลากหลาย แปลกใหม่ และทันสมัย

2) **ด้านเหตุผล** พบว่า มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกซื้อและผู้มีอิทธิพลต่อการซื้อ โดยเหตุผลที่มีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลาย และคุณภาพเหมาะสมกับราคา มีระดับแรงจูงใจจากสินค้ามีความหลากหลายระดับราคา และแสดงราคาชัดเจน

3) **ด้านอารมณ์** ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกซื้อ ผู้มีอิทธิพลต่อการซื้อ และช่วงเวลาที่ยื่น โดยเหตุผลที่ซื้อ คือ มีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลาย และคุณภาพเหมาะสมกับราคา มีระดับแรงจูงใจจากการอนุรักษ์นิยม และใช้สินค้าจากวัฒนธรรมชาติ

4) **ด้านความภักดีต่อร้านค้า** มีความสัมพันธ์กับประเภทของผลิตภัณฑ์ ช่วงเวลาที่ยื่น ความถี่ในการซื้อ ปริมาณการซื้อ งบประมาณที่ใช้ และช่องทางการจัดจำหน่าย โดยช่วงเวลาที่ซื้อตามความต้องการและช่วงเทศกาลต่าง ๆ และมีปัจจัยจูงใจจากสินค้ามีการออกแบบให้ทันสมัยอยู่เสมอ และนำติดตาม

5) **ด้านคุณภาพของแอปพลิเคชัน**พบว่า มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการซื้อ และปริมาณการซื้อ โดยปริมาณการซื้อในแต่ละครั้ง 1 – 2 ชิ้น มีปัจจัยจูงใจจากแอปพลิเคชันใช้งานง่ายและสะดวก รองลงมา คือ มีระบบติดต่อกับผู้ขายและผู้ซื้อได้สะดวก ซึ่งการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

การสรุปผลการวิจัย

อธิบายผลการศึกษางานวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การศึกษาแรงจูงใจในการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์

1.1 ด้านผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด พบว่า แรงจูงใจในการซื้อมาจากประเภทของผลิตภัณฑ์ โดยเลือกซื้อสินค้ากระเป่าแฟชั่น หมวก กระบุง ตะกร้า และสินค้าเบ็ดเตล็ด และมีระดับแรงจูงใจจากสินค้ามีความหลากหลาย แปลกใหม่ และทันสมัย

1.2 ด้านเหตุผล พบว่า แรงจูงใจในการซื้อมาจากเหตุผลในการเลือกซื้อและผู้มีอิทธิพลต่อการซื้อ ด้วยเหตุผล คือ มีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลาย และคุณภาพเหมาะสมกับราคา และมีระดับแรงจูงใจจากสินค้ามีความหลากหลาย ระดับราคา และแสดงราคาชัดเจน

1.3 ด้านอารมณ์ พบว่า แรงจูงใจในการซื้อมาจากเหตุผลในการเลือกซื้อ ผู้มีอิทธิพลต่อการซื้อ และช่วงเวลาที่ยื่น ด้วยเหตุผล คือ มีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลายและคุณภาพเหมาะสมกับราคา และมีระดับแรงจูงใจจากการอนุรักษ์นิยม และใช้สินค้าจากวัสดุธรรมชาติ รองลงมาคือช่วยเหลือชุมชน สร้างรายได้ และสร้างอาชีพ

1.4 ด้านความภักดีต่อร้านค้า พบว่า แรงจูงใจในการซื้อมาจากช่วงเวลาที่ยื่น ความถี่ในการซื้อ ปริมาณการซื้อ งบประมาณที่ใช้ และช่องทางการจัดจำหน่าย

1.5 ด้านคุณภาพของแอปพลิเคชัน พบว่า แรงจูงใจในการซื้อมาจากปริมาณการซื้อ โดยปริมาณการซื้อในแต่ละครั้ง 1 – 2 ชิ้น โดยมีปัจจัยจูงใจหลักจากแอปพลิเคชันใช้งานง่ายและสะดวก

2. การศึกษาพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ สรุปผลการวิจัยได้ดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3 วิเคราะห์พฤติกรรมการซื้อขายผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของ
ผู้บริโภคในตลาดออนไลน์**

พฤติกรรมผู้บริโภค (6Ws และ 1H)	สรุปผลการวิจัย
1. ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who is in the targeted market?)	ผู้บริโภคหญิง ช่วงอายุ 41 - 55 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท
2. ผู้บริโภคซื้ออะไร (What does the consumer buy?)	ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดที่สนใจซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ 3 อันดับแรก คือ 1) กระเป๋าแฟชั่น/หมวก 2) กระบุง/ตะกร้า/เบ็ดเตล็ด และ 3) กระเป๋าเอกสาร/กระเป๋าโน้ตบุ๊ก ตามลำดับ
3. ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the consumer buy a product?)	เหตุผลที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ มากที่สุด คือ มีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลาย และคุณภาพเหมาะสมราคา
4. ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who is involved in buying decision?)	โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ด้วยตัวเอง และรองลงมา คือ หัวหน้างาน/ผู้บริหาร
5. ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the consumer buy a product?)	ช่วงเวลาที่ซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์มากที่สุด คือ ตามความต้องการ/ช่วงเทศกาลต่าง ๆ รองลงมา คือ ช่วงวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์/วันหยุดราชการ และ ความถี่ในการซื้อ น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน
6. ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the consumer buy?)	ช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านแอปพลิเคชันจำหน่ายสินค้าออนไลน์ที่นิยมใช้ซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด 3 อันดับแรก คือ ทาง เฟซบุ๊ก (Facebook) รองลงมาทาง ไลน์ (Line) และ

พฤติกรรมผู้บริโภค (6Ws และ 1H)	สรุปผลการวิจัย
consumer buy a product?)	ทางช้อปปิ้ง (Shopee) ตามลำดับ
7. ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the consumer buy a product?)	ปริมาณการซื้อ 1 – 2 ชิ้น/ครั้ง งบประมาณในการซื้อเฉลี่ยแต่ละครั้ง คือ 300 – 500 บาท ชำระเงินผ่านทางธนาคารอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) และรองลงมา คือ ชำระเงินปลายทาง

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์

3.1 พฤติกรรมการซื้อด้านประเภทของผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์พบว่า สัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและอายุ

3.2 พฤติกรรมด้านเหตุผลในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์พบว่า สัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ และด้านสถานภาพครอบครัว

3.3 พฤติกรรมด้านผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ โดยเพศหญิงเป็นผู้ตัดสินใจเอง ผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

3.4 พฤติกรรมด้านรูปแบบการซื้อ/การชำระเงินผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้

3.5 พฤติกรรมด้านช่วงเวลาซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเพศ และด้านอาชีพ

3.6 พฤติกรรมด้านปริมาณการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอาชีพ

3.7 พฤติกรรมด้านงบประมาณการซื้อผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอายุ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ต่อเดือน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

1. **ปัจจัยส่วนบุคคล** ผู้ประกอบการต้องมุ่งเน้นเสนอสินค้าไปยังกลุ่มผู้บริโภคเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และเน้นคุณภาพสินค้าให้สอดคล้องกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่สนใจงานกระเป่าแฟชั่นหรือสินค้าที่ทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมกับราคา ส่วนผู้ที่มีสถานภาพโสดมีเหตุผลในการเลือกซื้อจากความชอบ แฟชั่น และค่านิยม และการชำระเงินปลายทางเป็นทางเลือกที่ผู้บริโภคเลือกใช้มากที่สุด

2. **พฤติกรรมการซื้อ** ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดของผู้บริโภคในตลาดออนไลน์ ผู้ประกอบการต้องเน้นความทันสมัยที่ใช้วัสดุธรรมชาติ และมีราคาที่ไม่สูงจนเกินไป แต่ถ้ามีราคาที่สูงก็ต้องมีลักษณะเฉพาะที่สามารถบ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่าง กลุ่มลูกค้ามีการเปรียบเทียบราคาจากหลาย ๆ ร้านค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ คุณภาพมีความเหมาะสมกับราคาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ และการเพิ่มส่วนลดในกรณีซื้อปริมาณมาก และส่วนลดในช่วงเทศกาลต่าง ๆ จะเป็นแรงกระตุ้นให้ลูกค้าซื้อสินค้ามากขึ้นได้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยในฐานะประธานกลุ่มจักสานกระจูด บ้านห้วยลึก ขอสรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าจักสานกระจูดในตลาดออนไลน์และตลาดออฟไลน์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อ
ผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในตลาดออนไลน์ (Online) และตลาดออฟไลน์
(Offline)

พฤติกรรมผู้บริโภค (6Ws และ 1H)	ตลาดออฟไลน์ (Offline Market)	ตลาดออนไลน์ (Online Market)
1. ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who is in the targeted market?)	ผู้บริโภคชาย/หญิง อายุ 20-60 ปี อาชีพพนักงานเอกชน/รับราชการ การศึกษาระดับมัธยม-ปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 10,000-30,000 บาท	ผู้บริโภคหญิง อายุ 45-55 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว/รับราชการ การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท
2. ผู้บริโภคซื้ออะไร (What does the consumer buy?)	กระเป๋าแฟชั่น เสื้อ ตะกร้า และ สินค้าใช้เฉพาะสถานที่	กระเป๋าแฟชั่น/หมวก และ กระบุง/ตะกร้า
3. ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the consumer buy a product?)	แบบและราคาเหมาะสมกับ งบประมาณที่ตั้งไว้	มีแบบสินค้าให้เลือกหลากหลาย คุณภาพสินค้าเหมาะสมกับ ราคา
4. ใครมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจซื้อ (Who is involved in buying decision?)	ครอบครัว และหัวหน้างาน/ ผู้บริหาร	ตัดสินใจซื้อได้ด้วยตนเอง และ หัวหน้างาน/ผู้บริหาร
5. ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the consumer buy a product?)	ตามความต้องการและช่วง เทศกาลต่าง ๆ มีโปรโมชั่นโดนใจ	ตามความต้องการ ช่วงเทศกาล ต่าง ๆ และช่วงวันหยุดต่าง ๆ

พฤติกรรมผู้บริโภค (6Ws และ 1H)	ตลาดออฟไลน์ (Offline Market)	ตลาดออนไลน์ (Online Market)
6. ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the consumer buy a product?)	กลุ่มผู้ผลิต งานแสดงสินค้าต่าง ๆ และ ตัวแทนจำหน่าย	ผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ ได้แก่ Facebook, Line และ Shopee
7. ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the consumer buy a product?)	ซื้อครั้งละ 2-5 ชิ้น งบประมาณ 500-2,000 บาท และซื้อด้วยเงินสดและบัตรเครดิต	ซื้อครั้งละ 1-2 ชิ้น งบประมาณ การซื้อต่อครั้ง 300-500 บาท และนิยมชำระเงินผ่านทางธนาคารอินเทอร์เน็ตและชำระเงินปลายทาง (COD)

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อ

3.1 ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการควรพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้สินค้ามีความหลากหลายและน่าใช้มากขึ้น โดยเน้นวัสดุจากธรรมชาติให้ดูทันสมัย แปลกตา มีเอกลักษณ์ และปรับปรุงคุณภาพด้านความคงทนและประณีต

3.2 ด้านเหตุผล ผู้ประกอบการควรมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีให้เลือกหลากหลายรูปแบบ และใช้วัสดุที่มีราคาหลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงลูกค้าหลายกลุ่ม เนื่องจากเหตุผลที่สำคัญในการเลือกซื้อของผู้บริโภค ได้แก่ ราคา และสินค้ามีคุณภาพ เชื่อถือได้ ประหยัด และมีความสะดวกในการใช้งาน

3.3 ด้านอารมณ์ คือ ผู้บริโภคต้องการอนุรักษ์นิยม ใช้สินค้าจากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งงานจักสานกระจูดมีเส้นสีธรรมชาติหรือเส้นที่ย้อมสีเรียบร้อยแล้ว จักสานตามแบบและลวดลายที่ต้องการ กรณีใช้วัสดุจาก

ธรรมชาติต้องไม่มีเชื้อรา ผ่านการอบแห้ง หรือไม่มีรอยตำหนิที่เกิดจากการทำลายของแมลง และลวดลายที่ใช้ในการจักสานจะบ่งบอกถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่น

3.4 ด้านความภักดีต่อร้านค้า พบว่า ผู้บริโภคชอบรูปแบบร้านค้าในแอปพลิเคชันที่สวยงาม ทันสมัย และใช้งานง่าย ผู้ประกอบการต้องเน้นด้านการประชาสัมพันธ์ เน้นการสร้างภาพลักษณ์เป็นร้านที่ทันสมัย แจ้างข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ มีการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า และสามารถตอบข้อซักถามได้ทันที

3.5 ด้านคุณภาพของแอปพลิเคชัน ผลการวิจัยพบว่า แอปพลิเคชันมีระบบการติดตามสินค้าภายหลังการขาย ใช้งานง่าย และสะดวก ผู้ประกอบการต้องเน้นแอปพลิเคชันที่สามารถเข้าใช้งานได้ทันที การนำเสนอในระบบควรถ่ายภาพให้ชัดเจน มีหลากหลายมุมมอง และใส่รายละเอียด เช่น ขนาด วัสดุที่ใช้ ลักษณะการใช้งาน การดูแลรักษา เป็นต้น เพื่อให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น เจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ตรงตามความต้องการ อีกทั้งยังเป็นช่องทางให้ผู้บริโภคติดต่อสื่อสารกับเราได้ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- จิตราภา ทัดหอม. (2558). การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ความไว้วางใจและคุณภาพของระบบสารสนเทศที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จุฑารัตน์ เกียรติศรีศรี. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและ

- ปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: เอ็กเซเปอร์เน็ต.
ชูชัย สมितिไกร. (2553). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชนิตา เสถียรโชค. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าผ่าน
ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐกานต์ กองแก้ว. (2559). *พฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการของผู้ใช้
Application Shopee ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะ
วิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพล ไยไพโรจน์. (2561). *Digital Marketing*. นนทบุรี: ไอดีซี พรีเมียร์.
- ธัญญธีรา อภิกุลวราศิษฐ์. (2561). *สารพัดวิธี Online Marketing*. กรุงเทพฯ:
วิตต์กรุ๊ป.
- ปิยมาภรณ์ ช่วยชูหนู. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่าน
ทางสังคมออนไลน์*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปูลณัช เดชमानนท์. (2556). *การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเครือข่ายสังคม
ออนไลน์ในช่วงเวลาจำกัด*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี.
- พิชชาภา กิตตินันท์วัฒนา. (2555). *ทัศนคติและแรงจูงใจของผู้บริโภคที่ส่งผล
ต่อพฤติกรรมการเลือกใช้รถยนต์นิสสัน มาร์ช ในเขต*

กรุงเทพมหานคร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิบูล ทีปะपाल. (2545). *การบริหารการตลาด*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

เมธาวี เผ่าเมธาวีธร. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าโอท็อปบนออนไลน์ของผู้บริโภค*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ราช ศิริวัฒน์. (2560). *พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)*. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2560, จาก <https://doctemple.wordpress.com>

วัชรภรณ์ เจียงทอง. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าออนไลน์โดยมุ่งเน้นปัจจัยด้านช่องทางการรับสินค้า*. งานนิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะโลจิสติกส์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิภาวรรณ มโนปราโมทย์. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสังคมออนไลน์ (อินสตาแกรม) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานกระจูดบ้านห้วยลึก จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

(ม.ป.ป.). *หัตถกรรมกระจูด Krajood*. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2560, จาก <http://www.kajood.com/aboutus.php>

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550). *กลยุทธ์การตลาดและการบริการเชิงกลยุทธ์โดยมุ่งที่ตลาด*. กรุงเทพฯ: ธนรัชกรพิมพ์.

สุนิสา ตรงจิตร์. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์*

ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketplace).
การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุปัญญา ไชยชาญ. (2550). *แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภค*. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2560, จาก <https://doctemple.wordpress.com/2017/01/23/บทที่-2-แนวคิด-ทฤษฎี-งา/>
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์ม และโซ-แท็กซ์.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์กรมมหาชน). (2561). *ข้อมูลคนไทยใช้อินเทอร์เน็ต โดยเฉลี่ยต่อวัน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สำนักงานจังหวัดพัทลุง. (ม.ป.ป.). *ผลิตภัณฑ์ OTOP*. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2560, จาก <http://www.phatthalung.go.th/otop/detail/4>
- เสาวนีย์ ศรีจันทร์นิล. (2559). *ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภค ในเขตจังหวัดนนทบุรี* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- อรพรรณ บุลสถาพร. (2549). *กลยุทธ์การตลาดส้มโอขาวแตงกวาภายใต้โครงการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดชัยนาท*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อาภาภัทร บุญรอด. (2562). *การตลาดยุคใหม่และสังคมดิจิทัล*. ค้นเมื่อ 30

มีนาคม 2560, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/647231>

อาลี พันธมณี. (2560). *จิตวิทยาสรางสรรคการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ไยไหม เอทูเคท.

Itopplus Co., Ltd. (2560). *พฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ยุคปัจจุบันที่เจ้าของธุรกิจควรรู้*. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2560, จาก http://blog.itopplus.com/tips/id_544_customer_behavior_online

Kotler, P., & Keller, K.L. (2014). *Marketing Management* (15th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall International, Inc.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1994). *Consumer Behavior* (5th ed.). Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall. Inc.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐาน
ของห่วงโซ่คุณค่าและผลการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย

ชมพูนุท ดั่งจันท์

ดร., อาจารย์

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

chompunoot.d@psu.ac.th

กรรณา พุ่มเอี่ยม

กัลยรัตน์ ช่างอินทร

จิราวรรณ คล้ายประสงค์

ศุภเชษฐ์ พะสริ

อรลดา เรืองฤทธิ์

รวีสรา อินทรเทศ

นักศึกษาปริญญาตรี

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รับบทความ: 18 มกราคม 2564

แก้ไขบทความ: 2 มีนาคม 2564

ตอบรับบทความ: 25 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยส่วนใหญ่จะวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานกับองค์กรขนาดใหญ่ แต่ยังมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานกับกลุ่มสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นองค์กรขนาดเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห้วงโซ่ คุณค่าที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย โดยใช้การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประธานหรือผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรดีเด่นและ/หรือติดอันดับ top 10 ในการบริหารจัดการของประเทศไทย มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 27 กลุ่ม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห้วงโซ่ คุณค่าส่วนใหญ่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิภาพการแข่งขันกับสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร อาจเนื่องมาจากเป็นองค์กรขนาดเล็กจึงไม่ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการกิจกรรมพื้นฐานของห้วงโซ่คุณค่า แต่มีเพียงด้านการบริการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากเป็นกิจกรรมที่ต้องเข้าถึงลูกค้า จึงเป็นกิจกรรมที่ควรใส่ใจ

คำสำคัญ: ห้วงโซ่คุณค่า, ประสิทธิภาพ, สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร

The Relationship between the Primary Activities of Value Chain and Performance of Agriculture Sector Cooperatives and Farmer Groups in Thailand

Chompunoot Duangjan

Ph.D., Lecturer,

Faculty of Liberal Arts and Management Sciences,

Prince of Songkla University

chompunoot.d@psu.ac.th

Karuna Phumeaim

Kanyarat Changintorn

Jirawan Klayprasong

Suphachet Pasari

Orada Ruangrit

Ravisara Intarathed

Bachelor's Degree, Student,

Faculty of Liberal Arts and Management Sciences,

Prince of Songkla University

Received: January 18, 2021

Revised: March 2, 2021

Accepted: March 25, 2021

Abstract

The most previous researches preferred to measure the operational efficiency of large organizations. Hence, there has been an interesting issue on the efficiency measurement regarding the operation of agricultural cooperatives, which is a small organization. Thus, this research being aimed to study the primary activities of value chain management affecting agricultural cooperatives and farmer groups in Thailand was conducted by collecting information through questionnaire being completed by 27 sampling groups who were the agricultural cooperatives chairpersons or managers as well as outstanding and top ten farmers in their management. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regressions. The findings showed that the majority of primary activities had no effect towards the operational efficiency and competitiveness of the cooperatives and farmer groups. The reason could be because the sampling groups were members of small organizations that they paid less attention to the primary activities on value chain management. Instead, they focused on the services being affected to the operational efficiency because such services were immediate activities in approaching customers that they were considered a performance of the highest interest.

Keywords: Value chain, Effective, Agriculture sector cooperatives and Farmer Groups

บทนำ

ประเทศไทยได้จัดตั้งสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2459 สหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งเป็นทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560) ข้อมูลจากระบบจดทะเบียนสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีสหกรณ์ทั้งสิ้น 8,129 สหกรณ์ โดยสหกรณ์ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ สหกรณ์การเกษตร จำนวน 4,376 สหกรณ์ (เรวัตร์ ก่อวงศ์กาญจน์, 2562) สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรจัดตั้งขึ้นโดยมีสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม วัตถุประสงค์เพื่อช่วยสมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การดำเนินงานของสหกรณ์มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นทำให้สหกรณ์ส่วนใหญ่มีผลกำไรจากการดำเนินงาน จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าหากสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นคนกลุ่มจำนวนไม่น้อยในประเทศมีการดำเนินงานในองค์กรที่มีประสิทธิภาพย่อมจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายปัจจัย จากงานวิจัยของ อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ (2561) ที่ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนบนของประเทศไทยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนบน ได้แก่ ปัจจัยด้านเงินทุน อุปกรณ์ การจัดการ การตลาด และสิ่งจูงใจ แนวทางที่ใช้ในกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนบน ได้แก่ การเพิ่มทุนสะสมของสหกรณ์ การพัฒนาระบบการขนส่งสินค้าเกษตร การตรวจสอบกิจการภายในสหกรณ์อย่างมีระบบและคุณภาพ และการให้ความสำคัญและฝึกอบรมแก่สมาชิกของสหกรณ์

นอกจากนี้แนวทางที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรในการสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันที่เกิดจากการวิเคราะห์กิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าเพื่อพิจารณาถึงความสามารถขององค์กร โดยการศึกษาถึงกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงแต่ละกิจกรรมขององค์กรเพื่อที่จะสร้างคุณค่าในกิจกรรมต่าง ๆ (Value-added activities) ซึ่งจะเชื่อมโยงกับคู่ค้าในโซ่อุปทานด้วยการเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร (Porter, 1985) ซึ่งแนวคิดนี้ทำให้องค์กรมีการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานตลอดห่วงโซ่ โดยการศึกษาและวิเคราะห์ถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มกระบวนการจัดท้าวัตถุดิบจนถึงการนำส่งสินค้าถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้ายจะมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ในแต่ละกระบวนการเพื่อหาช่องทางในการสร้างมูลค่า (Value creation) ให้กับสินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจ ซึ่งการวัดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจากมุมมองการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรดีเด่นและ/หรือติดอันดับ top 10 ในการบริหารจัดการของประเทศไทยมีความน่าสนใจ โดยจะพิจารณาในส่วนของกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าสินค้าเกษตร เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการโดยตรง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าและผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทยที่ดีเด่นในการบริหารจัดการ โดยยังไม่ได้มีงานวิจัยนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่ามาวิเคราะห์การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นการศึกษา กิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า ได้แก่ การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการให้บริการลูกค้า เพื่อทำให้ทราบถึงปัจจัย

ทางด้านกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร อันนำไปสู่การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือให้ สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาการบริหารกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทยนั้น ยังไม่มีการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ในที่นี้จึงได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่า ดังนี้

1. แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

ห่วงโซ่คุณค่า หมายถึง การมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกิจกรรมในโซ่คุณค่าที่สร้างคุณค่าให้กับกิจการนั้นโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมพื้นฐาน และกิจกรรมสนับสนุน ซึ่งกิจกรรมพื้นฐาน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า ตลอดจนการขายและส่งมอบสินค้าให้ลูกค้า และการบริการหลังการขาย ซึ่งประกอบไปด้วย การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการให้กับลูกค้า สำหรับกิจกรรมสนับสนุน หมายถึงกิจกรรมภายในองค์กรที่สนับสนุนการทำกิจกรรมพื้นฐานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดซื้อ การพัฒนาทางเทคโนโลยี การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร โดยมุ่งสร้างความสามารถการแข่งขันทางธุรกิจและองค์กร ด้วยการวิเคราะห์คุณค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ดังนั้นโซ่คุณค่าจึงเป็นการเชื่อมโยงแต่ละกิจกรรมของ

องค์กรเพื่อที่จะสร้างคุณค่าในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งจะเชื่อมโยงกับคุณค่าในโซ่อุปทาน ด้วยการเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งภายในองค์กร และภายนอกองค์กร (Porter, 1985) ซึ่งแนวคิดนี้ทำให้องค์กรมีการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของทั้งห่วงโซ่ ทำให้เกิดการยกระดับประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร จากประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิภาพการแข่งขัน

จากการทบทวนวรรณกรรมของ ขวัญฤทัย เทพพิทักษ์ (2559) ให้ความสำคัญกับกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่การจัดการแหล่งวัตถุดิบ การแปรรูป ตลอดจนกระบวนการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้กับลูกค้าของธุรกิจ ส่งออกผลไม้แปรรูปของผู้ประกอบการไทยในตลาดโลก นอกจากนี้ ศิริมาศ จินศิริวานิชย์ (2549) พบว่าในความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขัน กิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่า ส่วนใหญ่จะใช้กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนเป็นหลักในการดำเนินกิจการ ซึ่งมุ่งเน้นในด้านการทำให้ต้นทุนต่ำด้าน และกิจกรรมพื้นฐานที่สำคัญคือการบริการมากที่สุด ในการให้บริการที่รวดเร็ว และมีการรับประกันสินค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและเชื่อมั่นในสินค้าขององค์กรวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์, อติลล่ำ พงศ์ยี่เหล้า, และชิตชนัด ศิริพานิช (2559) พบว่า การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่ามีผลต่อการดำเนินงานของโอท็อป กลุ่มเอในประเทศไทย

สรุปได้ว่า กิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่าสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริหารเพื่อสร้างรายได้เปรียบเชิงการแข่งขันที่เกิดจากมูลค่าเพิ่มในแต่ละกิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมพื้นฐานของธุรกิจด้วยการเชื่อมโยงกิจกรรมพื้นฐานภายในห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการให้กับลูกค้า เพื่อสร้างความสามารถการแข่งขันที่เกิดจากคุณค่าเพิ่มแต่ละกิจกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึง

เลือกกิจกรรมพื้นฐานเพียง 5 ด้านมาเป็นตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ในด้านการวัดผลการดำเนินงานขององค์กรนับว่าเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากองค์กรต่าง ๆ มุ่งมั่นที่จะสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและประสิทธิภาพขององค์กรที่เหนือกว่า โดยงานวิจัยทางด้านห่วงโซ่อุปทานจะให้ความสำคัญของการจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า นักวิจัยทางด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานมักจะวัดผลการดำเนินงานขององค์กรว่าประกอบด้วยมิติการดำเนินงานและประสิทธิภาพการแข่งขัน (Fawcett et al., 2007; Yu et al., 2013; Rajaguru & Matanda Margaret, 2019) ดังนั้น ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงแบ่งผลการดำเนินงานขององค์กร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการแข่งขัน ดังนี้

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตามคำจำกัดความของ วศิน เหลี่ยมปรีชา (2557) หมายถึง แนวคิดในการสร้างความเชื่อมโยงตั้งแต่เป้าหมายการปฏิบัติ งานขององค์กรทุกระดับเพื่อให้ผลการดำเนินงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยองค์กรจะมุ่งไปที่ผลการปฏิบัติงานหรือการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีความเป็นรูปธรรมให้ความสัมพันธ์กับทุก ๆ ด้านภายในองค์กรอย่างเท่าเทียมและผลลัพธ์ที่ชัดเจน สามารถวัดผลได้จริง มีความโปร่งใสและเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ผลการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายที่องค์กรต้องการสามารถนำไปปรับใช้กับองค์กรเพื่อให้ได้มีประสิทธิภาพภายในองค์กรที่ดียิ่งขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมของ ขวัญฤทัย เทพพิทักษ์ (2559) พบว่าห่วงโซ่คุณค่ามีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจส่งออกผลไม้แปรรูปด้วยการเชื่อมโยง

กิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่การจัดการแหล่งวัตถุดิบการแปรรูป ตลอดจนจนกระบวนการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้กับลูกค้า อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และคณะ (2559) การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า ความสามารถเชิงนวัตกรรมกับผลการดำเนินงานของ OTOP มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลรวมต่อผลการดำเนินงาน หากมีการเปลี่ยนด้านการตลาด และการขายก็จะส่งผลให้การดำเนินงานก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ประสิทธิภาพการแข่งขัน ตามคำจำกัดความของ Porter (1985) หมายถึง ความสามารถในการทำกำไรผ่านคุณลักษณะและทรัพยากรที่จะดำเนินการในระดับที่สูงกว่าคนอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกันหรือตลาด Porter ได้พัฒนากลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบคู่แข่งในอุตสาหกรรม โดยยึดถือแนวคิดด้านการวางแผนการตลาดที่สำคัญ 2 ประการ คือ แนวคิดด้านขอบข่ายการแข่งขัน: เป้าหมายกว้าง หรือเป้าหมายแคบ และแนวคิดด้านการวางแผนด้าน “ความได้เปรียบทางการแข่งขัน” การเป็นผู้ประกอบการด้านต้นทุน และการสร้างความแตกต่าง จากการทบทวนวรรณกรรมของ ศิริมาศ จินศิริวานิชย์ (2549) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขันและกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่านั้น กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าทุกด้าน ยกเว้นด้านการตลาดและการขาย และการบริการ โดยส่วนใหญ่จะใช้กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนเป็นหลักในการดำเนินกิจการ ซึ่งมุ่งเน้นในด้านการทำให้ต้นทุนต่ำ เพื่อเพิ่มกำไรได้มากขึ้นจากการมีต้นทุนต่ำ ขวัญฤทัย เทพพิทักษ์ (2559) ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกผลไม้แปรรูปให้ความสำคัญเกี่ยวกับห่วงโซ่คุณค่าด้านปัจจัยนำเข้า มีการให้ความสำคัญกับการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสินค้าคงคลังช่วยเสริมศักยภาพการทำงาน และช่วยให้ระบบการทำงานผิดพลาดน้อยที่สุด และห่วงโซ่คุณค่าด้านปัจจัยนำออก

การจัดส่งสินค้าไปถึงมือผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดทุนในการจัดจำหน่าย ทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าได้นำตัวแปรกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า 5 ปัจจัย ได้แก่ การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการ และตัวแปรที่วัดผลการดำเนินงาน ได้แก่ ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการแข่งขัน มาวิเคราะห์เพื่อทำให้ทราบถึงปัจจัยทางด้านกิจกรรมพื้นฐานของโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันและประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้ผู้นาองค์กรในสหกรณ์การเกษตรได้นำข้อมูลจากการศึกษาไปพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของสินค้าและบริการให้สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 2 สมมติฐาน ดังภาพที่ 1

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่ามีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย

ผลที่ได้จากการศึกษาห่วงโซ่คุณค่า (Porter, 1985) คือ แบบจำลองที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับห่วงโซ่คุณค่า ตั้งแต่การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการลูกค้า โดยสามารถแข่งขันทางธุรกิจและองค์กรด้วยคุณค่าที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และคณะ (2559) พบว่า ตัวแปรด้านการตลาดและการขายมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน หากมีการเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลโดยตรงที่ทำให้ผลการดำเนินงานก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย

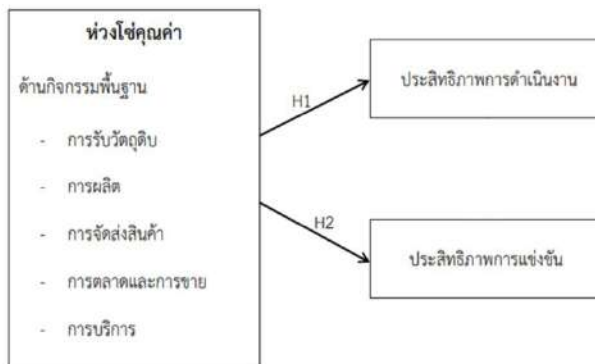
และงานวิจัยของศิริมาศ จินศิริวานิชย์ (2549) พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับห่วงโซ่คุณค่าการบริหารกิจกรรมพื้นฐานในทุกด้าน โดยให้ความสำคัญกับการบริการมากที่สุด ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และมีการรับประกันสินค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและเชื่อมั่นในสินค้า รองลงมา คือ ด้านการนำเข้าวัตถุดิบ มีการคัดเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ด้านการผลิต การมีพนักงานที่มีความชำนาญในการผลิต ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า ด้านการตลาดและการขาย มีการมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและผู้ซื้อ สร้างความหลากหลายของสินค้า และด้านการจัดส่งสินค้าตามลำดับ สรุปได้ว่า การบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าด้านกิจกรรมพื้นฐานที่มีกระบวนการจัดการที่ดี ส่งผลให้กิจการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดี จึงคิดว่าหากมีการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าด้านกิจกรรมพื้นฐานที่มีกระบวนการจัดการที่ดี มีแนวโน้มว่าจะส่งผลต่อสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดีเช่นกัน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่ามีผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย

ผลที่ได้จากการศึกษาห่วงโซ่คุณค่า (Porter, 1985) ที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่การจัดการแหล่งวัตถุดิบ การแปรรูป ตลอดจนจนถึงกระบวนการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้กับลูกค้าเพื่อสร้างความสามารถแข่งขันที่เกิดจากคุณค่าเพิ่มแต่ละกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราวัฒน์ มั่นทรา (2559) เรื่องการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมผ้าไหมในอำเภอชนบทจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการดำเนินงานกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าของผู้ประกอบการ

ในอำเภอชนบทมีผลการดำเนินงานกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่ากิจกรรมพื้นฐานด้านการบริการมากที่สุด รองลงมาคือด้านนำเข้าวัตถุดิบ ด้านการผลิต ด้านการตลาดและการขาย ด้านการบริการ และด้านการส่งผลิตภัณฑ์ ออก ตามลำดับ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้สามารถสร้างประสิทธิภาพการแข่งขันให้เหนือกว่าคู่แข่งรายอื่นได้ การเจรจาต่อรองการสั่งซื้อวัตถุดิบในราคาที่ถูกลงและมีคุณภาพที่ดี สามารถตอบสนองความต้องการของฝ่ายผลิตได้อย่างทันเวลา ลดปริมาณวัตถุดิบที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้สินค้ามีคุณภาพ เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้กับธุรกิจ ซึ่งจะทำให้ลูกค้าได้รู้จักมากยิ่งขึ้น ลูกค้าจะเกิดความพึงพอใจและมั่นใจในสินค้าและการบริการที่สามารถสร้างความได้เปรียบจากคู่แข่งรายอื่นได้ สรุปได้ว่า การบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าด้านกิจกรรมพื้นฐานที่มีกระบวนการจัดการที่ดี ส่งผลให้ศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดี จึงคิดว่าหากมีการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าด้านกิจกรรมพื้นฐานที่มีกระบวนการจัดการที่ดี มีแนวโน้มว่าจะส่งผลต่อสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพในการแข่งขันที่ดีเช่นกัน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิภาพการแข่งขันของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าและผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย ใช้การออกแบบสำหรับการวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ประธานหรือผู้จัดการของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร จากรายชื่อสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรดีเด่นและ/หรือติดอันดับ Top 10 ในการบริหารจัดการของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 122 กลุ่ม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2561) ใช้วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling method) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้ คือ 1) เป็นประธานหรือผู้จัดการของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรดีเด่นและ/หรือติดอันดับ Top 10 และ 2) เป็นผู้เต็มใจในการตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประธานหรือผู้จัดการของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรดีเด่นและ/หรือติดอันดับ Top 10 ในการบริหารจัดการของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 27 กลุ่ม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากบทความวิทยานิพนธ์ รายงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผ่านการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จากรายชื่อสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรดีเด่นและ/หรือติดอันดับ Top 10 ในการบริหารจัดการของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 122 กลุ่ม ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 27 กลุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) โดยผู้ทำวิจัยได้ออกแบบสอบถามที่สร้างจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยจากหลาย ๆ แหล่ง ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า และส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิภาพการแข่งขัน โดยใช้เกณฑ์การวัดแบบประมาณค่า (Rating scale) ของ Likert Scale เป็นการวัดแบบเรียงลำดับความสำคัญ (Interval scale) แบ่งเป็น 5 สเกล และผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดที่กำหนดขึ้น 2 ลักษณะ คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบความครบถ้วน ความสอดคล้องของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ของแบบสอบถามที่ตรงกับหัวข้อที่ศึกษา

จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Concordance: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งจากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาที่ดีพอในการวิจัย

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบเพื่อให้แน่ใจว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความเข้าใจตรงกันและตอบคำถามได้ตามความเป็นจริงทุกข้อ รวมทั้งข้อคำถามมีความเชื่อมั่นทางสถิติ โดยการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สถิติและพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) สำหรับคำถามในแต่ละด้านพบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ที่ 0.954 ดังนั้น แบบสอบถามจึงมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษา ดังตารางที่ 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณทำให้ทราบว่าตัวแปรอิสระใดที่มีอิทธิพลหรือไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

**ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของปัจจัยพื้นฐานของห่วงโซ่
คุณค่าและผลการดำเนินงาน**

ปัจจัย	Cronbach's Alpha	ข้อคำถาม
การรับวัตถุดิบ	0.82	6
การผลิต	0.90	6
การจัดส่งสินค้า	0.78	6
การตลาดและการขาย	0.80	8
การบริการ	0.70	3
ประสิทธิภาพการดำเนินงาน	0.90	8
ประสิทธิภาพการแข่งขัน	0.89	6
	0.954	43

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมพื้นฐานห่วงโซ่คุณค่า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการแข่งขัน และส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 ถึง 60 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ระดับปริญญาตรี ตำแหน่งในองค์กรส่วนใหญ่ คือ ผู้จัดการ มีระยะเวลาของการทำงานในองค์กรส่วนใหญ่ คือ มากกว่า 10 ปี

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมพื้นฐานห่วงโซ่คุณค่า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการแข่งขัน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าด้านการรับวัตถุดิบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ด้านการผลิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) ด้านการจัดส่งสินค้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) ด้านการตลาดและการขายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) ด้านการบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) ประสิทธิภาพการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) และประสิทธิภาพการแข่งขันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการแข่งขัน

ตัวแปรต้น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	แปลผล
การรับวัตถุดิบ	4.56	0.63	มากที่สุด
การผลิต	4.31	0.96	มาก
การจัดส่งสินค้า	4.35	0.89	มาก
การตลาดและการขาย	3.84	1.09	มาก
การบริการ	4.32	0.70	มาก
ประสิทธิภาพการดำเนินงาน	4.22	0.75	มาก
ประสิทธิภาพการแข่งขัน	4.00	0.84	มาก

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

3.1 ความสัมพันธ์ของห่วงโซ่คุณค่าด้านกิจกรรมพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน (การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการ) ซึ่งพบว่าปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียงด้านการบริการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน นั่นคือสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรมีการให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการบริการลูกค้า ระบบการให้บริการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ตัวแปรต้น	B	Beta	t	Sig.
(Constant)	0.28		0.42	0.68
การรับวัตถุดิบ	0.13	0.11	0.76	0.46
การผลิต	-0.004	-0.01	-0.04	0.97
การจัดส่งสินค้า	0.05	0.07	0.24	0.81
การตลาดและการขาย	0.19	0.24	1.46	0.16
การบริการ	0.55	0.61	3.68	0.001*

3.2 ความสัมพันธ์ของห่วงโซ่คุณค่าด้านกิจกรรมพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันทั้ง 5 ด้าน (การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการ) ซึ่งพบว่าไม่มีปัจจัยใดเลยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขัน

ตัวแปรต้น	B	Beta	t	Sig.
(Constant)	-0.08		-0.08	0.94
การรับวัตถุดิบ	0.14	0.10	0.51	0.61
การผลิต	0.10	0.12	0.58	0.57
การจัดส่งสินค้า	-0.02	-0.02	-0.06	0.96
การตลาดและการขาย	0.38	0.41	1.81	0.09
การบริการ	0.38	0.36	1.61	0.12

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิภาพการแข่งขันของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย โดยสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. จากการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าทั้ง 5 ด้าน (การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการ) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน พบว่า ตัวแปรโดยส่วนใหญ่ ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย อาจเนื่องมาจากสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรที่เก็บข้อมูลเป็นองค์กรขนาดเล็ก จึงไม่ได้เน้นให้ความสำคัญกับกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าผู้นำของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญกับห่วงโซ่คุณค่าเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจ ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้จะเป็นสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรดีเด่นและ/หรือติดอันดับ top 10 ในการบริหารจัดการของประเทศไทย แต่จะมุ่งเน้นการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อให้สหกรณ์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับจากงานวิจัยของ ประสพชัย พสุนนท์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2556) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและกุญแจแห่งความสำเร็จในการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร พบว่า ในการดำเนินงานสหกรณ์ให้ประสบความสำเร็จนั้นมีปัจจัยที่สำคัญใน ที่เรียกว่า “กุญแจแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร” เป็นกระบวนการหรือการจัดการที่ดีที่จะนำไปสู่การเป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่ได้มุ่งเน้นในผลิตภัณฑ์และบริการเป็นหลัก อย่างไรก็ตามมีเพียงปัจจัยด้านการบริการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน อาจเนื่องมาจากเป็นกิจกรรมใกล้ชิดกับลูกค้า ซึ่งต้องเข้าถึงลูกค้า จึงมองว่าเป็นกิจกรรมที่ควรใส่ใจมากที่สุด ทั้งด้านความรวดเร็วในการให้บริการ ระบบการให้บริการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า และมีการรับประกันสินค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและเชื่อมั่นในสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริมาศ จินศิริวานิชย์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขันกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่า และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จากการศึกษาพบว่า ด้านกิจกรรมพื้นฐานให้ความสำคัญกับการบริการมากที่สุด ในการให้บริการที่รวดเร็ว และมีการรับประกันสินค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและเชื่อมั่นในสินค้า รองลงมา คือ ด้านการนำเข้าวัตถุดิบ มีการคัดเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพได้รับมาตรฐานตรงตามความต้องการ ทำให้การผลิตเกิดความสิ้นเปลือง ลดระยะเวลาในการผลิต ในกรณีที่วัตถุดิบเกิดความเสียหาย ลำดับที่สาม คือ ด้านการผลิต การมีพนักงานที่มีความชำนาญในการผลิต ผู้ชำนาญในการควบคุมการผลิต จะทำให้สินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพ ลดปริมาณของเสียได้ และการผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลำดับที่สี่ คือ ด้านการตลาด และการขาย มีการมุ่งเน้นสร้างความหลากหลายของสินค้า โดยใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ทางด้านการขาย มีการขายผ่านช่องทางออนไลน์ และสุดท้าย คือ ด้านการจัดส่งสินค้า ลูกค้ามีการติดต่อสั่งซื้อสินค้าทางโทรศัพท์มากกว่าอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในอนาคตคำสั่งซื้อทางอิเล็กทรอนิกส์น่าจะมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากมีต้นทุนที่ค่อนข้างต่ำ สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า และความสามารถเชิงนวัตกรรมกับผลการดำเนินงานของกิจกรรมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กลุ่มเอในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า การบริการลูกค้ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวก และมีผลต่อผลการดำเนินงานของโอท็อปกลุ่มเอในประเทศไทย

2. สำหรับการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าทั้ง 5 ด้าน (การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการ

บริการ) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันพบว่า ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย อาจเนื่องมาจากเป้าหมายที่แท้จริงในการก่อตั้งสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร คือ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะเป็นเรื่องยากที่เกษตรกรจะแก้ปัญหาทุกอย่างได้ด้วยลำพัง หากต้องการประสบความสำเร็จนั้นเกษตรกรจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาโดยการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ แก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก เช่น ขาดแคลนเงินทุน ขาดแคลนที่ดินทำกิน ขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมัยใหม่ที่ถูกต้อง ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น ถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่ได้มุ่งเน้นที่จะแข่งขันกับองค์กรอื่น จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า สำหรับผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันจะเป็นการวัดที่เกี่ยวกับทางด้านความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด นั้นแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรไม่ได้ให้ความสำคัญทางด้านความสามารถในการแข่งขัน ตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่ากับผลการดำเนินงานของกิจกรรมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กลุ่มเอในประเทศไทย พบว่าให้ความสำคัญทางด้านการตลาดและการขายเป็นส่วนสำคัญเพื่อสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร และตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ ขวัญฤทัย เทพพิทักษ์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจส่งออกผลไม้แปรรูปของผู้ประกอบการไทยในตลาดโลกพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกผลไม้แปรรูปให้ความสำคัญเกี่ยวกับห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการประกอบ

ธุรกิจทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน และตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ ศิริมาศ จินศิริวานิชย์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขันกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่า และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพบว่า ด้านกิจกรรมหลักให้ความสำคัญกับการบริการในด้านกิจกรรมหลักมากที่สุด ในการให้บริการที่รวดเร็ว และมีการรับประกันสินค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและเชื่อมั่นในสินค้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าประกอบด้วย การรับวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่งสินค้า การตลาดและการขาย และการให้บริการลูกค้า ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และประสิทธิภาพการแข่งขัน มีเพียงด้านการบริการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มองว่าเป็นกิจกรรมที่ควรใส่ใจเพราะเป็นกิจกรรมใกล้ชิดที่ต้องเข้าถึงลูกค้า จากข้อค้นพบนี้ทำให้เล็งเห็นถึงความสำคัญว่าควรมีการพัฒนากิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นการอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารและสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้เกิดการยอมรับและเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่า จนนำไปสู่การดำเนินงานในองค์กรอย่างจริงจังได้ อีกทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยผลักดันการทำงานขององค์กรเพื่อให้สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรที่ยังมีปัญหาลดลงและต้องการปรับปรุงการบริหารจัดการในองค์กร นำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งจัดตั้งกลุ่ม

หรือเครือข่ายสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจเหมือนกัน ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ เพราะอาจจะทำให้มีการพัฒนาไปเป็นองค์กรที่มีศักยภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการห่วงโซ่คุณค่าของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร

2.2 นำกรอบแนวคิดดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการศึกษาขององค์กรอื่นๆ เพื่อศึกษารอบแนวคิดนี้สามารถนำไปใช้ได้หรือไม่ ในองค์กรดังกล่าว และผลที่ได้มีความเหมือนหรือความแตกต่างอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2556). *สารสนเทศความรู้ทางการเงิน*. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2563, จาก https://www.cad.go.th/more_ebook.php?EGID=19&filename=ebook

ขวัญฤทัย เทพพิทักษ์. (2559). *การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการ ประกอบธุรกิจส่งออกผลไม้แปรรูปของผู้ประกอบการไทยในตลาดโลก*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

จิราวัฒน์ มั่นทรา. (2563). การศึกษาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ: กรณีศึกษา อุตสาหกรรมผ้าไหมใน อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 16(3), 527-543.

ประสพชัย พสุนนท์, และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2556). ประสิทธิภาพและคุณภาพแห่งความสำเร็จในการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร: การศึกษา

เพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก. วารสาร *Veridian E-Journal*,
Silpakorn University (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ),
6(1), 610-628.

เรวัตร ก่อวงศ์กาญจน์. (2562). *วันสหกรณ์นักเรียน ปลุกฝั่งแนวคิดเพื่อ
สร้างสรรค์ทรัพยากรบุคคลเป็นกำลังพัฒนาสังคมไทย*. ค้นเมื่อ 6
กุมภาพันธ์ 2563, จาก [https://www.77kaoded.com/news/
rewatr/553266](https://www.77kaoded.com/news/rewatr/553266)

วศิน เหลี่ยมปรีชา. (2557). ประสิทธิภาพการดำเนินงานกับบทบาทกระบวนการ
จัดการความรู้. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 34(2), 81-107.

ศิริมาศ จินศิริวานิชย์. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การ
แข่งขันกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าและผลการดำเนินงานของ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ. (2560). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพและปัจจัยที่มีผล
ต่อประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลาง
ตอนบนของประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์, อติลล่ำ พงศ์ยี่หล้า, และพาชิตชนันต์ ศิริพานิช.
(2559). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารกิจกรรม
พื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าและความสามารถเชิงนวัตกรรมกับผลการ
ดำเนินงานของกิจการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (โอท็อป) กลุ่มเอใน
ประเทศไทย. *วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี*, 6(2), 51-62.

- Fawcett, S. E., Osterhaus, P., Magnan, G. M., Brau, J. C., & McCarter, M. W. (2007). Information sharing and supply chain performance: the role of connectivity and willingness. *Supply Chain Management: An International Journal*, 12(5), 358-368.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: creating and sustaining superior performance*. New York: The Free Press.
- Rajaguru, R., & Matanda, M. J. (2019). Role of compatibility and supply chain process integration in facilitating supply chain capabilities and organizational performance. *Supply Chain Management: An International Journal*, 24(2), 301-316.
- Yu, W., Jacobs, M. A., Salisbury, W. D., & Enns, H. (2013). The effects of supply chain integration on customer satisfaction and financial performance: An organizational learning perspective. *International Journal of Production Economics*, 146(1), 346-358.

การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส
อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เนติมา ชูศรี

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Rung_natima7412@hotmail.com

นัทนิชา หาสุนทรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

drnatnicha.ha@gmail.com

รับบทความ: 23 ธันวาคม 2563

ตอบรับบทความ: 10 มีนาคม 2564

แก้ไขบทความ: 25 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

307

การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จำนวน 379 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์สถิติการทดสอบ t-test และ one-way ANOVA ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านเพศ สถานภาพ และระดับการศึกษา ที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรร่วมมือกันในการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น มีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อรักษาการมีส่วนร่วมจุดเด่นนี้ต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน

Community Development through the Public
Participation in Phlaiwat Sub-district
Administrative Organization, Kanchanadit
District, Surat Thani Province

Natima Chooson

Master of Public Administration,
Suan Sunandha Rajabhat University
Rung_natima7412@hotmail.com

Natnicha Hasoontree

Assistant Professor, Ph.D., Lecturer
Faculty of Public Administration,
Suan Sunandha Rajabhat University
drnatnicha.ha@gmail.com

Received: December 23, 2020

Revised: March 10, 2021

Accepted: March 25, 2021

Abstract

The objective of this study is to compare the public participation in community development of the Phlaiwat Sub-

309

การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

district Administrative Organization, Kanchanadit District, Surat Thani Province. The data were collected from a sample of 379 people, obtained based on Stratified Random Sampling. A questionnaire was used as a research instrument for data collection. Data were analyzed using statistics including t-test and one-way ANOVA. The results indicated that the respondents with different genders, marital status, and educational levels had different patterns of participation in the community development with a statistical significance level of 0.05. Therefore, the relevant agencies should cooperate to promote people's participation and stimulate their expression of opinions. Besides, public hearing should be conducted to maintain the participation.

Keywords: Community development, Public participation

บทนำ

การพัฒนาชุมชนเป็นกลไกอันสำคัญที่กำหนดทิศทาง นโยบาย แนวทางและกระบวนการในการพัฒนา เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายเบื้องต้น คือ ชุมชน (ประชาชน) ที่สุขสมบูรณ์ การพัฒนาชุมชน เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ อันประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพทั่วไปของปัญหา ความต้องการ กระบวนการแก้ไขปัญหา และผู้เกี่ยวข้องในระบบ และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ การพัฒนาชุมชนเป็นการบริหารจัดการชุมชนที่มีกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนา ทั้งองค์กร อันมีองค์ประกอบ ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาสังคม โดยท้องถิ่น เป็นองค์กรหลัก และประชาสังคมเป็นผู้รับประโยชน์ที่สุขสมบูรณ์ การพัฒนาชุมชนจึงเป็นภาระหน้าที่ของคนทุกคนที่จะต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สุขร่วมกัน กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไป โดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า สภาพเก่า แต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดปัญหาในตัวเอง เพียงแต่อาจจะมีปัญหามากหรือปัญหาน้อย ถ้าหากตีความหมายการพัฒนา จะสามารถตีความหมายได้ 2 นัย คือ 1) การพัฒนาในความเข้าใจแบบสมัยใหม่ 2) การพัฒนาในแง่ของพุทธศาสนา ซึ่งให้ผลประโยชน์สูงสุด ความกลมกลืน และความเกื้อกูลแก่สรรพชีวิตโดยไม่เบียดเบียน ทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อม (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, 2550) เช่นเดียวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) โดยรัฐมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเอง และจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีอิสระตามสมควรภายในขอบเขตของกฎหมาย

การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นทำให้เกิดสภาพการปกครองตนเองในท้องถิ่น (Local Self Government) ที่มีการปกครองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย จึงมีการส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้มีการปกครองตนเองในท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างให้เป็นไปตามความต้องการและเป็นประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้มีส่วนเสริมสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม และการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารท้องถิ่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยจะต้องปรากฏอยู่ทุกระดับของสังคม คือ ทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เพราะการเมืองไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะวงการรัฐบาลระดับชาติ เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวพันกับการใช้อำนาจที่มีผลกระทบต่อประชาชนในสังคมทั่วไป นอกจากนี้หลักการเรื่องความเสมอภาค ซึ่งหมายถึงสิทธิที่เสมอภาคกันของประชาชนทุกคนทุกอาชีพ จึงแสดงให้เห็นเด่นชัดว่า ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) กระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายปรับเปลี่ยนแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเดิมประกอบไปด้วยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาท้องถิ่นสามปี เปลี่ยนเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 – 2564)

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวการณ์เปลี่ยนแปลงของประเทศและนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่กำหนดให้

แผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย เกิดประโยชน์สูงสุดของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยใช้วิธีการบริหารภาครัฐที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ไพบูลย์ โปธิ์สุวรรณ, 2550) ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดให้ประชาชนมีจิตสำนึกด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อยู่ในระดับปานกลาง สังเกตได้จากการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นระดับตำบล ช่วงเดือนมิถุนาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านได้นำเสนอปัญหา หรือข้อมูลในทุก ๆ ด้านของหมู่บ้านที่ประชาชนในหมู่บ้านต้องการและมีความเห็นตรงกันว่าอยากได้อะไรก่อนอะไรหลัง ตามความสมัครใจในที่ประชุม การเข้าร่วมประชุมของประชากรในหมู่บ้านยังมีจำนวนเฉลี่ยต่อหมู่บ้านครั้งละ 100 - 200 คน ปัญหาส่วนใหญ่ที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเกิดจาก ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ประมง และรับจ้าง ซึ่งมีฐานะปานกลางถึงยากจน เวลาส่วนใหญ่ในหนึ่งวันของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีทุ่มเทไปกับการทำมาหาเลี้ยงชีพ จนไม่ได้สนใจในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่น สนใจเพียงแต่เรื่องปากท้องของตนเองและครอบครัว และสาเหตุอีกประการคือประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนา และที่สำคัญในอดีตที่ผ่านมาผู้นำหมู่บ้านก็ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ซึ่งการออกเสียงประชามติจะทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอ จนถึงขั้นตอนของ

การตรวจสอบและประเมินผล ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองเพิ่มมากขึ้น และได้รู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดภายในชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากประชาชนในชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร สาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนว่าประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากน้อยเพียงใด ปัจจัยในการมีส่วนร่วมเป็นอย่างไร อันจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน จำนวน 9 หมู่บ้าน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 4 ประการ ของ Cohen and Uphoff (1980) ได้แก่ การมีส่วนร่วมใน

การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ระยะเวลาการดำเนินงานศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้เวลาเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ผลตั้งแต่วันที่เดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2563

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส ในระดับมาก
2. ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์ (2551) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้อการและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะมากพออนุเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือ ต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคน

ส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวที่ทำให้การปฏิบัติการบรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ และ กฤษฎาภรณ์ ยูงทอง (2555) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ตั้งแต่แรกจนกระทั่งการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) ทั้งด้านวัตถุ สังคม และบุคคล และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในโครงการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

สนธยา พลศรี (2553) ได้กล่าวสรุปว่าการพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการพัฒนาคนและกลุ่มคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอและร่วมมือ

กันปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนตามแผนและโครงการที่กำหนดไว้ ทั้งการใช้พลังของชุมชนและการสนับสนุนจากภายนอกชุมชน และ โกวินท์ พวงงาม (2553) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน เป็นการสร้างสรรค์ปรับปรุงอย่างมีกระบวนการ (Process) และเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีโครงสร้างและตามแผน (Planned and Structured Change) หรือมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายอย่างแน่นอน (Ultimate Goal) ที่อาจเป็นได้ทั้งการกระทำของภาครัฐและภาคเอกชน หรือเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น กระบวนการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ประชาชน ปรึกษาหารือร่วมกันตามแนวทางที่ได้จัดวางไว้ เป็นการปรึกษาเกี่ยวกับความจำเป็นของสมาชิกในชุมชนเพื่อทราบความต้องการ และจัดให้คนในชุมชนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเพื่อช่วยเหลือตนเอง ขั้นที่ 2 วางแผนงานที่คนในชุมชนตกลงเลือกไว้อย่างเป็นระเบียบ สิ่งสำคัญต้องรู้ว่าลักษณะงานดังกล่าวส่งเสริมให้เกิดการช่วยเหลือตนเองได้ ขั้นที่ 3 สนับสนุนให้คนในชุมชนทำประโยชน์ให้ได้มากที่สุดตามที่แต่ละคนจะสามารถทำได้ ขั้นที่ 4 สร้างความปรารถนาและแรงจูงใจในสิ่งที่จะดำเนินการเพื่อปรับปรุงของชุมชนให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนในชุมชนแห่งนั้นต่อไป ผู้คนที่เข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนโดยแท้จริงนั้นจะเข้าใจและรู้ได้ว่ามีการปรับปรุงอย่างอื่นจะต้องทำอีก ผู้ที่มีส่วนช่วยยอมนโยบายในผลสำเร็จของงาน ถ้าไม่มีกระบวนการพัฒนานี้ขึ้นการพัฒนาก็ไม่มีผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วน

ตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ

2. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากร 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.896 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

พลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 หมู่บ้าน

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จนได้แบบสอบถามครบจำนวน 379 ชุด นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยการคำนวณหาค่าสถิติ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการคำนวณหาค่าสถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติค่าที (T-test) แบบ Independent t-test และเปรียบเทียบการมี

ส่วนของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance หรือ One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's Method) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน	Mean	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.18	0.43	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.08	0.35	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	4.13	0.36	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.09	0.30	มาก
รวม	4.13	0.24	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.18) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.13) ต่อมา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 4.09) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.08)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา		ผลการ	
	ชุมชน	sig	ทดสอบ
1. ด้านเพศ	ด้านการตัดสินใจ	0.01**	แตกต่างกัน
2. ด้านอายุ	ด้านการตัดสินใจ	0.005**	แตกต่างกัน
3. ด้าน สภาพ	ด้านการรับผลประโยชน์	0.043*	แตกต่างกัน
4. ด้านระดับ การศึกษา	ด้านการตัดสินใจ	0.000**	แตกต่างกัน
	ด้านการดำเนินงาน	0.000**	แตกต่างกัน
	ด้านการรับผลประโยชน์	0.000**	แตกต่างกัน
5. ด้านอาชีพ	ด้านการประเมินผล	0.000**	แตกต่างกัน

** sig < 0.01 (ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01)

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความแตกต่างกัน ซึ่งเพศชายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง เพราะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นงานที่มีการใช้กำลังในการทำงานร่วมด้วย ทำให้เพศชายมีความเหมาะสมมากกว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีอายุต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า แตกต่างกัน ซึ่งประชาชนที่มีอายุมากขึ้นต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่า เพราะต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่ดีขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งสถานภาพโสดกับหย่า/หย่าร้าง แยกกันอยู่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าสถานภาพสมรส เพราะเนื่องจากมีการใช้ชีวิตที่อิสระไม่มีพันธะ จึงสามารถมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้มากกว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลปลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มี

ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน ซึ่งการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นทำให้ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น เพราะต้องการเห็นการพัฒนาชุมชนที่ดีขึ้นกว่าเดิม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพอิสระ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าอาชีพรับจ้างเพราะมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้มากกว่า

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และได้ร่วมคัดค้านแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมในการพัฒนา องค์การ

บริหารส่วนตำบลหลายวาส ที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประชาชนได้เข้าร่วมดำเนินงานตามแผนโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายวาส และยังได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยองค์การบริหารส่วนตำบลหลายวาส เช่น การจัดงานประเพณี และการรณรงค์ต่าง ๆ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกจากการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายวาส ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ฯลฯ และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายวาส ทั้งการฝึกอบรมหรือการสนับสนุนด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนได้ร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายวาส และยังได้ร่วมเสนอข้อบกพร่องจากการดำเนินงานให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบลหลายวาส ได้ทราบอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ณีญาณี บุญทองคำ (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดและน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด คือ การร่วมประชุมเมื่อมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวม และน้อยที่สุด คือ การร่วมคิดเพื่อกำหนดหลักการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มากที่สุด คือ การร่วม

ประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และน้อยที่สุด คือ การร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มากที่สุด คือ การผลักดันโครงการตามแผนพัฒนาหรือโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนาไปทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และน้อยที่สุด คือ การได้รับผลประโยชน์จากโครงการกิจกรรมในแผนพัฒนาตำบล และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มากที่สุด คือ การรับทราบการสรุปการดำเนินงาน การประเมินพัฒนา และน้อยที่สุด คือ การร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาตำบล โดยประชาชนที่มีเพศอายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า เพศ สถานภาพและระดับการศึกษาโดยรวมที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเพศหญิงจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน สถานภาพที่เป็นโสด หม้าย/หย่าร้าง และแยกกันอยู่ มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และระดับการศึกษา ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา และปริญญาตรี มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์

จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และได้ร่วมคัดค้านแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส ที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประชาชนได้เข้าร่วมดำเนินงานตามแผนโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส และยังได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส เช่น การจัดงานประเพณี และการณรงค์ต่าง ๆ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกจากการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ฯลฯ และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส ทั้งการฝึกอบรมหรือการสนับสนุนด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนได้ร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส และยังได้ร่วมเสนอข้อบกพร่องจากการดำเนินงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส ได้ทราบอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานของจำเนียร จันทรผลึก (2557) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสนโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม พบว่า เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และตำแหน่งทางราชการ/สังคม มีค่าเฉลี่ยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติระดับนัยสำคัญ 0.05 ในขณะที่แหล่งรับข้อมูลข่าวสารและอาชีพไม่มีความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และยังคงสอดคล้องกับ วิษณุ หยกจินดา (2557) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และยังคงขัดแย้งกับงานของ กุสุมา เขียวเพกา (2560) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า การทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 31 – 60 ปีขึ้นไป สถานภาพโสด หรือหม้าย หย่าร้าง/แยกกันอยู่ ระดับการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป และอาชีพอิสระ ควรให้มีการเข้าร่วมในการคัดค้านแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส ที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และได้ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร เช่น ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่า และการทำประมงขององค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส ที่มีอยู่อย่างจำกัด อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรร่วมมือกันในการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น มีการทำประชาพิจารณ์ภายในตำบลพลาญวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อรักษาการมีส่วนร่วมจุดเด่นด้านนี้ต่อไป

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ การได้รับความสะดวกจากการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลาญวาส ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีสถานภาพโสด หรือหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จะให้ความสำคัญด้านผลประโยชน์มากกว่า ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนำเสนอข้อมูลเพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุง ดูแลในด้านสาธารณูปโภคให้สามารถใช้งานได้ดีและมีเพียงพอตลอดเวลา และสามารถรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ทันทีต่อไป

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ การได้ร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส โดยเฉพาะกลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป และมีอาชีพอิสระจะให้ความสำคัญมากกว่า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการชี้แจงผลการดำเนินงานให้กับประชาชนในชุมชนเป็นระยะ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่แท้จริงและมั่นใจในการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ในจังหวัดที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในแบบที่ใกล้เคียงกันเพื่อเปรียบเทียบและเสนอแนวทาง แก้ไขปรับปรุงในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมให้หลากหลายมากขึ้น นอกจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส เพื่อจะได้ข้อมูลครบทุกลักษณะของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาปรับใช้ในลักษณะของแต่ละพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา เขียวเพกา. (2560). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โกวิท พวงงาม. (2553). *การปกครองท้องถิ่นไทย: เอกสารตำราหลัก*

*ประกอบการเรียนการสอน. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น
ไทย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.*

จำเนียร จันทรผลึก. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำ
แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอ
เขาชัยสน จังหวัดพัทลุง. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา,
มหาวิทยาลัยทักษิณ.*

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท
พิมพ์เศพรินทร์ตั้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.*

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2550). *45 ปี กรมการพัฒนาชุมชน: เปลี่ยนแปลงเพื่อ
ประชาชน. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.*

ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์. (2551). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.*

ณัญยามณี บุญทองคำ. (2555). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอ
เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ (รายงานผลการวิจัย). เพชรบูรณ์: คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.*

ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ. (2550). *ยุทธศาสตร์การบริหารท้องถิ่นสู่ผลฤทธิ์:
กรณีศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.*

- วิษณุ หยกจินดา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564)*. สุราษฎร์ธานี: งานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity*. New York: World Developments.

กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ
กลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักค้าในตำบลอัมพวา
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ณัฐนิชา อารักษ์วานิช

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการธุรกิจทั่วไป)

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Arukwanit_n@silpakorn.edu

รับบทความ: 4 มกราคม 2564

แก้ไขบทความ: 18 มีนาคม 2564

ตอบรับบทความ: 25 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักค้าในเขต ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โดยใช้แบบสอบถามจากการสุ่มแบบโควต้ากับนักท่องเที่ยวชาวไทย 160 ราย และวิเคราะห์ Frequency, Percent, Mean, S.D., T-test, F-test, Multiple regression statistics

ผลการวิจัยพบว่า มีเพศหญิงและชายจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่อายุ 20–29 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียน/นักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า/เท่ากับ 15,000 บาท ด้าน

พฤติกรรมผู้บริโภค พบว่า ส่วนใหญ่บุคคลที่ร่วมเดินทางคือครอบครัว เพื่อพักผ่อน ห้องพักประเภท Standard จำนวน 1 คืน ทำผลต่อการตัดสินใจเข้าพักมากที่สุด ครอบครัวมีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกที่พักมากที่สุด ด้านกลยุทธ์ทางการตลาด พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1) และด้านช่องทางการจำหน่าย (X_3) มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สมการพยากรณ์ คือ $Y = 0.443 + (0.515) X_1 + (0.364) X_3$

คำสำคัญ: ธุรกิจที่พัก, กลยุทธ์ทางการตลาด, การตัดสินใจ

**Marketing Strategy Influencing the Decision of
Visitors to Revisit Accommodation Business in
Amphawa Sub-District, Amphawa District,
Samut Songkhram Province**

Natnicha Arakvanich

Bachelor of Business Administration

(General Business Management)

Faculty of Management Science Silpakorn University

Arukwanit_n@silpakorn.edu

Received: January 4, 2021

Revised: March 18, 2021

Accepted: March 25, 2021

Abstract

Quantitative research aimed to study marketing strategies that influence decision-making to return to the accommodation business in Amphawa Sub-district, Amphawa District, Samut Songkhram Province. The instrument used a questionnaire. The sample includes 160 Thai tourists by the quota sampling method. Use inference analysis of statistics, including frequency, percentage,

average, standard deviation, T-test, F-test, and multiple regression statistics.

The results showed that the sample population was the same number (50%) of women and men. Most of the samples were 20-29 years old, undergraduate students, students, and average monthly income was lower than or equal to 15,000 baht. The behavior of consumers found that the people who traveled were family/ relatives, with the purpose of resting, choosing a standard room type for 1 night, the location influenced to the visitors to stay, and the family/relatives were the most influential people to decide on the business service. In term of the marketing strategies, it was found that the product aspect (X_1), and the distribution channel (X_3) had an effect on the decision to revisit the service with the statistical significance of 0.05, the forecast equation was $Y = 0.443 + (0.515) X_1 + (0.364) X_3$

Keywords: Accommodation business, Marketing strategy, Decision making for revisitation

บทนำ

ธุรกิจที่พักเป็นหนึ่งในธุรกิจภาคการท่องเที่ยวที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ แม้ว่าประเทศจะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมาอย่างหลายครั้ง แต่สามารถฟื้นตัวขึ้นมาได้อย่างรวดเร็วได้ในทุกครั้ง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) สำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานผลการสำรวจจำนวนที่พักแรมในปี 2563 จากข้อมูลการดำเนินงานกิจการของสถานประกอบการที่พักทั่วประเทศที่เป็นตัวอย่าง 5,182 แห่ง จากจำนวนสถานประกอบการที่พักทั่วประเทศประมาณ 25,000 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.73 พบว่า ภาคกลางมีจำนวนสถานประกอบการที่พักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.8 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2563)

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและชุมชน โดยสนับสนุนการท่องเที่ยววิถีไทย ทำให้มีที่พักในชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ช่วยรองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น โดยปี 2563 นักท่องเที่ยวชาวไทย ร้อยละ 65 นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่แปลกใหม่มากขึ้น ร้อยละ 68 เลือกท่องเที่ยวเมืองรองแทนเมืองหลัก (BLT, 2562) ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และช่วงครึ่งปีแรกของปี 2562 มี 5 อันดับจังหวัดที่มีการเติบโตของรายได้ที่เข้าสู่จังหวัดมากที่สุด และหนึ่งในนั้นคือจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีรายได้รวมครึ่งปีแรกของปี 2562 จำนวนเงิน 1,165 ล้านบาท ซึ่งเติบโตจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 8.09 (อนุชิต ไกรวิจิต, 2562)

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่พื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ มีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร เหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยว ลงทุน

และส่งออก (สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม, 2557, น. 12) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2558 – 2562

จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)					
จังหวัด	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
สมุทรสงคราม	1,498,471	1,598,052	1,935,160	1,904,147	2,085,205

จากตารางที่ 1 แสดงอัตรานักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ปี พ.ศ. 2558 - 2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 – 2560 และลดลงเล็กน้อยในปีพ.ศ.2561 แต่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2562 คิดเป็นร้อยละ 8.68 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) จำนวนผู้เข้าพักในธุรกิจที่พักของจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2558 – 2562 มีดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนผู้เข้าพักในที่พักรวมของจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ.2558 – 2562

จำนวนผู้เข้าพักสถานประกอบการที่พักแรม (คน)					
จังหวัด	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
สมุทรสงคราม	561,759	581,542	749,294	776,633	766,003

จากตารางที่ 2 แสดงอัตราผู้เข้าพักที่พักรวมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในปี พ.ศ. 2558 - 2561 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และลดลงในปี พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 1.37 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ส่งผล

ให้เศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นลดลง ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักในชุมชนขาดรายได้อย่างต่อเนื่อง

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่เล็กที่สุดในประเทศไทย มีทั้งหมด 3 อำเภอ ได้แก่ อ.เมือง อ.บางคนที และ อ.อัมพวา มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงมากที่สุดคือ ตลาดน้ำอัมพวา ซึ่งตั้งอยู่ในตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้ตำบลอัมพวา มีที่พักแรมทั้งสิ้น 77 แห่ง จำนวนห้องพักประมาณ 268 ห้อง (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, 2563) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักแรมตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจที่พักแบบโฮมสเตย์ เน้นศึกษาทางด้านพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการที่สนใจ สามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาธุรกิจที่พักเป็นสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ ในเขตตำบล

อัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.2. กลยุทธ์ทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการธุรกิจที่พัก ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2.2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาใช้บริการธุรกิจที่พัก ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 เป็นระยะเวลา 5 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงกลยุทธ์ทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. เพื่อประยุกต์ใช้และพัฒนาธุรกิจที่พักให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีศึกษาเชิงสำรวจ และใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้หลักการคำนวณของ Cohen (1977 อ้างถึงใน รุณรัฐ วงศ์สายเชื้อ, 2561) ด้วยโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 ในการคำนวณได้กำหนดค่าเพาเวอร์ เท่ากับ 0.95 ค่าอัลฟา เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรทำนายเท่ากับ 7 ค่าขนาดของอิทธิพล เท่ากับ 0.1497794 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 153 ตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่ม รวมทั้งสิ้น 160 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถาม เป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งคำถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยให้เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจที่พัก ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยให้เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พัก ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการธุรกิจที่พัก ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อธุรกิจที่พัก ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำแบบสอบถาม ไปปรับปรุงก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง โดยแต่ละคำถามจะต้องมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.5 ซึ่งการทดสอบค่า IOC ของงานวิจัยนี้ผลรวมอยู่ที่ 0.723 ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1.1 อาจารย์ฐิติพร สารานุศาสตร์
- 1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระชนนัท ทวีผล
- 1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาวิณี กาญจนภา

2. ความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะศึกษา และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาความเชื่อมั่น เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.967 ซึ่งมากกว่า 0.70 จึงสามารถนำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ T-test และ F-test

ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 160 คน เพศหญิงจำนวน 80 คน และเพศชายจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

อายุ 20 – 29 ปี มีมากที่สุด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 รองลงมาคืออายุ 30 – 39 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 มีอายุ 40 – 49 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90 และ มีอายุ 50 – 59 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

สถานภาพโสด มีมากที่สุดจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 และสถานภาพสมรส มีน้อยที่สุดจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

การศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี มีมากที่สุดจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมา คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90

อาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา มีมากที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30 พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้างจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 แม่บ้าน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 เกษียณ และ อื่น ๆ ได้แก่ ค้าขาย มัคคุเทศก์ มีน้อยที่สุด เป็นจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

รายได้ต่ำกว่า/เท่ากับ 15,000 บาท มีมากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมา คือ รายได้ 15,001 – 25,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 รายได้ 25,001 – 35,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 รายได้ 35,001 – 45,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40 รายได้ 55,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 และ รายได้ 45,001 – 55,000 บาท มีน้อยสุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจที่พักค้า ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจที่พักค้า ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 160 คน ส่วนใหญ่บุคคลที่ร่วมเดินทาง คือ ครอบครัว/ญาติพี่น้อง มีมากที่สุดจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30 รองลงมา คือ เพื่อน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 เดินทางคนเดียว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 ผู้ร่วมงาน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 อื่น ๆ ได้แก่ ลูกทัวร์ เป็นต้น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30

วัตถุประสงค์ในการเลือกใช้บริการธุรกิจที่พัก คือ เพื่อพักผ่อน มีมากที่สุดจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ เพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อนจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 เพื่อทำธุรกิจจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90

ที่พักประเภทของห้อง Standard มีมากที่สุดจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 รองลงมา คือ ห้อง Family จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ห้อง Superior จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 ห้อง Deluxe จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ห้อง Sweet จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ

2.50 และอื่น ๆ โปรตระบุ ได้แก่ Hostel มีน้อยที่สุดจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

ระยะเวลาในการพักรวม จำนวน 1 คืน มีมากที่สุดจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 66.90 รองลงมา คือ จำนวน 2 คืนจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 จำนวน 3 คืนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

การเลือกทำเลที่ตั้งในการตัดสินใจเลือกใช้บริการธุรกิจที่พัก มีมากที่สุดจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมา คือ สิ่งอำนวยความสะดวกจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 การตกแต่งที่สวยงามจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 การให้บริการของพนักงานจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 และอื่น ๆ ได้แก่ ที่จอดรถ ความปลอดภัย และราคา มีน้อยที่สุดจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจที่พัก คือ ครอบครัว/ญาติ พี่น้อง มีมากที่สุดจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมา คือ ตัดสินใจด้วยตัวเองจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 เพื่อนจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 บุตรจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งหมด 7 ปัจจัย โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นจากมากที่สุดไปอย่างน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านพนักงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ด้านราคา ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 ด้านการ

ส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุดทั้งหมด

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.66$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.49 เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ อันดับแรก คือ ความสะอาดเรียบร้อยของห้องพัก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.90$ อันดับสอง คือ การบริการของที่พักมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.88$ อันดับสาม คือ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณที่พัก และห้องพัก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.81$ อันดับสี่ คือ ขนาดของห้องพักได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.78$ อันดับห้า คือ มีประเภทของห้องพักให้เลือกหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.68$ และอันดับหก คือ ที่พักมีชื่อเสียง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.94$ ตามลำดับ

ด้านราคา พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.84$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.43 เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่า ด้านราคา อันดับแรก คือ ราคาห้องพักมีความเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับที่พักอื่น มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.88$ อันดับสอง คือ มีการกำหนดราคาห้องพักที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.87$ อันดับสาม คือ ราคาห้องพักมีความเหมาะสมกับระยะเวลาการเข้าพัก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.86$ อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คือ การรับชำระเงินมีหลายช่องทาง เช่น เงินสด บัตรเครดิต พร้อมเพย์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.82$ และอันดับห้า คือ ห้องพักราคาให้เลือกหลายระดับ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.79$ ตามลำดับ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.82$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.44 เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่า ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อันดับแรก คือ ความสะดวกในการจองห้องพักผ่านทาง Official Website, Walk-in และ Call Center และจัดพื้นที่ไว้เป็นสัดส่วน สามารถติดต่อได้สะดวก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.83$ และอันดับ

สอง คือ ท่าเรือที่ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว มีความสะดวกในการเดินทางมายังที่พัก และมีป้ายบอก / แนะนำ / ปงชี้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.81$ ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.77$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.49 เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด อันดับแรก คือ การจัดโปรโมชั่นของอัตราค่าบริการที่เหมาะสม เช่น ราคารวมอาหารเช้า และกิจกรรม เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.88$ อันดับสอง คือ การได้รับส่วนลดหรือสิทธิพิเศษจากเว็บไซต์จองห้องพัก ออนไลน์ เช่น Agoda.com, Booking.com เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.80$ อันดับสาม คือ มีการจัดระบบสมาชิก และฐานข้อมูลเพื่อการรับส่วนลดในวันสำคัญ มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.78$ อันดับสี่ คือ มีการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ / สื่อสิ่งพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.73$ และอันดับห้า คือ มีป้ายโฆษณาที่ปัก มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.66$ ตามลำดับ

ด้านพนักงาน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.88$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.37 เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่า ปัจจัยด้านพนักงาน อันดับแรก คือ พนักงานให้บริการด้วยความยิ้มแย้ม แจ่มใส สุภาพ และเป็นมิตร มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.92$ อันดับสอง คือ พนักงานมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.89$ อันดับสาม คือ พนักงานให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.85$ และอันดับสี่ คือ พนักงานแต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.83$ ตามลำดับ

ด้านกระบวนการให้บริการ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.84$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.42 เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ อันดับแรก คือ มีการให้บริการแก่ผู้

เข้าพักอย่างเสมอภาค มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.89$ อันดับสอง คือ ให้บริการ ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า และมีการบริหารงานภายในที่พักอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.84$ และอันดับสาม คือ มีจำนวนพนักงานที่เพียงพอต่อการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.79$ ตามลำดับ

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.84$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.40 เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อยพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อันดับแรก คือ ที่พักมีความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.92$ อันดับสอง คือ บรรยากาศที่ที่พักจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสมแก่การพักผ่อน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.86$ อันดับสาม คือ เครื่องมืออุปกรณ์เคาน์เตอร์ ได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.85$ อันดับสี่ คือ การตกแต่งสถานที่ที่มีการจัดวางอย่างลงตัว มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.81$ และอันดับห้า คือ มีการสวมใส่ชุดยูนิฟอร์มของพนักงานที่ชัดเจนเป็นเอกลักษณ์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.73$ ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ทัศนใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการธุรกิจที่พักในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การวิเคราะห์ทัศนใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการธุรกิจที่พักใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ และคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์เข้าในสมการถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 3 พบว่า การวิเคราะห์ทัศนใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการธุรกิจที่พักในเขต ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม ที่มีระดับนัยสำคัญ 0.05 มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปร ที่มีค่าระดับนัยสำคัญ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 คือ ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.515 และ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า

สัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.364 จากผลการวิเคราะห์ที่ได้สมการถดถอยดังนี้ $Y = 0.443 + (0.515) X_1 + (0.364) X_3$ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทัศนใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการธุรกิจที่พัก ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตัวแปร	ตัวแปรพยากรณ์	B	Beta	T	Sig.
	(Constant)	0.443		1.022	0.308
X1	ด้านผลิตภัณฑ์	0.515	0.116	4.443	0.000
X3	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.364	0.277	3.185	0.002

R = 0.610 , R Square = 0.372 , Adjusted R Square = 0.364 , Std. Error of the Estimate = 0.38083

*มีระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยด้านกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการธุรกิจที่พักซ้ำ ในเขต ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความสะดวกในการจองห้องพักผ่านทาง Official Website, Walk-in และ Call Center ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิพันธ์ ปัญญาพัฒน์ (2560) พบว่า การที่ผู้เข้าพักสามารถจองห้องพักผ่านระบบออนไลน์ด้วยตนเอง มีผลต่อการเลือกใช้บริการของนักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด

การบริหารจัดการที่ดี, การบริการที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ และสามารถให้บริการได้ตรงตามความต้องการ ส่งผลต่อความต้องการใช้บริการที่พักซ้ำของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัย อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ (2563) พบว่า โรงแรมมีระบบการจองห้องพักที่น่าเชื่อถือและมีความ

ถูกต้อง โรงแรมมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถให้บริการได้ตรงตามความต้องการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการโรงแรมห้าดาวในกรุงเทพมหานคร

ที่พักมีการจัดพื้นที่ไว้เป็นสัดส่วน ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว มีความสะดวกในการเดินทางมายังที่พัก และมีป้ายบอก/ แนะนำ/ บ่งชี้ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัย พรสวรรค์ บุญสถิตย์ และคณะ (2563) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะชอบพักสถานที่ที่มีทำเลดี เป็นจุดสังเกตได้ง่าย เข้าถึงง่าย เดินทางจากที่พักไปยังจุดที่ให้บริการขนส่งมวลชนสาธารณะได้สะดวก ตั้งอยู่ไม่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมบริเวณใกล้เคียง

2) ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ความสะอาดเรียบร้อย ของห้องพัก การบริการของที่พักมีคุณภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณที่พักและห้องพัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ (2563) โรงแรมมีบริการทำความสะอาดห้องพักทุกวัน มีที่นั่งรอเป็นสัดส่วนเพียงพอ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องครบครัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมะลิวรรณ ช่องงาม (2563) พบว่า โรงแรมที่ตกแต่งห้องพักให้มีความสวยงาม สะอาด น่าพัก มีผลต่อการเข้าพักรีสอร์ตขนาดเล็กใน จ.นครนายก

ขนาดห้องพักที่ได้มาตรฐาน มีประเภทของห้องพักให้เลือกหลากหลาย และที่พักมีชื่อเสียง มีผลต่อการใช้บริการที่พักรับของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญภรณ์ เจียรนันทนา (2559) ห้องพักเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพราะห้องพักคือภาพลักษณ์ที่ผู้ใช้บริการสามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและสามารถสร้างความประทับใจแรกเห็นให้กับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพราะการออกแบบให้โรงแรมมีความเป็นเอกลักษณ์ มีความสวยงาม บุคลิกภาพของโรงแรมน่าอยู่ มีความน่าสนใจ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พัก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในครั้งนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ ห้องพักจะต้องมีการปรับปรุงห้องพัก และดูแลรักษาความสะอาดทุกวัน
2. ด้านราคา ช่วงเทศกาลมีราคาที่สูง ไม่คุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับบริการที่ได้รับ ดังนั้นการคิดค่าบริการจะต้องมีความเหมาะสมกับความ เป็นจริง
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ท่าเลที่ตั้งของที่พักรควรอยู่ในจุดที่สามารถเดินทางได้สะดวก ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าใช้บริการที่พักรง่ายขึ้น
4. ด้านส่งเสริมการตลาด การจัดโปรโมชั่น ควรมีอัตราค่าบริการที่เหมาะสม ดังนั้นธุรกิจที่พักรควรมีการจัดโปรโมชั่นการให้ส่วนลดกับผู้ใช้บริการ
5. ด้านบุคลากร การให้บริการของพนักงานควรมียิ้มแย้ม เป็นมิตร และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ดังนั้นธุรกิจที่พักรควรมีการจัดอบรมพนักงานด้านจิตบริการ เพื่อรองรับสถานการณ์ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า
6. ด้านกระบวนการให้บริการ การให้บริการที่ถูกต้องตามที่ลูกค้าต้องการ และให้บริการด้วยความเสมอภาค จะส่งผลต่อการเลือกใช้บริการซ้ำ ดังนั้นธุรกิจที่พักรต้องมีการฝึกอบรมพนักงาน และให้คำแนะนำที่ถูกต้อง
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ความปลอดภัยในธุรกิจที่พักร และบรรยากาศของทำเลที่ตั้ง เช่น ติดแม่น้ำ ฯ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ควรมีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐานตลอด 24 ชม. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ และมีการตกแต่งต้นไม้หรือจัดที่นั่งพักรผ่อนให้สวยงาม

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารกิจการ โดยศึกษาจากโรงแรมที่มีชื่อเสียง เพื่อนำปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจการนั้นมาพัฒนาธุรกิจที่พัก ในเขตตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. ทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารกิจการ พนักงาน และผู้ใช้บริการธุรกิจที่พัก เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงและพัฒนากิจการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ รายจังหวัด ปี 2562*. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.mots.go.th>
- _____. (2563). *สถิตินักท่องเที่ยวในประเทศ ปี พ.ศ. 2558 – 2562*. ค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.mots.go.th>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). *รายงานนโยบายการเงิน*. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.bot.or.th/>
- ธัญภรณ์ เจริญนันทนา. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่พักประเภทบูติคโฮเต็ล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของผู้บริโภคนิคมเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์การบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฐณัฐ วงศ์สายเชื้อ. (2561). *Q&A 153_ หากลุ่มตัวอย่างด้วย G*power ได้ทุกประเภทของงานวิจัยใหม่*. [Video Clip]. ค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2563, จาก www.youtube.com/watch?v=yxkz7eDQvsE

- ปีแอลที. (2562). *เมืองรองฮิต ดิดเทรนด์เที่ยวปี 2020* ค้นรายได้กระจายทั่วประเทศ. ค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2563, จาก <https://www.bltbangkok.com/>
- พุทธินันท์ ปัญญาพัฒน์นันท์. (2560). *ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่พักในเขตหลัก จังหวัดพังงาของนักท่องเที่ยวชาวไทย. การค้นคว้าอิสระของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.*
- พรสวรรค์ บุญสถิตย์, อรจิรา สันติวารคม, และสุทธิชัย ทองเขาอ่อน. (2563). *พอสเทล : เทรนด์ใหม่ของธุรกิจโรงแรมในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์, 7(1), 301-317.*
- มะลิวรรณ ช่องงาม. (2563). *ส่วนประสมทางการตลาดบริการของธุรกิจรีสอร์ทขนาดเล็กในจังหวัดนครนายก. Dusit Thani College Journal, 14(1), 364-375.*
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสมุทรสงคราม. (2563). *รายชื่อที่พักในจังหวัดสมุทรสงคราม.* ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2563, จาก <https://samutsongkhram.mots.go.th/>
- สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม. (2557). *ยุทธศาสตร์จังหวัดสมุทรสงครามรองรับการเข้าสู่สมาคมอาเซียน พ.ศ.2558 – 2560.* ค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2563, จาก <http://www.samutsongkhram.go.th/aseanskm/pdf/asean-skm.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). *สรุปผลเบื้องต้น: การสำรวจที่พักแรม พ.ศ.2563.* ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2563, จาก <http://www.nso.go.th/>

อนุชิต ไกรวิจิตร. (2562). ภาพรวมรายได้การท่องเที่ยวรายจังหวัด ครั้งที่ 2562. ค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2563, จาก <https://thestandard.com>

อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว, ชนินทร์ วิชุลลตา, สุขจิตต์ ณ นคร, และศรีัญญา ประทุมเพชร. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการโรงแรมห้าดาวในกรุงเทพมหานคร. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(36), 163-172.

ประกาศเกียรติคุณผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต้นฉบับบทความ
วารสารวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

ด้วยวารสารวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2564 ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันการศึกษาในการพิจารณาต้นฉบับบทความและประเมินคุณภาพที่ส่งเข้ามา รับการคัดเลือกตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาศาสตร์ศึกษา โดยให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เขียนบทความ ก่อให้เกิดคุณภาพการต่อ วงการวิชาการ เป็นผลให้วารสารวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินการบรรลุดัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการรักษามาตรฐานทางวิชาการได้โดย สมบูรณ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ขอขอบพระคุณและประกาศ เกียรติคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายนามต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง

ศาสตราจารย์ ดร.จรัสศรี จิรภาส

คณะภาษาเอเชียศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ เครือเทพ

คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถกฤต บังฉิมนันท์

คณะรัฐศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวณิชศักดิ์

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธิตินันท์ ชาญโกศล คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิบูล คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.การุณย์ ประทุม คณะการบัญชีและการจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ อุ้นจิตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

รองศาสตราจารย์ ประภาศรี อึ้งกุล คณะวิทยาการจัดการ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.กนกกานต์ แก้วนุช คณะการจัดการการท่องเที่ยว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองใหญ่ อัยยะวารกุล คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์ คณะรัฐศาสตร์และ

รัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนสมุทร แสงพันธ์ คณะศึกษาศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลยา โกไศยกานนท์ คณะบริหารธุรกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวรรณ ม่วงใหญ่ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา คณะศึกษาศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลดา เพ็ชรวรุณ คณะการบริหารและการท่องเที่ยว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีอักษร คณะการบริหารและการท่องเที่ยว

ดร.นัฐพร โรจนหัสติน คณะเศรษฐศาสตร์

ดร.ผายนีย์ ช. บุญพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีศรีสง่า คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวรรณ สาโรจน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวัลลักษณ์ คุณากรกิจ คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต สงสม คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.ปพนพัชร์ กอบศิริธีร์วรา คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ดร.วิลาวัลย์ ต่านสิริสุข คณะครุศาสตร์

นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสนุ พองศรี

ประกาศ ณ วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

(รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ ทองชุมนุม)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

การส่งต้นฉบับบทความ

เป้าหมายและขอบเขต

วารสารวิทยาศาสตร์ศึกษา (ISSN 2228-8864) เป็นวารสารวิชาการระดับชาติ 2 ภาษา (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) ราย 6 เดือน (2 ฉบับต่อปี) ทุกบทความได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 คน โดยใช้วิธีการประเมินแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อของแต่ละฝ่าย (Double-Blind Peer Review) จัดทำและเผยแพร่โดยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และนักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทวิจารณ์ หนังสือ และบทความปริทัศน์ ในสาขาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ

กำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่

2 ฉบับต่อปี ได้แก่

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

การรับต้นฉบับบทความ

ตลอดทั้งปี

การส่งต้นฉบับบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับ

1.1 การเขียนบทความ

1) เป็นบทความภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ ในสาขาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการ

จัดการที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน (กรณีเป็นบทความภาษาอังกฤษ ควรมีการตรวจความถูกต้องทางภาษาโดยผู้เป็นเจ้าของภาษาก่อนการส่งบทความ)

2) พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word โดยภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK

3) ต้นฉบับบทความมีความยาวระหว่าง 15 - 30 หน้ากระดาษ A5

4) บทความย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวไม่เกิน 150 - 200 คำ โดยระบุชื่อบทความ ชื่อ - นามสกุลผู้เขียนทุกคน และคำสำคัญไม่เกิน 5 คำ

5) ในส่วนชื่อ - นามสกุลผู้เขียน ให้อ้างอิงวุฒิการศึกษา ชั้นสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) สถานที่ทำงาน/หน่วยงาน และ E-mail

1.2 การตั้งค่านำกระดาษ

1) ขนาดกระดาษ A5

2) ระยะบรรทัด 1 เท่า (Single space)

3) ระยะขอบกระดาษบนล่างและซ้ายขวา 2.54 ซม.

1.3 รูปแบบตัวอักษร

ภาษาอังกฤษและภาษาไทยใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ดังนี้

ส่วนประกอบบทความ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบ	ขนาดตัวอักษร
ชื่อบทความ	เน้น	กลางหน้ากระดาษ	18
ชื่อผู้แต่ง	ปกติ	กลางหน้ากระดาษ	14
หน่วยงาน	ปกติ	กลางหน้ากระดาษ	14
บทคัดย่อ	เน้น	ชิดซ้าย	14
คำสำคัญ	เน้น	ชิดซ้าย	14
หัวข้อแบ่งตอน	เน้น	ชิดซ้าย	14
หัวข้อย่อย	เน้น	ใช้หมายเลข	14
เนื้อหาบทความ	ปกติ	-	14
การเน้นความในบทความ	เน้น	-	14

ส่วนประกอบบทความ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบ	ขนาดตัวอักษร
ตารางที่ แผนภูมิที่ ภาพที่	เน้น	กลางหน้ากระดาษ	14
ที่มา	เอียง	กลางหน้ากระดาษ	14
ข้อความในตาราง	ปกติ	-	14

1.4 การเขียนอ้างอิง

1) การอ้างอิงในเนื้อหาใช้แบบนาม-ปี (author-date in-text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ของเอกสารไว้ส่วนหน้า

ข้อความที่ต้องการอ้างอิง และอาจจะระบุเลขหน้าของเอกสารที่อ้างอิงด้วยก็ได้หากต้องการ อาทิ

... ปราณี ประเสริฐสิน (2555, น. 147) ...

... ปราณี ประเสริฐสิน (2555, หน้า 147-148) ...

2) การอ้างอิงท้ายบทความ ใช้แบบ APA (American Psychological Association) และเรียงตามลำดับตัวอักษร โดยบทความภาษาไทยใช้คำว่า "เอกสารอ้างอิง" ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก) หนังสือหรือตำรา

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ*. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างสำหรับผู้เขียน 1 คน เช่น

ธำรงค์ศักดิ์ आयวัฒน์. (2547). *ไทยในมาเลเซีย*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

ตัวอย่างสำหรับผู้เขียน 2 คน เช่น

ไพรัช รัชพงษ์, และกฤษณะ ช่างกล่อม. (2541). *งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติเพื่อการการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.

ตัวอย่างสำหรับผู้เขียน 3 คนขึ้นไป เช่น

ศุภมิตร เมฆฉาย, พัชรินทร์ ทรัพย์เมือง, อัญชลี วงษา, เทิดชัย เวียรศิลป์, และ
เกรียงศักดิ์ เม่งอำพัน. (2548). *การจำแนกเพศปลาบึกด้วย
เครื่องหมายโมเลกุลดีเอ็นเอ*. เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ข) วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ปีที่(ฉบับที่), หน้า-หน้า. URL

ตัวอย่างเช่น

สิทธิพล เครือรัฐติกาล. (2560). ความขัดแย้งระหว่างเงินกับยูโกสลาเวียในสาม
บริบท: สหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศในแอฟริกาและเอเชีย และ
การปฏิวัติอย่างต่อเนื่องของเหมาเจ๋อตง. *วารสารวิเทศศึกษา*, 7(1),
1-18.

ค) วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ คณะ, ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างเช่น

พรพิมล เฉลิมพลาณภาพ. (2535). *พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารและการใช้
เทคโนโลยีการสื่อสารของบริษัทธุรกิจเอกชนที่มียอดขายสูงสุด
ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ง) ข้อมูลออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ [วัน เดือน ปี], จาก แหล่งสารสนเทศ [หรือชื่อเว็บไซต์]

ตัวอย่างเช่น

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

(2552). การลงรายการบรรณานุกรมตามกฎ APA Style. ค้นเมื่อ

1 มิถุนายน 2552, จาก <http://www.human.cmu.ac.th/~lib/documents/Bliography.pdf>

2. การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับบทความได้ตลอดทั้งปี ทาง “E-mail” ถึง กองบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์ ในรูปแบบไฟล์ .docx และ .pdf มาที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jis/index>

3. การพิจารณาต้นฉบับ

- 1) กองบรรณาธิการพิจารณาเบื้องต้น
- 2) ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างน้อย 2 ท่าน เป็นผู้อ่านและประเมินคุณภาพทางวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ทราบชื่อผู้ส่งบทความ

Manuscript Submission

Aim and Scope:

Journal of International Studies (ISSN 2228-8864) is a national bilingual-pattern (Thai and English) double-blind peer-reviewed semiannual journal published by the Faculty of International Studies, Prince of Songkla University, Phuket Campus, Thailand. Its aim is to provide an area for domestic and international specialists, scholars, and students to publish their research works, academic articles, book reviews, and review articles under the interdisciplinary of humanities and social sciences, education, economics, business administration and management.

Publication

Semiannual

Issue No. 1 January - June

Issue No. 2 July - December

Submission

Throughout the year

Manuscript Submission

1. Preparation of Manuscripts

1.1 Article specifications

1) Article subjects must have never been published and fall under the disciplines of humanities and social sciences, education,

economics, business administration and management. (If written in English, it should be proof-read by native speaker before submission.)

2) The article must be written in Microsoft Word using a defined font of TH SarabunPSK.

3) A set of manuscript may not be longer than 30 pages, using A5 paper size.

4) Articles must provide an abstract with 200 words or less, and be written in both Thai and English. It must include the title of the article, name, and surname of the author. Five key words are the maximum.

5) Name and surname, highest degree, academic title, institution, and email-address of the author must be included.

1.2 Page Lay Out Setting

1) A5 paper size must be corresponded.

2) Single space must be provided.

3) Upper, lower, left and right margins must be 2.54 centimeters.

1.3 Font Style

Article Components in order of arrangement	Letter characteristics	Printing style	Letter size
Title	Bold	Centered	18
Author's name	Normal	Centered	14
Institution	Normal	Centered	14

Abstract	Bold	Left	14
Keywords	Bold	Left	14
Chapter headings	Bold	Left	14
Secondary headings	Bold	Numbered	14
Text body	Normal	-	14
Emphasis article	Bold	-	14
Figure, Chart heading	Bold	Centered	14
Sources	Italic	Centered	14
Information in tables	Normal	-	14

1.4 Citation

1) Author-date in-text citation must be placed after the sentence thereof that the citation supports, which is included the author's name, year of publication, and page number (s).

For example:

... (Newman & Cullen, 2012, p. 12) ...
 ... (Newman & Cullen, 2012, pp. 12-15) ...

2) APA (American Psychological Association) must be applied, which is accompanied by a full, alphabetized list of citation in an end section, usually titled "References" in English. For example:

A) Book/ Textbook

Template:

Author. (Year of Publication). *Title*. City, ST: Publisher.

Sample for one author/ single author:

Kidder, T. (1981). *The soul of a new machine*. Boston, MA: Little, Brown & Company.

Sample for two authors:

Frank, R. H., & Bernanke, B. (2007). *Principles of macro-economics* (3rd ed.). Boston, MA: McGraw-Hill/Irwin.

Sample for more than three authors:

Livermore, J. B., Quigley, E., & Bernanke, B. (2002). *Field assessment in crisis counseling* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

B) Journal article/ Magazine/ News

Template: Author. (Year of Publication). Title of article with first word capped. *Journal Name*, Vol.(Issue No.), page range.

For example:

Gambrill, E. D. (2001). The tide is turning: Corporeal punishment in our schools. *Quarterly of Social Work Teaching and Education*, 27(2), 14-19.

C) Thesis/ Dissertation

Template: Author. (Year of Publication). *Title* (Dissertation degree).
University, State.

For example:

Caprette, C. L. (2005). *Conquering the cold shudder: The origin and evolution of snake eyes* (Doctoral dissertation).
Ohio State University, Columbus, OH.

D) Internet/ Website

Template: Author. (Year). *Title*. Retrieved Month Date, Year, from URL

For example:

National Renewable Energy Laboratory. (2008).
Biofuels. Retrieved May 6, 2008, from
http://www.nrel.gov/learning/re_biofuels.html

2. Article Submission

One set of document can be submitted throughout the year by email in *.docx and *.pdf format to Editorial Board of Journal of International Studies at <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jis/index>

3. Considerations for Article Publication

- 1) The article initially will be reviewed by the editorial board.
- 2) The article will be reviewed and considered by at least 2 specialists in academic quality. The name of the author is not revealed.

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ

จากการที่วารสารวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จัดทำขึ้นเพื่อแหล่งเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ดังนั้นเพื่อให้การเผยแพร่เป็นไปอย่างถูกต้อง มีคุณภาพ โปร่งใสและสอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์ที่เป็นที่ยอมรับกันในระดับสากลวารสารวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติและจริยธรรมการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ โดยได้กำหนดบทบาทสำหรับผู้นิพนธ์ (Author) บรรณาธิการวารสาร (Editor) และผู้ประเมินบทความ (Reviewer) โดยทางกองบรรณาธิการจะเผยแพร่ให้คนทั้ง 3 กลุ่มทราบและถือเป็นแนวทางการปฏิบัติ

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องซื่อสัตย์ มีคุณธรรม โดยเฉพาะการไม่ขโมยหรือคัดลอกข้อความหรือความคิดของคนอื่นมาเป็นของตน ทั้งการเขียนบทความวิจัยและบทความวิชาการ
2. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่เขียนขึ้นได้มาจากข้อเท็จจริงจากการศึกษา ไม่บิดเบือนข้อมูลและไม่มีข้อมูลที่เป็นเท็จ
3. ผู้นิพนธ์ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานของตน และรับรองว่าผลงานไม่เคยถูกตีพิมพ์หรือกำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาตีพิมพ์ที่ใด
4. ในกรณีที่ผู้นิพนธ์ทำผิดข้อตกลงวารสารจะตัดสิทธิ์การตีพิมพ์เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี และวารสารจะแจ้งหน่วยงานที่ผู้นิพนธ์สังกัดหรือผู้นิพนธ์แล้วแต่กรณี

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกบทความเพื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินคุณภาพเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารโดยพิจารณาจากความสอดคล้องของเนื้อหากับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ

2. ระหว่างการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง

3. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผู้อื่น (Plagiarism) และการนำบทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นแล้วมาเสนอเพื่อขอรับการตีพิมพ์ซ้ำ เพื่อให้บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่นและไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว

4. หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นหรือการนำบทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นแล้ว มานำเสนอเพื่อขอรับการตีพิมพ์ซ้ำ บรรณาธิการจะหยุดกระบวนการประเมินบทความและหากบทความได้รับการเผยแพร่ไปแล้ว บรรณาธิการจะใช้สิทธิในการถอดถอนบทความและแจ้งหน่วยงานที่ผู้นิพนธ์สังกัดหรือผู้นิพนธ์แล้วแต่กรณี

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับของบทความที่ส่งมาเพื่อขอรับการประเมิน

2. ผู้ประเมินบทความต้องไม่มีผลประโยชน์ร่วมกับผู้นิพนธ์หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น

3. ผู้ประเมินบทความควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากคุณภาพของบทความเป็นสำคัญ ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. หากผู้ประเมินบทความพบว่า บทความที่ประเมินมีส่วนหนึ่งส่วนใดที่มีความเหมือนหรือความซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบด้วย

Publication Ethics

The Journal of International Studies, Prince of Songkla University was created as a space for publishing research articles and academic articles. Therefore, in order to ensure the dissemination of accurate, quality, transparent and in line with internationally accepted standards of publication the Journal of International Studies, prescribes guidelines and ethics for publication, publishing research articles and academic articles by assigning the role for the author, editor, and reviewer, which the editorial team will inform to all three parties.

Roles of Authors

1. The author must be honest, moral, and especially not steal or copy other people's ideas or messages into their own research articles and academic articles.

2. The author must certify that the written work is derived from the facts from the study and does not distort information and does not contain false information.

3. The author must be responsible for his/her work and certify that the work has never been published or is not currently in the process of being considered published.

4. In the case that the author makes a mistake, the journal will disqualify the publication for a period of at least two

years and the journal will inform the organization that the author work for or studies.

Roles of Editors

1. Editors are responsible for considering the selection of articles to enter the quality assessment process for publication in the journals based on content consistency and the policy of the journal.

2. During the evaluation of the article, editors must not disclose the information of the author and the person evaluating the article to other unrelated persons.

3. Editors are responsible for reviewing articles for plagiarism and applying other published articles for re-publication so that articles published in the journals do not copy the works of others and do not publish articles that have been published elsewhere.

4. If detecting the copying of another person's work or bringing another article that was previously published for re-publication, the editor will cancel the article evaluation process, and if the article has been previously published, the editor will use the right to withdraw the article and notify the organization that the author work for or studies.

Roles of Reviewers

1. The reviewer evaluating the article must maintain the confidentiality of the article submitted for evaluation.

2. The reviewer must not have any interest with the author or any other reason that makes it impossible to give comments freely. If so, the article reviewer must notify the editor of the journal about the result of the evaluation to decide to accept or refuse the article.

3. The reviewer of the article should evaluate articles in the field of study to consider the quality of the article and not use personal opinions that do not have support information as criteria for judging articles.

4. If the reviewer finds that the evaluated article has any part that has similarities or duplication from other works, the reviewer must also inform the editor.

‘ขอให้ถือผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่สอง
ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง
ลาภทรัพย์สินและเกียรติยศจะตกมาแก่ท่านเอง
ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพให้บริสุทธิ์’

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

ISSN: 2730-4167 (Online)

<http://jis.fis.psu.ac.th/>

<http://www.tci-thaijo.org/Index.php/jis/index>

Email: jis@phuket.psu.ac.th